

**SERMET ÇİFTER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN
“242” ARŞİV NOLU MECMÛ‘A’NIN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ
(MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR)**

Ömer Faruk IŞIK

**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Halime ÇAVUŞOĞLU
Erzurum – 2022
Her hakkı saklıdır**

T.C.
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**SERMET ÇİFTER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN
“242” ARŞİV NOLU MECMÛ‘ A’NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ
(MECMÛ‘ A-İ EŞ’ÂR)**

YÜKSEK LİSANS

Ömer Faruk IŞIK

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Halime ÇAVUŞOĞLU

ERZURUM – 2022

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
TABLolar LİSTESİ	IV
KISALTMALAR LİSTESİ	V
ÖNSÖZ	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR'IN TAVSİFİ VE İNCELEMESİ

1.1. İNCELENEN MECMÛ' A'NIN TANITIMI.....	4
1.2. NÜSHA İNCELEMESİ.....	4
1.3. METNİN YAZIYA ÇEVİRİLMESİ.....	5
1.4. KARŞILAŞTIRMASI YAPILAN ŞÂİRLER VE METİNLER	5
1.5 . MECMÛ' A'DA BULUNAN ŞÂİRLER	8

İKİNCİ BÖLÜM

MECMÛ' A TASNİF ŞABLONU

2.1 MECMÛA TASNİF ŞABLONU.....	10

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSYONLU METİN

3.1. TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	66
3.2. MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR'IN ÇEVİRİYAZILI METNİ.....	67
SONUÇ	425
KAYNAKÇA.....	427

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SERMET ÇİFTER KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN
“242” ARŞİV NOLU MECMÛ‘A’NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ
(MECMÛ‘A-İ EŞ’ÂR)
Ömer Faruk IŞIK
Tez Danışman: Doç.Dr. Halime ÇAVUŞOĞLU
2022, 408 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Halime ÇAVUŞOĞLU (Danışman)

Doç Dr. Mehettin İSPİR (Üye)

Doç Dr. Sevdâ ÖNAL KILIÇ (Üye)

Şiir mecmuaları edebiyat tarihimizde, yazıldıkları dönemin edebi zevkini yansıtmaları, kayıp olan eserleri gün yüzüne çıkarmaları, şairlerin herhangi bir sebeple divanlarına almadıkları şiir veya yazıları ihtiva etmesi ve divanı olmayan şairlerin şiirlerine yer vermesi açısından oldukça önemli eserlerdir.

Mecmûa-i Eş’ar ve Mecmûa-i Dev’âvin ismiyle derlenen mecmûalar genellikle bir tür el kitabı mahiyetinde olduğu için fazla rağbet görmüş ve Osmanlı dünyasında oldukça yaygınlaşmış bir türdür.

Çalışmanın konusu olan, 242 arşiv numaralı “Mecmûa-i Eş’ar” isimli eser XV, XVI ve XVII. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen ve müellifi bilinmeyen bir şiir mecmuasıdır.

Çalışmada söz konusu eserin transkripsiyonlu metni hazırlanarak, şiirlerin vezinleri bulundu ve ulaşabildiğimiz kadarıyla divanları yayınlanmış olan şairlerin divanlarında yer alan şiirleriyle mukayese edildi. Ayrıca mecmûada yer alan şiirler nazım şekilleri açısından tasnif edildi.

Anahtar Kelimeler: Mecmûa, Mecmûa-i Eş’ar, divan, nazım şekilleri

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
MECMU' A-I EŞ'ÂR (SERMET ÇİFTER LIBRARY 242)
TEXT-ANALYSIS
Ömer Faruk IŞIK
Advisor: Assoc. Prof. Halime ÇAVUŞOĞLU
2022, 408 page

Jury: Assoc. Prof. Halime ÇAVUŞOĞLU
Assoc. Prof. Mehmet İSPİR
Assoc. Prof. Sevdâ ÖNAL KILIÇ

Mecmua of poems are quite important works in terms of reflecting the literary taste of time it was written, unearthing the lost works, involving the poems or writings which the poets didn't take to their Divans with any reason, including the poems of Divan poets, in our literature history. Compiled with the name of Mecmua-i eş 'ar and Mecmua-i Devavin and it was like a kind of handbook so that it found favour and was quite common type in the world of Ottoman.

Mecmua-i Gazeliyat, the subject of our work, numbered 242 is a poem anthology that predicted to written in XVI. Century and author is unknown.

In this work we prepared the transcription of the work -talked about-, we found the rhytmes of poems and compared with the poems that was published divans poets as far as we could reach. In addition to this we classified the poems according to types of verse and gave a short information about the lifes of poets taht icluded their poems.

Keywords: Mecmua, Mecmua-i Gazeliyat, divan, types of verse

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>		<u>Sayfa No</u>
1	Divan - Metin Karşılaştırma	5
2	Şairler.....	8
3	Tasnif	10
4	Transkripsiyon	66

KISALTMALAR LİSTESİ

age.	: Adı geçen eser
b.	: Beyit
bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
D.	: Dîvân
Dr.	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
M.	: Mecmua
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
nr.	: Numara
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
Tpk.	: Tıpkı Basım
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınları
Yl.	: Yüksek Lisans
U.D:	: ‘Ubeydî Dîvânı
Us.D	: Usulî Dîvânı
K.D	: Kâtibî Dîvânı
E.D	: Emrî Dîvânı
Z.D	: Zâtî Dîvânı
B.D	: Bağî Dîvânı
M.D	: Muhibbî Dîvânı
Za.D	: Zaîfî Dîvânı
H.D	: Hayretî Dîvânı
Mur.D	: Murâdî Dîvânı
F.D	: Fuẕûlî Dîvânı
Ş.D	: Şemsî Dîvânı

R.D : Revānī Dīvānı

Ulv.D : ‘ Ulvī Dīvānı

Bh.D : Behiştī Dīvānı

Hy.D : H̱ayālī Dīvānı

Na.M : Nā Ma‘lūm

ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatı'nda divanlar, mesneviler ve tezkireler kadar şiir mecmû'aları da önemli kaynaklardandır. Ait oldukları dönemlerin edebî zevklerini yansıtır ve duyulmamış yeni şiirlerin bulunmasına katkı sağlarlar.

Çalışma, Divan Edebiyatında önemli yere sahip şiir mecmû'alarından biri olan "Mecmû'a-i Eş'ar" isimli eserin çeviri yazılı metnini, içerisinde bulunan şiirlerin nazım şekilleri açısından tasnifini ve şiirlerine yer verilen şairler hakkında kısa bilgileri içermektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde, genel olarak mecmû'aların Divan Edebiyatındaki yeri ve öneminden bahsedildikten sonra, birinci bölümde çalışmanın konusu olan "Mecmû'a-i Eş'ar" adlı eserin tanıtımı yapıldı. Bu bölümde, eserin varak sayısı, derleyicisi, yazıldığı dönemin belirlenmesine yer verildi.

İkinci bölümde mecmû'ada yer alan şiirler nazım şekli ve şairleri açısından bir tablo halinde tasnif edildi.

Son bölüm olan üçüncü bölümde ise "Mecmû'a-i Eş'ar"ın transkripsiyonlu metni verildikten sonra buradaki şiirler basılmış divanlar, yayımlanmamış tezler ve diğer eserlerdeki şekilleriyle mukayese edilerek farklılıklar dipnotlarla belirtildi.

Çalışma esnasında ilgi ve destekleriyle her zaman yanımda olan başta annem, babam ve eşim olmak üzere tüm aile fertlerime, bilgi ve birikimini benden esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Halime ÇAVUŞOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Ömer Faruk IŞIK

Erzurum-2022

GİRİŞ

KLÂSİK TÜRK EDEBİYATI'NDA MECMÛ'Â

Arapça “cem” kökünden gelen “mecmû'a” kelimesi, **“toplanmış, bir araya getirilmiş şey”** anlamına gelir (Devellioğlu, 2006). Edebiyat terimi olarak tanımlayacak olursak mecmû'alar, “Genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır” (Uzun, 2003: 265).

Mecmû'a başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, latifeler, lugaz ve muammalarla notların, tarihî belge ve kayıtların derlendiği bir not defteri hâlinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır (Uzun, 2003: 265). Günümüzde ise antoloji olarak isimlendirdiğimiz eserlerle benzer hususiyetlere sahiptir.

Mecmû'a türü edebiyat tarihimiz açısından oldukça önemlidir. Zira; bugün için kayıp olan bir eser bu mecmûaların birinde ortaya çıkabilir, zamanında şairin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya daha sonra yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa veya elden ele geçerek bu mecmûalarda yer alabilir, divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmûalarda bulunabilir (Kut, 1986:170).

Mecmû'alar bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir. İçinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popülaritesini verir.

Ayrıca bir şairin edebî kişiliğinin tespitine katkıda bulunmasının yanı sıra metin tamiri ve tenkitli metin neşrinde de mecmû'aların rolü oldukça fazladır (Aydemir, 2007:123).

MECMÛ'ALARIN SINIFLANDIRILMASI

Mecmû'alar da pek çok tür gibi tasnif edilebilir. Agâh Sırrı Levend mecmuaları şu şekilde tasnif eder:

- a) Nazîreler mecmû'aları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmû'aları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar,
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmû'alar.

Bizim çalışmamızın konusu olan mecmû'a, ikinci gruba dahil olan seçme şiir mecmû'alarındandır.

Bu mecmû'alarda genel olarak gazel, kaside, mesnevi, musammatlar, tarihler, lugazlar ile manzum ve mensur mektuplar yer almaktadır.

Levend, aynı konudaki eserleri ihtiva eden mecmû'alara örnek olarak Lale Devri sadrazamı İbrahim Paşa'nın kendisine sunulan kasideler ve tarih manzumelerini şair Faiz Efendi ve Şakir Bey'e toplatarak hazırlattığı 636 yapraklık eseri gösterir (2008:173).

Pervâne Beg'in hazırlayıp Kanunî Sultan Süleyman'a sunduğu nazire mecmûası ve Edirneli Nazmî'nin Mecma' u' n-Nezâir nazire mecmû'alarının önemli örneklerindendir. Pervâne Beg Mecmûası, Pervane Bin Abdullah tarafından 1560'da tertip edilen nazire mecmûasıdır. 641 varaktan olusan bu eserde 525 şairin 7360 şiiri bulunmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman'a sunulan eserin yegâne nüshası Topkapı Sarayı, Bağdat Köşkü Kütüphanesinde B.406 numarada kayıtlıdır. (Duran 2008: III).

Edirneli Nazmî'nin "Mecma' u' n-Nezâir" isimli eserinde 357 şairin 5527 şiiri bulunmaktadır. Eser, tıpkı divanlarda olduğu gibi kafiyelerin son harflerine göre "elifbâ" sırası, aruz bahirlerine göre belli bir sıra gözetilerek tertip edilmiştir. (Köksal, 2012:33).

Sonuç olarak Anadolu sahasında ilk örneklerine XV. yüzyılın başlarında rastlanan ve XVI. yüzyıldan sonra sayı ve çeşitleri bir hayli artan mecmû'alar, klâsik Türk edebiyatının önemli kaynakları arasında yer almaktadır. Mecmû'alar; klâsik edebiyatımıza,

özellikle şiir alanında, önemli katkılar sağlayan yardımcı kaynaklarındandır. Özellikle divân neşri çalışmalarında, şairin mürettep divânında yer almayan şiirlerine ulaşmada; mürettep bir divânı olmayıp mecmûalarda şiirleri bulunan şairlerin tespitinde, mecmûalar büyük yarar sağlamaktadır.Şiir mecmûaları; metin neşri ile ilgili incelemelerde, kaynaklarda bahsi geçmeyen şair ve şiirlerin tespitinde, yazıldıkları dönemin edebî yapısının belirlenmesinde, üslûp çalışmalarında ve şairlerin divânının teşkilinde müracaat kaynağı olması gibi birçok hususta araştırmacıya önemli şekilde katkı sağlamaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR'IN TAVSİFİ VE İNCELEMESİ

1.1. İNCELENEN MECMÛA' NIN TANITIMI

Çalışmamızın konusu olan 242 arşiv numaralı şiir mecmûası, “Mecmû' â-i Eş' âr” ismiyle Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu’nda kayıtlıdır.

Ebatları: 293x190mm

Varak Sayısı: 78

Yazı Türü: Harekeli Nesih - Talik

Satır Sayısı: Değişik

Kağıt Türü: Ahrarlı

Mürettip: Mecmû'anın derleyeni bilinmemektedir. Mecmû'anın te'lif tarihi de katalog kaydında belirtilmemiştir.

Tertip Şekli: Mecmû'ada nazım şekilleri ve nazım türleri dikkate alınarak bir sıralama yapılmadığı gibi şairlerin yazdıkları manzumelerin de belli bir alfabetik sıra ile yazılmadıkları tespit edilmiştir.

Bundan dolayı böyle bir düzensizliği gidermek üzere mecmûada tasnife gidilmiştir. Mecmû'ada mürettep bir divanın sıralama şekli göz önünde bulundurularak mecmûa tasnif edilmiştir.

1.2. NÜSHA İNCELEMESİ

Mecmû'a'da başta gazel nazım şekliyle beraber tahmis nazım şekli de kullanılmıştır. Mecmû'a'da 42 tane nazire bulunmaktadır. Muhibbî ve Ulvî şiirlerine en çok nazire yapılan şairlerdir.

Mecmû'a'daki bazı beyitlerin bir kısmında vezin problemlerin olduğu görülmektedir. Bu beyitler tespit edildikten sonra, divânlardaki manzumelerin beyitleriyle karşılaştırılarak sorunlar giderilmiştir.

Aynı zamanda mecmû‘a’da bulunan manzumelerde aruz vezni kullanılmıştır. Bu da mecmû‘a’da en çok remel bahrinin kullanıldığını göstermektedir. Bunun dışında muzâri ve hecez bahirleri de mecmû‘a’da en çok tercih edilen bahirlerdendir. Mecmû‘a’da Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün en çok tercih edilen kalıptır. Bunu sırasıyla Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün, Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün aruz kalıpları izlemektedir.

Mecmû‘a’nın bazı sayfalarında derkenarlar yer almaktadır. Bu derkenarlar silik ve okunacak derecede olmadığı için çalışmamıza dahil edilmemiştir.

Mecmû‘a’da yer alan şiirler, ele aldıkları konular bakımından incelendiğinde çoğunlukla tasavvufi şiirlerin ağırlıkta olduğu görülür. Bununla birlikte hikemi üslubun hakim olduğu şiirler de oldukça fazladır. Şiirlerde çoğunlukla Allah aşkı, dünyevi istek ve arzulardan vazgeçme, kadere boyun eğme, felekten şikayetler ve sevgilinin vefasızlığı işlenmiştir.

1.3. METNİN YAZIYA ÇEVİRİLMESİ

Çalışmada, varak numaraları esas alınmış olup yapraklarda 1a, 1b şeklinde gösterilmiştir.

Mecmû‘a’da geçen bazı gazeller, divânlarından kontrol edilip karşılaştırılarak farklıklar dipnotta gösterilmiştir.

1.4. KARŞILAŞTIRMASI YAPILAN ŞÂİRLER VE METİNLER

Tablo 1

Divan - Metin Karşılaştırma

‘Ubeydî	‘Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme) Ömer Arslan - YL Tezi
Ḥayretî	Ḥayretî Dîvânı (Tenkitli Metin) Ferhat Musluoğlu- Doktora Tezi
‘Ulvi	‘Ulvi Dîvânı (Divanın Tenkitli Metni) İsmail Çetin - YL Tezi
Bâkî	Bâkî Dîvânı – Prof. Dr. Sabahattin Küçük
Zâtî	Zâtî Dîvânı - Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan
Behiştî	Behiştî Dîvânı – Dr.Yaşar Aydemir
Emrî	Emrî Dîvânı – Prof. Dr. Mehmet Ali Yekta Saraç

Tablo 1 (Devamı)

Kâtibî	Kâtibî Dîvânı - Yunus Kaplan- Zahid Efe
Uşûlî	Uşûlî Dîvânı – Pof. Dr. Mustafa İsen
Muhibbî	Muhibbî Dîvânı – Prof. Dr. Kemal Yavuz
Necâtî	Necâtî Dîvânı- Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan
Murâdî	Murâdî Dîvânı (Tenkitli Metin) - Ahmet Kırkılıç - Doktora Tezi
Za‘îfî	Za‘îfî Dîvânı (Metin Tahlil) - Kâmil Akarsu – Doktora Tezi
Şemsî	Şemsî Paşa Dîvânı (Edisyon Kritik) – Mehmet Akkaya – Doktora Tezi
Fuzûlî	Fuzûlî Dîvânı – Prof.Dr. Ali Nihat Tarlan
Hayâlî	Hayâlî Bey Dîvânı – Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan
Zevkî	Zevkî Dîvânı - (İnceleme) - Muhammet Nalbat – Doktora Tezi
Mu‘îdî	Mu‘îdî Dîvânı (Çeviri) – Gülçin Tanrıbuyurdu – Doktora Tezi
Âhî	Âhî Dîvânı – Mustafa S.Kaçalin
Revânî	Revânî Dîvânı – Dr. Ziya Avşar

Mecmû‘a derleyicisi eserini oluştururken kendi üslup ve ifadesine bağlı olarak bir başlık oluşturmuştur. Çevriyazı yapılırken nüshada kullanılan başlık metne alınmış, kalın punto ile gösterilmiştir.

Çevriyazı yapılırken nüshada yer alan başlık metne alınmış ve kalın punto ile gösterilmiştir. Ayrıca başlığın bulunmadığı veya manzumenin kime ait olduğu bilinmeyen şiirlerde, önce manzumelerin vezinleri tespit edilmiştir.

Mecmû‘a’da yer alan şiirleri yayımlanmış divanlar, yayımlanmamış yüksek lisans ve doktora tezleri, makaleler ve çeşitli bilimsel çalışmalarla mukayese edilerek metin oluşturulmuştur. İşbu metin oluştururken şu hususiyetleri göz önünde bulundurulmuştur:

Mecmû‘a ve Divanlarda bulunan farklılıklar dipnot olarak gösterilmiştir. Kelime farklılığında mecmuaya bağlı kalınarak Mecmû‘a’da bulunan kelime esas alınmıştır.

Қудретүн бағında гөклер сер-бүлөнд ешчәрдур

Kesret-i eşmâri encüm қadlere қılmış dutâ

‘Ubeydî’nin bu gazelinde yer alan “kudret ” kelimesi Divanında “kadr” olarak geçmektedir.

Buna benzer şekilde Hayretî’nin bir gazelinde mecmuada yer alan “ableristân” sözcüğü divanda “baharistân” olarak geçmektedir:

Cân ile şakird olub üstad-ı ışkâ gül gibi
Gel ‘ ableristân okuyalum sebaqdâş ol bana

Mecmû‘a’nın içerisinde azımsanmayacak kadar nazireler bulunmaktadır. Örneğin Necâtî’nin mest redifli gazeline hem Behîştî hem Muhibbî nazire yazmıştır:

Sağrı devr eyleyen her dem ider dildâr mest
Hâlini ‘ aşk olduğu için devr ider naçâr mest (Necâtî)

Gonce serhoş lâle kanzil serv-i hoş reftâr mest
Bâde-i vahdetten olmuş ser-ta-ser gülzâr mest (Behîştî)

Ölmişem câm-ı lebünden ben senün ey yâr-i mest
Nitekim eyler güller ile bülbül-i gülzâr-ı mest (Muhibbî)

Mecmû‘a bir Divan gibi alfabetik düzenle tertip edilmiştir. Gazellere geçmeden önce bir kaside gibi tevhid, naat gibi bölümlere yer verilmiştir:

Gazel-i ‘Ubeydî Fî Tevhîd Bârî

Enne İsmihû Harfû’l-Elif

Ġazel-i ‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Her neye ism-i şerifünle olınsa ibtida
Ol suhuletle nihayet bulup olur münteha

‘Ubeydî Fî Na‘t-ı Seyyidü’l-Mürselin Harfû’l-Ba

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün

Geldüğün sâ‘at-i vücuda ey şeyhi gerdun-ı hunâb
Nice deyr oldı bu fanide harabândur harâb

Metinlerin çevriyazıya aktarılması sırasında Prof. Dr. İsmail Ünver'in **Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler** adlı makalesi esas alınmıştır.

1. Metnin çevriyazıya aktarılması sırasında esâs alınan yöntem, Klâsik dönem Anadolu sahası dil hususiyetleridir.
2. Harf-i cerler bir kelimeye harf-i ta'rîf (elif-lâm) vâsıtasıyla bağlanmışsa izâfet durumu ve çizgiler korunmuştur.

Hatemü'l-mürselîn, fi'l-hâl, yevmi'd-dîn, er-raḥmani'r-raḥîm, rabbi'l-âlemîn, rûhu'l-Kudûs, şefî'ü'l-müznibîn, cennetü'l-me'â, 'aleyhi's-selâm, la'l-i yâr.

3. Farsçada çoğunlukla aynı iki kelime arasına gelen (ender,â, be) gibi edatlar çizgi kullanılarak kelimelere eklenmiştir.

Ber-â-ber, der-be-der, ber-â-ber, dem-be-dem.

4. İsim ve fiillerden önce gelen ek görevindeki bi ve nâ gibi Farsça olumsuzluk edatları çizgi
5. Kullanılarak kelimelere eklenmiştir.

Nâ-dana, nâ-müselmân, nâ- mahrem, bî-neva, nâ-şad, bî-yâr, nâ-hoş.

6. Türkçe kelimelerin sonunda bulunan b ler p ile yazılmıştır.

Görüp, idüp.

1.5. MECMÛ' A'DA BULUNAN ŞAİRLER

Tablo 2
Şairler

15.YÜZYIL		16.YÜZYIL		17.YÜZYIL		?
Mesihî	Necâtî	‘Ubeydî	Merâmî	Nağmî	‘Azîzî	Derviş Ağa
Kâtibî	Zâtî	Ḥayretî	Raḥmî	Aḥmed	Mâ’ilî	Sururî
Nizâmî	Cem	Ulvi	Süheylî	Ḥaletî	‘Ömrî	Bıçakcızâde
Şemsi	Cemâlî	Bahtî	Şem‘î	Nihâlî	Şehsüvâr	Muḥabbetî
Sâdiḳ	Ca‘ferî	Celâlî	Vaḥdetî	Ferruḥî	Firâķî	Yûsuf
Aḥmedî	Adlî	Davud	Fazlî	Faḥrî	Ḥafîz	Seḫerî
Su‘âlî	Zârî	Revânî	Ḥüseynî	Naẓmî	Âhî	Haddî
		Behiştî	Himmetî	Fevrî	Kelâmî	Serverî
		İşâķ	Duḫânî	Fedâyî Beg	‘İsâ (Mahvî)	
		Emrî	Minnetî	Veli	Ḥasretî	

Tablo 2 (Devamı)

	Muhibbî	Şehîdî			
	Hüdâyî	Faķîrî			
	Nevâlî	Sivâsî			
	Uşulî	Medhî			
	Bâķî	Merâmî			
	Ža‘îfî	Rahmî			
	Hürremî	Süheyli			
	Hayâlî	Ėadîmî			
	Murâdî	Şenâyî			
	Münirî	Nev‘î			
	Figânî	Vağidî			
	Tâbi‘î	Kerîmî			
	‘Aşķ Vusûlî	Şâh Tahmasb			
	Rumûzî	Fuzûlî			
	Mu‘idî	Lâmî			
	Rızayî	Hâlisî			
	Kemâlpaşazâde	Vâhî			
	Resûlî	Hâverî			
	Halîlî	‘Aşķî			
	Âlî	Hevâyî			
	Atâyî	Nazîfî			
	Selmân				

İKİNCİ BÖLÜM
MECMÛA TASNİF ŞABLONU

Tablo 3

Tasnif

Şair	Matla Beyiti/Bendi	Nazım Şekli	Açıklama	Vezin
‘Ubeydî	Her neye ism-i şerîfünle olınsa ibtidâ Ol suhûletle nihâyet bulup olur müntehâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Hayretî	‘Aşık isen gel ṯarîkı ğamda yoldaş ol bana Ehl-i hâl isen belâ-yı güncinde hâldeş ol baña	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
‘Ulvi	Nur-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bimâra fidâ Dil u cânüm ol iki ğamze hoşvâre fida	Gazel		Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün
Fuzûlî	Cânımın cevheri ol lâ’l-i güher-bâra fidâ Ömrümün hâsılı ol şive-i reftâra fidâ	Gazel	‘Ulvi’nin gazeline nazire	Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün
Bâkî	Gül-sitân bezm-i ğam câm-ı mey güldür baña Kul’kul-i halk-i şurâhî şavt-ı bülbüldür bana	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Celâlî	Milk-i dünyada çü bir yâr-i vefadârûn olâ Ne ğam ey dil saña ger nice bin imanûn olâ	Gazel		Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün
Zevkî	Dilber oldur ki zarifane olâ rumi olâ Pak damenliğle her kişi ma’lumı olâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Hayretî	Bir devâsuz derd imiş hicrân ile yok dermân aña Bir ‘aceb vâdî imiş fûrkat ki yok pâyân aña	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Revânî	Geh cefâ geh cevri ü geh nâz oldu çünkim hû saña Bî- vefâ dildâr imişsin dostum yâ hû saña	Gazel		Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün
Zâtî	‘Aşık için bî-vücûd itmek olupdur hû saña Biz ‘adem mülkine mahmil bağladuğ yâ hû saña	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Behiştî	Elâ yâ eyyuhe’s-sâkî edir ke’sen venâvilhâ Bizi öldürmedin ğam ğâfil olma çaremiz kıl hâ	Gazel		Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Nağmî	Elâ yâ eyyuhes'-şâkî edir ke 'sen ve navilhâ Meded mey vir bize yoğsa şabağa çıkamazuz bil-hâ	Gazel	Behiştî'nin gazeline nazire	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Zâtî	Yürü ey servaňa nâz it ki hevâ-dâruñ olâ Aña cevri itmeğe cehd it ki talep- garuñ olâ	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Emrî	Ĥurşid-i rûy-ı yâri çün eyledüm temâşâ Bir zerresi içinde gördüm iki Süreyyâ	Gazel		Mef'ülü / Fâ'ilâtün / Mef'ülü / Fâ'ilâtün
Emrî	Eşk-i çeşmüm gördi o pîr olası söğdi bana Bu meseldür kim erenler nakde iderler du'â	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Ĥayretî	İçdügüm kıandır şarâb-ı la' l-i dilberden cüdâ Yidügüm ġamdur müdâm ol ġonçe-i terden cüdâ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
'Ubeydî	Ġamze-i mestuñ ucundan nice gavgâlu olâ Fitne-i ġal-i ruġuñla ne temâşâlar olâ	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Emrî	Degdüġine cümle ġüsn esbâbı Yûsufdan saña Ĥüccet ol ġať iki ruġsâr iki şâhiddür saña	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Muġyî	Ġamuñla âhum artup kıldı çeşmüm eşk-i ter peydâ Olur birġün ser-i kuyunda şaġın çok eşer peydâ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Ĥüdâyi	O Yusuf-ı çehre-i 'arz idüp cemalin ola ger peydâ Olur her kuşeden avazlar mahzar-ı peydâ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Ĥayretî	Ne âteş ü bād ne āb u vekil idüm cānā Sen serv-i hevā baġsa ben mayildüm cānā	Gazel		Mef'ülü / Mefâ'ilü / Mef'ülü / Mefâ'ilü
Ĥayretî	Tir-i ġamzeñ dostum sehm-i sa' âdetdür bañā Her ne kim senden gelür 'ayn-ı 'inâyetdür bañā	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Mesihî	Leblerüñ kim cân virendür çeşme-i hayvân añâ Ben dañi dilden revân itsem ‘aceb mi cân añâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / â’ilün
‘Ulvi	Cân eritdi hizmetünde şem‘i nur- eşân añâ Tâc-ı zerkiderse tan mı âteş-i suzân anâ	Gazel	Mesihî’nin gazeline nazire	Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kâtibi	Çankı ‘âşık kim senüñ derdün koyup dermân añâ Ey tabîbüm anı kim öldürse düşmez kân añâ	Gazel	‘Ulvi’nin gazeline nazire	Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kâtibi	Ol melek semâtının dünyâda virsün çok saña Cenneti nerahhid kapusın kapa bu cümle saña	Gazel		Müstef’îlün /Müstef’îlün Müstef’îlün Müstef’îlün
Kâtibi	Gözlerüm yaşun göreñ benzer mi hiç seylâb añâ Öykünür mi nalemi güş eylemeñüz düvellâb añâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
İshâk	‘Aşıkun dermânı derd gedürtür dermân añâ Derdden kurtulmasun hergün eger dermân añâ	Gazel		Mefâ’îlün / Fe’ülün /Mefâ’îlün/Fe’ülün
Zâtî	Ol elif kad cevri ider ki itmez taḥammül kâf añâ Görmedüm anuñ gibi inşâfsuz inşâf añâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kâtibi	Dâd elünden rahm idüp ey bî-vefâ İtmedün birgün benümle merḥabâ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
‘Ubeydî	Ra‘d veş feryâd idüp ‘ışkuñla bu nüh âsiyâb Bî- kararındur döker göz yaşların gözden şehâb	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
‘Ubeydî	Geldügün sâ‘at-i vücuda ey şeyhi gerdün-cenâb Nice deyr oldı bu fanide ḥarab-ender- ḥarâb	Gazel		Fe’ilâtün / Fe’ilâtün/Fe’ilâtün/Fe’ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Necâtî	‘Âşık olduğum tavilden yüzüme bakmaz habîb Yüresine uğramaz olmuş bimârûñ tabîb	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
Ahmed	Bu kisbe çu hemdem durur ol şem‘i şeker leb Şubhûñ nefes urmağa mecalin koma yâ Rab	Gazel		Mef’ûlû / Mefâ’ilû / Mefâ’ilû / Fe’ûlûn
‘Ubeydî	Nâr-ı mîhrûñ vire mi sîne-i bir söz meh-i tâb Gözümüñ kanı şarâb u cigerüm oldı kebâb	Gazel		Fe’ilâtûn/ Fe’ilâtûn / /Fe’ilâtûn/Fe’ilâtûn
Revânî	Kuyûna varmaz qarib ahumdan eyler ictinâb Atılır bir yara ki şeytân üstine gökten şihâb	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
‘Ubeydî	Ağlayın bülbül-âsâ ben nâlân olub Sen cihân bağında gül ey gönca leb- hândan olub	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
Nevâlî	Âb- rizluğûñ nev-i ‘arus hüsnuñe itme niķâb Kaçma gel ey afitâbum eyleme zerre hicâb	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
Uşulî	La‘l-i yâre hem-ķadeh olmış ne benzer şarâb Cevher-i câna şafalar virdi ol yâķût-ı nâb	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
Ĥaletî	Yâ İlâhî Ānte Ġaffarü’z-zünûb Ķaẓıye’l-ĥacât Settarü’l-‘uyûb	Gazel		Fe’ilâtûn / Fe’ilâtûn / Fe’ilûn
Bâķî	Ayağûñ toprağın özler bulurken gökde yir kevkeb Eşigûñ cânibin gözler zehî ‘âlî-naẓar kevkeb	Gazel		Mefâ’ilûn Mefâ’ilûn Mefâ’ilûnMefâ’ilûn
Ẓa‘îfî	‘Aceb midür zülfüñde dokerse çeşm-i cân-ı kevkeb Ki zirâ zulmet-i şebde olur lâ bed-i ‘ayân-ı kevkeb	Gazel		Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn /Fâ’ilûn
Resûlî	Buyur emrin ne ise sen şeh-i ĥubânuñ olsun hep Ķamu efrâd-ı insan bende-i fermânuñ olsun hep	Gazel		Mefâ’ilûn/ Mefâ’ilûn Mefâ’ilûn/Mefâ’ilûn

Tablo 3 (Devamı)

Beyānī	Yā bab-ı lütfun aç avâreler derbânun olsun hep Yā tiğ-i kâhırî çek biçâreler kurbânun olsun hep	Gazel	Resûlî'nin gazeline nazire	Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
‘Ulvi	Çok çalışdı eline girmedi dāmân-ı ḥabīb Dest-i gamla n’ola çâk olsa giribân-ı ḳarib	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Zâtî	Gönlümüzden toğmaz isen seher ey âfîtab Top-ı âhum bu tokuz kûbbe-i eyler ḥarâb	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Hürremî	Daimâ şanma görinen şuda ‘aksi afîtab Eyledi dağ-ı derunun aşikâr o mâh-ı âb	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Nâ Ma'lûm	Penâh edinelere ḳapını cümle maḥluḳât yâ Rab Revâmı ya benî andan süresin bi-sebep yâ Rab	Gazel		Mefâ'ilün / Mefâ'ilün Mefâ'ilün / Mefâ'ilün
‘Ubeydî	Ebr-i lütfuñ ḳatresi irse olur onlar nebât Yeryüzünde cümle deryâlar ola âb-ı ḥayât	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
‘Ubeydî	Şöyle olmışdı du‘ân ileucuzluk kâyinât Daḥi gendümle tolu enbâr-ı çarh-ı şâbitât	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Zâ'îfî	Yürü ey name-i selâmun benim ol yâre ilet ‘Andelibün ḥaberin ya‘ni ki gülzâra ilet	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Nizâmî	Beni yâ Rab yine sen milketi cânâna ilet Mur-ı maḥlûmını dergâh-ı Süleymâna ilet	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Mu‘îdî	İy şabâ nâme-i şevḳüm yûri cânâne ilet Mürğ-i dil-ḥaste selâmın gül-i handâne ilet	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Necâti	Sağrı devr eyleyen her dem ider dildâr mest Ḥâlini ‘aşḳ olduḡu için devr ider naçâr mest	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Necâtî	Gonce –i camından olubdur bülbül gülzâr mest Bilmeyen şöyle sanur kim yok yere ağlar mest	Gazel	.	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Behiştî	Gonce serhoş lâle kınzil serv-i hoş reftâr mest Bâde-i vahdetten olmuş ser-ta-ser gülzâr mest	Gazel	Necâtî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Necâtî	Bezm-i gamda 'aql u cânı oldu la' l-i yâr mest Cam iki oldu nevâr olsa kamu hoşyâr-ı mest	Gazel	Behiştî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Muhibbî	Olmuşam cām-ı lebûnden ben senün iy yâr-i mest Nitekim eyler gül ile bülbül-i gülzâr- ı mest	Gazel	Necâtî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Hayretî	Cihân halkını hep benden bu fânî mülki yurduñ tut Geçüp ' izzet seririnde sa' âdetle oturdun tut	Gazel		Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Necâtî	Cihâna şah olub şahım cihân turdukca durdun tut Cihân mülkünde şeddâdı na bünyâduñ urdun tut	Gazel	Şairi belli olmayan "tut" redifli gazele nazire	Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Kelâmî	Ribatthane-i fânide birkaç gün oturdun tut Tegâfûl eyleme gel ' âlem-i bâkîde yürüdün tut	Gazel	Necâtî'nin gazeline nazire	Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Fevrî	Kemend-i kadri şah olup cihân naşına salduñ tut Gönül ' âlemde devlet tövbeni meydândan alduñ tut	Gazel	Kelâmî'nin gazeline nazire	Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Ahmed	Ra kaçunı peyveste kemân eyledün ey dost Cevr okuna cânımı kurban eyledün ey dost	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Cem	Mestâne gözüñ bagar mı pür hun ider ey dost Hem ' anmadı ruhuñ yaşunı gülgün ider ey dost	Gazel	Ahmed'in gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Ahmedî	‘Aşıkun göñli za‘ifdür ‘ahd u pünyânı dürüst Zahidüñ olmaz saçan küfr ü nusuz imânı dürüst	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Bâkî	Gül yüzüñ vaşında kılsa bülbül elhâmı dürüst Bâgda bir goncanuñ qalmaz giribânı dürüst	Gazel	Ahmedî’nin gazeline nazire	Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kemâl Paşazâde	Ey bād-ı şaba yürî cānāna selām it Ol yüzi güneş alnı kamer hana selām it	Gazel		Mef’ülü / Mefâ’ilün Mef’ülü /Mefâ’ilün
Fevrî	Hüdāya dinmez gamdan dili gam günüm aradı it Esiri bendi hicranum belā-yı ‘aşka mü‘ tadı it	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Fevrî	Kemend ü miqdar ey dil herkesi a‘lā gözet Zerre-i mihr u münevver katre-i deryā gözet	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Necâtî	Pāre pāre eylerse bağrumı peykān dost Dide den her yarası çıkub diye kim kanı dost	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Bâkî	Lāle-hadler kıldular gül-geşt-i saḥrā semt semt Bâğ u rāğı gezdiler idüp temāşā semt sem	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Sulṭan Murād Ḥan	‘Avam gerçi seyrānum ḥabībümdür muḥub ol vaqt Huzura çekdi iz ‘anum ḥabībümdür muḥub ol kat	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Sulṭan Murād Ḥan	Seḥerde açdı zulmānî niḳabin şahid kudret Gelüb envāri barḳından her yana ‘ālemi fiṭuret	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Murādî	Vaşlı ḥabib içün dil çekdi nice felāket Qayırmazam ben anı ‘uşşāka budur ‘adet	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Murādī	‘Arifūñ olundadır Őerh u beyān-ı mā‘ rifet ‘AŐıun albindedür serr-i nihān-ı mā‘ rifet	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Murādī	Mahzı sırr olmayadur ibtidā-yı mā‘ rifet ‘AŐıun zev u Őafasıdır Şafa-yı mā‘ rifet	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Murādī	Nidā-yı zı‘Ő‘ āliden alubdur kuş-ı cān u lezzet Aıldı dide-i bina o lezzetden ru-i devlet	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Murādī	EriŐdürdi yine dildār-ı meh dil-i haber fuşsat Bu akerden o sultāna neler dimiş neler fuşsat	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Murādī	Őuburu arar u taat-ı ‘aŐa oldu ‘ādet Lu ile ey abībūm ıl anları imāyet	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Murādī	Dil buldı sera yerde dildārına vuşlat Al virdi aa anda ol sultān-ı Melāat	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
‘Ubeydī	Sen yaratduñ ‘ālemī ar oldu gūlzār-ı udūř Anda urřid ve meh ü encümdür ezhār-ı udūř	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
‘Ubeydī	Oldı her avl-i Őahiūn serverā cevher adīř Bir nübüvvet barridür zātuñ aa gevher adīř	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
ayretī	Eylesem tān mı kilāb-ı kūy-ı cānān ile bař Őimdi mi ētdügi var yārān yārān ile bař	Gazel		Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Rızāyī	İtmesūn gūřsende gül ol ruy-i andan ile bař İdemez un ‘andelib ‘uřřāı nalān ile bař	Gazel	ayretī’nin gazeline nazire	Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn /Fā‘ilūn
Muibbī	Cefa vü cevruñ olmuşdur işim zār olmaa bā‘ iş Nedür zarumdan ey Şah boyunla bizār olmaa bā‘ iş	Gazel		Mefā‘ilūn/Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn/Mefā‘ilūn

Tablo 3 (Devamı)

Bâkî	Gubar-ı haţtuñ olmaz çünki hayran olmağa bâ' is Nedür l' al-i lebüñ çaķ böyle handan olmağa bâ' is	Gazel	Muhibbî'nin gazeline nazire	Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Bâkî	Gözüm yaşına ol la' l-i leb-i sîr-âb olur bâ' is Dem-â-dem kana ey sâkî şarâb-ı bâde olur bâ' is	Gazel		Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Necâtî	Oldı burķa' zülf'i müşgîn el-ğıyâs Ğalib oldı kâfir-i Çîn el-ğıyâs	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Za'îfî	Kâkûlî cânân elinden el-ğıyâs Âh ol sü'ban elinden el-ğıyâs	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Hâletî	Bî vefâ dildâr elinden el-ğıyâs Olâ gözi mekkâr elinden el-ğıyâs	Gazel	Za'îfî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Kâtibî	Benüm gözüm yaşuna rûy-ı yâr olur bâ' is Şular çoğalmağa zîrâ bahâr olur bâ' is	Gazel		Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün Mefâ'ilün / Fe'ilün
Sultân Murâd Hân	Nice nice yerde olur ol vücûdundan haş Bu vücûdumı ayırma toğrıdan yâ mübten'âs	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Sultân Murâd Hân	Çün bulur katuñda yâ Rab cümle maķşudum revâc Gayretüñ haķķı beni sen gıve kılma ihtiyâc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
'Ubeydî	Kaşr-ı kadründe senüñ mâh-i münevver bir sirâc Hıfzı için geydürdi bād-ı hevâdişden aña tâc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Necâtî	Dilâ cân ise maķşuduñ var ol gonca-dehenden geķ Ya hod la' l-i lebi ise Muraduñ mey diyenden geķ	Gazel		Mefâ'ilün /Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Necâtî	Dil-berâ sevmek seni çün olâ 'aşķâ suç Ben bu suçla cemalüñden ırag oldum ne güc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Figânî	Çarha ey meh gice âhum çekmese yalıñ kılıç Böyle encüm içine yir yir kıran girmezdi hîc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Nehālî	Düşmişem bir zerre kim dermânı yoğdur çare hîç Ölmüşem bir vech ile divâne yoğdur çare hîç	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Ahmedî	Çöz dil-i müşkini zülfün kıldı sevdây-ı 'ilâc Ey müfferreḥ leb buyur şehid-i şifân ile 'ilâc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Zâtî	Faşl-ı güldür seyr-i bağ it tırma ey nâzûg-mizâc Şerbet-i engür ile derd-i gama eyle 'ilâc	Gazel	Ahmedî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Ḥayretî	Kişi kendü yâr-ı cânundan cüdâ düşmek ne güc Göz göre rûḥ-ı revânundan cüdâ düşmek ne güc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Za'îfî	Dostlar dildâr ile ağıyâr-ı yâr olmak ne güç Gonce-i nevrestenün yanında ḥar olmak ne güc	Gazel		Mefâ'ilün /Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Nâ Ma'lûm	Bir dem ol dilber cemâlünden ırag olmak ne güc Bir nefes cânânesiz 'alemde sağ olmak ne güc	Gazel		Mefâ'ilün /Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Bâkî	Gel ey dil ḥalka-i müşgîn-i zülf-i pür- şikeñden geç Düşersin dâm-ı tezvire reh-i mekr ü fitenden geç	Gazel		Mefâ'ilün /Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Za'îfî	Çüfte çüfte şalınur mehpâreler gödrdün mi hîç Köşe köşe inlaşur avâreler gördün mi hîç	Gazel		Mefâ'ilün /Mefâ'ilün Mefâ'ilün/Mefâ'ilün
Necâtî	Câm-ı hecrün nûş ider merdâneler gördün mi hîç Yoluña cânlar virür divâneler gördün mi hiç	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
'Uşulî	Senün halün münkesir-çalb olma eyle imtizâc Şîşe gibi olma inende gönül nâzük- mizâc	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Kâtibî	Gām-ı devrân ile gayetde bozulmuşdı mizâç Eyledi sâķî şarâb ile yine ana ‘ilâç	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
‘Ubeydî	Eyleyüb sana çarhı vâķıf esrâr-ı levh Cümleye kıldı kemâl-i kudretün izhâr-ı levh	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
‘Ubeydî	Toğduğun sâ’at görindi mäh-ı a’lâ-yı ferah Dikilüp her küşede râyât-ı ğarrâ-yı ferah	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Ĥayālî	Virmeyün kuyunuda canın itmiya isen mübâh Biz ne böyle ‘âlemün zevķine dūr ol bî-şalâh	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Ĥâfız	Ĥamdulillâhî der meyhana gördün meftûh İçelüm cām-ı muşaffâ bulalum raĥat-ı rûh	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Tabi‘î	Zevrâķ-ı bâdedür cenâh-ı cenâh Cür‘ah-ı râh râĥâtü’l-ervâh	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Aĥmedî	Şafâ-yı ‘aķs lebün gördi ey nigâr-ı ķadeĥ Ki bezm-i cür‘a deyü l’al ider nisâr-ı ķadeĥ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Ĥayretî	İĥyâ iderdi mürdeleri dâymâ mesîĥ Sen öldürürsin âdemi hikmet ne a mesîĥ	Gazel		Mef’ülü / Fâ’ilâtü / Mefâ’ilü / Fâ’ilün
Nâ Ma‘lûm	Bakduķça yüzüme ol sîm bir ferah Olur belî önünde ķişi görse zor ferah	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kâtibî	Baĥı dehri sâķîyaâzeyn eyledi zerrin ķadeĥ Bezmümüzü de dâyma devr eylesün zerrin ķadeĥ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Kâtibî	Her kaçan nûş eylese meclisde ol dil- ber ķadeĥ Sâķîyâ âl ile varur leblerin öper ķadeĥ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Emrî	Gam humârı def’i için çün istemiş Mecnûn ķadeĥ Lâle-i deşt-i fenâ sunmış aña pür-hûn ķadeĥ	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Bâkî	Pür olup devr idicek meclis-i mestânî kadeh Çarh olur halka-i rindân meh-i tâbânî kadeh	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Murâdî	Me'anî gencini feth eyledi çün hâlık-ı Fettâh Âşub-ı zencir kudret ile anuñ yanında bir mısbaş	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Murâdî	Żâhir oldu mül' a innâ fetahnâ dan fütüh Pes muğarri olub didiler geldi mevlâdan fütüh	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Murâdî	Vürüd-ı cümle-i aḥbâra kılmışdur eşer ilhâḥ Niteḡ' âyîne-i ruḡ-sâra kılmışdur naẓar ilhâḥ	Gazel		Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün /Mefâ'ilün
Murâdî	Ezel çün bize sendendür cismüm ibtidâ ilhâḥ Velakin şimdi bizdendür sana ta intihâ ilhâḥ	Gazel		Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün Mefâ'ilün /Mefâ'ilün
Şehidî	Men Fuzûlî meşrebem âli abâdur sevdiğim Laḥmıñ laḥm-ı pişvâdur sevdiğim Şehr-i mülkün tâpusı müşkil guşâdur sevdiğim Künt-i kenzün n'olâ genci ser-i hel-i âtidür sevdiğim Sâḡi guş kıl aliyyü'l- murtâzâdur sevdiğim	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
‘Ubeydî	Levh-i bî-hemtâña şanduk -ı zer-efşân oldı çarḡ Olâlı cây-ı ḡâlem ḡüyâ ḡâlemdân oldı çarḡ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
‘Ubeydî	Kime ki elṡafuñ iy Faḡr-i cihân ‘arz ide ruḡ Rûz-i maḡşerde aña verd-i cinân ‘arz ide ruḡ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Nâ Ma'lûm	Çün olur âhumdan ol zûlf-i muḡber şâḡ şâḡ Şân olur bâd-ı seḡerden sünbül-i ter şâḡ şâḡ	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Kâtibî	Gel gitme meclis olmasun ey âfitâb telh Sensiz olur kişiye begüm her şarâb telh	Gazel		Mefâilü / Fâilâtü / Mefailü / Fâilün
Murâdî	Benî derd ile bimâr itdün ey çarh Mekânum gül gibi hâr itdün ey çarh	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Bâkî	Baňa 'arz itmesün mihr-i seher ruh Degül haddün gibi ferhunde Ferruh	Gazel		Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün
Murâdî	Menba'-ı cûd u sehâya oldu bürhân insilâh Maşrık-ı tende olupdur şems-i taban-ı insilâh	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Murâdî	Milk-i tende oldu çün da' vâya bürhân insilâh Hükm kıldı aña pes ol dem de sultân-ı insilâh	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
'Ubeydî	Büstân-ı kudretün içre meh-i nev-berün bîd Encüm inci çiçeği bedr-i felek verd-i sefid	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
'Ubeydî	Nefs elünden zâr u giryânuz bize senden meded 'Âkıbet fikriyle hayrânuz bize senden meded	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün
Bâkî	Eylesün la' linü dermân dil-i bîmâra meded Dostlar işte ben öldüm baňa bir çâre meded	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Fahrî	Sîne-i tiğ cağâ eyledi pür yâre meded Yâre 'arz eylemeğe hâlimi yok çâre meded	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Necâtî	Eşigünden gider oldu dil-i avâre meded Döşlar olmaya mı bu gama bir çare meded	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Fevrî	'Aşk eyleyeli cânı derd u gamuňa mu' tād Şahrada benem Mecnûn tağlârda benem Ferhād	Gazel		Mefülü / Fâilâtün / Mefülü / Fâilâtün
İshâk	Bilsem nedür günâhum yüzüme bakmaz Âhmed Baňa yazuk degül mi hey ümmet-i Muhammed	Gazel		Mefülü / Fâilâtün / Mefülü / Fâilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Ẓa'îfî	Ey hüsrev-i zamānum şirin zebānum Âhmed Bâğ-ı Melâhat içre serv-i revānum Âhmed	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün
Surûrî	Tâ mu'anber kâkülün hürşide salmışdur kemend Bağlâmışdur boynuma zencîr zülfün bend bend	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Ẓa'îfî	Ey meh-i nâ mihribân geysen libās-ı lajiverd İr görürler tir-i âhın âsumāna derd- mend	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Merdūmî	‘Uṭârid yazmağa vasfūn dilerse ey kâmer- kâğıd Şu'âyı' şems olur âltün qalem hürşid zerr kâğıd	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Nâzmî	Biri bir buse ile itmedün yâd Senün şirin ñden huserva dâd	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Bâkî	Leb-i şirinüne cân oldı Ferhâd Ruḥ-ı hürşidüne gönüm ferâḥ-şâd	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
Nâzmî	Didüm yoluñda ḥâlim oldı ber-bâd Dedi taḥsîn idüb yâr âferin bâd	Gazel		Feilâtün / Feilâtün / Feilün
Ḥüdâyî	Lebünden ey yüzi gül dâd feryâd Ki eyler yaña her dem zulmî bî-dâd	Gazel		Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Feülün
Bâkî	Leb-i ḥandānuñ ile kılduñ yâd Eyleduñ mürdeleruñ rûḥun-ı şâd	Gazel		Feilâtün / Feilâtün / Feilün
Uşulî	Bildüm bugün cân acısun cāndan ayrıldum meded Kâfir müselmân acısun sulṭāndan ayrıldum meded	Gazel		Müstef'ilün / Müstef'ilün Müstef'ilün / Müstef'ilün
Ẓâtî	Cism-i pür-zaḥmum görüb ol dil-ber itdü derd-mend Didi kim ḥâlün ne ey derviş-i miskîn ḥaste-mend	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün
Muḥibbî	Râz-ı 'ışkum fâş kıldı eşk-i çeşmüm nâ-murâd Yog-ımuş bu merdümân-ı çeşmüme hergiz i'timad	Gazel		Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Bâkî	Feryâduma irmezse n'ola ol boyı şimşâd Kûyînda feleklerden aşar nâle vü feryâd	Gazel		Mef'ûlû / Mefâ'ilû / Mefâ'ilû / Fe'ûlûn
Hayretî	Benüm şâhum benüm şûhum benüm çok sevdüğüm Âhmed Kadîmî kuluñam kılma beni luğf it kapuñdan red	Gazel		Mefâ'ilûn / Mefâ'ilûn Mefâ'ilûn / Mefâ'ilûn
Hayretî	Yâri ayırmağ diler benden münâfıklar meded Almağ ister cânımı tenden münâfıklar meded	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Murâdî	Güzellik tahtınuñ sulţân-ı Âhmed Hüsün âflâkinûn tâbân-ı Âhmed	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Kâtibî	İtmek istersen eger bu dil-i bîmâra meded Eyle ol dil-beri göstermege çâre meded	Gazel		Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilûn
Kâtibî	İncinürmüş yoluña ol döñme baña husûd Göreyin âni ki hak olmaya ândan hoş- nûd	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Kâtibî	Âğladum derdüm varûb biñ kerre ey serv-i bülend Dimedûñ bir kez nedür hâlûn senûñ ey derd-mend	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Muhibbî	Çün ki oldı gülşen-i hüsnuñde haddûñ verd verd Yine bülbül gibi feryâda gelsün ehl-i derd	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Seyyid Murâdî	Zemin olubdur dilber yine hercây-i 'îyd Tak degül firdevse tanen itse eger şahrây-ı 'îyd	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Muhibbî	Selh-i neşa ile oldı 'ıyş u 'işret nâ- bedîd Gurre-i şevvâl ile yazdı felek menşür-ı 'îyd	Gazel		Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilâtûn / Fâ'ilûn
Muhibbî	Hâlûmi kimsene yok 'arz ide dildâra meded Âh kim bulamadum dedüme bir çâre meded	Gazel		Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilûn

Tablo 3 (Devamı)

Muhibbî	Kılma yaldan ol saçı leylâ bu ben mecnûnı yâd ‘Aşk ile rüsvâlıgum gören ider Mecnûn’ı yâd	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Yanalı ‘aşk âteşiyle hemç ‘ūd Çıkısa başumdan ‘aceb olmaya dūd	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Muhibbî	Sen dururken tûbiye baş egmem ya serv-i bülend Var-iken şekker lebûn baña gerekmez şehd ü kıand	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Âh eyledükçe ‘aceb mi felek olsa kebūd Dem varmı ana çıkmaya diş ateşi ile dūd	Gazel		Mef’ûlû /Fa’ilâtü / Mefâ’ilü / Fâ’ilün
Muhibbî	Cilve eyler bâğda gördüm yine bir serv-şad Bed nazardan şaklasun didüm seni Hayy u Eşad	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Âhum irdi göklere iy mâh-ı tâbânım meded İşidüp feryâdımı rahm eyle sulţânım meded	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Olmaya bir dem eger ol gül‘izârımdan meded İnlerem bülbül gibi her gice zârımdan meded			Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Gülşen içre gül gibi gül devlet ü bahtuñ sa‘îd Saña bir nevrüz-ıla olsun mübârek iki ‘ıyd	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün
Muhibbî	Leb-i üstinde hâl-i ‘anber-âlūd Görinür âteşin la‘l üzre san dūd	Gazel		Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Fe’ülün
Muhibbî	Cism-i gül-berg ü boy-ı ser-bülend ‘Arız-ı âteş- durur hâl-i sipend	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Muhibbî	Ey yüzi gül kameti serv-i bülend ‘Arızuñ âteş aña hâl olmuş sipend	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Muhibbî	Döstüm şîrîn kelâmuñ şehd ü şekkerden lezîz Görinür gül-gün ruhuñ baña gül-i terden lezîz	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ubeydî	Arzû-yı vuşlatuñ ‘uşşâka şekkerden lezîz Zîkr-i nâmuñ dâ‘imâ kıand-i mükerrerden lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
‘Ubeydî	Kavlün iy mîr-i sühen kıand-i mükerrerden lezîz Sâ‘ ile şâfî cevâbuñ şehd ü şekkerden lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Şemsî	Yok mıdır zâhid cihânda şehd-i şekkerden lezîz Dilberin la‘l-i lebi kıand-i mükerrerden lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Hüdâyî	Sen yüzi mâhın olur la‘l-i şeker hâsı lezîz Ka‘betu‘l-lâhın olur nitekim hırması lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Hayâlî	Küşe-i emni isteriseñ eylegil hâkka mülâz Dâmen urdım dir iseñ eylegil hâkka mülâz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Necâtî	Zibâ ruhuñdan oldı lâkin iy peser lezîz Gün germ olunca lâ-cerem olur şemer lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Necâtî	‘Aşkın ile ölmek odı baña iy ser lezîz Yâr-ı muvafık ile olur her sefer lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Kâtibî	Görmedim iy dil cihânda la‘l-i dilberden lezîz Baña biñ kez gelmedi ol pâlûde-i terden lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Kâtibî	Baña iy dil nesne gelmez la‘l-i cânândan lezîz Nesne mi olur cihânda kişiye cândan lezîz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
Sultân Murâd Hân	Alduñise ger yakadan iltizâz Bilmiş ol aldın ‘ağadan iltizâz	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
‘Ubeydî	Âdemin kalbi ki göz görmedik kâşânedir Anda ‘aşkın olmazise genci yok vîrânedir	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün
‘Ubeydî	Def‘ olub zulmün cemâli iy meh çerh-i sürür ‘Ayn-ı a‘mâ açılıb buldı seniñ ‘aynıñla nûr	Gazel		Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün /Fâ‘ilün

Tablo 3 (Devamı)

Şem'î	Ne hünîdir gözün sāki ki bağrımdan kebāb ister Döküb nâ-hağ yere kanım kapağım pür şerāb ister	Gazel		Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün
Muhibbî	Hatt-ı la'liñ mesken-i zülfiñ ‘anber-sā dil şatar Dişleriñ dürr-i ‘aden şîrin lebiñ helva şatar	Gazel		Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün
Kâtibî	Nağd-i cān alur metā‘-ı vaşlını ol ra‘nā şatar Gayra ihsān eyler ammā baña istiğnā şatar	Gazel		Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün
Bāki	Eser āhım yeli kūyında cism-i nātuvān ditrer Çemen şahnında güyā bābdan berg- i hazān ditrer	Gazel		Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
Vahdetî	Nesîme feyz-i luṭfiñdan vücūd-ı ins ü cān ditrer Ki enfās-ı Mesihādan kubūr-ı mürdegān ditrer	Gazel		Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
Muhabbetî	Çağan kim bād-ı āhımdan uran nergis-i fettān ditrer Gelür sünbüllere vahşet gülile gülîstān ditrer	Gazel	Vahdetî'nin gazeline nazire	Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
Bāki	Haber-i hicriñle tende dil ü cān ditrer Esecek bād-ı hazān berg-i dırağşān ditrer	Gazel		Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün
Fuzûlî	Her kitāba kim leb-i la'liñ hadisin yazalar Rište-i cān birle zevk ehli anı şirāzeler	Gazel		Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün
Bāki	Yaraşubdur kim seni ser defter-i ḥübān yazalar Nāme-i ḥüsnüñ içün bir iki ‘unvān yazalar	Gazel	Fuzûlî'nin gazeline nazire	Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün
Yūsuf	Tāze dilber sevse ‘aşığ eski derdiñ tāzeler Tazeler keyfiyyetin erbāb-ı ‘aşığ tāzeler	Gazel		Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün
Necātî	Ṭotalum zenbil ile gökden iner mehpāreler Āh kim yerden mi çıkdı ‘aşığ-ı bî- çāreler	Gazel		Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Zātī	Didim yine ben yārab dilber neme kīn eyler Göñlüm didi ‘aynında olan neme kīn eyler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Şenāyī	Hālīmī ‘arz itmege söylersem ol yār incinür Söylemezsem söylemez dir yine tekrar incinür	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Hālīşī	Gedālık zevkī baña mīr-i mīrān olmadan yegdir ‘Azīzim kulīn olmağ dehre sulṭān olmadan yegdir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Nev‘ī	Seniñ mecrūhīñ olmağ baña şādān olmadan yegdir Ġamīñla ağlamağ illerle ḥānde olmadan yegdir	Gazel	Hālīşī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	Çeşm-i fettānīñ seniñ her laḥza āl üstündedir Zülf-i şīrīnīñde her dem kīl ü kāl üstündedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Necātī	Zülf-i miskīn kim ġaddār velev bā üstündedir Süre-i ve’l-leyldir kim ve’ḍ- ḍuḥā üstündedir	Gazel	Muḥabbetī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Vaḥīdī	‘Arızīñ ol tāze güldür kim nihāl üstündedir Zülfüñ ol ejder durur dünyāca māl üstündedir	Gazel	Muḥabbetī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Nizāmī	Ḥaddīñ ol bīrūzdur kim la‘l-i nāb üstündedir Lebleriñ ol la‘l kim der ḥoş āb üstündedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Merāmī	Dilberā zülfüñ ḥayālī kim cemāl üstündedir Şanasın kim mār der-i dünyāca māl üstündedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Nizāmī	Ḥaddīñ ol bīrūzdur kim la‘l-i nāb üstündedir Lebleriñ ol la‘l kim der ḥoş āb üstündedir	Gazel	Merāmī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	İñler dolāb-veş dil ıztırāb üstündedir Gözelerdir gözlerim şankim tırāb üstündedir	Gazel	Nizāmī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Seyyid Murādī	Zülf-i miskini nigârîñ k'âfitâb üstündedir Menba' -ı bârândır şanasın mâh-ı tâbân üstündedir	Gazel	Muhabbet'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Seyyid Murādī	Ğaddiñ üzre şan kaçın pervâzın üstündedir Ya hilâl olmuş kamerdir âsmân üstündedir	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
İbādī	Gülşen-i etrâfın destîñle tütaldan zâğlar Bülbül-i âşüfte miskîn anıñçün ağlar	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Zâtî	Dem be dem seylâb-veş eşk-i revânım çağlar Dögünüb taşlarla ağlar hâlîme ırmağlar	Gazel	İbādî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Ğamî	Āşık-ı mecnûnîñ yolın uşşâkıñ bağlar Bu dil-i miskîn ferhâd anıñçün ağlar	Gazel	Zâtî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Şem'î	Bu nehâr oldu yine peydâ olub ırmağlar Kanlu yaşım gibi rençberin süriyüb çağlar	Gazel	Ğayâlî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Muhabbetî	Ğâmetiñ yâdın iy serv-i revân ırmağlar Çeşmelerdir eşk-i çeşmimden demâdem çağlar	Gazel	Şeyhî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Şem'î	Geçdi 'ömrîm şu gibi eşk-i revânım çağlar Acıyub deryâlar ağlar hâlîme ırmağlar	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Zâtî Beg	N'olduñ iñlersin felek hercâyî ñ Her mağâmı seyr eider bir mâh-ı tâbânıñ mı var	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Şem'î	Germ olursın iy felek gün yüzlü cânânıñ mı var Şubh olunca seyr ider bir mâh-ı tâbânıñ mı var	Gazel	Zâtî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Ğayâlî	Gül yüzünde iy perî zülf-i perîşânıñ mı var Gülşen-i cennetdir anda tâze reyhanıñ mı var	Gazel	Şem'î'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Ferruḫī	Pādişāhım ḥātem-i la‘l-i dūr efşānıñ mı var ‘Ālemi ḥüküm itmege mühr-i Süleymānıñ mı var	Gazel	Şem‘i’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Āhī	Bağrım firāk odıyla yanmış kebāba beñzer Keyfiyyeti ile şî‘rim rengin şerāba beñzer	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Vāhī	Her dem gözümden ağan ‘aynıyla āba beñzer Üstünde başım anıñ ‘adūmuz tolāba beñzer	Gazel	Āhī’nin gazeline	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	Bezmi-i ḡam içre cānā sīnem rebāba beñzer Çeşmim o bezme sāğar başım şerāba beñzer	Gazel	Vāhī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Kerīmī	Şî‘rim leṭāfetle güyā ki āba beñzer Alçaqlık ile gönüm lākin türāba beñzer	Gazel	Muḥabbetī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	Gün odur ki çeşmim yaşımda āba beñzer Derdile ḥasta gönüm inler tolāba beñzer	Gazel	Kerīmī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥibbī	Zülfün ‘izārın üzre müşkin niḳāba beñzer Yāḥud güneş yüzine gelmiş seḫāba beñzer	Gazel	Muḥabbetī’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	Dāğ-ı zülfle sīnem pīr ü pelenge beñzer Deryā-yı eşkim içre gönüm nigehe beñzer	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥabbetī	Ser-i zülfıyle dil mecnūna beñzer Gözüm yaşı daḫi Ceyḫūna beñzer	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Zātī	Her kaçan serdim mu‘allim ḥāneden āzād olur Sāyesinde rehğüzārı ser be ser şimşād olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Aḫmed	Ol hilāl ebrū gördükce gözüm giryān olur ‘Ādet olur kim görünse māh-ı nev vīrān olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Muhabbeti	Gözlerim segrir semler ol dilber-i ra' nâ gelür Şalınub berg-i nâz ile ol kâmeti bālâ gelür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muhabbeti	Yâr çün zülfin küh-ı âbrûlarını çîn ider Meyi müselmânlar meded göz göre kaçd-ı dîn ider	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muhabbeti	Bir büseye cân nağdın cânâne kabûl itmez Bir cân ne durur dirseñ biñ cân kabûl itmez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Şâh Tahmas	Şâh-ı merdân devletinde giydüğim nârencidir Nâra karşı varmazam zîrâ beni nâr incidir	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muhabbeti	Âl-i 'Osmân devletinde giydüğü türüncüdür Târik-i mürted olanın yoludur nâr incidir	Gazel	Şâh Tahmas'ın gazeline nazire	Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	Bu gönlüm çün mekânından mekân-ı lâ-mekân ister Çü zevk eyledi habbeñ şanma ki cân ü cihân ister	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	(silik) aña 'âşık kim seniñ yolında cân ister Odur 'aşkında şâdık kim hemân terk-i revân ister	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	Nazar kıldı nazîrinde nazîrinden emân ister Virüb varluğı yağmaya hayât- ı câvidân ister	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	Müşevveş olmağıl iy dil seni her lahzâ yâr ister Perişân olmağıl gâmdan seni ol gâmküsâr ister	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	Göñül yârile bir nâ-çâra beñzer Durur ol kalduğı ikrâra beñzer	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulţan Murâd Hân	Nedir ol kim za'îf-i hûra beñzer Var anıñ kuyruğı tîra mâra beñzer	Gazel	Sulţan Murad Hân'a ait bir Luğaz (bilmece) örneğidir	Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Sulṭan Murād Ḥān	Perdeden çıkdıñ da çün vechinde im‘ān itdiler Virilüb taht-ı şehādet üzre sulṭan itdiler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Ḥikmet-i kudretle çün izhār-ı insān itdiler Ḥil‘at-i ḥilm ü ḥayā‘ aqlile ihsān itdiler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Ḥazreti Ḥallāk-ı ‘ālem kudretin inşādadır Her ne kim zāhirdedir bātında ol peydādadır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Çerḥ-i minādır mekân-ı rûḥ pes‘ulyādadır ‘Āleme bahş-ı ḥayâtı mu‘ciz-i ‘İsādadır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Seni sevmeye güzelim bu dil cāna yaraşur Cānı qurbān ola sen kaşı kemāna yaraşur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	İy pertev cemāliñ her maẓharında zāhir Ey maẓharü’l-‘acāyib ey kudretinde kâdir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Āyine-i cemāliñ cām-ı cihān nümādır Her kim naẓar kılsa göñli gözi şafādır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Sulṭan Murād Ḥān	Dāyiremiñ nokta-i kudrettedir ‘Ayn-ı ğınā maḥẓ-ı ferāġattedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Muḥibbî	Dilā rûḥ-ı ḥuẓūr görmeyenler yâri görsünler Ne naḳş itmiş bir naḳḳāş-ı kudret bârı görsünler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
‘Azîzî	Hele ‘uşşāka ‘arz eyle o gül-i rûl-i ruḥsârı görsünler Cihān bağında bûlbûller fiġān ü zârı görsünler	Gazel	Muḥibbî’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḳadîmî	Açıl şahn-ı cemende verd-i ter-i ruḥsârı görsünler Şalın tûbā gibi ey serv-i ḳad refṭârı görsünler	Gazel	‘Azîzî’nin gazeline nazire	Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Zatî	Kâh mir'at bu devrân şekl-i râhat gösterir Geh döner yüz kahrile biñ dürlü zaḥmet gösterir	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Dilrubâlar içre dil bir mâh-ı tâbân gözledür Beñzer ol ednâya kim 'askerde sulṭân gözledür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Şimdi her ehl-i diliñ dildârı İbrâhîmdir Ol sebebdan göñlümün efkârı İbrâhîmdir	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Bu göñlüm 'andelîbiniñ gülistânı muḥarremdir Anıñçün her nefes feryâd u efgânı muḥarremdir	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Dilrubâlar 'askeriniñ kim şehi şa' bândır Ehl-i ḥüsn içre anıñçün müntehâ şa' bândır	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Serîr-i milket-i ḥüsniñ eyâ dil şâh-ı Ca' ferdîr Ḳamu 'uşşâkıñ anıñçün demâdem âh-ı Ca' ferdîr	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Baḥa 'arz itdi sefer bu dem elimden ne gelür Ṭutub emrini anıñ gidem elimden ne gelür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Ol şanem zülf-i kemendin bend ü dâm itmiş gelür Ben de bildim ḳalb-i 'âşıkı tamâm itmiş gelür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Ḥamdüli'l-lâh ki beni derdile dildâr öldürür Ehl-i diller şanma sen kim ta' n-ı aḡyâr öldürür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Sulṭan Murâd Ḥân	Rûy-ı ricâsı ḥabîbiñ çün niḳâb altındadır Leyle-i zûlmetde nûr-ı meh seḫâb altındadır	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seyyid Murādî	Rûy-ı dildârniñ yine beñzer niḳâb altındadır Rûz-ı şiddetdir meger ol meh seḫâb altındadır	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Seyyid Murādī	Bendi қо nāṣiḥ baṇa naḡṣ-ı niḡār eḡlencedir ‘Andelībe çünki bildiñ gül ‘izār eḡlencedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	Göñlüme қаşıñ müjeñ fikrini nihān eḡlencedir Ġurbete düşer kişi tır ü kemān eḡlencedir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	Şol gözi fettān elinden dürlü ğavğalar қопar Zülfe el ursa şabā başımda sevdālar қопar	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	Fitne-i āḡir zamān maḡbüb-ı ra‘ nādan қопar Zirā kim her ne қопarsa қadd- i bālādan қопar	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	İy dil iç cāmı şerāb içün bile cānāneler Devr idüb sākī yürütsün sāḡar peymāneler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	Her kimiñ ki ‘ālem içre berzaḡ-ı zībāsı vār Ġuşşa ‘i neyler üstünde gül-i ra‘ nāsı vār	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Seyyid Murādī	‘Aceb şol dilber-i ra‘ nā niçün қаşın kemān eyler Diriḡā zülf-i miskīnin ruḡına pāsban eyler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Necātī	İrişüb тапуña eşkim taleb senden cemāl eyler ‘Aceb taşkun delüdü görince yañlış ḡayāl eyler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Necātī	Her seḡer gülşende kim mürġ- i laṭīf elḡān oқur Ĥüb dolar meclisinde şanasın ḡoş ḡān oқur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Necātī	Ehl-i şiriniñe ḡızrıñ çeşme-i ḡayvānıdır Şaқınursın ḡaste dilden şanki ādem cānıdır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Necātī	Beni ḡürile öldürse dimek ol yāre қанludur Helāl olsun benim қанım yigitdir delüқanlıdır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Necātī	Halk-ı ‘ālem ‘aşkımlı āh u fiğānımdan tıyar Gice āteş-i şu‘lesı gündüz duhānımdan tıyar	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Necātī	Devr-i güldür Allah Allāh bu ne nāzik çağ olur Gül yañağında semen penbeyle kan almāğ olur	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Necātī	Dilberā kūyınā seniñ gūyā ki cennet bağıdır Cilve kıl tāvūs-veş hālīñi hüşnūñ çağıdır	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Necātī	Hem dem olan gamze-i hünrüzūñe başdan çıkar Gizlū rāzını ‘aşkıñ ol terk-i ser kişiden çıkar	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Necātī	Terk itdi kūyını yine ağıyar idüb sefer Her kim işitdi ki didi fi’n-nāri fi’s-sağar	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Necātī	Cām-ı şerāb-ı ‘aşkıñla Cem degil miyüz Bezm-i gamıñ şafāsına hürrem degil miyüz	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Kātibi	Yārīñ gerçi la‘l-i lebi tāze meyvedir Öpmege virmez işi vü güci baña şivedir	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Kātibi	Ğonçayı gülşende ol gül yüzlü yārım şandılar Bülbülün efgānını feryād ü zārım şandılar	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Kātibi	Deheniñ sırrını var mı didim iy māh bilür Nāzile geldi didi ğıyābı Allāh bilür	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Kātibi	Nigārın iy gönül ince belin olmaz çoçan dirler Gir cān bağşını şorsañ qatar ol cāna cān dirler	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn
Kātibi	Bugün mücrim iseñ yārın şefā‘at hāhım vardır Tayan sen zühdüñe zāhid bizim Allāhımız vardır	Gazel		Fā’ilātūn /Fā’ilātūn/ Fā’ilātūn/Fā’ilātūn

Tablo 3 (Devamı)

Kātibī	Seniñçün dostlar baña ‘acīb cānānedir dirler Benimçün saña düşmenler ‘acīb cānānedir dirler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Kātibī	İşidüb āhımı benim her bār Qalbi seng iken āh ider kühsār	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Kātibī	Tekellüm eyledikce lebleriñ üstüne cān ditrer Yüzüñ gördükce ey mehrü seng-i mihir ü cān ditrer	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Kātibī	Pāyuña yüz sürmege ben hāke himmet yok mıdır ‘Āşık-ı bī-çāreye hergiz ‘ināyet yok mıdır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Kātibī	Cihān bağında dil bir serv-i kāmēt nev-civān gözler Nice ebleh olur zāhid görüñ hūr-ı cinān gözler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	‘Aşka kıl olalı bu gönüm ḥalāyıkdan kaçır Merd olan nā maḥrem ile āşinālıkdan kaçır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	Bī-vefā o da vefādan görmedi hergiz eşer Nice yaşlar yaşadı ḥattā ağardı çeşm-i ter	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	Nev-bahār oldı gönül şöḥbet-i şāḥbā demidir Ya’ ni gül mevsimidir cām-ı muşaffā demidir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	Düşmenem ḥandān-ı dīn giryān olam lāyık mıdır Her dem ol şādān-ı dīn nālān olam lāyık mıdır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	Be bu Rūm illeridir rind-i sūḥandānlar olur Bu irem gülşenidir mürğ-i ḥoş elḥānlar olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ḥayretī	‘Āşıkā dilber selāsından selāmetle kıpar Ḥaḳ budur yoldaşlar çok dürlü ḥaller kıpar	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Ḥayretī	Ne melāmet gibi bir künc-i melāmet bulunur Zi nedāmet gibi eglenmege ālet bulunur	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Nizāmī	Şol çeşm-i siyehkārīn kaşdı dil ü cān eyler Bir gün bilürem beni rüsvāy-ı cihān eyler	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ḥayretī	Her nefes hem dem zāğ ol yūri elden ne gelür ‘Andelibiñden ırāğ ol yūri elden ne gelür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Kemal paşazāde	Yanarım fırkat ile nāra elimden ne gelür İrmezem vuşlat-ı gülzāra elimden ne gelür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ḥayretī	Katlime gamzeleriñ ḥançeri tīrān getürür Qorqarım bir gün anı iki gözüm kān getürür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
‘Ömrī	Halka halka şalınanlar saç mıdır sünbül midir Dāne dāne görinenler beñ midir fülfül midir	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
‘Ömrī	Cām-ı la‘ liñ serfirāz itmez dil-i bī- çāreler Hiç olur mı bādesiz ārām ide āvāreler	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Nevālī	Ben ol şāhım ki şahrā-yı fenā gibi kōnağım var Ḥabāb-ı eşk-i ḥūninden niçe rengin otağım var	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
İşhāk	Karşudan bir gül-i gülzār-ı leṭāfet görinür Qāmeti serv ırakdan ne kıyāmet görinür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Zātī	Düşde şūfī baña şāfī leb-i cānān görinür Qalb-i bīmāra Ḥüdādan yne dermān görinür	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
‘Ubeydī	Himmet ehliniñ deşt-i fenā her dem mekānıdır Şeb tārīñ gam yanında rüz-ı şādmānıdır	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ubeydî	Bu çerhi âsmân şanmañ benim ol dūd-ı âhımdır Görinen cā be cā encem-i şerār nār-ı âhımdır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Firākî	Gözyaşından yazsam ol dildāre hasretnāmeler Hāmeler kân ağlayub eyler şikāyetnāmeler	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ca’ ferî	Dil metā’ -ı vaşla ger cān virmege ikrār ider Sen şanemden ğayrıya ol şanemā kim bāzār ider	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Ca’ ferî	Her ki ‘aşkıñda seniñ isy serv-i qad serden geçer Tāc-ı kisrā terk idüb baht-ı sengderden geçer	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Fazlî	Göñlüm dolaşib zülfüne tutgun olacaktır Her kim ki sever Leylā Mecnūn olacaktır	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Şem’î	Lebi ğonca meyyā anca qaddi serv-i şanevberdir Güzeller içre müstetā be ğāyet hūb dilberdir	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Hüseynî	Kemāl-i ‘aşkıle ‘aşık ne şān u ne nişān ister Riyālu zūhdile şūfî-i sālūsı cinān ister	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Tab’î	Ne tende cāme-i ‘izzet ne serde tāc-ı devlet var Ne elde pāye-i rif’at ne dilde meyl-i şehvet var	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Himmetî	Bir mehiñ mührile yanar bu ciğer biryān olur Hasret-i la’l-i lebi yādile bağrım kân olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Duḡānî	Ol leb-i cān perveri āndıqca bağrım kân olur Şem’ -veş yanar zebānım gözlerim giryān olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün
Minnetî	Ol gül-i nevreste’i gördükce göñlüm şād olur Şakıyub bülbül şıfat dīvāne dil dil- şehr olur	Gazel		Fā’ilātün /Fā’ilātün/ Fā’ilātün/Fā’ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Fuzûlî	Benim kim bir leb-i hanân için giryânlığım vardır Perişân turreler devrinde sergerdânlığım vardır	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Fuzûlî	Ey gül ne 'aceb silsile-i müşk-i terîñ var Veh veh ne belâ cân alıcı 'işveleriñ var	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Fuzûlî	Ezel kâtibleri 'aşık bahtın kıra yazmışlar Bu mazmûnile haтта ol şafha-i ruhsâra yazmışlar	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
'Ulvi	Ey gönül gayrı bir meyl eyleme cânân bir olur Yediniñ 'aşkı derûnında yeter cân bir olur	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Zâ'ifî	Âstânından kaçan kim şehzâde-i devrân çıkar Güyyâ bürc-i felekden bir meh-i tâbân çıkar	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Zâtî	Seni bir serv âzâde efendi mübtelâ dirler Cihân aña gulâm iken kûl oldı pâdişâh dirler	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Ahmed	Bugün meydân-ı 'aşk içre şu kim merd-i melâetdir Ta'alluqdan hâlâş oldı anñ yiri selâmetdir	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
'Ulvi	Şehâ küyünde kim gönüm gedâ-yı müstemendiñdir Erenler haqqı bâş u cânâ qalmaz bir levendiñdir	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Sulţan Süleymân	Bulınur mı 'aceb bir gül anıñ yanında hâr olmaz Bir bülbül var mı 'âlemde enis-i âh u zâr olmaz	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Muhabbetî	Câm-ı 'aşkı nûş kıldık mest-i lâ yu'qallarız Kendimizden geçmişüz tâ haşre dek kândilleriz	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Muhabbetî	Kâh şive kâh 'işve kâh cevri kâh nâz Öldürür 'uşşâkı bu nev'le itmez ihtirâz	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Muḥabbetī	Yanmazidi âteş-i hicr ile her dem cânımız Küşe-i çeşmimle ger kılsa nazar cânânımız	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	Gün yüzüñ devrinde cānā âfitāba bakmazız Çün kamer âliniñ sırrıyız māhtāba bakmazız	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	Serden kâmetiñi biz daḡı bālā bilirüz Gülşen-i ḡüsniñi derûneden a' lā bilirüz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	Ey kaşı yâ cānı her kim saña ḡurbān eylemez Müşkül olur işi günden güne āsān eylemez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	Derd-i derûnı şormañ hergiz beyāna gelmez Var mı cihānda bir derd bu ḡasta cāna gelmez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	İtdi ol zülf-i mu' anber kākülün zencirimiz Ġam yemek divāneler oldı bizim tedbirimiz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Muḥabbetī	Gülmedi ' âlemde bir gün bu dil-i ġamnākımız Bilmeziz ne gösterir daḡı ' aceb eflākımız	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Kātibi	Kaçırma ḡüsñüñi ' uşşākdan yavuz nazar degmez Benim rūḡ-ı revānım saña anlamazdan zarar degmez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Vāhī	Baḡa incinmiş gibi nā mihribānı söylemez Ol yüzi mäh-ı münirim dil-sitānım söylemez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Hüdāyī	Baḡa incinmiş dilistānım söylemez Bendesine nāz ider şāh-cihānım söylemez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Şemsi	Rūy-ı yāre mih-i ' âlem-tāb beñzer beñzemez Çaşlarının tākına miḡrāb beñzer beñzemez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Şehidî	Her şanemiñ nâz-ı kilke ab beñzer beñzemez Hüsniñe hurşid-i ‘âlem-tâb beñzer beñzemez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kemal paşazâde	Dostlar bir dilber-i zibâya düşdi gönlümüz Yine bir şüh-ı cihân ârâya düşdi gönlümüz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Hayâlî	Kâkûli miskîn cânânîñ perişân şalınur Guşşanîñ serkeştesi derd ü ğamın pâmâliyüz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Fuzûlî	Niçe yıllardır ser-i küy-ı melâmet bekleriz Leşker-i sultân-ı ‘irfânuz velâyet bekleriz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Hayâlî	‘Âşıkuz devvâre-i küy-ı melâmet bekleriz Zâhidâ şanma bizi küy-ı selâmet bekleriz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Muhibbî	Hasteyüz küyînda dillerdir ki miñnet bekleriz İy tabîb-i dil lebiñden ya‘ni şerbet bekleriz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Hayâlî	Qayddan âzâde yüzüñi ferâgat bekleriz Nağd-i şabriñ gencyüz genc-i kanâ‘at bekleriz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Za‘îfî	Qarâr itmez ebed bir dem bu cism-i nâtuvân sensiz Harâm oldu bize dirlik pes iy sürh-i revân sensiz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Muhibbî	Göñül bir dem qarâr itmez eyâ ruh-ı revân sensiz Figân u âh u zâr eyler tenim içinde cân sensiz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Muhibbî	Neyledim ki ben kûlîna küsdi şâhım söylemez Hidmetde n’oldı suçım ya günâhım söylemez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Şemsi	Baňa istignâ ider dildâr söyler söylemez Güyyâ şol tûfî-i güftâr söyler söylemez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Za‘îfî	‘Âşıkna hadîşi zâhid faşile pâya şıgmaz Zirâ maqâl-i ‘âşık hergiz kitâba şıgmaz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Fevrî	Emvâc-ı kâzîm-ı ‘aşk bu ne kâbâba şîgmaz Ehl-i dile ne maḥfî deryâ ḥabâba şîgmaz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Faḳîrî	Şanma iy ḥâce bizi mâlile şöret ḳuluyuz Dâr-ı dünyâda hemân mülk-i muḥabbet ḳuluyuz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Uşulî	Muttaşıl şanma bizi cevr ü cefânîñ ḳuluyuz Dostum kâh cefâ gâhî vefânîñ ḳuluyuz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Sivâsî	Şimdi biz bir şanemi şanma şâh-ı cihânîñ ḳuluyuz Bir güzeller güzeli tâze civânîñ ḳuluyuz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Ḥayretî	Ne Süleymân isteriz ne Süleymânîñ ḳuluyuz Kimse bilmez bizi bir şâh-ı kerîmîñ ḳuluyuz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Ḥayretî	Şanma iy zâhid biz nâmusla ‘arîñ ḳuluyuz Ne seniñ gibi hemân ḳurî vefânîñ ḳuluyuz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Sulṭan Murâd Ḥân	Ne deñlü tîr-i cevriñ atılursa câna incinmez Ḳaşı yâyıñ saña toğrı gelen ḳurbâna incinmez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Mâ’îlî	Ne deñlü ursa ğamzeñ tîr-i cevri câna incinmez Çıkar ḳarşu aña ikrâm ider mihmân incinmez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Hilâlî	Şikest olsa şürâḥî cām meclis-i ter ḳarâr olmaz Meşeldir sâḳiyâ baş gitse ayak pâydâr olmaz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Ža’îfî	Nâr-ı ‘aşka biz yanar pervâne-veş ‘âşık larız ‘Aşk meydânında baş oynayalım şâdıklarız	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kemal Paşazâde	Cefâ vü cevri aturdu bize ol bî-vefâ gelmez Güzelden her ne dirseñ heb gelür ammâ vefâ gelmez	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Ḳabūlī	Yetür pīr-i muḡān doker olub destī ḳabaḳ dutmaz Şu deñlü bāde-nüş itmiş ki el ditrer ayaḳ dutmaz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ḥayretī	Dilā dīvāneler 'aşıḳları biz Baş açıḳ 'āşıḳ-ı şādıḳlarız biz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ferruḥī	Rāst-ı nāzile ol serv-i revānı severiz Ne ḳadar pīr isek ol tāze civānı severiz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Nevālī	Ḳaddimiz tīr-i ḡamīñla nce bir yā ḳılıruz Na nice āteş-i hicriñle yanub yā kılıruz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
'Ubeydī	Tīr-i hicriñle elif ḳaddimizi yā ḳılıruz Rūz u şeb nār-ı ḡamīñla yanarız yaḳılıruz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Medḥī	Ṭālī' oldı gün gibi çün ol meh-i tābānımız Ḥānemiz ḳalsun müşerref ala yārab cānımız	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ḥayretī	Lāübāliyüz gedāyüz gerçi sulṭānlar bizüz Şūretā kim ḳatreyüz ma' nide 'ummānlar bizüz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Ḥayretī	Gözlerūñ kim ki iy şer nergis-i şeh lā dimez Mil çeksün gözlerine kimse ey şeh lā dimez	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Āhī	Ol elif ḳāmete biz serv-i dilārā dimeziz Serv-i ḳaddür ol elif ḳad biz aña lā dimeziz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Firāḳī	Ni' metiñe bī-ḥad bize in'ām-ı luṭfīñ bī-ḳıyās Çeşm-i cāndan ḡafleti ref' eyleyüb ḳıl ḥaḳ şinās	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Seḫerī	Ḥāne-i çeşmim benim ḥamḫāne şeklin bağlamış 'Aşḳ-ı mey olmuş gönül peymāne şeklin bağlamış	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Merāmī	Sāḳiyā la' liñe yien peymāne şeklin bağlamış Ehl-i bezm anıñçün mesyāne şeklin bağlamış	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

Rahmî	Mey-i şefk devr-i felege meyhâne şeklin bağlamış Hâle içre mäh-ı nev peymâne şeklin bağlamış	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Za'îfî	Çeşm-i miskin gördüm ol mihr-i muẓaffer bağlamış Ġālibā ẓan itmek istermiş 'aceb ter bağlamış	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Zātî	Haste çeşmin âl ü lâbile o dilber bağlamış Dir gören ẓanluyı eliyle o servdir bağlamış	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Hayretî	Geldi irdi çün yine ẓara haber gibi tırâş İy dirigâ aldı oẓun başdı yayın göz ü kâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Süheyl	Zümre-i 'uşşâka olduñ iy dil serkeşte baş Oynadır seni kelle'i bir gün şaẓın ġāfil mübâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
'Ubeydî	Yâ ilāhî kıl bizi vādî-i hayretten hālâş Gözi açıklardan idüb eyle ġafletten hālâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
'Ubeydî	İy şefâ' at issi kıl yârin bizi ġamdan hālâş Bir bölük mücrimleriz eyle cehennemden hālâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Hüdâyî	Öldürüb kıydı bedenden kıl dil ü cânı hālâş Hayra gir maḥbesden eyle bir iki cânı hālâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Kâtibî	Oldı biñ cānla dil eşiġiñe bende-i hâş Bezm-i ḥüsnüñdür diler ki ola dâ'im rakḫâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
Medḥî	Cānıñ kılmadıñ iy dil dilrubālardan hālâş Olmadıñ ġitdiñ dirigâ bî-vefâlardan hālâş	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün
'Ubeydî	Eyleyüb her pâdişâh dergāhıña hālîni 'arz Ẓullarıñ saña iderler dâ'imâ hālîni 'arz	Gazel		Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilātün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ubeydî	Zât-ı pür nûruñ seniñ çerh-i şafâ aşâr-ı feyz Qalb-i rûşen re’yiñ ey meh maṭla’-ı envâr-ı feyz	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kâtibî	Şun’-ı ḥaqqı görmedir ḥüsnüñ temâşâdan ğaraż Lebleriñ yâd itmedir cām-ı muşaffâdan ğaraż	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Necâtî	Cānumı virir idim büse-i cānāne ‘avāż Mümkin olsa yaradılışda iki cāna ‘avāż	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Ẓaî’ fî	Ḥatt-ı dilberdir cihān bağında reyḥāndan ğaraż Bu dil-i şūrîdedir mürğ-i hoş elḥāndan ğaraż	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Bir gedā-yı pāk dil kılsa kapuña irtibāṭ Eşigi olur esāṭîre selāṭîne münāṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Luṭf idüb maḥşerde bize gösterirseñ inbisāṭ Ola āşān kıldan ince tığden keskin şırāṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Seyyid Murādî	Āyet-i ḥüsnüne sāye şalduğı güyā ki ḥaṭ Süre-i Ve’s-şemsdir yer yer aña ķonmuş noķāṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Murādî	Bend idelden zülfüñe cānā dili şol ḥāl ü ḥaṭ Çeşmimiñ ırmağına hem dem olmaz āb-ı şaṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kâtibî	Göñlümi kılsañ nola zülf-i girehgirile zabt ‘Ālemi nūşü’r-revān itmişdi bir zincirle zabt	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Tālib-i vaşlıñ seniñ gülzārdan almadı ḥaṭ Gonça qalbin açmadı ezhārdan almadı ḥaṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Sîne cākiñ olduğıcün māh-ı tābān itdi ḥaṭ Pāymāliñ olmağla mihr-i raḥşān itdi ḥaṭ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Hayretî	‘ Aceb mi alsa dil senden gele cevri ü cefâdan haţ Kişi olur mı kim almaya hubb-ı Muştâfâdan haţ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Murâdî	Eylese dil tañ degildir hadd-i cânâ ile haţ Mü’min olan çünki eyler nûr-ı îmânla haţ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kâtibî	Eylerise öldüğümden bulına dildâr-ı haţ Günde biñ kez öleyin tek eylesün tek yâr-ı haţ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Nûr-ı luţfîn lem’ asıdır dide-i insâna lem’ Şem’a-i ihsânîñ olmuşdur anîñ güşinda şem’	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	İy risâlet tahtgâhında şeh-i gerdün meţâ’ İşitdikde hâk-i râhîndır sipihr-i irtifâ’	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Lâmî	Eyledim ‘azm-i sefer ben zâr u nālân elvedâ’ Göñlümi küyînda qodum gıtdim ey cân elvedâ’	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Zâtî	Şol ruh-ı yârile seherde düşdi bu mışra’ Toğınca güneş dindi tamâm oldı bu maţla’	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Qadriñi ızhâr idüb iy hâlîk-ı gülzâr-ı bâğ Yağdıñ âteş-i süz-ı çemende lâleniñ bağrında fâğ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Görmedi işitmedi vechiñ gibi bir şey çerâğ Bunca encümle semâvât oldı dehre göz kulâğ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Murâdî	Mürğ-i dil pervâz uraldan küy-ı cânândan ırâğ Oldı heb bu ‘aql u fikr ü fehmi-ı cân andan ırâğ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Murâdî	‘ Andelîb-i dil düşelden gülistânından ırâğ Şol garîbe döndi kim düşmüş mekânından ırâğ	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Hayretî	Nâr-ı ğurbetle nice yakmaya beni ben cânâ dâğ Ġayrılar bezminde yakmış mest olub cânâne dâğ	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
‘Ubeydî	Bağladık dünyāya çün luṭfîñla ülfet yâ laṭîf Yirimiz kıl âhîretde bâğ-ı cennet yâ laṭîf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
‘Ubeydî	Ġıḫta ider kâseñe şems-i semāvāt şeref Reşk-i mäh-ı nev ser-i kūyînda bir kemter ḫarf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Şehsüvâr	Ḥayli ‘uşşākı budur dizdüĠi cân şaf şaf Geçürür ‘askerini gözden o sultân şaf şaf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Şadık	Çekilür eşkine ‘aşık-ı giryân şaf şaf Şan Süleymāna gelür ‘asker-i devrân şaf şaf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
‘Ömrî	Ḥarem-i yâri ṭavâf itmege yārân şaf şaf Şular anı süpürüb dîde-i müjgân şaf şaf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Nâ Ma‘lûm	Tâbi‘-i zevk-i hevâ-yı nefis olan insan yuf Kendüyi ‘âkıl şanur şol bî-edeb nâdâna yuf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
Muradî	Ṭoğmadı bir mäh-ı nev kaşı hilâlinden laṭîf Bitmedi bir servde ḳadd-i nihâlinden laṭîf	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
‘Ubeydî	Her kime ki ‘ilm-i ledünden keşf iderseñ bir sebaḳ Daḳḳ-ı menşür felek aña görünür erzaḳ	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün
‘Ubeydî	Sırr-ı şâha arḳa virüb ‘alî mekân oldı burāk Şanki çerḫ-i a‘zam ile hem‘inân oldı burāk	Gazel		Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ömri	Şol qarşudan görinen âfet-i kıyâmet ancak Biñ nâzile şalınan ol serv-i kâmet ancak	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Baқи	Halk-ı ‘âlem ezeli böyle perişân ancak Kii handân kimi giryân kimi nâlân ancak	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Kâtibi	Yoğiken zerrece yazmak okumak Ders-i ‘aşk olmuşidi bana sebak	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Derviş Ağa	Revâ mı lâle veş dâğ-ı gamıñla cânı yandırmak Gözüm kânını eliyle kızıl kana boyanurmak	Gazel		Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün
Halili	Cân dirîğ itme dilâ yâr-ı vefâdâr olıcak Ne kadar hûb ise terk eyle cefâkâr olıcak	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Feruh	Düşersin zülfüne yârîñ gönül şabr u qarârîñ yok Nedendir bir güzel görseñ seversin ihtiyârîñ yok	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Nevâyi	Diyâr-ı ğurbete düşdüm dirigâ kim qarârım yok Nice dilşâd olam bir dem ki yâr- ı ğamküsârım yok	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Hayreti	Her za‘îfe ğor bakma merd iseñ merdâne bak Bir qarıncayı dilâver görmüş dilâ şîrâna bak	Gazel		Mef’ûlü/Fâ’ilatü/Mefâ’ilü /Fâ’ilün
Za‘îfi	Şun‘-ı hağ görmek dilerseñ ‘arız-ı cânâna bak Ser te ser levh-i ruğunda âyet-i Kur’âna bak	Gazel		Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Fevri	Mest-i şerâb-ı ‘aşkıñ şeydâlığım var ancak Ta‘n itme baña zâhid rüsvâlîğım var ancak	Gazel		Mef’ûlü/Fâ’ilatü/Mefâ’ilü /Fâ’ilün
Firâkı	Abdâl-ı ‘aşk olaldan ğazâlîğım var ancak Tenevvür-i ğamda yandım biryânlîğım var ancak	Gazel		Mef’ûlü/Fâ’ilatü/Mefâ’ilü /Fâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Necātī	Gül muşhafın şabā yeli açdı varak varak ‘Aşk āyetini bülbül okudı sebak sebak	Gazel		Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün
Şem‘ī	Gülzāra gelse nāzla dilber ayak ayak Dürler nişār ider aña güller tabak tabak	Gazel		Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün
Muhabbetī	Sākī getürdi bāde-i bezme kabağ kabağ Başladı devre Şevkiyā sāgar ayak ayak	Gazel		Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün
Hüdāyī	Haṭṭīn ki yazdı muşhaf-ı ḥüsnün varak varak Etḫāl-i diller okudı anı sebak sebak	Gazel		Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün
‘Ubeydī	Ehl-i tevḫīdīn dili zikriñledir güyā seniñ Ḥamdīñi tesbīḥ idinmişdir kamu eşyā senin	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
‘Ubeydī	Sen şeh-i mi‘rāca karşu çıkasun mı her melek Şāh-ı rāhında nişān birkaç depe kūh-ı melek	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Mişālī	Sākīyā biz bilürüz şorma şerābın kadehiñ Bilür eksikli tamām tolu bahāsın kadehiñ	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Bāḳī	Bir iki gün çekilem cevr ü cefāsın kadehiñ Sürevüz bir dem ola zevk ü şafāsın kadehiñ	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḥayretī	Şādīmān idem beni cevrile maḥzūn eylediñ Neylediñ iy bī-vefā ḥālīm diger gün eylediñ	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kāmī	Eşiğinden devr idüb ḥālīm diger gün eylediñ Vaşl ile şādān iken hicrile maḥzūn eylediñ	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Bāḳī	‘Āşık-ı bī-dillere cevri ferāvān eylediñ Müstedām ol dostum luṭf ile iḥsān eyledin	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Uşulî	Ğullarımındandır deyü ben çâkeri yâd eylediñ Hayra girdiñ küyün birinde âzâd eylediñ	Gazel	Mef'ulü/Fâ'ilatü/Mefâ'ilü /Fâ'ilün
Fazlî	‘Aşk ocâğında yanub külli ğubâr olsam gerek Âteş üzre noğtalar gibi nişâr olsam gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Rûhî	Râh-ı ‘aşk-ı yârde çeşmim ğubâr itsem gerek Bu tarîķile yine geşt ü güzâr itsem gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Muĥibbî	Göñlümün şirine zülfünden kemend itsem gerek İki yerden ya'ni zencirile bend itsem gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Bâķî	Çeşm-i pür hûnum yolında eşkbâr itsem gerek Ayağın tozına gevherler nişâr itsem gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Ža'ifî	Bir gice pervâne-veş terim ‘ayân itsem gerek Şem'-i ‘aşķa dutuşub teslîm-i cân itsem gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Rumûzî	Ağlayub eşk-i revânım cûybâr itsem gerek Âh idüb derd-i derûnum âşikâr itsem gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
‘Ubeydî	Kişver-i faķr u fenâya şehriyâr olsam gerek Anıñçün bir gedâ-yı rûzgâr olsam gerek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
‘Ömrî	Hâmedir minķâr-ı bülbül medhine cânânımıñ Berķ-i gülden ideyin evrâķını dîvânımıñ	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Ĥayretî	Göñül virme bu zâl-i dehre iy dil erkek ol erkek Tek ü tenhâ yûri bir ķahbeye çift olma şâhım tek	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Murâdî	Dilberâ ‘aşķıñla oldum zâr u giryânıñ seniñ Ol sebebden deldi bağrım tîr-i müjgânıñ seniñ	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Murādī	İy şanem süker midir la‘l-i dūr efşānıñ seniñ Misk veyā ‘anber midir bu zülf-i reyḥānıñ seniñ	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Tiğ-i miḥnetle n’ola bağrım olursa çāk çāk Bir tırāşı ḥūb berberdir beni iden helāk	Gazel	Mef’ülü/ Fā’ilātün/ Mef’ülü/ Fā’ilātün
‘Ubeydī	Cām-ı ‘aşkıñ kim ki nūş eyler cihānda iy cemil Bāğ-ı cennetde şerāsı olur anıñ selsebil	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
‘Ubeydī	Kā‘bede saña mü’ezzen olduğ için niçe sāl Beyt-i ma‘ müre irişmişdir maḳāmāt-ı Bilāl	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Nāleme āhıñ iderseñ iy gönül ferhāda gel Bağruña taşlar başub tağlar gibi feryāda gel	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Zāhidā ḥuşk olma meyl eyle şerāb-ı şāfa gel Ta‘nı қо vā’ız ḥarābāt ehline inşāfa gel	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Fiğānī	Terk idüb yārānı fırkat ihtiyār itdi gönül Bir niçe eyyām-ı ‘uzlet ihtiyār itdi gönül	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḥayretī	Ağlasunlar dostum ‘aşıkların sen gül şen ol Şad hezārān bülbul-i nālān var sen gülşen ol	Gazel	Mef’ülü/ Fā’ilātün/ Mef’ülü/ Fā’ilātün
Murādī	İy gönül lūtf eyleyüb şol bī-vefādan vazgel Lebleri şirīn yüzi gül pādişāhdan vazgel	Gazel	Mef’ülü/ Fā’ilātün/ Mef’ülü/ Fā’ilātün
Murādī	Şaçuña iy kemān ebrū dil ü cān olduğı māyil Dimekdir boynumuz kılcā olalar cevriñe kâ’il	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḳarārī	Şā’ir oldur diye her dilbere bir tāze gāzel Dilber oldur kim demādem okuyub yaza gāzel	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Nā Ma'lūm	Şā'ir olub ne 'aceb ger okuyub yaza gazel Deyr-i 'ālemde din her pūt-i tınnāza gazel	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Şādık	Şu'arā diyeli ol dilber-i mümtāza gazel Hağ budur dimediler böyle güzel tāze gazel	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Nā Ma'lūm	Yāsemindir haṭṭı ya gül ikiden ḥālī degil Zülfı şeb tūdur ya sünbül ikiden ḥālī degil	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
'Ubeydī	'Asker-i ḥalk-ı cihāna eyleyüb in'ām-ı 'ām Sāyedār-eşmār kıldıñ issi günlerde kıyām	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
'Ubeydī	Rif'atın kaçırında iy sultān-ı iqlim-i 'ulūm Bir ḥabāb āyine çerḥ berinde pūr nücūm	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Ḥayretī	Sākiyā ṭoldur ele il ayağı içelim Şāh-ı 'aşk içmemege itdi yasāğı içelim	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Fazlī	Şöyle nizār olubdur bu çeşm-i nātuvānım Perrī-i miskden oldı kūyında sāyebānım	Gazel	Mef'ülü/ Fā'ilātün/ Mef'ülü/ Fā'ilātün
Revānī	Sākiyā luṭf it baña şun tolu cām İnnema'l-iḥsānū illā bi't-temām	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Muḥabbet ī	Muḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdim Yanıldın āteş-i 'aşka neler çekdim neler çekdim	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Fiğānī	Gerçi bülbüldür fiğān itmekde üstādım benim Lik başmışdır anı iy gonça feryādım benim	Gazel	Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Behiştî	Mübtelâ-yı derd ü ğam bulsam melâlim söylerim Ehl-i hâle rast gelsem hasbihâlim söylerim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Emrî	Muhabbet şâhbâzınıñ bu esbidir benim başım Görinür âşiyânında kanadı ucıdur kaşım	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Sultân Selim	Gözlerimden akdı deryâlar gibi yaşıım benim Dostlar çok nesne gördi oñmadık başım benim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Zâ'îfî	Şan'at-ı âlemde şüfî bir vefâya uğradım Câm-ı şâfî şundı bir dilber şafâya uğradım	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Muhibbî	Allah Allâh diyelüm sancak-ı şâhı çekelüm Kaşırına sürh-i seriñ hayli sipâhı çekelüm	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Sultân Murâd Hân	Oturdum mekteb-i 'irfâna cânâ bir kenâr açdum Ki ya'ni ders-i aşk için ülü'l-elbâba bâb açdum	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Şâhidî	Akıtdım eşk-i pür hûnı ham-ı dilden şerâb açdum Yine şarrâf-ı dehr oldum dükkân-ı la'l-i nâb açdum	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Mâyilî	O yârîñ yâd-ı la'liyle ham dilden şerâb açdum 'Aceb mest-i harâb oldum yine mestâne bâb açdum	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Derviş Ağa	Nigârâ sine tîgiñle zahm-ı bî-hesâb açdum Hadengiñ cân evine girmege bir nice bâb açdum	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Nâ Ma'lûm	Fiğân u âh u feryâd eyleyüb çün derd-i ser çekdim Çekince bağırıma ol kaşı yâyı ben neler çekdim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Kâtibî	Şalınan biñ nâzla ol şivekârımdır benim Serv-i kıdd ü lâle had gül yüzlü yarımdır benim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Kâtibî	Belâ vü derd ü miñnet kûhsârıdır benim başım Anıñ ırmaqları üzre kurulmuş köpridir kaşım	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Murâdî	Cân u dilden bende kim iy yâr senden dönmezem Râh-ı 'aşkıñda çekerse dâra senden dönmezem	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Murâdî	Dostum râhıñda ben cevr ü cefâdan dutmazam Sinemî kıldım siper tîr-i kazâdan dönmezem	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Murâdî	Sâkiyâ meclise gel şun bize câmdan içelim Biz de saña uyalım baş ile cândan geçelim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Na Ma'lûm	Tâzece gönça derer ol dilber-i ra'nâcuğum Tâ nihâl-i servdir ol kâmet-i bâlâcuğum	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hayretî	Göñülden yâr olandan kaçma gel yâr ol benim göreyim Vefâlu 'âşıkâ yâr-ı vefâdâr ol benim göreyim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
'İsâ	Seni iy gözleri âla hemân Leylâya beñzetdim Yüzüñi gördüğüm demde o dem bed-râya beñzetdim	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Uşulî	Yaraşmaz saña gel ağyârla yâr olma sultânım Gel bağ-ı cinân sen hem demi hâr olma sultânım	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Firâķî	Vefâlar eyle 'uşşâķa cefâkâr olma sultânım 'Adâlet göster âfâķa sitemkâr olma sultânım	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
'Ubeydî	Sidre ile ne felek iy hâleti gün ü mekân Naḥl-i bağ-ı kudretiñde ma'âniñe birkaç âşiyân	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
'Ubeydî	Şa'sa'-i meyli olup iy nûr-ı 'ayn kudsiyân Kuhl-i ḥâk-pâyüñe oldı serâpâ sürmedân	Gazel	Mef'ûlû/ Fâ'ilâtün /Mef'ûlû /Fâ'ilâtün

Tablo 3 (Devamı)

Velî	Dâr-ı zer bir ƣal‘a âsmânlarda kim Tebrîz üzre dâr ender var	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Şem‘î	Dîvân ƣurmağa bir şâh-ı mazlûm Geçüb tâcını tahtını üzre binmiş	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Murâdî	Âh kim gönlüm diler seyr ide cânân illerin La‘l-i nâbı şevƣine görsem bedehşân illerin	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Ahmedî	Pâdişâhım dem be dem seyr eyle cânân illerin Egriñe la‘lin ƣabâñı gör bedehşân illerin	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Hüdâyî	Mâlik-i mülk-i muhabbet hûy u hâyı neylesün Pâdişâh-ı ‘aşƣ olan tâc u ƣabâyı neylesün	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Muhibbî	Gönlüme ‘aşƣ devâ ğayı devâyı neylesün Başıma zülf-i hevâ ğayı hevâyı neylesün	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Vâhî	Benim ahvâlimi dilber bile bilmezse şâğ olsun Muhabbetnâme gönderdim ele almazsa şâğ olsun	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Vâhî	‘Aşık oldum yanıma ol mâh gelsün gelmesün Derdim aşlâ yok durur ağyâr bilsün bilmesün	Gazel	Mef‘ûlü /Fâ‘ilâtün / Mef‘ûlü / Fâ‘ilâtün
Hâverî	Ƣoçmağa bir kez belîñ eşkim gibi cânım revân İy perî nem varsa üste nazarda dermiyân	Gazel	Mef‘ûlü /Fâ‘ilâtün / Mef‘ûlü / Fâ‘ilâtün
Hâlîlî	Yâr-ı zâlim ‘aşƣ-ı kâtil veh ki ‘aşık neylesün Çerh-i bed mühroldı baht-ı nâ-muvâfıƣ neylesün	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün
Muhabbetî	Ƣân yudarsa tañ degil la‘l-i leb-i yâr isteyen Câ virir bu yolda bir zülf-i siyehkâr isteyen	Gazel	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

Tablo 3 (Devamı)

Ža‘îfî	‘Arz-ı dîdâr eyledi ol mâh-ı ruhsâr Cum‘a gün Toldı mescid na‘ra-i Allāhu Ekber Cum‘a gün	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
‘Aşkî	Giymiş ol mehpâre bir zibâ serâser Cum‘a gün Yağmağičün halk-ı dünyâyı serâser Cum‘a gün	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Ža‘îfî	Ĥāme-i kudretle yazdı nağş-ı bend-i kâf nün Ĥüsn-i ĥalkile seni ser defteri mâ yenzurün	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Şemsi	Bir gazel didi yine yārāna söyleñ söylesün Bākî açsun ağzını selmāna söyleñ söylesün	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Münirî	Söylemez oldum meded cānāna söyleñ söylesün Gelsün açılun gül-i ĥandāna söyleñ söylesün	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Ĥüsrev	Yeşiller giydüğüñce tūṭi-i güyāya beñzersin Siyeh pūş olduğıñca ka‘be-i ‘ulyāya beñzersin	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Ĥalîlî	İy beni şeydā kılan gül yüzli yārim ķandesin Cān u dilden sevgüü zibā nigārım ķandesin	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Muĥibbî	Pend gūş itme dilā alma ele ‘ār etegin Ķona dirler disünler tutagör yār etegin	Gazel	Mef‘ûlü /Fâ’ilâtün / Mef‘ûlü / Fâ’ilâtün
Faķirî	Derdle ben ĥaste içün çeşm-i giryān ağlasun Anı görsün acıub deryā- yı ‘ummān ağlasun	Gazel	Mef‘ûlü /Fâ’ilâtün / Mef‘ûlü / Fâ’ilâtün
‘Ubeydî	Bu ṭāķ-ı lāciverdi zift otāğın olsun Mihr ile meh yanıñda iki şulağıñ olsun	Gazel	Mef‘ûlü /Fâ’ilâtün / Mef‘ûlü / Fâ’ilâtün
Nev‘î	İdüb kaṭ‘ -ı ta‘alluk tīg-i hicriyle gedālardan Neden düşdi kesildiñ pādişāhım sen gedālardan	Gazel	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ālī	Seyr-i bağ it aç gözün iy ğonça etrāfa bakın Çeşmiñe göz degmesün illā ki nergisden şakın	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Dil nola şorsa hattından la’l-i cānān yolların Hızır zulmet içre buldı āb- ı hayvān yolların	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Dehānīñ sırrını fehm eylemiş bir nüktedānım ben Līk vaşf eylemekde Hüsrevā Şīrīn zebānım ben	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Ol ğonça bugün seyre gülīstāna gelürken Güş eyledi bülbüllerin efġāna gelürken	Gazel		Mef’ülü /Fā’ilātün / Mef’ülü / Fā’ilātün
Kātibī	Seniñçün ben diyem iy bī-vefā ‘ıyş-i mūdām olsun Varıb sen başka içesin bensiz ħarām olsun	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Sen bu çeşm-i hışmile kān eylemezseñ işte ben Derdümi dünyāda destān eylemezseñ işte ben	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Koġıl iy bağbān büy-ı vefā gülden ırāġ olsun Hezārān bülbül olursa kırmaz kendü şāġ olsun	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Murādī	Ben niçe āh itmeyem dilden kararımıdır giden Hem Hüseynim hem efendim hem nigārımıdır giden	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Murādī	Şād ol iy dil çünkü ol maġbüb-ı ‘ālemdir gelen Cān u dil eglencesi şāh-ı dilādır gelen	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Murādī	Ġuşşañı artur begim ‘aşık feraġnāk olmasun Cān u dil sevdā-yı zülfün ile ġamnāk olmasn	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Murādī	Dil-i ġamġinimiz cānā ġamıñla ber karar olsun Olub ħālīñ gibi şeydā şaçıñ tek tārūmār olsun	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Hasretî	Gideyin ben dostum bu çeşm-i giryân ağlasun Vahtidir düşmen şen olsun dostlar kan ağlasun	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hayretî	Āfitābım virme şüret āyine zibālanmasun Yüz bulur āyine-i hüsnuñ temāşālanmasun	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Bıçaqcızāde	Meded şol ğamzesi cellād elinden Bıçaqcızādeniñ feryād elinden Amansız hañçeriniñ dād elinden Bıçaqcızādeniñ feryād elinden	Gazel	Müstef'ilâtün/Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün/ Müstef'ilâtün
Şu'ālî	Göreyim kim güzelim gül gibi ħandān olasın İy gönül sen dağı bülbül gibi nālān olasın	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Naẓîfî	Gözüm yaşımı baħr itdiñ firākıñla cüdālıkdan Seniñle kanı a zālim şu şızmazdan aralıkdan	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Raħmî	Ruħum zerd eyleyen bir dilber-i sīmīn bedensin sen Kimesne bilmedi hergiz ne cevhersin neden sensin	Gazel	Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
‘Ubeydî	Ehl-i cennet ħamd idüb dīdārıñ eyler arzū Zikrūñe meşğul olub tūbā idübdür serfūrū	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
‘Ubeydî	Karş-ı ihsānıñ kenārıñın felekde mäh-ı nev Faħrile faħr eyleyüb kıldıñ ta‘āmiñ nān-ı cev	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Kātibî	Ne hoş dimişler iy sākî mey içün tende cāndır bu Gedā-yı pādīşāh eyler şerāb-ı erğuvāndır bu	Gazel	Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
Necātî	Lebiñ ‘aksi ile yaşımı görenler dir ki qandır bu Yāħud cām-ı muħabbetde şahrāb-ı erğuvāndır bu	Gazel	Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün
Za‘îfî	Didim niçün kere gir ola zūlfūñ iy büt-i ra‘nā Didi kaşr-ı cemāle çıkmağıçün nerdübāndır bu	Gazel	Mefā'ilün / Mefā'ilün Mefā'ilün / Mefā'ilün

Tablo 3 (Devamı)

‘Ulvî	Ğurūr itme libās-ı faḥre ‘ömrüm cihândır bu Ḳabā-yı cismimi ḳor bunda herkes cāyegāndır bu	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḥayālî	Yolunda dilberin ḥāk ol ṭarīḳ-i bî bedeldir bu Zer-i ḥālîş ider ḥāk-i siyāhî bir ‘ameldir bu	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
İshāk	İken cevır itmekle cānā geçer ḥüsnün zamandır bu Niçe ḥūblar gelüb geçdi benim ‘ömrüm cihândır bu	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ža’îfî	Leyle-i maḳşūda her kim ide vuşlat arzū Eylesün mecnūn-veş şahrā-yı muḥabbet arzū	Gazel	Müfte’ilün/Fā’ilün Müfte’ilün / Fā’ilün
Ḥayālî	Cağlayub aḳar benim eşk-i revānım sū be sū Olmağa sen ‘ārız-ı dildāra cānı rû-be-rû	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḥayālî	Ağyāra ider ol gül’izāra ḳarşu Olur şovuk havālar evvel bahāra ḳarşu	Gazel	Mef’ulü/ Mefā’ilün Mef’ulü/ Mefā’ilün
‘Ömrî	‘Āşîḳ oldum derdüm yokdur demā şimden girü Günde biñ kez ölürin ben mübtelā şimden girü	Gazel	Mef’ulü/ Mefā’ilün Mef’ulü/ Mefā’ilün
‘Ubeydî	‘Arz-ı dîdār eyleyelden ‘ālemiñ enhārına Sînesi çāk oldu ḥāk idüb teraḥhum zārına	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
‘Ubeydî	Dürr-i dendānîñ ziyası her şeb iy nūr-ı ālih Maḥv iderdi şeb çerāğ u encemi bî-iştibāh	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Ḥayālî	Āyine her gün ḳoyar dildārı tenhā ḳoynına Nāzla Yūsuf girer güyā Züleyḥā ḳoynına	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Hevāyî	Girmekiçün Ḳays ‘üryān oldu Leylā ḳoynına Rüzgār ol nāmurādı şaldı şahrā ḳoynına	Gazel	Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Hayretî	Gül gibi bir kez seni kim kıoysa cânâ kıoynına Girmezise ğam yemez cennetde hürâ kıoynına	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Vuşûlî	Bize bu 'aşkla eglenmege bir yâr olsa Yâr biñ biñ bulunur yâr-ı vefâdâr olsa	Gazel		Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün
'Ubeydî	Bize iy dil bütün dünyâ değer bir yâr-ı cân olsa Söz añlasa güzel sevse zarîf ü nüktedân olsa	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hilâlî	Eller üstüme 'asker çeküb geldikce ğamlarla Muķâbil olmaĝa âhım çıkâr karşı 'alemlerle	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hâverî	Seni gözler dü çeşm-i hün-feşânım niçe demlerle Gel iy nûr-ı başâr merdümlük iy demler kademlerle	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Mesîhî	Şu deñlü Edirne şehri müzeyyendir güzellerle Ki çok 'âkılları abdâl ider ol bî-bedellerle	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Zârî	Yine şehir-i Amâsiyye müşerefdir güzellerle Ki her birisi meşhûr oldu biñ dürlü ğazellerle	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
'Adlî	Hayf ki pîr-i nâtuvân mürteşi-i bî-cân ola Hırş u tama'la her zamân mübtezel zamân ola	Gazel	Bâķî'nin gazeline nazire	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hayâlî	Âsitânında yüzüm ferş eyledim hâk üstüne Bir kadem başsañ yeridir çeşm-i ğamnâk üstüne	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Ahmedî	Zülf-i müşķin şâye şalmış çünkü cânân üstüne Şan şehâb-ı fitne gelmiş mâh-ı tâbân üstüne	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Hüdâyî	Nedir bu gözleriñ süzmek begim mestâne mestâne Nedir bu kıanımız içmek bizim peymâne peymâne	Gazel		Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Muhabbeti	Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kân kân üstüne Döndi la'liñ zinde kıldı virdi cân cân üstüne	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Nev'î	Bakma nādān olana hüsrev-i devrān ise de Nazar it ehl-i dile hāk ile yeksān ise de	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Yahyā	Ġaddim kemāna döndi bu 'ālem-i fenāda Nola kaçarsa benden oġ gibi Oġcızāde	Gazel	Me'ülü / Me'ā'ilü / Me'ā'ilü / Fe'ülün
Muhabbeti	Ol çeşm-i siyeh zülf- i peişān arasında Nergis gibidir kim bite reyhān arasında	Gazel	Me'ülü / Me'ā'ilü / Me'ā'ilü / Fe'ülün
Necāti	Ĥattıñ ruħla zülf-i perişān arasında Ġavġa gibidir küfr ile imān arasında	Gazel	Me'ülü / Me'ā'ilü / Me'ā'ilü / Fe'ülün
Necāti	Bir gözi āhū ile ħavl ü ķarārım varlığına Körligine it aķibiñ hoş şikārım var yine	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Necāti	Bī-ķarār eylerdi her dem ġam beni cām olmasa Göñlüm ārām eylemezdi ger dilārām olmasa	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Necāti	Gün yüzüñüñ hayāli peyveste cân içinde 'Aks-i mihr gibidir āb-ı revān içinde	Gazel	Me'ülü / Me'ā'ilü / Me'ā'ilü / Fe'ülün
Necāti	Her gazel kim nazm olur ol göziye ķaş üstüne Şevķle erbāb-ı ma'nā götürür bāş üstüne	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Kemal Paşazāde	Bir güzel gördüm gelür serv-i ħırāmān yüzlüce 'Arızı gökler yüzünde māh-ı tābān yüzlüce	Gazel	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Necātī	Ḥamdü'l-l-lāh okur ol ğonca dehānım gizlüce Gül gibi mecmu'asında dāstānım gizlüce	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Seyyid Murādī	Qaldı yine bir cemālī gül'izārı birse de Dil nice kılmaya bülbul gibi zārı birse de	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Murādī	Sevdi gönlüm bir cemāl-i gül'izārı Bursada Ol sebebdır ki kıılır āh ile zārı Bursada	Gazel		Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün
Yahyā	Gün gibi mihr-i muḥabbet 'āleme yayılmasa Sevdüğimi sevdüğimden ğayrı kimse bilmese	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Aḥmed	Bir yolına cān virmelüce yār ele girse Bir mihr-i vefā şāḥibi dildār ele girse	Gazel		Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün
Kātibī	'Aşıka bu ḥūblarıñ cevriñi şanma tükeneye Derd-i 'aşkile meger 'aşık-ı şeydā tükeneye	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Kātibī	Yār emr itdi başın yardım raḳibiñ taşla Şāḥlar şayd-ı düşmeni her dem birer yoldaşla	Gazel		Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün
Uşulī	Firḳat-i eyyāmında bāri yāri görsem kāh kāh Şol gönül eglencesi dildārı görsem kāh kāh	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
İshāḳ	Görmedim sen şem'-i bezm ārāyı bir gün bir gice Āh şāḥım gitdiler ārāyı bir gün bir gice	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Selmān	Sīm ile memlü idüb luḳfiñ felek mizānını La'l ile pür eyleyüb şām u seḫer dāmānını	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün
Zātī	İy dide-i ğam dide miḳdārıñı bildüñ mi Seyl itmekle yaşım düşmenleri sürdüñ mi	Gazel		Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün
Ḥayretī	Baḅa iy dil yine ol yār incinmiş gibi Bülbulüne ol yüzi gülzār incinmiş gibi	Gazel		Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün
Nā Mā'lüm	Saḅa iy ruḫları gül oldu muḥabbet ezelī Ezelī sevdi seni sevmedi ğayrı güzeli	Gazel		Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

Tablo 3 (Devamı)

Raḥmī	Zī sa‘ādetdir aña ‘ālemde var eglencesi Hem muşāhib ola her dem eger yār eglencesi	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Herkesiñ ḥālī degil ḥālince var eglencesi Bülbülün gül ‘āşıkıñ rüy-ı nigār eglencesi	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Ḳatl-i ‘ām itdikce artar çeşm-i fiğān uyḥusı Keşret-i ḳandan durur ḥikmetde isan ölçüsü	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	İy kamer ḥurşid bir gün ḥüsnüne iner gibi Kim yere baḳub gezer dünyâyı uğrılar gibi	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
‘Aṭāyī	Ḳaşlarıñ şol ğamze-i ḥunrız rāmiler gibi Kim saçın derbendini kesmiş ḥarāmiler gibi	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Necātī	Didim ḥüsnün berātında nedir zülf-i siyāh egri Didi bu Rüm durur abdāl olur tevḳī-i şāh egri	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Nā Ma‘lūm	Cihānda fırsat u ‘işret çü ḳalmaz kimseye bākī İdrakānū nāvelihā illā yā eyyühe’s-sākī	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
İşḥāk	Bize her dem söger yārīñ leb-i la’li şeker bārı Kim acırdı anı emsem ya öpmüş olsavus bārı	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
‘Ömrī	İy büt-i tersā niçün ḳodın kiliseden meni Ḳomayayın Ḥazreti ‘İsāya maḥşerde seni	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Şehidī	Gönül şüride ḥāl oldı görelden sen dilārâyı Düşüb şahrā-yı ‘aşḳ içre gezer ağlayı ağlayı	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Ne bir ḥālim bilür va kūh-ı ğamda nāleden ğayrı Ne var deşt-i belāda derdim añlar lāleden ğayrı	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Kātibī	Naḳd-i cānın kim ḥarc idüb şayd iderse yārını Bu günü hoş görsün ol aḥmāsun ayrık yarını	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Nā Ma‘lūm	Her ḳaçan kim bir nazar seyr eyleşem cānānımı Ḥāk-i pāyine anıñ terk iderim öz cānımı	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

Tablo 3 (Devamı)

Nizâmî	Âferîn olsun bu hüsni-î halka iy cân âferîn Şûrm olur gül ruhlarıñdan bağ-ı rıçvân âferîn Hüsni aña dir kim ide ehl-i ‘irfân âferîn Zülf ü ebûñı görenler dir hezârân âferîn Şol mu‘anber çetr kim miskîn tunnâb üstündedir	Gazel		Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Mâhvi	Ben mevâlî meşrebim âl-i ‘abâdır sevdüğüm Laḥmiñe laḥmi imâmı pîşvâdır sevdüğüm Şehr-i ‘ilmiñ kapısı müşkül geştdir sevdüğüm Küntü kenziñ genci sırrı ehl-i âtîdir sevdüğüm Sâķi-i kevşer ‘Ali-i Murtaẓâdır sevdüğüm	Gazel		Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
?	Göñlümi anıñ ğam-ı hicriyle maḥzûn eyledim Ḥasretinden gözlerim yaşını Ceyḥûn eyledim Ger dırâhım tûtyâ-yı çeşm-i pür ḥûn eyledim Rûy-ı zerdim cevher-i ‘aşkıyla altûn eyledim Nâm-ı Bâķır ḥâk-i pâyi kimyâdır sevdüğüm	Gazel		Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
?	Ḳaddi gibi yok cihân bâğında br serv-i sehî Gülşen-i cennet olubdur dâ’mâ seyrâñgehi Ḥûr u ğılmânıñ başında tâcdır ḥâk-i rehi Server-i cümle ḥalâyık hem Ḥorâsânıñ şehi Zübde-i Âdem ‘Alî Mûsâ Rızâdır sevdüğüm	Gazel		Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
‘Âşık Vuşûlî	İden nakḳâş-ı ḳudretdir ḳamu şeyde şorar peydâ Muḥâḳḳâḳ nûr-ı ḥâḳdır eyleyen gözde nazar peydâ Ger her sz nuṭḳ-ı ḥâḳdır ḥâḳdan oldı bu ḥaber peydâ Vücûd-ı muṭlaḳıñ baḥrine mevci kim ider peydâ Ene’l-ḥâḳ nuṭḳını söyler eger Maḥfi eger peydâ	Gazel	Maḥfi gazeline tahmis	Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün
Nâ Ma‘lûm	Göndere saña beni şâyed o merd er didü Yâḥud oldur ol iti vü beni ḳurtar didü	Gazel		Mef’ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâilün / Fe’ülün

Tablo 3 (Devamı)

Fedāyī Beg	Ceng-i şaf bağlayub geldi ‘adū-yı hāksār Merd olan meydāna girdi kıldı ‘azm-i kār zār	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
?	Oldı kaçmağda Hüseyn ağa bizim serdārımız Oldı o gence Balıkcızāde sancağdārımız	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
?	Olmasun hūnkār şimden şoñra bizde Şāğ olalım tek hemān lāzım degil nāmus u teng	Gazel		Mef’ülü / Fā’ilātün / Mefā’ilün / Fe’ülün
?	Yüzi qaralı hamiyetlü miñnetler biziz Başdan ayağa hıyānetler tutanlar biziz	Gazel		Mef’ülü / Fā’ilātün Mefā’ilün / Fe’ülün
?	Cenkden kaçmağa öğretti bize üstādımız Hayli müşküldür bize terk eylemek mu‘tādımız	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
Fedāyī Beg	İhtiyār itdik olursa yirimiz ka‘r-ı sefer Yanımızda zıkr olunmasun hemān nām-ı sefer	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
?	Qoñ disünler bize ğayretsizlige oğlı leke İtmesünler tek hemān teklif-i cenk ü ma‘reke	Gazel		Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün
?	Kimüñle ki ola hışār kerem esās ile muhkem Kimüñle ki ola mühimdir meşālih-i ‘ālem	Gazel		Mefā’ilün/Fe’ilātün/Mefā’ilün / Fe’ilün
Serverī	Zülfüñ düşürdi hayrete müşkile ‘anberi Qaddiñ bir qadd-i hıclete serv-i şanevberi	Gazel		Mef’ülü / Fā’ilātü / Mefā’ilü / Fā’ilün
Cemālī	Nā cinse degil mi zāt yeksān Ol k’olmasa sen tenin Nāmerde ne dem gelür ğam-ı ‘aşq Derdini devā şanur	Maqlüb		?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TRANSKRİPSYONLU METİN

3.1. TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Tablo 4
Transkripsiyon

ا	A, a, E, e	ض	Ḍ, ḍ, Ž, ž
آ	Ā, ā	ط	Ṭ, ṭ
ب	B, b	ظ	Ẓ, ẓ
پ	P, p	ع	È
ت	T, t	غ	Ġ, ġ
ث	Ṣ, ṣ	ف	F, f
ج	C, c	ق	Ḳ, ḳ
چ	Ç, ç	ك	Ñ, ñ, G, g, K, k
ح	Ḥ, ḥ	ژ	J, j
خ	Ḥ, ḥ	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Ẓ, ẓ	ن	N, n
ر	R, r	و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü
ز	Z, z	ه	H, h, A, a, E, e
س	S, s	ی	İ, i, I, ı, Y, y
ش	Ş, ş	ء	'
ص	Ş, ş	خا	Ḥ [~] ā, ḥ [~] ā

3.2. MECMÛ‘ A-İ EŞ‘ ÂR’IN ÇEVİRİYAZILI METNİ

[1a ve 1b]

Arapça ibareler yer almaktadır.

[2a]

Der Kıtâ Şâh-ı áazel-Zâde Uòrevî Muóammed èUbeydî Fî Tevhîd Bârî ¹

Ġazel-i ‘Ubeydî Fî Tevhîd Bârî

‘Azze İsmihÿ Ĥarf’ül- Elif

1

Ġazel-i ‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Her neye ism-i şerîfünle olınsa ibtidâ

Ol suhûletle nihâyet bulup olur müntehâ

Ķudretün² bâğında gökler ser-bülend eşcârdur

Keşret-i esmâr-ı encüm kıdldere kılmış dütä

Lâceverdî hoķķasında āsumān-ı a‘zamuñ

Ĥikmetün³ miski şarılmış penbedür bedr-i dücā

Ni‘met-i ihsānuñ ile toptolu⁴ şahn-ı çemen

Aña üşmiş şan megeslerdür benefşe cā-be-cā

Niçe yıllardur giriftār-ı belā-yı cürmdür

Genc-i ‘afvünnden ‘Ubeydî ĥ asta-dil umar şifā

2

Ġazel-i Ĥayreti

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

¹ Başlığın altına tarih olarak 1155 yazılıdır.

² Ķudretün : Ķadrinün (U.D)

³ Ĥikmetün : Ĥükmünün (U.D)

⁴ toptolu : toludur (U.D)

‘Aşık isen gel ıarık-i ğamda yoldaş ol baña

Ehl-i hâl isen belâ küncinde hâlde ol bana

Cân ile şâkird olub üstad-ı ‘aşka gül gibi

Gel ‘ableristân okuyalum sebağdâş ol baña

Gel berü mey-hâne-i ‘aşka kadem-i rencide kıl

Câm-ı mey nûş itmede bir yâr-i qallâş ol baña

Devletinde şâh-ı ‘aşkun mülk-i ğam sultânıdır

Ey gözüm sekkalılık it ey ah ferrâş ol baña

Ğam beyabanunda qaldum yalnız ey Hayretî

Hey meded ırağındasın yoldaş qardaş ol baña

3

Ğazel-i ‘Ulvî

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

Nûr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bîmâra fidâ

Dil u cânım ol iki ğamze-i hûn-hûre fidâ

Çeşm-i pür-hûndan akan dâne-i eşküm güheriye

L‘al-i dilberde bezenmiş ⁵ dürr-i şeh-vâra fidâ

Dil-i bî-çâremi itdüm reh-i ‘aşk içre ğubâr⁶

Ten-i şad-pâre mi kıldum sen dil-dâra fidâ

Gözlerümde bu iki merdüm-i ğam dîdelerüm

Ruğlarıñda şol iki hâl-i siyeh-gâra fidâ

⁵ Bezenmiş : dizilmiş (Ulv.D)

⁶ ğubâr : heba (Ulv. D)

‘Aql u şabrum ten ü cân u dil u dînüm ne ki var

‘Eulvî’yâ cümlesi ol turre-i tarrâra fidâ

4

Ġazel-i Fuzûlî Nazîre-i ‘Ulvî

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün

Cânımın cevheri ol lâ‘l-i güher-bâra fidâ

‘Ömrümün hâşılı ol şive-i reftâra fidâ

Hâl-i sinemde olan kanlu ciğer pâreleri

Mest çeşmünde olan gamze-i hun-hârâ fidâ

Cevr çekmiş başum ol hâl-i siyeh kurbânı

Tâb görmüş tenüm ol turra-i tarrâra fidâ

Pâre pâre dil-i mecrûh-i perişanımdan

Ser-i kûyunda gezen her ite bir pâre fidâ

Ey Fuzûlî n‘ola ger saklar isem cân-i ‘azîz

Vaqt ola kim ola bir şûh-i sitem-kâra fidâ

[2b]

5

Ġazel-i Bâkî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fa’ilatün / Fâ’ilün

Gül-sitân bezm-i ğam⁷ cām-ı mey güldür baña

Kul-kul-i halk-i şurâhî şavt-ı bülbüldür baña

‘Ârızuñda ol iki zülf-i girih-gîrûn senûñ

⁷ ğam : şarâb (B.D)

Şuya konmuş iki ġarrā ter-i kıaranfildür⁸ baña

Seng-i bî-dādunla serde zaĥm-ı ĥūnînum ki var

Gūşe-i destārda rengî kıaranfüldür baña

Mest ü medhūşam veli ĥālî mey-i engürdan

La‘l-i nābuñ ĥāleti keyfiyyet-i müldür bana

Haydar-ı Kerrāriyam meydān-ı nazmun Bāķî‘ya

Leyl-i ĥāme Zülfeķâr u tab‘ Düldüldür bana

6

Ġazel-i Celālî

Mefā‘îlün / Mefā‘îlün / Mefā‘îlün / Mefā‘îlün

Milk-i dünyāda çü bir yār-i vefādārun ola

Ne ġam ey dil sana ger nice bin imānun ola

Vechi var mı anı ırmaġ idesin kuyunda

Eşk-i çeşmüm bu kıadar ‘āşık-ı dîdāruñ ola

Āb-ı lütfundan umarsan yeridür neş vü numa

İster baġ-ı cihānda nice aşārun ola

Bu ne ĥikmet ki şifāĥane-i kuyuñde senüñ

Ey tabîb dil u cân bir nice bî-mārun ola

Hiç münāşib mi añlamaya Celālî benden

Nice yıldan berü kıapuñda emekdārun ola

⁸ ter-i kıaranfil: taze sünbül (B.D)

7

Ġazel-i Zevkî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Dilber oldur ki zârifâne ola rûmî ola

Pâk dâmânlıgla her kişi mâ' lûmî ola

Ŧoğmadı başuma bir gün o sa' âdet güneşi

Devlete irmez o kim tali' inün şûmî ola

Ŧadr ü rif' atle göğre irse başı eşigüne

Her ki hizmet ide senün gibi mağrumî ola

'Āşık-ı şâdık olan 'aşk ile rûsvâyî gerek

'Āşıkun fahridur her kişi mezmûmî ola

'Āsitanda o şâhun kul çokdur gerçi

Şanma Zevkî-i bî-çare vü mazlûmî ola

8

Ġazel-i Hayretî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Bir devâsuz derd imiş hicrân ile yok dermân ana

Bir 'aceb vâdî imiş fûrkat ki yok pâyân ana

Ehl-i dillerden kaçarken ⁹ehrimendür hem-serün

Ey peri- peyker nice şabr eylesün insân ana

Yıldızı yokdur zavâllı 'âşıkun yanında hiç

Mihr-i hüsnünde zevâlin ey meh-i tâbân ana

⁹ Kaçarken: kaçarsın (H.D)

Âteş-i hicrân ile bin dâğı vardır gönlümün
Yeridür ey lâle-i luţf eyle gönülden yan ana

Bezm-i şādīde içersün yādlar ile sen müdām
Ḥayretī ḳalur ırāḳlardan baḳup ḥayrān aña

9

Ġazel-i Revānī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Geh cefā geh cev̄r ü geh nāz oldı çünkim hū saña
Bī- vefā dildār imişsin dostum¹⁰ yā hū saña

Ḳıble ḥaḳḳı toğruyam yoluñda benlīḡin rakīb
Eğri sözler söylemişdür ey kemān¹¹ - ebrū saña

Gördi zūlfün öpdüğüm ḥışm eyleyüb dil-ber dedi
Varuben¹² ögünesin eger ḳalur ise bu saña

Ola cismümde benüm her üstiḥānum māh-ı nev
Ger olam ey māh-rū bir gice hem-pehlū saña

Devr-i ḥüsnünde Revānī şād u ḥandānsın yine
Luţfī yüzünden toğubdur beñzer ol meh-rū saña

10

Ġazel-i Zātī Naẓīre-i Revānī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

¹⁰ dostum: sanem (R.D)

¹¹ kemān: hilāl (R.D)

¹² varuben: varasın (R.D)

*Göz karardup taglara düşmiş yürür Mecnûn gibi

Ey saçı Leylî meger 'âşık durur âhû saña

(Revānī divanında yer alan bu beyit mecmuada bulunmamaktadır.)

‘Āşık için bî-vücūd itmek olupdur hû saña
Biz ‘adem mülkine mahmil bağladuḡ yâ hû saña

Çün gidersin bir tolu iç bārī andan git dedüm
Götürüp ol dem ayağı didi kim yâ hû saña

Fend¹³ ile aldum demişsin bûy-i zülf-i dil-beri
Ey şabâ es ‘ömrüñ olduḡça ḡalursa bu saña

[3a]

Yüregüñ hey dūr delinmiş ‘āşık-ı bî-çâre - veş
Hurde geçmişdür meḡer ol dişleri lü’lü’ saña

Yaşuña yüz virme ey Zâtî başundaşmasun
Yüz bulacaḡ çok iş eyler ol delüḡanlu saña

11

Ġazel-i Behiştî

Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün

Elâ yâ eyyuhe’s-sâḡî edir ke’sen ve nâvilhâ
Bizi öldürmedin ḡam ḡâfil olma çâremiz ḡıl hâ
Görüp¹⁴ muḡ-beçe yanında şaḡın yañlış ḡayâl itme
Bizi ey pîr-i mey-ḡane hemân oḡlun gibi bil hâ

Olurmuş dîdeden dîdâra eşḡ çeşm-i¹⁵ ḡün-âlûd
İrişdi cilve eyyâmı gözüm nemdür yaşum¹⁶ sil hâ

¹³ fend: bend (Z.D)

¹⁴ Görüp: görürsen (Bh.D)

¹⁵ dîdâra eşḡ çeşm : dîdâra perde eşḡ (Bh.D)

¹⁶ Nemdür yaşum: demdür gözün (Bh.D)

* Perî-rû dil-rübâlarda saña beñzer melek yokdur

Kemâl ehlini sevmezsin musâhibüñ erâzil hâ

(Divanda yer alan bu beyit mecmû‘ada bulunmamaktadır.)

(Divanda beyitlerin yerleri mecmuadaki yerlerine göre farklıdır)

Ezelden mekteb-i ‘aşkun bir üstād-ı şafā- bahşı
Görüp āyīne-ī ṭab’um dimiş bu ḥayli kâbil hā

Behiştī sâde revlerle¹⁷ mülâkâta du‘ â kılsan
Ḳabûl olmağa sīnende gerekmez kıl kadar ğıl hā

12

Ġazel-i Nağmī Nazīre-i Behiştī

Mefā’îlün/ Mefā’îlün/ Mefā’îlün/ Mefā’îlün

Elā yā eyyuhes’-şâķī edir ke ‘ sen ve navilhā
Meded mey vir bize yoḥsa şabaḥa çıķamazuz bil-hā

Neler çeksen gerek saķī-i sīmīn şaķī elinde ger
Müyesser olmaya bir kerre taķbīl enā milhā

Ümīdi buse lā‘l-i şeker-riz gele ey ḥūnī
Ḳara ḳanlar yudar dil-ḥasretünde bir nice yılhā

Seḥerden ḥoca-i ‘aşķa varub dersimi dinletdüm
Dedi böyle bilünmez yūri varsen sū gibi bil-hā

Beni ölmüş deyu demüş ki kâtip defterümden tiz
Var ol Nağmī-i bī nām u nişānun nāmunu sil-hā

13

Ġazel-i Zātī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Yürü ey serv aña nāz it ki hevā-dārun ola
Aña cevır itmeğe cehd it ki ṭaleb-kārun ola

¹⁷ Sade-revlerle: dil-rübâlarla (Bh.D)

Yürü ey Yūsuf-ı şānī añā şat kendüni kim
O senün mihr-i¹⁸ maḥabbetde ḥarīdārūn ola
[3b]

Yüri var sen ana naḳş oynamağa eyle ki cehd
Ey ḳamer ṭās-ı muḥabbetde senün zarun olā

Bizi ḳo yüri ana sep şū-yı ey ebr-i cefā
Kim anun gönli ocağında senün nārūn ola

Ey ṭabīb-i dil ü cān Zātī-i bī-çāre ḳulūn¹⁹
Anı öldürmeğe ḳıl çāre ki bīmārūn ola

14

Ġazel-i Emrī

Mef'ûlû / Fâ'ilâtün / Mef'ûlû / Fâ'ilâtün

Ḥurşīd-i rüy-ı yārı çün eyledüm temāşā
Bir zerresi içinde gördüm iki Süreyyā

Ebrūna öykünelden şehir içre buldı şöhet
Barmaḳla gösterürler şimdi hilālī cānā

Encüm görünmez idi gerçi²⁰ güneş yüzünde
Reftār-ı²¹ pür-şitābun eyler anı hüveydā

Ṭoḡru elif gibidür üstinde āfitābun
Ruḥsārūn üzre bīnün ey mihr-i 'ālem-ārā

¹⁸ mihr-i: mısr-ı (Z.D)

¹⁹ bī-çāre ḳulūn: bī-çāreyi ḳo (Z.D)

²⁰ Encüm görünmez idi gerçi: Olmaz egerçi âhir encüm (E.D)

²¹ Reftār: Güftār (E.D)

* Beyhude kuy-i çokdur şol tövbe kabgabı ki
Çevgan gibi keş olan el urmasın nigara
(Emrī'ye ait beyit divanda bulunmamaktadır)

Beyhûde kûy-i çokdur şol tövbe kabgabı ki
Çevgân gibi keş olan el urmasun nigârâ

Ol sîb ğabğab için nârence döndüm Emrî
Böyle kalursa hâlüm bih olmaz ise eyvâ

15

Ġazel-i Emrî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Eşk-i²² çeşmüm gördü ol pîr olası söğdi bana
Bu meseldür kim erenler nağde iderler du'â

Dîdeler başun yarar ol yâr-ı sengin- dil şağın
Başumu teklif idüp didüm ki yararsa n'ola
Bağlayayım zülf-i zencîrine dîvâne²³ seni
Egleyeyin ey dil-i dîvâne bu bendi saña

Ey kaşı yâ tayanup mülk-i fenâya gitmege
Cânuma tîrûn durur ucı demirlü bir 'aşâ

Çeşm ü ruhsâruna öykünse n'olâ nergisle gül
Anlaruñ yüzün gözin açmışdur ey Emrî şabâ

16

Ġazel-i Ĥayretî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

²² Eşk: nakd (E.D)

²³ dîvâne: dil-dârun (E.D)

*Yansa âteş-dân-ı kalbinde gam-ı 'aşk 'âteşi

Murg başı üzre Mecnûnuñ yapar mıydı yuva

(Ĥayretî Divanında yer alan bu beyit mecmu'ada bulunmamaktadır.)

İçdügüm andur řarāb-ı la‘ l-i dīlberden²⁴ cūdā
Yidügüm ğamdur mūdām ol ğonçe-i terden²⁵ cūdā

Gözüme her ğonçe zehr-ālūde peykāndur baña
Seyr-i gülzār itsem ol gül-berg-i andāndan cūdā

Bārgāh-ı ‘ ışķ kim dīvāneler dīvānıdur
İtme beni dīvāne-i yā rab bu dīvāndan cūdā
Müztarīb-ālem bir ehl-i dilden ayırdı felek
Döndüm ol māhına kim mevc itdi ‘ummāndan cūdā

ayretī asitān-ı yārdan devr itdi dūr
Būlbūl-i ğüyā durur ğüya ğūlistāndan cūdā

17

azel-i ‘Ubeydī²⁶

Fe’ilātūn / Fe’ilātūn / Fe’ilātūn / Fe’ilūn

amze-i mestun ucından nice ğavğālu ola
Fitne-i āl-i ruunla ne temāřālar ola

Kākūlūn kim řalına mülket-i cānlar üzere
Hey ne diller alına anda ne ğavğalar ola

[4a]

Bu leāfetle bu ālūnle ğörünürsen eger
alk-ı ‘ālem ğötürü vālih ü řeydālar ola

Ebedī açmayasun diye inřāf mıdur
Ben yetīmūñ ğözi yaşı aa deryālar ola

²⁴ Dilber: cānān (H.D)

²⁵ ğonçe-i ter: mīve-i cān (H.D)

²⁶ ‘Ubeydī’ye ait bu gazel divanda yer almamaktadır.

Gel götür hāndan üftāde ‘Ubeydī’yi bugün

Hey kıyāmet nice bir va‘de-i ferdālar ola

18

Ġazel-i Emrī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Degdüġine cümle hüsñ esbāb-ı Yūsufdan sana

Hüccet ol haṭ iki ruḥsār iki ṣāhiddür sana²⁷

Encüme vaṣf itdi meh ḥālün ruḥī²⁸ evṣāfını

Ḥayrete batdı niçesi niçesi qaldı ṭana

Ol iki ruḥsārın maden olup cāna ḥacīl

Başın alup mihr ile māh kesdi maġribden yana²⁹

Ḥāl-ı ḥaddün Mıṣra sulṭan oldı bir Hindū iken³⁰

Var ise zülfün hümāsı sāye ṣalmıṣdur ana

Emrī’yā Mecnūnı bir nakkāṣ tasvīr eylemiş

Gördüm anı ger za‘īf olaydı beñzerdi bana

19

Ġazel-i Muḥyi

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Ġamuñla āhum artup kıldı çeṣmüm eşk-i ter peydā

Olur birgün ser-i kuyunda ṣāḳın çok eşer peydā

²⁷ Saña: aña (E.D)

²⁸ ḥālün ruḥ-ı : ḥāl-i ruḥuñ (E.D)

²⁹ Emrī’ye ait bu beyit divanda şu şekilde yer alır:

Ruḥlaruñdan ṣark-ı hüsñ içre seher olup hacīl

Başın alup kaçdı mihr ü māh maġribden yaña

³⁰ İken: gibi (E.D)

* Dime ‘uṣṣāk içre yāra bir sözüñe degmedük

Ey rakīb erbāb-ı dil yanında söz degmez saña

(Emrī Divanında yer alan bu beyit mecmu‘ada bulunmamaktadır.)

Girbānı o māhun maṭla‘-ı mihr ü leṭāfetdür
Olur anda cemāl-i afitāb-ı her seher peydā

Yazarken vaşf ḳandı la‘l-i şirinüñ leb- ḥāme
Yarıldı ‘izzetünden ālūde oldı bir şeker-i peydā

Ḳanatdı tāze dağum sa‘id u zerd u şerār üzere
Miyān-ı yāre ḳıldum bir murşat‘a zer kemer peydā

Göze göstermez aşlā Muḥyī’ya yāri iltifat itmez
Elünde sīm ü zer olmasa ḳılsan bin ḥoş peydā

20

Ġazel-i Ḥüdāyī Nazīre-i Muhyī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

O Yusuf-ı çehre-i ‘arz idüp cemālün ola ger peydā
Olur her kūşeden āvāzlar mahzar-ı peydā

Meger kim deyr-i ‘aşḳa azgunun olmuş durur ḥüsnüm
Ki olur her bir ḳılımdan nice ḥebin avazeler peydā

Tenüm bir pare zil-i şadbāra deyu ‘arza ḥacet yok
Saña ma‘lumdur ḥalüm eger maḥfī eger peydā

Gül içün bülbül ey meh-i şem‘a içün pervāne taḥalluḳ oldı
Ḳamu aşḥab-ı şavḳ amma senüñ çün oldılar peydā

Ḳaçan çeşmüm devāt-ı körpeküm ḥāme idem ol dem
Ḥüdāyī la‘l-i şāfiyle olur bir şi‘r-i ter peydā

21

Ġazel-i Ĥayretī

Mef'ūlü / Mefā'īlü / Mef'ūlü / Mefā'īlü

Ne āteş ü bād ne āb u gil idüm cānā

Sen serv-i hevā-baḥşa ben māyil idüm cānā

Daḥi gili Ferhādun olmamış idi taḥmīr

Ben rāh-ı meşakḳetde pā-der-gil idüm cānā

Leylā'ya henüz³¹ Mecnūn olmamış idi meftūn

Ben vādī-i ḥayretde lā-ya' kıl idüm cānā

[4b]

‘Ālemde daḥi adı yād olmadı engürün

Ḥūm-ḥāne-i vaḥdetde ben ḳan-zil idüm cānā

‘Aşḳ eyledi āvāre ben Ĥayretī'yi yoḥsa

Her ḥıdmete cān ile müsta'cil idüm cānā

22

Def 'a Ġazel-i Ĥayretī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Tir-i ḡamzen dostum sehm-i sa' ādetdür bana

Her ne kim senden gelür 'ayn-ı 'ināyetdür bana

Ḳadd ü ḥaddüñden cüdā iy gülüşen-i cān u ḡoñül

Serv i gül ḥār-ı belā ḥāşak-i miḥnetdür bana

Dostum kāfir gözün tıḡı deḡerse düşmene

³¹ henüz: daḥi (H.D)

‘İşk meydânunda bir muhkem cerâhtdür bana

Mülk-i ğam sultānıyam şāhā ayağūñ toprağı

Kelle- i bî-devletümde tāt-ı devletdür bana

Keşret-i endūh ile miñnet bucağı Hayretī

Biz niçe yoldaş ile biz künc-i vañdetdür bana

23

Ġazel-i Mesihī

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Leblerüñ kim cān virendür çeşme-i hayvān ana

Ben dağı dilden revān itsem ‘aceb mi cān ana

Bülbül dil-i ħastanuñ canına raḥmānun itmeğē

Şağı güller oqları olmuş ğonceler peykān ana

Kāmet-i dildāra karşı işbu eşki cūy-ı bār

Beñzer ol ħavza ki durmuş serviler destān aña

Yā Rab ol nağş-ı cihān ārā nice meczūb olur

Kim ħalubdur kendi nağğası dağı ħayrān aña

Devr idüp öper mi telhiyle l’alüñi ħadeḥ

Bu Mesihī’ye ne acı gösterür devrān aña

24

Ġazel-i ‘Ulvi Nazāre-i Mesihī

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Cān eritdi ħidmetüñde şem‘ i nūr- efşān aña

Tāt-ı zerk iderse tañ mı âteş-i sūzān aña

Şol kadar ahvālūme sūzān u giryān oldı şem‘
Kıldı şukā³² ağzına barmağ koyup hayrān aña

Āteş-i şevkūnle büryān eyledüm pervāneyi
Sen de ey şem‘ i şeb-istān raḥm idüp bir an aña

Devr içinde gönlüme kimse ayakdaş olmadı
Sākī-i bezm-i muḥabbet vireli meydān aña

‘Ulvī’ye ḥān-ı vişāl olmaz ise hergiz naşīb
Sīne tennūrunde besdür tığ-ı miḥnet nān aña

25

Ġazel-i Kātibī Naẓīre-i ‘Ulvī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Ḳanķı ‘āşık kim senūñ derdūñ koyup dermān aña
Ey ṭabībūm anı kim öldürse düşmez ḳān aña

Ol kemān-ebrūnuñ irseydüm vişālī ‘ıydına
Ka‘be ḥaḳḳ için iderdüm cānımu ḳurbān aña

Āl ile gönlüm alan bir Yūsuf-ı gül-çihredür
Görse idi ḳul olurdı va‘ızā ḡilmān aña

Ey ṭabībūm ḥaste dil özler şarāb-ı la‘lūñı
Ġāyet iḥsāndur eger kim var ise imkān aña

[5a]

Kātibī bir derde uğradı senūñ ‘ışķuñla kim

³² Şuka: şu‘le (Ulv.D)

Anı öldürmek gibi olmaz beñüm ihsân³³ aña

26

Ġazel-i Kâtibî

Müstef'îlün / Müstef'îlün / Müstef'îlün / Müstef'îlün

Ol melek semâtının dünyâda virsün çok saña

Cenneti nerâhhid kapusın kapa bu cümle saña

Ağır diyâra şatmış bu Yusuf-ı mülk-i velî

Ey 'azîzüm Mısr-ı hüsn-i içre sana ol sultân-ı sehâ

Huserva öykündüğüçün hak-i pâyuña senün

Her kişünün gözine şirin görünür tütîyâ

Naqd-i cân virür metâ'ı vaşluña çokdur senün

Dostum olsun senün şâ'ibün hâletden saña

Gülşeni köyünde bülbül gibi figândur işi

Ey yüzi gül Kâtibî saña o lâleden mübtelâ

27

Ġazel-i Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Gözlerüm yaşın göreñ benzer mi hiç seylâb aña

Öykünür mi nâlemî güş eylemeñüz düvellâb aña

Çâr-ı ebru ve zînet itse cami' i hüsnün nolâ

Ka'bedür kıblem cemâlün dört olur mihrâb aña

³³ ihsân: dermân (K.D)

Ey řabibũm şerbet-i la' lũn o mũrekken şaste dil
Hoş gelũr mi aña bir kimse gele cũllāb aña

Yařumuñ cũř-ı gũrũp gũř eyleyũb feryādumı
Açub gũgsin geçũrdi nehr ile girdāp aña

Rũřen itdi meclisi ol māh-ı rũřenenden gelũr
Kātibĩ divāne der şol kimse kim mehtāb aña

28

Ġazel-i Ġřhāk

Mefā'ĩlũn / Fe'ũlũn / Mefā'ĩlũn / Fe'ũlũn

‘Āřıkũn dermānı derd gedũrtũr dermān aña
Derdden şırtulmasun hergũn eger dermān aña

Dũrũlũrdũ defteri ‘āřıkuñ oķunmazdı sābık
Vaşf-ı řali pũr melālũm virmese ‘unvan aña

Hũb def ‘i itdũn raķib-i gũl saña cānım fedā
Bir řaza řalduñ beğũm itmez misũn řurbān aña

Yũz kızardup cām-ı meyĩ meclisinde dildāruñ aña
Birkez o nice ne şanları yutdurur devrān aña

‘Ālemi ‘āřıkuñ kişi Ġřhāk bilmez vaşdetden
Cũmle yeksān olmayunca vaşlile hicrān aña

29

Ġazel-i Zātĩ

Fā'ĩlātũn / Fā'ĩlātũn / Fā'ĩlātũn / Fā'ĩlũn

Ol elif-ķad cevır ider ki itmez tařammũl Ķāf aña

Görmedüm anuñ gibi inşāfsuz inşāf aña

Yā Īlāhī bende şabr u yārda inşāf yok

Yā baña şabr u taḥammül ver ya ḥūd inşāf aña

Tāze tāze cān bulam irdükçe ‘İsī lā’ lüne

Toprağımdan kûze eylerse eger ḥazzāf aña

Tağlarda bir kişi biñ derd ile āh eylese

Anı Ferhādī şanub āheng ider eṭrāf aña

Virmezsin Zātī bütün dünyā ṭolusı cevhere

Derd-i ‘aşk-ı yāri kim ben olmışam şarraf aña³⁴

[5b]

30

Gazel-i Kātibī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlün

Dād elünden raḥm idüp ey bī-vefā

İtmedüñ birgün benümle merḥaba

Mısr-ı ḥüsn içinde mislün yok senün

Var ise Yusufdurur beñzer saña

Ey gönül mihr u vefā itmezse yār

Razı yüz bin eylesün cevır u cefā

³⁴ *

Mihr-i ḥüsn-i dil-berün vaşf olmaya bir zerresi
Ḥaşre dek ḥalk-ı ci hân olsa eger vaşşāf ana

Ḳalbümüzde kalmaz ey şāfī küdüretten eşer
Şol kadar virür şafa şāfī şarāb-ı şāf ana

(Zātī Divanında yer alan bu beyitler mecmu‘ada bulunmamaktadır.)

Iy Şanem kāfiri rāķibi gibi
Öldürürsün hergün diye ğaza

Sākī'yā luţf eyle şun cām-ı lebün
Kātibī nūş eyleyüb sürsün şafā

31

Harfū'1 - Ba Ğazel-i 'Ubeydī

Fī Cenāb Bāri Ger Esma

Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlātün

Rā' d veş feryād idüp 'ışķuñla bu nüh āsiyāb
Bī-ķarāruñdur döker göz yaşların gözden³⁵ seĥāb

Şansın şāhāne bir kaç dāne-i tesbīĥ-i dūr
Ĥān-gāh-ı ķudretünde āsumān-ı nüh ķıbāb

Ķudretün emţārınuñ bir ķatresin devr idemez
Peyk-i fikri berķ sür' at ĥaşre dek ķılsa şitāb

Her tarafdan cāzib itdün çarĥı mıķnāţıs-veş
Ol sebebdendür mu' allāk turduĥı guy-ı türāb

Sīb-i firdevsī naşīb eyle 'Ubeydī bendeñe
Nārı gösterme aña eyle du' āsın müstecāb

32

'Ubeydī Fi Na't-ı Seyyidü'l- Mürselin

Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün / Fe'īlātün

Geldüĥün sā' āt vücūda iy şeyh-i gerdün-cenāb
Nice deyr oldı bu fānide ĥarāb -ender- ĥarāb

³⁵ gözden: tırmaz (U.D)

Kūşe-i ḥalvet-sarāyuñ cāygāh-ı Cebrā'īl
Meclisi 'ālī-maḳāmuñ menzıl-i kuḥī³⁶ kitāb
Sen risālet taḥt-gāhunuñ şey-i bī-mişlūsin
Evliyā vü etḳıyā saña sipāh-ı bī-ḥisāb

Şandılar nīm oldu meh şokdı bile pirāhen
Peyk- āsā kılmağ içün rāh-ı 'ışḳuñda şitāb

Şa'şā'āyla nār-ı mihrinde 'Ubeydī nüh felek
Şīşe şāncılmış döner gūyā nice pāre kebāb

33

Gazel-i Necātī

Fā'īlātūn / Fā'īlātūn / Fā'īlātūn / Fā'īlūn

'Āşık olduğum ṭavīlden yüzüme bakmaz ḥabīb
Yüresine uğramaz olmuş bimāruñ ṭabīb

Ḥain zülfünden çekilsün dir imişsün dostum
Hey ma'āzāllah ne çāre işte gerdān işte miyān

Gözlerüñ 'ayn-ı 'ināyetdür kime ide nazar
Kırpügüñ sehm-i sa'ādetdür kime ola naşib

Ẓa'ifle görmez oldum kimseden olmaz vişāl
Görmeyecek ḥasta-yı kime 'ilāc eyler ṭabib

Açar iseñ gül Necātī derdimindi acı kim
Ne leb-i dilber naşib oldu ne ḥelva-yı aḳs

³⁶ Kuḥī : vahy (U.D)

34

Ġazel-i Aḥmed

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Bu kisbe çu hemdem durur ol şem' i şeker leb

Şubḥuñ nefes urmağa mecālün koma yā Rab

Ey ḥūri peri peyker eger var ise sensin

Bir nur-ı muavver ki aña cān ola ḳālī'

Payuña yüzüm sürdüğüme nükte budur kim

Bāb u yer üşür kim ola levḥ-i müjehheb

Ey eşk-i nihān ol görecek yüzini yāruñ

Ḥurşīd 'ayān oldu gök maḥv ola

Bir buse diler Aḥmed dil-i ḥaste lebünden

Hiç olmayacak sözleri söylese nola şeb

35

Ġazel-i 'Ubeydī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Nār-ı mihrüñ vire mi sīne-i bir- söz meh-i tāb

Gözümün ḳanı şarāb u cigerüm oldu kebāb

Oda yansun n'idelim ḥālinü biz 'ūduñ

Meclisünde sanma sīnemüz oldu cevr-i bāb

[6a]

Derdi hicrān ne 'ilāc-ile 'aceb zā' il olur

Virseñ olur mı ʃabībā bize şāfice cevāb

Nice bir döne derd-ile āvāre gözüm

Baħr-ı ‘aşķuñda senüñ ey perī mānend-i ʃebāb

Bu ‘Ubeydī neye taħrīr ider olsa ğamuñı

Her kelāmı ola anuñ nec e divānuna kütāb³⁷

36

Ġazel-i Revānī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün

Kuyūna varmaz ķarib āhumdan eyler ictināb

Atılır bir yara ki şeytān üstine gökten şihāb

Ol nihāli taze ķad ķektükķe cevap olsa ne var

Kim zīyāsın arturur yükseldüğince āfītāb

Gördi ħūrşīd ol nigār-ı yār-i būs eyler zemin

Düşdi ħāk üzere dedi “ya leyteni küntü türāb”

Ĥaķ budur ‘āşķıların meclisde mecānin acıdur

Öbdüğünce sāķiyā şirin lebün cām-ı şarāb

Ey Revānī ālūdenün ol bi vefanuñ ‘ahdüne

Umma la‘lünden vefā vü isteme āteşden āb

37

Ġazel-i ‘Ubeydī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün

Ağlayun bülbul-āsā ben nālān olup

Sen cihān bağında gül ıy ğonca leb- ħandān olup

³⁷ * Mecmu‘ada yer alan bu gazel ‘Ubeydī Divanında yer almamaktadır.

Ayda birkez görmez oldum yüzüni ey meh- rû

Gün gibi hercâyi olduñ âfet-i devrân olup

Götürürdün³⁸ hâkden ben zerre-i ey âfitâb

Bir gece ğam-hâneme gelseñ eger³⁹ mihmân olup

Nice bir dest-i belâ vü ğamda ey leyli- hırâm

Vâlih ü hayrân⁴⁰ gezem mecnûnu⁴¹ ser-gerdân olup

Kayd-ı miñnetden ‘Ubeydî ger hâlâş isterse dil

‘Âlem-i ıtlâka düş âbdâl veş ‘üryân olup

38

Ġazel-i Nevâlî

Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlün

Âb- rizluğun nev-i ‘arûs hüsnuñe itme niķâb

Kaçma gel ey afitâbum eyleme zerre hicâb

Sen meh-i na- mihribanuñ zarar u ser-gerdânıdur

Rûz-i şeb kim devr ider göyüñ kamerle afitâb

Yeridür eflâke irse başum ey şirin-dehen

İdeli sen hûser u ‘âlî cenâba ihtisâb

Bâğ-ı ‘âlemde dıraht-ı rez yoğ iken sâķiyya

Bade-i mihrüñle olmuşdı gönül mest-i harâb

³⁸ Götürürdün: Ref ‘ iderdün (U.D)

³⁹ Gelsen eger: başdun qadem (U.D)

⁴⁰ hayran: mecnûn (U.D)

⁴¹ mecnûn: hayran (U.D)

Yapmağa sā‘i et Nevālī’nün şikeste hatırun
Kā‘beye varmışca kıbleml bulmağ isterseñ şevāb

39

Ġazel-i Uşulī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlün

La‘l-i yāre hem-ķadeḥ olmış ne beñzer şarāb
Cevher-i cāna şafalar virdi ol yāķūt-ı nāb

Dil olur⁴² eyler lebün darü’ş-şifāsından şifā
Öldi derdā derd ile irişmedin sāfī-i cevāb

‘Işķ odından dem-be-dem göñlüm döker göz yaşların
Āteş-i sūzānda niteki ķan ağlardı kebāb

Ḥaste cānum buldı tiğ-i ābdāruñdan ḥayāt
Dirliğē dirler sebebdür bu cihān içinde āb

Bend-i zindān-ı belāda ķaldı biñ derd ile hāf⁴³
Olmadı ķaldı Uşulī bendeñe bir fetḥ-i bāb

40

Ḥaletī

Fe’īlātün / Fe’īlātün / Filün

Yā İlāhi Ānte Ġaffarü’z-zünüb
Ķazıye’l-ḥacāt Settarü’l- ‘uyüb

⁴² olur: su‘al (Us.D)

⁴³ hāf: āh (Us.D)

* Ķan olası göz belāsyılan getürdi başuma
Ḥāne-i şabrum yıkıldı dostlar ḥālüm ḥarāb

Ey dirīğā yıkdı vü yaķdı vücūdum ‘ālemin
Tende tāb u dīdede āb u göñülde ıztırāb

(Uşulī Divanında yer alan bu beyitler mecmuada bulunmamaktadır.)

‘Ālim u ‘allām u mu‘ṭī-i vurevvuf
Ānte ta‘llem Külli şey’in Fi’l -kūlūb

Razzık u Rezzāk u Mennan u Kerīm
Fātiḥ u Fettāḥ u ‘Āllame’l-Guyūb

Mübdī-i Muḥsīn Mub‘āṣ u Muḳtedir
Kāşif u ḥadī-i Keşşāfū’l-Ḳurūb

Ḥaletī ḳadd-i Ca’eñ ya Müste‘ān
‘Afuvuñ yercü u İleyk-i yetüb

41

Ġazel-i Bāḳi

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Ayaḡuñ ṭopraḡun özler bulurken gökde yir kevkeb
Eşigüñ cānībin gözler zehī ‘ālī-nazar kevkeb

Egerçi gök yüzinde aḡter-i ferḡunde-fer çokdur
Ḳanı ol ḥāl-i ruḡuñ mānendi bir rūşen güher kevkeb

Ḳaranlıkda ne bilsünler⁴⁴ anuñ göz kıpduḡın iller
Gice ḥāl-i ruḡuñ baḡs içün gelmiş meger kevkeb

Ne taşlar başdı seng-endāz-ı āhum deyr-i gerdūna
Düşen altun ḳayalardur degül her seḡer kevkeb

Maḡabbet dāḡı yak sīnende ferr-i devlet isterseñ
Bilürsin olmaz ey Bāḳī sa‘ādet-baḡş her kevkeb

⁴⁴ Ḳaranlıkda ne bilsünler : Ne bilsünler karañuda (B.D)

42

Ġazel-i Ża‘îfî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

‘ Aceb midür zülfünde dökerse çeşm-i cân-ı kevkeb

Ki zirâ zulmet-i şebde olur lâ bed-i ‘ ayân-ı kevkeb

Temâşâ-yı cemâlünçün melek-i revâzenler açubdur

Degüldür asumân üzere görinen her han-ı kevkeb

[6b]

Şeh-i iklîm hüsni olalı ey mefur cihân arâ

Dolânur dergâhuñ her şeb olubdur paşübân-ı kevkeb

Degüldür necimi şakıb atılan her şeb benüm mâhum

Nişâr-ı hâk-i pâyân içün olubdur zarîfüşân kevkeb

Başum miskin olur Ża‘îfî ruḥ-î dildâr-ı gördünde

Fürûğ-ı mihr u enverden olur zirâ nihân-ı kevkeb

43

Ġazel-i Resûlî

Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Mefâ’ilün

Buyur emrin ne ise sen şeh-i hûbân u olsun hep

Ḳamu efrâd-ı insan bende-i fermânun olsun hep

Begüm gönüllerini va‘de-i vaşlunla anlarlar

Yaraşur ḥalk-ı ‘ âlem lâyıḳ-ı iḥsânun olsun hep

Şeb u rûz ey hilâl ebrû olanlar şâim u ḳâim

Visâlün ‘ıydına ‘ aşıkḳarun ḳurbânun olsun hep

Yasağ oldu şarāba ey leb-i mül cümle-i ‘ālem
Gubār-i ‘aşkunla vālihu hayrānun olsun hep

Resūlī hūblarun ve Ża‘īfī taḥrir ile istersen
Elinde ‘ālemin eğlencesi deyu anun olsun hep

44

Ġazel-i Beyānī Naẓīre--i Resūlī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Yā bab-ı lütfun aç āvaāreler derbānun olsun hep
Yā tiğ-i kahrı çek biçāreler kurbānun olsun hep
Nigār derdi derdün cām-ı la’ lün bana kāfīdür
Şarāb-ı nāb-ı cām-ı bir şafā yarānun olsun hep

Vişālün ‘ıydine ir güre reh-i ‘aşkunda ‘uşşākı
Şaha lütf et müsāfirler durur mihmānun olsun hep

Dehānundan nigāra nesne yokdur buse lütf eyle
Gedālar tekye- gāh-ı ‘aşkunda hayrānun olsun hep

Beyān-ı ol peri ruyun gerekdür bana dünyada
Gerekmez ḥuru kılmān cümle rıdvānun olsun hep

45

‘Ulvī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlün

Çok çalışdı eline girmedi dāmān-ı ḥabīb
Dest-i gamla n’ola çāk olsa girībān-ı raḳīb

Dil-i der-māndeme ‘ālemde bulunmadı devā
Derd olur derdüme derd üstüne dermān-ı tabīb

Çıkısa ‘ārif hum-ı mey üstüne idüp neğāmet
Aña minberde nice beñzeye elhān-ı hatīb

Bĩ-edelükdür efendi dilemek vuşlatunı
‘Ākıl oldur ki ola zābıta erkān-ı edīb

‘Ulvi’yā nālemi⁴⁵ kūyũnda işiden yāruñ
Dediler böyle biz işitmedük efgān-ı ġarīb

46

Zātī

Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilũn

Gönlümüzden toğmaz iseñ seher ey āfitāb
Top-ı āhum bu tokuz kat kubbe-i⁴⁶ eyler hārāb

Şubh- veş rüşen olub gün toğar idi başuma
Ben yaturken hücreme toğsañ⁴⁷ seher ey āfitāb

Pür-hevādur başumı kes kubbe-i eflake at
Ey peri hāmmāmda tut ki uçurduñ bir hābāb

[7a]

Çarha girdi⁴⁸ ayağun altunda hāk olmuş hıraş
Döndi ruşenünden dedi “ ya leyteni kũnti turāb”

⁴⁵ ‘Ulvi’yā nālemi : Nāle-i ‘Ulvi (Ulv.D)

⁴⁶ kubbe-i: ġalā‘ayı (Z.D)

⁴⁷ toğsañ: gelsen (Z.D)

⁴⁸ Çarha girdi: çarh gördi (Z.D)

Ṭurma ey Zātī günün toğdı temāşā et⁴⁹ yürü
Ol nigāruñ yine ref olmış cemālünden niķāb

47

Hürremī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Daimā şanma görinen şuda aksi āfitāb

Eyledi dağ-ı derūnun āşikār o mäh-ı āb

Şavk-i hüsninde olub mecnun aya leyl-i ḥarām

Pā-büreḥne başı açuk şahrāya düşdi afitāb

La' l-i cān-ı baḥşin yanında ey Mesīḥī hıızır leb

Çeşme-i ḥayvān görünür bana yanumda şarāb

Şem' in od yanar başında gör kıomaz ger meyyitin

Öykünür ruḥsarına meclisde ey 'ālicenāb

Hürremī seylāb-ı eşküm dīdeden cūş ideli

Eyledi a' dayı dūnün kıasr-ı mäh' mūrun ḥarāb

48

Nā Ma' lūm

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün

Penāh edinelər kıapunı cümle maḥluķāt yā Rab

Revāmı ya beni andan süresin bī-sebep yā Rab

⁴⁹ et: kııl (Z.D)

* Sāye-i lūtfuñ raķībe şalma lūtf it ey hümā
Olmasun dirseñ Ḥoros-i 'arş ahumdan kebāb

Gösterür mäh-ı şeb-arāya seni barmağ ile

Gicelerde seyre kııkduğūñca ey meh-rū şihāb

(Zātī Divanında yer alan bu beyitler mecmu'ada yer almamaktadır.)

Rakıbe ben dururken adrũ ey hũřĩd meh sorma
Ne bilsũn Amedũ mhiyyetũn her bu leheb y rab

apun dar'ũl-şif-y derdmendn ola ikmetũne
amula bunca yıldı kim ekmez renc  ta' y Rab

Nice řũh etsũn erbb ma' arif-i att- ruhsaru
Anun aında gkden ũn eyne bu drt kitb y Rab

Eger envr hũsnũnde dũřerse zerrece kevkeb
Dne mihrũ felek gibi vũcũdum tb- teb y Rab

49

urufũ't-Ta zel-i 'Ubeyd

F Tevhĩd-i Cenb- Bri

F'iltũn / F'iltũn / F'iltũn / F'ilũn

Ebr-i lũtfu atresi irse olur otlar nebt
Yer yũzũnde cũmle derylar ola b- ayt

Ben nice kendũm beyn idem cemlũ ırameynin⁵⁰
'şri delũ yok nu mařsũl-i kũll-i kyint

Dillerinde dyim cri olup ismũ senũ
Vdi-i 'aşunda ıkr eyler yũrũr Nl  Frt

Her gice yazmak diler vaşfu 'Urid yazamaz
Mehlia olup mũrekkeb ulmet-i şeb gk devt

⁵⁰ * Ben nice kendũm beyn idem cemlũ ırmeni dizesi 'Ubeyd Divanında
ırmen-i lũtfu isbında unıtdum kendũmi şeklinde yer alır.

Gonce-i zambak ‘Ubeydī mūm olup nergis çerāğ

Cāmi‘i şun‘ında serv oldu yeşil a‘lā berāt

50

Ġazel-i ‘Ubeydī Fī Na‘t-ı Seyyidü’l-Mürselīn

Fā’ilātün / F ā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Şöyle olmuşdu du‘āñ-ile ucuzlık kāyināt

Dağı gendümle tolu anbar-ı çarh-ı şābitāt

Geldüğüñ dem ‘āleme āteş-perest olanlarıñ

Sönüp ocaqları bulmadı zulmetden necāt

Bir yarar mū‘ciz dağı budur ‘adū ilzāmına

Kim yeri yārub saña geldi dıraht-ı bī-hāyāt

[7b]

Bir zebūn-ı derd-i ‘isyānum baña ol dest-gir

Keffün ile buldı marazī çün şifā ey pāk zāt

Ben degül vaşfuñ ‘Ubeydī halk-ı ‘ālem yazamaz

Dilleri olup kalem ağızları olsa devāt

51

Ġazel-i Ża‘ifī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Yürü ey nāme-i selāmum benim ol yāre ilet

‘Andelībün haberün yā‘ni ki gülzāra ilet

Dest-būs idüp ayağına yüzüñ sürmeye var

Dādını bendenüñ ol mir u cerbāna da ilet

Gördüğün gibi benüm hālimü şerh eyle aña

‘Arzu hālüm meded ol hāzret-i hünkāra ilet

Hasret-i gamzeleri sinede rāḥat kıomadı
Vaşf it aḥvālimü o gözleri ḥunḥāra ilet

Dil-i biçāre Ża‘īfī’den eger şorarsa ḥaber
Okı bir bir varāk-ı rāzını dildāra ilet

52

Ġazel-i Nizāmī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Beni yā Rab yine sen milketi cānāna ilet
Mūr-ı maẓlūmuu dergāḥ-ı Süleymāna ilet

Ola kim raḥm kıla bu bende-i oda yanmışına
Cigerüm pāresın ola gözleri mestāna ilet

Cān-ı züfünde dili cān-ı zindanda bulub
Didigüm birini as birini zindana ilet

Ben bu gurbetde eger ölürsem ḥasretle
Ey şaba ḥak-i vücūdum der-i cānāna ilet

Şadi olsun der isen ruḥ-ı Nizāmī’yi eger
Bu kemālün yūri şı‘irini kıaramāna ilet

53

Ġazel-i Mu‘īdī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

İy şabā nāme-i şevķüm yūri cānāne ilet
Mürġ-i dil-ḥaste selāmın gül-i handāne ilet

Dil ü cān derdini dildāre varup ‘ arz idegör
Haberin zerrelerrün mihir-i dirahşāne ilet

Gel bugün gözüme yārūn izi tozını getir
Öp elin benden āña cānı faķırāne ilet
Haṭṭ-ı cānāne daḥī gelmedün irdi ecelüm
Yüri kıara haberüm derd ile yārāne ilet

Rüm’dan varma tehī-dest varur isen ‘ Acem’e
Gel Mu‘īdī ğazeliyyātını Selmān’e ilet

54

Ġazel-i Necātī

Fā’ilātün/ Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Saĝrı devr eyleyen her dem ider dildār mest
Hālīniü‘ aşk olduĝu için devr ider naçār mest

Zāhid ile ‘ aşıkun şekvesi bir durigāh olur
Ehl-i Cennet hūş-yār ü ṭālib-i dīdār mest

Gözleri her dem şerāb-ı nāb içer kıan dedüğümler
Cenge girmez lāciha olmayacak küffār mest

Saĝrı devür itdüren şufi şarab-ı Nābidür
Halet-i ‘ aşk olduĝu çün rakş ider naçār mest

N’ola hüsnünden Necātī ölse şafv u şey ey Şānem
Būy-ı güldendür dem-ā- dem bülbul gülzār mest

55

Velehū Eyzān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Gonce -i cāmından olubdur bülbül gülzār mest
Bilmeyen şöyle sanur kim yok yere ağlar mest
Her kişi bezm-i ezel mestidürür amma ki ben
Cür'a-i cām-ı lebüñden olmuşam tekrār mest

Gözlerün ile degüşdüm gönlümi bir buseye
Aldamak āsān olur çünküm ol ağyār mest

Dilde sırr-ı aşkuñı şakladuğum ayb eyleme
Olıgelmişdür ider keyfiyyetün inkār mest

N'ola la'lünden Necātī olsa serhoş ey per
Gonce cāmından olubdur bülbül gülzār mest

56

Gazel-i Behiştī Nazīre-i Necātī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Gonce ser-hoş lāle kıanzıl serv-i hoş reftār mest
Bāde-i vahdetten olmuş ser-ta-ser gülzār mest

Zāhidā ben meclis-i meyden nice zevk itmeyem
Aşıka eyler vefālar olacaķ ol yār mest

Şunmadın güller hezārān dāstāna cām-ı mey
Bezm-i aşkuñda ben olmuşdum senüñ şad-bār mest

Mest-i dünyā gaflet uyhusundann uyanmaķ mı var
Degme derd ile olur mı hābdan bīzār mest

Bir şarābuñ mesti olmışdur Behiştī kim anuñ
Cür‘asından oldı mecmū-‘ı cihān hem- vār mest

57

Ġazel-i Necātī Nazīre- i Behiştī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bezm-i ğamda ‘aql u cānı oldı la‘l-i yār mest
Cam iki oldu nevār olsa kamu hoş-yār-ı mest

Şūfiyā ‘aqlı saña ben ‘aşka yaram kim olur
Ehl-i cennet hoş-yār ve t̄alib-i didār-ı mest

Zāhid ile ‘āşıkun tekribi budur kim olur
Ehl-i cennet hoş-yār ve t̄alib-i didār-ı mest

Hayatum maḥurun şarāb-ı nāb içüb kanlar döker
Hep ki bünyād eylemez olmayacak küffār-ı mest

Kan-ı içelden gözleri oldı Müslümānlar nun
Kātī ḥunīn eyler Necātī ol ḥāt-ı küffār-ı mest

58

Ġazel-i Muḥibbī Nazīre-i Necātī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Olmışam cām-ı lebüñden ben senün iy yār-i mest
Nitekim eyler⁵¹ gül ile bülbul-i gülzār-ı mest

Her kişi cām-ı mey⁵² ile mest olur ammā ki ben
İçel-i ‘aşkun şarābın yürürem⁵³ her bār mest

⁵¹ eyler:büy (M.D)

⁵² mey: mül (M.D)

⁵³ yürürem: oluram (M.D)

Sırr-ı ʿışkı fâş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb
Çün olâ gelmişdür eyler sırrını izhâr mest

Laʿlünü aındum feraḥdan yok yire kan ağladum
Gâh olur meclis içinde yok yire ağlar mest

Gözleri târâca virdi yine bu dil mülkini⁵⁴
Şöyle beñzer kim Muḥibbî olmuş ol ağyâr⁵⁵ mest

[8a]

59

Ġazel-i Ḥayretî

Mefâʿilün /Mefâʿilün /Mefâʿilün / Mefâʿilün

Cihân ḥalkını hep benden bu fânî mülki yurduñ tut
Geçüp ʿizzet serîrinde saʿâdetle oturduñ tut

İdüp kıavs-i kıuzeḥ gibi dü-tâ kıaddini aʿdānuñ
Çeküb rüstem kemānını mümkün şîrāne kıurduñ tut

Elünden rûzgār-ı zûrkāruñ kıurtuluş yokdur
Hezārān pençe-i pûlādı bir luʿb ile burdun tut
Sürüp cümle murādâtı kııķar meydān-ı ḥātırdan
Cihān içinde yıllarla murād atını sürdüñ tut

Vücûduñ meskenet yolunda gel ey Ḥayretî ḥāk it
Hevâ ile neçe dem⁵⁶ yel gibi yeldüñ yöpürdün tut

60

⁵⁴ mülk: şehir (M.D)

⁵⁵ ağyâr: güftâr (M.D)

⁵⁶ dem:yel (H.D)

Nazîre-i Necâtî Nâ Ma'lûm

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Cihâna şâh olub şâhım cihân durdukea durdun tut

Cihân mülkünde şeddâdı na bünyâdın urdun tut

Göçersin ku sirihlet çalınur bir gün bu menzilden

Otağın pâdişâhum lâle-veş şağradan komazdun tut

Vücûd ikliminin farza ki olmuşsun Süleymânı da

‘Adem deryâsuna ol salânat mührin düşürdün tut

Murâdunca bu ‘âlem muzigârarundan şikâr alub

Şâhâ pazuyi devletden nice şâhin uçurdun tut

Şanâ‘at ‘akibet bağ-ı ferâgâtdür benüm cânım

Şabâ-veş câ be câ her yana ki yayuldun yürüdün tut

61

Ġazel-i Kelâmî Nazîre-i Necâtî

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Ribaṭ ḥâne-i fânide birkaç gün oturdun tut

Tegâfûl eyleme gel ‘âlem-i bâkide yürüdün tut

Temaşâ eyledün dünyâ-yı dünün devletün gördün

Sa‘âdet şâye-bânun ucu ‘izzet üzere kırdun tut

Fenâdur âhir-i bezm ehlinün değmez ḥumarına

Nice demlerdi dilâ cām sürûr encâm-ı sürdün tut

Cihâna pâdişâh olsa şanâ‘at gelmez insana

Cemî' i devlet-i dünyâ-yı ve mafihâ-yı gördün tut

Murâdum üzere ger maḳsûduñ el vermez ise dünyâda

Kelâmî ṭâb' una virme ḫalâl gördüñ geçirdüñ tut

62

Fevrî Nazîre-i Kelâmî

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Kemend-i ḳadr-i şâh olup cihân naṭ' ina şalduñ tut

Gönül 'âlemde devlet tövbeni meydândan alduñ tut

Bugün gam meclisinde ḳâmetüñ ceng olduḡun hoşgör

Ṭarab-sazındı lâ bezm-i nişat içinde çalduñ tut

Bugün ey teşne-i lebûñle sâhil hicrân cefâsuñ çek

Devri maḳşûd için bahâ-i şafâ vaşluna daldun tut

Fenâ virürse incinme saña 'aşkıña ey dil

Vücûda gelmedüñ milk-i 'adem içinde ḳalduñ tut

Bu 'ömrüñ iki üç günüdür ne ışşı andan ey Fevrî

Açub hep rub' i meskûn-ı yedi iḳlîm-i alduñ tut

63

Ġazel-i Aḫmed

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Ra ḳaşunı peyveste kemân eyledüñ ey dost

Cevr okuna canımı ḳurbân eyledün ey dost

[8b]

Bir dem ki revân eyledüñ ey serv-i revânum

Çeşmümden iki çeşme revân eyledüñ ey dost

‘Arz eylemeyeli h̄usn-i dilāra iki cihāna
‘Ālem yüzini bağ-ı cinān eyledüñ ey dost

Hoş-büy ile tıldurdu şabā rūy-ı zemīni
‘Anber saçuñı misk-i kışān eyledüñ ey dost

Teng olsa lebün yadı için bu dil-i Aḥmed
Çün gonce gibi yağar mı kan eyledüñ ey dost

64

Ġazel-i Cem Nazīre-i Aḥmed

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Mestāne gözün bagar mı pür h̄un ider ey dost
Hem ‘anmadı ruḥuñ yaşumı gülgün ider ey dost

Bir ben degülem ‘aşk ile divanelig eyler
‘Aşkuñ nice ‘ākıllaru magbūn ider ey dost

Şol denlü gönlüm ‘aşk ile çekdi cefañı
Ağlasa gözüm ‘ālem-i cān için ider ey dost

Şayd itmek için bu dil-i miskūn-ı benden
Çeşmi Şayhun siḥr ile efsūn ider ey dost

Şirin lebünün şevḳine Cem cānını verdi
Vaşla ir güreyin n’ola dirseñ kerem ey dost

65

Ġazel-i Aḥmedī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

‘Āşıkun göñli za‘îfdür ‘âhd u pünyânı dürüst
Zâhidün olmaz saçan küfr ü nusuz imânı dürüst

Mest olubdur çeşm-i ebrûsı hayâlünden imâm
Okumaz mihrâbda bir harf kûrân-ı dürüst

Diş biler mis lâ' lüne yaruñ raķīb senün dil
Varsun öğünsün eger kalursa dindân-ı dürüst

Gül yüzünde hatt-ı reyhānuña cân hayrandur
Nāme-i ter dırdırun kim tutmaz anı dürüst

Degülseñ rağbetle bir gün Aḥmedün bir katını
Gül gibi her yıl çıka bir taze divân-ı dürüst

66

Ġazel-i Bâķī Nazīre-i Aḥmedī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Gül yüzün vaşfunda kılsa bülbül elhân-ı dürüst
Bâğda bir goncanuñ kalmar giribân-ı dürüst

Dil-berün ‘ahdi bütün ammā vefâsı süst olur
‘Āşıkun göñli şikeste ‘ahd ü peymân-ı dürüst

Cevşen-i pülâd-ı çar‘ı çāk çāk itdüm veli⁵⁷
Tığ⁵⁸-ı âteş-bârumuñ şemşir-i bürrân-ı dürüst

⁵⁷ veli: dahı (B.D)

⁵⁸ tığ:âh (B.D)

* Olsa ‘irfân ehline cânân olunca şöyle kim
Zülf-i müşğini şikeste ‘ahd ü peymânı dürüst
(Bâķī Divanında yer alan bu beyit mecmu‘ada bulunmamaktadır.)

Âteş-i sūz-ı firâķuñ bir ķarâret virdi kim
Nūş ıder bir demde dil deryâ-yı ‘ummân-ı dūrüst

Bâķî’yâ fennüñde tıtmaz kimse noķsânuñ senüñ
Ĥamdü li’llâh ṭab‘ mevzün ‘ aķl mizân-ı dūrüst

67

Kemâl Paşazâde

Mef’ûlû/ Mefâ’îlû /Mef’ûlû / Mefâ’îlû

Ey bād-ı şabâ yûri cānāna selām it
Ol yûzi güneş alnı ķamer ḥana selām it

Yüz ur eşiki tozına biñ kerre yüzüñ sür
Ben bendeden ol ḥazret-i sulṭāna selām it

[9a]

Men muri za‘îfinden aya bād-ı seḥer ḥîz
Lüṭf ile ve ḥulķ ile Süleymāna selām it

Bülbül gibi ter göñce-i ḥandana seḥerden
Gülḥullarına tâze gülistāna selām it

Ben bendesin aĝlatmaĝ ile bi meded itdi
Ya‘ķup gibi ol Yusuf-ı Ken‘ana selām it

68

Fevrî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ĥüdāya dinmez gamdan dil-i gam günüm arād it
Esiri bendi hicranum belâ-yı ‘aşķa mü‘tād it

Eger irmek dilersen ka‘be-i maḫṣūduna ey dil
Ceres gibi beyāban-ı bilāda durma feryād it

Mürīd-i ‘aşḫun ey mürşīd vücūdundan çıḫa bilünmez
Hemān luttḫ it beni kuy-ı fenār-ı ahine irşād it

Süleymān gibi taḫtumı yel götürsün der isen ey dil
Ġubāruñ bād-ı āhuñla fenā destinde berbād it

Ḥayāl-i rūy-ı zülfünde dinen eş‘ārım ey Fevrī
Mücerrīd oḫu şam u seḫerde yazın āvāre dil it

69

Fevrī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn

Kemend ü miḫdārundan ey dil herkesi a‘lā gözet
Zerre-i mihr u münevver ḫatre-i deryā gözet

‘Ārif iseñ kimseye etme ḫaḫāretle nazar
Şırça-i güher-i bil ey dil serce-i ‘anḫā gözet

Merd iseñ merdāne baḫ mühri Süleymān añlayub
‘Ārif iseñ her gedā-yi dārā gözet
Meskenüñ say‘i eyle kūy-ı meskenet ḫıl ey gönül
Mertebeñ eflākden büyük mertebe-i a‘lā gözet

‘Aşḫ içinde genc-i “lā yüfnā” dilersen Fevrī’yā
Her neye olsa ḫanā‘at eyle istiḡnā gözet

70

Necātī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Pāre pāre eylerse bağrumı peykān dost
Dideden her yārāsu çıkub diye kim kanı dost

Ol bŷy-ı şimşāda yārŷn yapışursa dād-ı hāh
Servi gibi her taraftan dest ola damān-ı dost

Gŷlbe-i āğranumuz gamla mŷşerrefdŷr yine
Şād ol ey dil şād geldi hāneye mihān-ı dost

Vaşla dermān iste neyler derde dermān itmesŷn
Derde dermān eylesŷn kim derddŷr dermān-ı dŷst

Ka' be-i der-gāhdā kimdŷr Necātī dŷr isen
'İdi vaşla cān virici yā'nī kim kurbān-ı dŷst

71

Bākī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Lāle-ḥadler kıldılar gŷl-geşt-i sahrā semt semt
Bāğ u rāğı gezdiler idŷp temāşā semt semt

'Āşık-ı dīdār-ı pākŷndŷr meger kim ḥuriler⁵⁹
Cŷst ŷ cŷ eyler seni ey serv-i bālā semt semt

Leşker-i gam geldi dil mŷlkine kŷndu cavk çavk
Koptu yer yer fitne vŷ āşŷb-i gavgā semt semt

[9b]

⁵⁹ ḥŷriler: cŷylar (B.D)

Giryeden durur⁶⁰ sirişküm sū-be-sū oldu revān

Yine Kūlzūm gibi cūş itdi bu deryā semt semt

Şi‘r-i Bākī seb‘a-i iklīme olmuştur⁶¹ revān

Oķunursa yiridür bi nazm-ı garrā semt semt

72

Sulţan Murād Han

Fā’ilātün / Fā’ilātün Fā’ilātün / Fā’ilün

‘Avām gerçi seyrānum ḥabībümdür muḥub ol vaķt

Ḥuzūra çekdi iz‘ānum ḥabībümdür muḥub ol ķat

Şu‘ā-ı mihre ķorsa cümle seyyāre nayidā

Fe ammā bedr-i tabānum ḥabībümdür muḥub ol ķat

Semā’i şūvet içün bi şūvet almaķlu ārzümdür

Ḥurūf ‘anberleri aķvanum ḥabībümdür muḥub ol ķat

Seḥer vaķti ṭulū‘unda nāyān olsa her sā‘āt

Daķıķa kalmaz em‘ānum ḥabībümdür muḥub ol ķat

Murādī baḥr-i bi pāyān olubdur mevcidür icād

Telā āhum oldı ‘irfānum ḥabībümdür muḥub ol ķat

73

Velehū Eyzān

Fā’ilātün / Fā’ilātün/ Fā’ilātün / Fā’ilün

Seḥerde açdı zulmānī niķabin şāhid ķudret

Gelüb envār-ı barkından her yana ‘ālemi fiķuret

Eger ki cümle olduńsa cemāli feyz-i insana

⁶⁰ durur:cūy (B.D)

⁶¹ olmuştur: oldukça (B.D)

Celālî kâlbî terk eyleyüb ruh ölüdür müllet

Cemâl ile kemâl arasını teşhîs iden ‘ârîf

Nedeñlü kesb ider bir ol kâder bulur hulk-ı şıyyet

‘Avâm günde kâffun elfî gibi rast olduñsa

Gelür milki hûşiden saña kudret vehîm-i hümâyet

Murâduñ bahri hikmetdür muķâl-i ruh efrası

Seni işlâh ider elbette kervâiye âşliyet

74

Velehû Eyzân

Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Vaşlı habib içün dil çekdi nice felâket

Kayırmazam ben anı ‘uşşâka budur ‘adet

Rahı hâķîķat üzere şıraķı ķordı çün yâr

Doğrulalım aña biz kılmayalım ceħalet

İfhamî ider çu tarzın fehm ile anlagıl pes

Sensin kılan taleb cüz-i pes gayre pane haķış

Mıķrası şeri‘ aķvî iken baħr-i mecazî

Gel derdi şer‘ a veluc oluben ol selâmet

ķul Murâdî’ye ger almayasın ķolâģa

Saña zehî cehâlet sende zehî ħemakat

75

Velehû Eyzân

Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün /Fâ’ilâtün

‘Ārifüñ olundadır řer u beyān-ı mā‘ rifet

‘Āşıun albindedür serr-i nihān-ı mā‘ rifet

ulzüm ayretde her eşyā ılubdur gavalar

‘Akilün fehmindeür fehmi ‘ayan-ı mā‘ rifet

‘İlm ile buldı bulanlar genci ma‘ nāya arık

‘Alimün ‘ilmindedür şeri‘ mekān-ı mā‘ rifet

Gaybı ‘aynı maverāsında tekellüm bir daı

Mürtād-ı destindedür tır-i kemān-ı mā‘ rifet

[10a]

Cān u tenün terkin örenler buldılar ma‘ nāya yol

Ey Murādī tarik olandır cihān-ı mā‘ rifet

76

Velehū Eyzān

Fā’ilātün /Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün

Mahzı sır olmayadur ibtidā-yı mā‘ rifet

‘Āşıun zev u řafāsıdur řafā-yı mā‘ rifet

ılmaz idi evliyā enbiyā ‘arz-ı hüner

Kūşı cāna gelmeseydi gerdān-ı mā‘ rifet

Evvelün āırün bulmaz idi āla vücūd

Ermez idi mümkināta ger ředā-yı mā‘ rifet

Bulmaya āla fena ve görmeye herkez zeval

Aña kim bir lāza el vire beā-yı ma‘ rifet

Ey Murādī ger sürersen kāmıl-ii kimdür saña

İntihā vü intihā vü intihā-yı mā‘ rifet

77

Velehū Eyzān

Fā’ilātün /Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün

Nidā-yı zî‘ş‘ āliden alubdur kūş-ı cān u lezzet

Açıldı dīde-i binā o lezzetden ruḥ-i devlet

Gice gündüz tefekkür eyler idüm zulmet-i yüzi

Şeb ile rūzī tārik olmayunca bulmadum fırsat

Muheteya eyledüm ‘aklına ḥāşıldan elem-i maḥşul

Ganīmet ḥāşıl oldu eyledüm çün kendime himmet

Sertāba muḥiṭ oldu vücūdum ḥavż-ı āyiīne

Olubdur meşreb-i şāfī iḥṣān andan ḳamu millet

Murādī aşl-ı fūru‘ oldı eger aşl-ı velīdür

Miyān-ı āb u vekildendür viren ezhār ile zīnet

78

Velehū Eyzān

Fā’ilātün /Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün

Erişdüirdi yine dildār-ı meh ey dil-i ḥaber fırsat

Bu çākerden o sultāna neler dimiş neler fırsat

Şu‘ ā-‘ ı mihr-i tābı- mümkün olmazdı ala mehtāb

Arada virmese bir zerre-i cānum inkār-ı fırsat

Vişālūñ mülki zihāsını feth itdüm bi- ḥamdillāh

İḥāṭā eyledi her cānını ser-tā-ser fırsat

Çu mǎ' ni mürini fikr eyledüm mu' ammâyı
Bu ' âlemi mülk için virdi bir a' lâ görür fırsat

Murādī vaşlı dildāra kaçan olur idi vāşıl
Miyānı yāre kollarını kılmasa kemer fırsat

79

Velehū Eyzān

Fā'ilātün /Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilātün

Şuburu karar u tākāt-ı ' aşka oldı ' âdet
Luţf ile ey ḥabībüm kıl anları ḥimāyet

Cān u gönülde ḥānum ' aşkuñ meḳkārī idüpdür
Şavķi muḥabbetteñdür bu cism u cāna rāḥat

Sensin çu şāh-ı ' âlem bezminde gedāyuz
Biz saña āşināyuz kılgıl bize ' ināyet

Bu ' ömr-i cān-ı sermed-i ' aşkunladur muḳāyyet
Gayrından eyle bād-ı kıl gel kerem-i ' ināyet

Oldı saña Murādī cān u dil ile nide
Luţf ile aña sende vir gül ebe-i sa' âdet

[10b]

80

Velehū Eyzān

Fā'ilātün /Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilātün

Dil buldı serā yerde dildāruna vuşlat
Al virdi aña anda ol sultān-ı Melāḥat

Vuşlatda viřāl ile  z n bildi  at   
Bir lezzete erdi ki  anı  apladı dehşet

Cem  olmadu başına bir la z  da  a lı
Eyledi h l  zere erişmişdi h let

Ser-mest oluben anladı an  zre m n  
Gel n o yana na d buldı sey det

 İzzetde  az z olmak ister bu Mur d 
Fehm eyleyin diyen  zin eyleye h lvet

HURUF' Ş- A

81

 Gazel-i  Ubeydi F  Gazel-i Esm 

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n

Sen yaratdun   lemi  ar  oldu g lz r-ı h d ş
Anda h rş d ve meh   enc md r ezh r-ı h d ş

Sen  ad m Lem -Yezels n c mle ma l   n-durur
G nden a herd r felekde olan  ş r-ı h d ş

Y  il h  g lşen-i dehre nice dirler  ad m
Olmuş iken g ller anda a ker-i n r-ı h d ş

Kend  yanu nda cih n ha  unda ni  n m n kir  n
Olmaya c r  dilinde hergiz i r r-ı h d ş

Hazret-i Hâk Hayy ü Bâkî vü Kadîm ü Zü'l-Celâl

İy 'Ubeydî yirle gök hadîs cihân dâr-ı hudûs

82

Ġazel-i 'Ubeydî Fî Na'at-ı Seyyidü'l-Mürselîn

Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün

Oldı her kavlı-i şahi çün serverâ cevher hadîs

Bir nübüvvet bahridür zâtuñ aña gevher hadîs

İy delîli Hâk nizâ' ı münkiri kat' etmeğe

Sen resûl-i kibriyâsun naşs-ı kâf' -ı her hadîs

Her biründen bir hidâyet güneşi eyler tülû'

Lafz-ı pâküñden meşârikdur nice enver hadîs

Bir buhârîdür felek fazluñ buhârîñüñ dedim⁶²

Şufha-i ' âlemde şol müslim ki cem' i eyler hadîs

Câmi' i ' âlemde 'Ubeydî nice rûşen olmasun

Anda olmuş idür meşâbiḥ-i cānā⁶³ –göster hadîs

83

Ġazel-i Hayretî

Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün

Eylesem tañ mı kilâb-ı kûy-ı cānān ile bahs

Şimdi mi êtdügi var yārān yārān ile bahs

Ehl-i ' irfān ile düşdükçe n'ola bahs eylesem

Vakt olur mūr-ı za' if eyler süleymān ile bahs

⁶² dedim: diye (U.D)

⁶³ cānā: ziyā (U.D)

Başuñā alduñ belā ğavġāya uğraduñ hemān

‘Ārif isen eyleme bi’llāh nā-dān ile baḥş

Ehl-i ‘ışķa fāriġ ol ulaşma gel ey müdde‘ī

İdemez zāġ u zaġan murġ-ı hoş-elḥān ile baḥş

Yola biz de ķāyilüz kim incinürdi ey faķīh

Eyleseñ fi’l-cümle ger yol ile erkān ile baḥş

İtleriyle ey göñül ḥaddüñ degüldür ķo cedel

İtme bir dīvānesin erbāb-ı dīvān ile baḥş

Ehl-i ‘irfān ile yokdur baḥşümüz ey Ḥayretī

Ķaṭrayuz biz itmezüz deryā-yı ‘ummān ile baḥş

[11a]

84

Ġazel-i Rızāyī Nazīre-i Ḥayretī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

İtmesün gülşende gül ol rūy-i ḥandan ile baḥş

İdemez çün ‘andelīb ‘uşşākı nalān ile baḥş

Bir şadef mi var olā teşbihi- dihān-ı dilbere

Nice dürdür kim ide ol sīm de nādān ile baḥş

Mekteb-i ḥüsnünde her kim ala ‘aşķundan sebāk

Bī- tekellüf eylesün ḥikmetde Loķmān ile baḥş

Her ne deñlü menzil-i beķā ise çarḥuñ velī

İdemez rif atde her giz kūy-i cānān ile baḥş

Ḳatre-i ‘aşḳ olālī dilde Rızāyī āṣikār
Çūy-ı eṣḳi- çeṣmüm eyler baḥr-i ‘ummān ile baḥs

85

Ġazel-i Muḥibbī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Cefā vü cevruñ olmuṣdur iṣim zār olmağa bā‘ iṣ
Nedür zārumdan ey ṣāh boyunla bizār olmağa bā‘ iṣ

Siye-i kāküllerüñ sevdāsıdur derd eyleyen dünüm
Ruḥ-i gönlü gam oldı dīde-i civānlar olmağa bā‘ iṣ

Alub başun eline ‘aşḳ-ı mevlānāda cān virdi
Budur ṣimdi ehl-i tecrīde seridār olmağa bā‘ iṣ

Ta‘allūḳ etmiş idüm riṣte-i cānā ger olmasa
Ṣahā sen Yusuf-i ḥüsne ḥaydār olmağa bā‘ iṣ

Mütā‘ı ḥān-ı garḳa virdi yıḳdı cāme-i çeṣmi
Siriṣküm oldı Muḥibbī dīde-i ḥünbār olmağa bā‘ iṣ⁶⁴

86

Ġazel-i Bāḳī Nazāire-i Muḥibbī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Gubār-ı ḥaṭṭuñ olmaz çünki ḥayran olmağa bā‘ iṣ
Nedür la‘l-i lebün çaḳ böyle ḥandan olmağa bā‘ iṣ

Hevā-yı zülf-i ḳılmıṣdur seni ey bir āvāre

⁶⁴ * (Mecmuada bulunan bu gazel Muḥibbī Divanında bulunmamaktadır)

Gözün yaşı budur sil firāvān olmağa bā' is

Ölürken rüz u şeb hemsāya ihsār olur zībāya
Nedür zülfi dila ve yüzün perişān olmağa bā' is

Yağarlar hep fitil dağ olubdur mesta ile cāma
Budur abdallara 'aşkunda 'üryān olmağa bāis

Meger başuñ ser-i kūyunda top olmağ havasıdır
Dem-a- dem Bākī'yā kuluñda çevgān olmağa bā' is

87

Gazel-i Bākī

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

Gözüm yaşına ol la'l-i leb-i sîr-āb olur bā' is
Dem-ā-dem kana ey sākī şarāb-ı bāde⁶⁵ olur bā' is

Semā' a girse no'la cām-ı meyden zāhid-i hüşyār
Ki rakş-ı zerreye ħurşid-i 'ālem-tāb olur bā' is

Şürāhî nālesin artursa n'ola cām-ı şahbādan
Figān-ı 'andelībe çün gül-i sîr-āb olur bā' is

Firāk-ı dürr-i dendānuñla cārî gözlerüm yaşı
Bu baħr-i bî-kerāna ol dür-i nā-yāb olur bā' is

Vücūdum ħanesin seyle virür Bākī gözüm yaşı
Fenā-yı dār-ı bî-bünyāduma bu āb olur bā' is

88

⁶⁵ bāde: nāb (B.D)

Ġazel-i Necātī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Oldı burķa' zülf-i müşgīn el- ğıyās

Ġālib oldı kāfir-i Çīn el- ğıyās

[11b]

Zülf-i miskīni perīşān itdi bād

Halk miskīn oldı miskīn el- ğıyās

Ger 'ināyet eylemezse 'ayn-ı dōst

Öldürür gam bizi ta'yīn el- ğıyās

Şol kadar çekdüm bela-yi hecri kim

Şabr-ı Eyyüb itdi taḥsīn el-ğıyās

Qaldı miḥnetde Necātī derd-i mend

Ya ğıyas olmuş taġitin el- ğıyas

89

Ġazel-i Za'îfī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Kākülī cānān elinden el-ğıyas

Āh ol sü'ban elinden el-ğıyas

Ya şirin yine her ḵan aġladum

Ol eli mercān elinden el-ğıyas

Gördüġi şem' ũñ olur pervānesi

Bu dili suzan elinden el-ğıyas

Raḥm ḵılmaz eylerüm āhī hezār

Ol gülî ḥandan elinden el-ğıyaş

Ẓa‘îfî’yâ dil-i mülkünü yağmaladı

Zullı çok sultân elinden el-ğıyaş⁶⁶

90

Ġazel-i Ḥaletî Nazîre-i Ẓa‘îfî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Bî vefâ dildâr elinden el-ğıyaş

Olâ gözi mekkâr elinden el-ğıyaş

Yâri benden zulm ile kıldı ırak

Dostlar ağyâr elinden el-ğıyaş

Sihr ile divâne kıldı gönlümi

Âh ol seḥḥar elinden el-ğıyaş

Gece ol feryādum uyutmaz beni

Bülbül gülzâr elinden el-ğıyaş

Bâķî b ir zerre-i ‘ inayet eylemez

Ḥaletî ol yâr elinden el-ğıyaş

91

Kâtibî

Mefâ’ilün / Fe’ilâtün / Mefâ’ilün / Fe’ilün

Benüm gözüm yaşuna rûy-ı yâr olur bâ‘ iş

Şular çoğalmağa zîrâ bahâr olur bâ‘ iş

N’ola içerse benüm kanum ol gözi maḥmûr

⁶⁶ * Mecmuada yer alan bu gazel Ẓa‘îfî Divanında bulunmamaktadır.

Esrāb içmege sākī ħumār olur bâ' is

Raķībdür sebep ey ğonce-leb bu feryāda

Fiğān-ı bülbüle gūyā ki ħār olur bâ' is

Ĥatun erişdüğüne ağlasam n'ola ey māh

Yaşarmağa göze her dem gubār olur bâ' is

Göñülde 'ışķını yek şakla Kātibī yāruñ

Ṭuyulmasına anuñ āh u zar olur bâ' is

92

Sultān Murād Ĥan

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Nice nice yerde olur ol vücūdundan ĥaş

Bu vücūdumı ayırma toğrıdan ya müptenāş

'Āmeli ile 'āmil neylesün eşkalden

'Ālim oldu ol ki terk etdi riyā 'ile telās

[12a]

Mānī' i memnū' dan mene ile ger men' ū olasun

Saña pes ā Lāṭīfī eyler 'ayān kıl eger isen

Yār ile yār olmak isterseñ eger ey ĥaķ şinās

Olmaza aña kılmayınca cān ile dil-i ittiḥās

Bu Murāduñ sözleri her biri biñ cānā değer

Aña mānend ister iseñ yokdur ana ineşās

93

Harf-i Cîm

Sulţan Murād Fî ‘An-ı Esmā

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

Çün bulur katuñda yâ Rab cümle maķşudum revāç

Gayretün haķķı beni sen gıve kılma ihtiyāç

Çünki sen rezzaķsın cümle senüñdür kâināt

Yâ ilāhî eyleme sen kullarını muhtāç ve āç

Gezmişem cümle eţbâyı bu derde çare yok

Çaresüzler çaresi buldum yine senden ‘ilāç

Saña bir söz söyleyem kim kilki zerle naķşı kıl

Kim ulu cevherdür kılğıl anı başuñda tâç

Ey Murādî budur pendüm saña her lahzada

Cümle-i terk eyleyü gelgıl cenāb-ı haķķa kaç

94

‘Ubeydî Fî Na‘t-ı Seyyidü’l -Mürselin

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

Kaşr-ı kadrüñde senüñ mäh-i münevver bir sirāç

Hıfzî için geydürdi bād-ı hevādişden aña tâç

Zerre-i encümle bādām bu evrāk felek

Cüd’ı vücūduñ tabağı içre bir hurde gülāç

Hāk-pâyün cevherine irdi sulţānum benüm

Ṭakküm-i şāhā kimse göz yaşına bir altunlı tāç

Zatıñı çün alundı cümle gökler saña

Yeridür bunun añub eylerse ‘arz-ı ihtiyāç

Mihnet-i ‘iṣyān ile hāli mükedderdir kaṭı

Şerbet-i lüṭfuñ ider ancak ‘Ubeydī’ye ‘ilāç

95

Necātī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Dilā cān ise maḫşuduñ var ol gonca-dehenden geç

Ya ḥod la’l-i leb-i ise Murāduñ mey diyenden geç

Kemān ebrūlaruña incinüb peykānuña geçdüm

Gel ey tır-i müje billahi luṭf eyle geçenden geç

Gülstān mevsimi geldi nidersin çār dīvārı

Ruḥ-i cānana ‘arz eyle gönül kayd-ı bedenden geç

Şanevber ayaguñ öpmege ṭubā gibi baş eğmiş

Şu gibi bir dem ey serv-i revān şaḥn-ı çemenden geç

Didüm devr-i ezel oldum bu bezm-i ḥüsne pervāne

Gülüb didi ki gelmedi Necātī kimse senden geç

96

Necātī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Dil-berā sevmek seni çün ola ‘aşka suç

Ben bu suçla cemālünden ırag oldum ne güç

Ḳatlüme ḳaşd itmesün tir-i müjk ikide bir

Miẖnet ü cev̱r ü cefā bī-dillere bir iki üç

[12b]

Hasret eyyāmunda lālün ārzū itsem nola

Ṭatlu yinür ey yüzi bayram çün ola oruç

İremezsın zāhidā vaşlına ol ‘İsī-demüñ

Dem-be-dem sa‘y-i riyāzetle gerekse göke uç

Ağzı gonca beli ince dil-rübālar yok dimez

Ey Necātī işte baḳ gerekse öp gerekse ḳoç

97

Fiḡānī

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Çarḡa ey meh gice āhum çekmese yalıñ kılıç

Böyle encüm içine yir yir kıran girmezdi hīç

Öykünürse yāra ey meh engüşt-i ṭiḡ-i āb-dār

Gökde māhı bir gice durduḡı yirde iki biç

Halka olmuş şu yılanı şandum ey servü görüp

‘Ārızuñ üstinde bu vech ile zülfün hīç hīç

Bu dil-i güm-geşteden dursam ḥaber virmez cevāb

Ey güneş yokdur dehānı var ise zerrece hīç

Ey Fiḡānī çün fenā bezmine başduñ ayaḡı

Nüh sipiẖrūñ bu toḳuz peymānesin bir demde iç iç

98

Nihālî

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Düşmişem bir zerre kim dermân-ı yokdur çare hîç

Ölmüşem bir vech ile divâne yokdur çare hîç

Şol kadar nûş eyledüm cām-ı muhabbet cür‘ a sîn

Bir nefes elden koyam peymâne yokdur çâre hîç

Nâr-ı ‘aşk ile nice söz olmasun pervâne kim

Şem‘ i görüp yanma pervâne bu kadar çâre hîç

‘Aşk-bâz olmak dilerseñ derde düşür var gönül

‘Aşk işi düşvardur a sana yokdur çare hîç

Vaşlı cânân ister iseñ ver Nihālî cāñuu

Urmadun cân terkinü imkân yokdur çâre hîç

99

Ahmed

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Çöz dil-i müşkin-i zülfün kıldı sevdây-ı ‘ilâc

Ey müferreh leb buyur şehîd-i şifân ile ‘ilâc

Katı gönlünden bu gönlüm sanduğın gayb itme kim

İdemez taşta taḥammül işite nâruñ mizâc

Ey şeh ḥüsn itme dilden karar ve şabır kim

Şehirdür andan hemişe para almaz ḥarâc

Dilde çokdur mâ‘ kule mihrüñ Nihālî şavuldu gam kim

Bāde-i şebha-yı aňlatdukça şāf eyler ħarāc

Aĥmedī dervīş çün oldun gedāyidür senin

‘Ālemin sulţānıdur bi ihtiyāc taht u tāc

100

Ġazel-i Zātī Nazīre-i Aĥmed

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Faşl-ı güldür seyr-i bāğ it tırma ey nāzūg-mizāc

Şerbet-i engür ile derd-i ġama eyle ‘ilāc

Leşkir ezhār-ı çıkmış tahta geçmiş şah-ı gül

Bağlar bağı ermeden yine almışlar ħarāc

Baş açup lâubālī olacaķ demdür yine

Gül budağī āşīyan-ı bülbül-ī idendi tāc

[13a]

Çık bu çaķdan seyr-i bāğ it şāķīī mey iç sūfā

Ķomadılar bağlar bağı cinānā ihtiyāc

Cām-ı meyden feyzi Ĥaķ Zātī kesilmez ħaķ budur

Pertev-i ħūrşīde mānī‘ olamaz hergiz zücāc

101

Ĥayretī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Kişi kendi yār-ı cānundan cüdā düşmek ne güç

Göz göre rūĥ-ı revānundan cüdā düşmek ne güç

Atılab bed- kīş düşman pāresine dostlar

Oķ gibi ķaşı kemānundan cüdā düşmek ne güç

Sāye gibi bir adem ayrılmayup zāğ‘ u zağān
Murg-ı cān serv-i revānından cūdā düşmek ne güç

Eksük olmayup yanından olur olmaz hār u has
Bülbüll-i dil gülsitānından cūdā düşmek ne güç

‘ Āşıķa dilberden ayrılmak ne müşkil Ḥayretī
Bendeye şāh-ı cihānından cūdā düşmek ne güç⁶⁷

102

Ža‘ ĩfī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Dostlar dildār ile ağyār-ı yār olmak ne güç
Gonce-i nevrestenüñ yanunda hār olmak ne güç

Bezm-i gamda ben belā nümāyānesin nüş eyleyem
Sen ferāgat gülşeninde kāse-dār olmak ne güç

Men‘ ider zülfüñ temāşā-yı cemālünden beni
Hey dirigā kā‘ be eṭrafında ma‘ ruf olmak ne güç

Ey ecel billāhi lüṭfuñdan meded eyle ḥalāş
Bu belā ile kişi ‘ ālemde var olmak ne güç
Şadra geçüb her denī ‘ izzet serīründe ola
Ža‘ ĩfī-i bi-dil ayakda ḥor u zār olmak ne güç⁶⁸

103

⁶⁷

* Eksük olmak cāna cānān āsitānından ne kem
‘ Andelibe āşiyānından cūdā düşmek ne güc

Ādeme şeyṭān rakībūñ fitnesiyle sürölüp
Ravza-i bāğ-ı cinānından cūdā düşmek ne güc

(Ža‘ ĩfī Divanında yer alan bu beyitler mecmu‘ ada bulunmamaktadır.)

⁶⁸ Mecmuada bulunan bu gazel Ža‘ ĩfī Divanında bulunmamaktadır.

Nā Ma‘lūm

Mefā’īlūn / Mefā’īlūn / Mefā’īlūn / Mefā’īlūn

Bir dem ol dilber cemālūñden ırag olmak ne güç

Bir nefes cānānesiz ‘ālemde sağ olmak ne güç

Gülistān-ı goncenūñ yanunda hār olmak ne güç

Lāle gibi bülbülūñ bağrında dağ olmak ne güç

Çeşm-i hışm itdükçe cāna gamzesi hañcer çeker

Mest elinden dostlar kılıç bıçak almak ne güç

Ben gedāsını kıomaz kim yüz sürem dergāhuna

Pādişahuñ asitānunda yasağ olmak ne güç

Gülşenī hūsn-i kenārun tutdı mihr-i haṭ yār

Bülbülūñ taze gülistānında dağ olmak ne güç

104

Bākī

Mefā’īlūn / Mefā’īlūn / Mefā’īlūn / Mefā’īlūn

Gel ey dil halka-i müşgīn-i zülf-i pür-şikeñden geç

Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç

Saṇa cāy-ı hırām ey naḥl-i bālā gül-şen-i cāndur

Nesīm-i nev-bahārī gibi gel şaḥn-ı çemenden geç

Neden bu menzil-i hakīde ārām ihtiyār itmek

Senūñ cāndur yirūñ ey tūr-i dil-ber sen bedenden geç

Bu bâzâr içre düşmez dâne-i eşküm gibi gevher
Gel ey cân riştesi şimden girü dürr-i ‘ Adenden geç

[13b]

Kemend-i zülf-i ey Bâķī saña çok bend geçmişdür
Velī sen gamze-i ħūn-rīzi cevrun gör geçenden geç

105

Ža‘îfī

Mefā’îlün / Mefā’îlün / Mefā’îlün / Mefā’îlün

Çüfte çüfte şalınur mehpāreler gördün mü hīç

Köşe köşe inlaşur āvāreler gördin mü hīç

Başka başka başına her biri bir servi sehī
Kāmet-i āzād dile seyyāreler gördün mü hīç

Tarfetül ‘ayn içre alur naķd-i cânī sineden
Milki dil yaġmācısı ‘aşareler gördün mü hīç

Teşne elünden şerbet vaşlına yāruñ cân virür
Cām-ı hicrān- nūş ider biçāreler gördün mü hīç

Ža‘îfī bī -dil gibi olur mı herkez bī-nevā
Kara yaşı gibi baĥt-ı qaralar gördün mi hīç

106

Necātī

Fā’îlatün/ Fā’îlatün / Fā’îlatün / Fā’îlün

Cām-ı hecrūñ nūş ider merdāneler gördün mü hīç

Yoluña cânlar virür divāneler gördün mü hīç

Zülfüñ zencir-i sevdāsun tolayub boynına

Şehr-i hüsnüñ cerr ider dīvāneler gördün mü hîç

İtmege ağıyardan pinhān bu ‘aşkuñ gencini
Bir yıķık göñlüm gibi vīrāneler gördün mü hîç

Göreliden şüretüñ naķsun der ü dīvārda
Şüretüñ naķ itmege büt-hāneler gördüñ mü hîç

Bezm-i hüsnünde Necātī gibi yüzüñ şevkine
Bāl ü perler yandurur pervāneler gördüñ mü hîç

107

Uşulī

Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilūn

Senüñ halüñ⁶⁹ münkesir-ķalb olma eyle imtizāc
Şīşe gibi olma iñende göñül nāzük-mizāc

Münķirüñ acı sözinden şanma kim telh ola dil
Vire mi ‘azb-ı Furāta hîç keder milh-i ücāc

Çekme zahmet yok durur dermān oñulmaz derdüme
Ey řabīb āhır mariz-i ‘aşķa ölmekdür ‘ilāc

Seng-i miñnet mesnedüm başumda biñ dürlü belā
Mülk-i ğam sultānıyam baña gerekmez taht u tāc

Çün ķanā‘at genci bildük kenz-i lā-yefnā imiş
Pes Uşulī ehl-i dünyāya ne lazım⁷⁰ ihtiyāc⁷¹

⁶⁹ senüñ halüñ: seng-i ğam (Us.D)

⁷⁰ lazım : ĥacet (Us.D)

⁷¹ * Şabr u rāĥat resmini yıķdı vü aldı göñlümi

108

Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Gam-ı devrân ile gayetde bozulmuşdı mizâc

Eyledi sâķî şarâb ile yine ana ' ilâc

Kisvet ağrısı imişsin seni yâdun sofîya

Dildâruna riyâ ile başunda ki tâc

'Âmele elümde ki bizi deyu bana o pâdişah

İstemez virmege hiç la' l-i metâ' indan bâc

Rağbetim yokdur eşîğinde bir ince yârun

Etmesün hak kavlinü gayri koya muhtâc

Diler isen sana ey Kâtibî rahm ide o yâr

Yalvarub hâķķa gönülde tutub başını âç

[14a]

109

Ebyât-ı 'Ubeydî Fî Na' t-ı Bârî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Eyleyüb sana çarķı vâķıf esrâr-ı levh

Cümleye kıldı kemâl-i kudretün izhâr-ı levh

Bir kitâb-ı şun 'uñ evrâķ-ı zer-efşân ile çarķ

Anda iki yirde mihr ü mäh-ı pür-envâr-ı levh

Bozdu bu şehr-i ģarâbı âķir ol bâc u ģarâc

Dün dokındı gönlüme ol seng-dil gönlüm şıdı

Rüşen oldu buña herģiz taşa döymemiş züçâc

(Uşûlî Divanında yer alan bu beyitler mecmuada bulunmamaktadır.)

Bî-ķalem naķķ eyledüñ mecmu‘a-yı dünyāyı sen
Şuffe-i ĥāk üzre cū cedvel gül-i gülzār-ı levĥ

Ĥikmetüñ ĥattıyla zeyn olmış yeşil evrākdan
Her dirāĥt elde tutar yüz biñ şafā āsār-ı levĥ

Sen keremler kıl ‘Ubeydī’ye nebāt olup ķalem
Olduğı demde kefen insāna iy Settār levĥ

110

Ebyāt-ı ‘Ubeydī Fī Na‘t-ı Seyyidü’l-Mürselin

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Toğduğıñ sâ‘ at görindi māh-ı a‘lā-yı feraĥ

Dikilüp her kūşede rāyāt-ı ġarrā-yı feraĥ

Ol gice mülk-i cihāndan sürdi iy şāh-ı rüsül

Leşker-i endühı şeşperle süreyyā-yı feraĥ

Emr-i Ĥaķķ ile vücūda geldigün gibi şehā

Sīneler aĥkāmını zeyn itdi tuġrā-yı feraĥ

Dürr-i şevķ ile pür oldı ĥoķķa-i ķarĥ-ı berīn

Şol ķadar cūş eyledi devrüñde deryā-yı feraĥ

İy ‘Ubeydī ķāmeti vaşfindaki her mısra‘ uñ

Gülşen-i nazm içre oldı serv-i bālā‘-yı feraĥ

111

Ĥayālī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Virmeyün kūyunuda cānun itmiya isen mübāḥ
Biz ne böyle 'ālemüñ zevkine dūr ol bī-şalāḥ

Yoluña aql-ı kademde terk-i cān u sergerün
Geçmez iki cihāndan nicesi bulur necāh

Ḳomayın kuyunda cānā cān u başı yoluna
Bulunmaz iki cihānda ne şalāḥ ne felāḥ
'Anberin zūlfün dağıdur bağa girür serap-dār
Bāde virmesün 'āşikuñ 'ömr-i perişānun şalāḥ

Terki cān itdi Ḥayālī gecdi bari cümleden
Yoluna cānun ḳodı ḳıldı sana cānun mübāḥ
112

Ḥāfız

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ḥamdulillāhi der meyḥāna gördüñ meftūḥ
İçelüm cām-ı muşaffā bulalum raḫat-ı rūḥ

Ola yazuḳ bu gice guşşadan ey mū' cize gel
Gün yüzüñ şavḳı ile nūş idelim cām-ı şurūḥ

Der mencāba gel bekleyelüm bizde müdām
Birden öñdin gelene bunda imiş ḳāḥ-ı fütūḥ

'Ömr-i cāvīde irüp sāye-i zūlfünde göñül
İrdi bir gamze ki 'ömründe ānı görmedi nūḥ

Hafız'a tevce-i gelsün dirseñ nâşıl sen
Ne se'n ol dünyâda ne töre ne nâm nâsûh

113

Tabî'î

Fa'îlatün / Fa'îlatün / Fa'îlün

Zevrâk-ı bâdedür cenâh-ı cenâh

Cür' ah-ı râh râhâtü'l-ervâh

[14b]

Sâkı'yâ bâde-i şubuhî getür

İrdi bād-ı sahn-ı irişdi şabâh

Güft güy-ı raķib telh itmez

Bezme revnâķ virürse rüy-ı melâh

Sâķî kerüm sürâhî toptolu mey

Dürr iderse zamânıdur ervâh

Tabî' ayâ yârsız harâm olsun

Nüş idersem eger kaķre-i râh

114

Âhmed

Fa'îlatün / Fa'îlatün / Fa'îlatün / Fa'îlün

Şafâ-yı ' aķs lebûñ gördi ey nigâr-ı ķadeh

Ki bezm-i cür' a deyû la' l ider nisâr-ı ķadeh

Getür götür berü sâķî la' l-i nâ bulduñ

Lebûñ yüzi ķızârub oldu şer mesâr-ı ķadeh

Çun âfitâb-ı şubûh ki mâhi- rû geķüb

Hilālî ‘ıyd eline aldu rûzigâr-ı kadeh

Lebüñ lebüne erişmeğe çäre yok Aḥmed

Meger ki toprağın kıla rûzigâr-ı kadeh

115

Ḥayretî

Mef’ûlû / Fâ’ilâtü / Mefâ’ilü / Fâ’ilün

İhyâ iderdi mürdeleri dâyimâ mesîḥ

Sen öldürürsin âdemi hikmet ne a mesîḥ

Her derde eyler idi mesîḥâ devâyî⁷²

Bu derdi kimse itmedi baña illâ mesîḥ

Başum irerdi gün gibi çak çarḥ-ı çârüme

Ben zerreye diyeydi eger ḥâk-i pâ mesîḥ

Devr-i lebinde ḥaṭ görüben dedi Ḥayretî

Hızr ile geldi bir araya gūyiyâ mesîḥ

116

Nâ Ma’lûm

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün

Bakdukça yüzüme ol sîm bir feraḥ

Olur belî önünde kişi görse zor feraḥ

Gördükçe gözlerüm yaşını şad ol nigâr

Olur aḳarsuya kişi ise nazar-ı feraḥ

⁷² devâyî: devâ velî (H.D)

* Düşnâmı ile bulsa n’ola mürde-dil ḥayât

Hızr ile geldi bir araya gūyiyâ mesîḥ

(Ḥayretî Divanının da yer alan bu beyit mecmûada yer almamaktadır.)

Urduķça pāre ġamzeñ oķı ġöñlüm açılır

Çoġ olsa pencere evüñ inci olur feraķ

Gelse raķīb baġına ‘ aceb mi řādi gider belī

Gussa kuyıñı çözerse ġöñülđen ġöçer feraķ

Bülbül ġaberlerin senüñ lafzuñdan itdi naķl

ġöñlüni itdi ġoncelerin ol ġaber feraķ

117

Kātibī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün/ Fā’ilün

Baġı dehr-i sāķiyā zeyn eyledi zerrin kadeķ

Bezmümüzü de dāīma devr eylesün zerrin kadeķ

Merġabā söz tolı açılmaz deyü dildār ile

Eylemişdür bezm-i meyd e başķa bir āynı kadeķ

Ehl-i yāri her zamān ve üzerse etekle öper

Hey ne kāfirdür tutar uğurlarınca din kadeķ

Ayrılır mı duķter-i zerreden ayā sāķī mūdām

Söyle beñzer kim aña kıymışdurur kabin kadeķ

[15a]

Bir ġadāķ şey idi ġüller daķı şol vaķte dek

Olmasun mı Kātibī biz her ehline zengin kadeķ

118

Kātibī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Her kaçan nûş eylese meclisde ol dil-ber kadeh
Sâkıyâ âl ile varur leblerin öper kadeh

Bâdeye cân virdüğüm ‘ayb itme ey zâhid benüm
Cânuma cânlar katar nûş itdigümce her kadeh

N’ola isterse gönül nûş itmege cām-ı lebün
‘Ayb olur mu eylemek şâhum gedāya zer kadeh

Fırşat el virmiş iken sâķī gedana⁷³ şun ayağ
Bir zamān ola ki her meclisde ola ser kadeh

Bî-tekellüf merhabalar itdirür dil-dār ile
İtmesün mi Kâtibî gönümde dā‘im yer kadeh

119

Emrî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gam humārı def’i içün çün istemiş Mecnün kadeh
Lâle-i deşt-i fenā sunmış aña pür-hün kadeh

Bezm-i ‘aşkuñda mey-i eşküm içüp düketmeye
Bâde-nûş olsa zemāne kâse-i gerdün kadeh

Derd-nûş-ı faķr odur girse eline bir turunc
Eyleye nısfın meze nısfın daķı altun kadeh

San‘atun seyreyle ‘aşkuñ eşkden rengün virüp

⁷³ gedana: elüme (K.D)

Şırçasından çeşmümün itdi iki gül-gün kadeh

Bâde-i bezm itdi tıldı küh ile hāmūn kadeh

Şanma ‘âlem lāle-zār oldı şeh-i ‘aşk Emriyā

120

Bākī

Fe’ilātün/ Fe’ilātün / Fe’ilātün/ Fe’ilün

Pür olup devr idicek meclis-i mestānı kadeh

Çarh olur halka-i rindān meh-i tābānı kadeh

Felek-i ‘işrete bir ahter-i ferhunde iken

Yine Mirrih-şıfat turma döker kânı kadeh

Meclis-i mey ki bedenlerle hisār olmışdur

Şehr-i ‘işretdür anuñ âfet-i devrānı kadeh

Devr-i meclis ki şafā cāmī‘ inuñ çenberidür

Âb-ı rengin ile kandil-i fūrūzānı kadeh

Yaraşur halka-i rindāna disem ey Bākī

Hātem-i Cemdür anuñ la‘l-i Bedahşānı kadeh

121

Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün Fā’ilātün

Me‘anī gencünü feth eyledi çün hāl-ı Fettāh

Âşub-ı zencir kudret ile anuñ yanında bir mısbaḥ

Müzeyyen eylemiş ānı nice dürlü cevāhirden

Şu deñlü bağlamış zinet görenler kesb ider efrāh

Ānun bir Һazunu var kim yok anuñ herkez aķrāñ
Güzelligüñde şu resmedür añı medħ idemez meddāħ

Oturmuş bāb-ı genc içre anun karşıusuna şaf şaf
Tururlar elleri baėlu melāyille ķamū ervāħ

Murādī'nüñ kelāmıdur kemāl-i ķudret vehiyyet
Ānunbir ĥarfī řerħ olmaz ĥalāyık-ı gör yaza elvāħ

[15b]

122

Velehū Eyzān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün/ Fā'ilātün

Žāhir oldu mül'a " innā fetāħnā "dan fütūħ

Pes muķarri olub didüler geldi mevlādan fütūħ

Bir tevī nur-i cemālünden münevverdür cemāl

Berķ urub andan żuhūr itdi o řeyādın-i fütūħ

Emr olundı eyledi tebşirünü

Aña da oldu ĥaber naşş ile balādan fütūħ

Minber-i uci kerāmet üzere çün ķaldı řu'ūd

Oķuyub ĥamd ile ĥutbe didi illādan fütūħ

Gör Murād'uñ sözlerün fehm itmek olursa murād

İste ĥaķdan iste ā' lā vū ednādan fütūħ

123

Velehū Eyzān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Vurūdı cümle-i āḥbāra ḳalmışdur eşer-i elḥāḥ
Nitehi kāyine-i ruḥsāra ḳılmışdur naẓar-ı elḥāḥ

Vücuduñ āsumānında toğubdur neyyir-i a'zam
İderler muḳnebis olmağ için essün ḳamer-i elḥāḥ

Ḥayāt-ı cānum olmuş çün ḥebāt-ı cāvidānumdan
Ḥayātumdan ḥayāt için ider nefs-i şūr-i elḥāḥ

Eger çi virdi ile nāmın ḳapılır elfāzıla taḳdīs
Vālī esrār ile ma' nā bize eyler neler elḥāḥ

Murādī iste feyzüñden senüñ feyzüñ kemālimdür
Degül ḥacet dolānuben ḳılāsın der bedr-i elḥāḥ
124

Velehū Eyzān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün Fā'ilātün

Ezel çün bize sendendür cismüm ibtidā elḥāḥ
Velākin şimdi bizdendür sana tā intihā elḥāḥ

‘Alāmīden ne mānī’dür ki ārām idesin mā’ nī
Gerek aşlına her demde ḳılā ‘aḳıl’ atalı elḥāḥ

Tefeḥḥüz ile sırrunda ki var mı ma' ni zāhir
Pes andan zāhir şer ḳılāsın iḳtizā elḥāḥ

Mu' ayyen ibtidāsıdur zebātıda kim asbaḳdur
Zebāt-ı bulunmaz bin def' a ḳılsun āşinā-ı elḥāḥ

Murādī söylenmez idü bu kelāmı aklı aḥir

Eger itmasalardı enbīyā vü evlīyā elhāh

125

‘Ubeydī Fī Na‘t-ı Seyyidü’l-Mürselin

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

Levh-i bī-hemtāña şanduk -ı zer-efşān oldı çarḥ

Olalı cay-ı kalem gūyā kalemdān oldı çarḥ

Kehkeşān hıdmet kuşağıdur miyānında anuñ

Medhūne bel bağlayup saña senā-hān oldı çarḥ

Kaṭre kaṭre dūrle zeyn olmış gice gördüm tenin

Rāh-ı mihründe meger bī-ḥad şitābān oldı çarḥ

Zerrece vaşf-ı Hüdā mümkün midür didüm gice

Cümle dendānı görindi şöyle ḥandān oldı çarḥ

Sīm-i encümle ḥisāb olmadı gördi luṭf-ı Hāḳ

İy‘ ‘Ubeydī gündüz andan rüy-ı gerdān oldı çarḥ

126

‘Ubeydī Na‘at-ı Seyyidü’l- Mürselin

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

Kime ki elṭāfuñ iy Faḥr-i cihān ‘arz ide ruḥ

Rūz-i maḥşerde aña verd-i cinān ‘arz ide ruḥ

Kangı tālib kim ğubār-ı āsitān-ı ravzañı

İkṭihāl eylerse aña kudşiyān ‘arz ide ruḥ

Saňa mihr idüp gözi yaşıyla hâki pāk iden
Her fenā ehline genc-i şāyegān ‘arz ide ruḥ

Çıkduğıñ seb ‘arşa zîr-i hâkde pinhân olup
Kâdir olmadı ki mihr-i āsumān ‘arz ide ruḥ
Çün ‘Ubeydî’ye şunıldı ğaybden medḥuñ senüñ
Umarın aña niçe sırr-ı nihân ‘arz ide ruḥ

[16a]

127

Kâtibî

Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlün

Her kaçan nûş eylese meclisde ol dil-ber kadeḥ
Sâķiyâ âl ile varur leblerin öper kadeḥ

Bâdeye cân virdüğüm ‘ayb itme ey zâhid benüm
Cānuma cânlar kıtar nûş itdigümce her kadeḥ

N’ola isterse gönül nûş itmege cām-ı lebün
‘Ayb olur mı eylemek şāhum gedāya zer kadeḥ

Fırşat el virmiş iken sâķî gedana şun kadeḥ
Bir zamān ola ki her meclisde ola ser kadeḥ

Bî-tekellüf merhabalar itdirür dil-dâr ile
İtmesün mi Kâtibî gönlümde dâ’im yer kadeḥ

128

Emrî

Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlün

Gam ħumārı def' i içün çün istemiş Mecnûn ħadeh

Lâle-i deşt-i fenâ sunmış añâ pür-ħûn ħadeh

Bezm-i ' aşķuñda mey-i eşķüm içüp düketmeye

Bâde-nüş olsa zemâne kâse-i gerdûn ħadeh

Derd-nüş-ı faķr odur girse eline bir turunc

Eyleye nısfın meze nısfın dahi altun ħadeh

San' atın seyr eyle ' aşķuñ eşkden rengin virüp

Sırçasından çeşmümün itdi iki gül-gün ħadeh

Bâde-i bezm itdi toldı kûh ile hâmuñ ħadeh

Sanma ' âlem lâle-zâr oldı şeh-i ' ışķ Emrî'yâ

129

Bâķî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Pür olup devr idicek meclis-i mestân-ı ħadeh

Çarh olur halka-i rindân meh-i tâbân-ı ħadeh

Felek-i ' işrete bir aķter-i ferhunde iken

Yine Mirrîh-sıfat tırma döker kan-ı ħadeh

Meclis-i mey ki bedenlerle hisâr olmışdur

Şehr-i ' işretdür anuñ âfet-i devrânı ħadeh

Devr-i meclis ki safâ câmi' inuñ çenberidür

Âb-ı rengin ile kandîl-i fûrûzân-ı ħadeh

Yaraşur ħalka-i rindâna disem ey Bâķî

Hâtem-i Cemdür anuñ lâ' l-i Bedahşân-ı kadeh

130

Murâdî

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Ma' ânî gencini feth eyledi çün hâlık-ı fettâh

Aşub-ı zencîr-i kudretle anuñ yânında⁷⁴ bir mişbâh

Müzeyyen eylemiş anı nice dürlü cevâhirden

Şu denlü⁷⁵ bağlamış zînet görenler kesb ider efrâh

Anuñ bir hâzini var kim yok anuñ hergiz akrânı

Güzelligünde şu resmedür anı medh idemez meddâh

Oturmuş bâb-ı genc içre anuñ karşısına şaf şaf

Tururlar elleri bağılu melâ'ikle kamu ervâh

Murâdî'nün kelâmıdur kemâl-i kudret ü heybet

Anuñ bir harfî şerh olmaz halayık ger yaza elvâh

[16b]

131

Velehû Eyzân

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Zâhir oldu lem' a-i "innâ fetahñâ" dan fütûh

Pes mukırr olub didiler geldi Mevlâdan fütûh

Pertev-i nûr-ı cemâlinden münevverdür cemâl

Berķ urub andan zühür itdi o eşyâdan fütûh

⁷⁴ yânında: bâbında (Mur.D)

⁷⁵ denlü: resme (Mur.D)

Emr olundı pes beşîre eyledi tebşîrini
Añâ da oldı haber naşş ile bālâdan fütûh

Minber-i evc-i kerâmet üzere çün kıldı su‘ûd
Okuyub hamd ile huṭbe didi âlâdan fütûh

Ger Murâd’uñ sözlerin fehm itmek olursa murâd
İste haḳdan isteme a‘la vu ednâdan fütûh

132

Velehû Eyzân

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün / Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Vürûd-ı cümle-i aḥbâra kılmışdur eşer ilḥâh
Nitek’ âyîne-i ruḥ-sâra kılmışdur nazar ilḥâh

Vücûdun âsumânında toğupdur neyyir-i a‘zam
İderler muḳtebes olmağ içün şems ü kamer ilḥâh

Ḥayât-ı cânum olmış çün ḥayât-ı câvidânumdan
Ḥayâtumdan ḥayat içün ider naḳş-ı şuver ilḥâh

Egerçi vird ile nâmin kapılır elfâz ile taḳdîs
Velî esrâr ile ma‘nâ bize eyler neler ilḥâh

Murâdî iste feyzünden senün feyzün kemalimdür
Degül ḥâcet tolanuben kılasın derbeder ilḥâh

133

Velehû Eyzân

Mefā'īlūn / Mefā'īlūn / Mefā'īlūn / Mefā'īlūn

Ezel çün bize sendendür cismim ibtida ilhâh
Velakin şimdi bizdendür sana ta intiha ilhâh
‘Alâ‘ imden ne ma‘ nâdür ki arâm⁷⁶ idesin ma‘ na
Gerek aşlinda her demde kıla ‘ aqıl ‘ atâ ilhâh

Tefahhus eyle sirrunda ki var mı ma‘ nî-i zâhir
Pes andan zâhir-i sırra kılasın iktizâ ilhâh

Mu‘ ayyen ibtidâsıdır nihâyetde kim esbağdur
Nihâyet bulmaz biñ def a kılsun âşinâ ilhâh

134

Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilūn

Men Fuzûlî meşrebem âl-i ‘ abâdır sevdüğüm
Laḥmiñe laḥmi imâmı pişvâdır sevdüğüm
Şehr-i mülkûn tâpusı müşkil geçtdir sevdüğüm
Künt-i kenzin n’olâ genci sırrı ehl-i âtidir sevdüğüm
Sâķî guş kıl ‘ Aliyyü’l- Murtâzâdur sevdüğüm

Niçün halim vefâ ma‘ den bî-vaḥdet-i şafâ
Şan mahâlî seyyid-i şebbân Cennatü’l-‘ alâ
Yüzi ḥurşîd-i münevver çehresi Bedr-i dücâ
Maṭla-‘ ı mihr ü velayet ber pertev-i nûr-i Hüdâ
Ola hüsn-i çeşm-i çerağ Mustafadur sevdüğüm

Oldum evlâdı ‘ Alî’nin su gibi pāk
Her birinin kıluram hecrinde ah derd-nāk
Eylerem matem tutub tiğ ile sinem çāk çāk

⁷⁶ arâm:ibrân (Mur.D)

Laḥm-i beyābānında olsam teşne leb ʔan mı n'olā

Ol şehīd-i haḳḳa Ḥüseyn-i Kerbelādur sevdüğüm

135

‘Ubeydī

Fā‘ilatün / Fā‘ilatün / Fā‘ilatün / Fā‘ilün

Kime ki elṭāfuñ iy Faḥr-i cihān ‘arz ide ruḥ

Rüz-i maḥşerde aña verd-i cinān ‘arz ide ruḥ

[17a]

Ḳaṅı ṭālib kim ğubār-ı āsitān-ı ravzañı

İkṭihāl eylerse aña ḳudşiyān ‘arz ide ruḥ

Saña mihr idüp gözi yaşıyla ḥāki pāk iden

Her fenā ehline genc-i şāyegān ‘arz ide ruḥ

Çıkdığuñ şeb ‘arşa zīr-i ḥākde pinhān olup

Ḳādir olmadı ki mihr-i āsumān ‘arz ide ruḥ

Çün ‘Ubeydī’ye şunıldı ğaybden medḥuñ senüñ

Umarın aña niçe sırr-ı nihān ‘arz ide ruḥ

136

Nā Ma‘lūm

Fā‘ilatün / Fā‘ilatün / Fā‘ilatün / Fā‘ilün

Çün olur āhumdan ol zülf-i muğber şāḥ şāḥ

Şān olur bād-ı seḥerden sünbül-i ter şāḥ şāḥ

Servi ye beñzettikleri çün nazeninler ḳaddine

Tiĝ-i resk ile ider baĝrın şānavber şāḥ şāḥ

‘Ömrümün naḥlini ğayret tiĝi ṭoĝurur baḥş baḥş

Şane ile sünbülün itdükçe dilber şāḥ şāḥ

Gül budāğı beñzemez ḳaddüne elçekdür ḳatı

Serviye beñzer tenüm olurdı olmāsa ger şāḥ şāḥ

Nazenin dilberlerüñ ḳaddi ḥayalüñle göñül

Bir gülistāndur bitürmiş tāze güller şāḥ şāḥ

137

Kātibī

Mefā'īlū / Fā'ilātün / Mefā'īlū / Fā'ilün

Gel gitme meclis olmasun ey āfitāb telḥ

Sensiz olur kişiye begüm her şarāb telḥ

Ben ḥasteye lebüñ var iken añma şerbeti

Ey cān ṭabibi baña gelür ol cevāb telḥ

Hicr-i ḥaṭuñla n'ola gözüm dökse acı yaş

Ayrılmağ ile gülden olurmuş gül-āb telḥ

Bağrumı yakma nār-ı firāḳuñla ey perī

Bilmez misin ki yanıcağ olur kebb telḥ

‘Ahd eylemişdi gelmege ol māḥ Kātibī

Gelmezse ‘ıyşımız ider ol ızṭırāb telḥ

138

Murādī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Benī derd ile bimār itdüñ ey çarḥ

Mekānum gül gibi ḥār itdüñ ey çarḥ

Ruḥī verdine  aruş bir nigāruñ
Revān b lb l gibi z r itd n ey  ar 

Ne si r itd n ki ge d n ba a p -bend
Bu bende i e girift r itd n ey  ar 

Mur d  bende-i av re dil u ten n
   n g r ki ne efk r itd n ey  ar 

139

B k 

Mef ' l n / Mef ' l n / Fa' l n

Ba a  arz itmes n mi r-i se er ru 
Deg l hadd n gibi fer unde Ferru 

 at  a ılmasun devr nde  onca
  nen  arz itmes n g l-berg-i ter ru 

Alınmazdı g n l y r olmayayd 
Ser-i z lf n gibi kec-b ze ger ru 

[17b]

 ar vet kesb ider olsa   arak n k
Olur berg-i semenden t zeter ru 

Dil-i B k  nice  b d olur kim
Y kar ol  amze-i fett n ya ar ru 

140

Mur d 

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

Menba‘-ı cūd u seḥāya oldu bürhān insilāḥ
Maşrık-ı tende olupdur şems-i tābān-ı insilāḥ

Bir ‘atiyyedür Hudādan bende-i zū’d- devlete
Neydügin añlar ḥabībüm ehl-i ‘irfān insilāḥ

Lem‘a-i nūr-i hidāyetten ṭulū‘ eyler hemān
Muḫtedā-yı ehl-i vicdān oldu ey cān insilāḥ

Leb⁷⁷ durur ‘āşıqlara ma‘nā yüzünden bir nişān
Ten hicābın keşf idüp olsa nümāyān insilāḥ

Ey Murādī çün gele taḥt-ı dile sultān-ı ‘ışk
Ber-murād olur anuñla gelse bir ān insilāḥ

141

Velehū Eyzan

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Milk-i tende oldu çün da‘vāya bürhān insilāḥ
Hükm kıldı aña pes ol dem de sultān-ı insilāḥ
Güş-ı hūşa bir şalā dedi şadāyile hemān
Eyledi cānı ḫatı medhūş u ḫayrān insilāḥ

Eyledi şevḳ ile zevknii nihānından ‘ayān
Ṭayy ider ān ile ānı demde bir ān insilāḥ

Bād-bān-ı zevkini açdı hevā-yı şevḳ ile
Şaldı cismi ḫulunı⁷⁸ ‘ummāna ‘ummān insilāḥ

⁷⁷ leb:bes (Mur.D)

⁷⁸ ḫulunı: cismini (Mur.D)

Ey Murādī merd isen merdāne diret gendüni
‘Azm-ı meydān eyleye çün merd-i merdān insilāh

142

‘Ubeydī Fī Tevhīd-i Bārī Ğam-ı Vehīl

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

Büstān-ı kudretün içre meh-i nev-berün bīd

Encüm inci çiçeği bedr-i felek verd-i sefīd

Zāt-ı pāküñden eger feyz irmeseydi her zamān

Mużmahill-i mahz olup ‘ālem olurdı nā-bedīd

Secde eyler saña ‘arş altında her şeb āfitāb

Kalkınup her şubḥ anuñçün tālī’i oldı sa‘īd

Faẓl u luṭfuñ olmayınca iy Kerīm-i Lā-yezāl

Niçe yüz yıl tã‘at itse bir kişi olmaz müfīd

Vaşf-ı zātuñda ‘Ubeydī beytinün her mısra‘ın

Ya İlāhī kufl-ı bāb-ı cennete eyle kilīd

143

‘Ubeydī Fī Na‘t-ı Seyyidü’l- Mürselin

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

Nefs elinden zār u giryānuz bize senden meded

‘Ākıbet fikriyle ḥayrānuz bize senden meded

Gözümüz yaşın silüp güldür kıyāmetde bizi

Biz ğarīķ-i baḥr-i tuġyānuz bize senden meded

Kalmışuzdur ‘aqlumuz devşirmeden maşşerde biz

Cürmle ĥâtır-ı perĩşānuz bize senden meded

Bir cevāba ağzumuz açmağa yok dermānumuz

Mübtelā-yı derd-i ‘iřyānuz bize senden meded

[18a]

Yüzümüz kıara yuyup arıt ‘Ubeydĩ’yle bizi

Çok günāh itdük peřimānuz bize senden meded

144

Bākĩ

Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün

Eylesün la‘ linü dermān dil-i bīmāra meded

Düstlar işte ben öldüm baňa bir çāre meded

Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor

Sākĩyā gel bulı vir kıanda ise āra meded

İřtirāz itmedüñüz aldılar elden cāmı

Vākıf itmeñ řaķınuñ kimseyi esrāra meded

Zaĥm-ı sīnemden oķuñ pārelerin hep ālma

Ṭursun Allāhı severseñ hele bir pāre meded

Gice tenhā ışığı ĥākine yüzler süreyin

Řaķınuñ kimse ĥaber virmesün agyāre meded

Mededüñ kıalmadı feryād u fiġān eyleyecek

Saňa kimden ire ey Bākĩ-i bĩ-çāre meded

145

Faĥrĩ

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Sine-i tiğ cağā eyledi pür yāre meded
Yāre ' arz eylemeğe hālîmi yok çāre meded
Yüzümi pâyına sürmekde iderdüm ikdām
Elim irmez benüm ol yāri cefā-kāra meded

Süz-ı ' aşkum nice ' arz ideyin ol yāre ' aceb
Kaldı dilde bugün zerrece güftāra meded

Bizi öldürmedün ālām-ı firākuñ kerem it
Şerbet-i vişāluñı şun ' aşıkā çāre meded

Şabra yok çün mededün ' azim sefer kıl Fahri
Bundan ona dañi olmaz saña bir çāre meded

145

Necāti

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Eşiginden gider oldu dil-i āvāre meded
Döstlar olmaya mı bu ğama bir çare meded

Derdüm ol deñlü degüldür ki ola şerbetle ' ilāc
Beni size gerek ise meded ol yāra meded

' Ākıl-ı şābır idüm ' aşık-ı şeydā kıldı
Yüz urub yalvaruñ ol gözleri sahhāra meded

Ey gönül döstlaruñ uşañ u dil-ber fāriğ
Meger Allāhdan ire dedüñe bir pare meded

Ey Һarīm-i Һaremün dār-ı şifā her derde
Şerbet-i vaşl ile iriş dil-i bīmāra meded

Tāb-ı Һasretler ile yaqdı beni nār-ı firāq
Serv-i nāz olmaz ise saye-i dīvāra meded
Zār zār ağlamağa Һasta Necātī Һālün
Dil-i ğam-dīde ile dīde-i Һün-bārā meded

146

Fevrī

Mef'ülü / Fâilâtün / Mef'ülü / Fâ'ilâtün

‘Aşq eyleyli cānı derd u gamuña mu‘tād
Şahrada benem Mecnūn tağlarda benem Ferhād

Var ise cihān içre ‘aşq ile benem ancaq
Mecnūna bedel maḥzun Ferhāda bedel nā-şād

Mecnūn ile Ferhāda ‘aşq benem hādī
Bir ğamuñ idelden ol yola benī irşād

Vādi-i meşāketde Mecnūna benem hādī
Kūh gam-ı muḥitde Ferhāda benem üstād

Esrār-ı ğam-ı ‘aşkı Fevrī kime şerḥ itdün
Mecnūn ise bir cāhil Ferhād ise bir ırğād

147

İshāk

Mef'ülü / Fâ'ilâtün / Mef'ülü / Fâ'ilâtün

Bilsem nedür günāhum yüzüme bakmaz Âḥmed

Baňa yazuķ deg l mi hey  mmet-i Muħammed

Vall hi evvel u aħir maķ  dumuz cih nda

  sa andan anu  bir b sed r m cerred

 adr    erefde yekd r mihr ile  sum ndan

Her yere s ye  alsa  alına evvel sehi  ad

G z m ya ın esirgeme men  eyleme  apu ndan

 stemez kerim olanlar z r  ki s y l-i red

 apu nda oldu getdi evvel ol devlet e i  nde

    -ı derd-mende olmadı kimse mesned

148

 a  fi

Fe' l t n / Fe' l t n Fe' l t n / Fe' l n

Ey h srev-i zam num  irin zeb num   med

B  -ı Mel  at i re serv-i rev num   med

T r-i bel ya sinem   nkim ni  ne oldu

 t  amze  o l rını ebr  kem num   med

Her gice  em  meclis yanar sa a fir   m

Ke f old  a a   lib s z-i nih num   med

Derd  le ben  a  fi bir nah f k lldu 

Pir ol sın g reyin ey n  c v num   med

Za  fi  ulu  cev bın lutf eyle istim   it

R m olma her den ye  ah-ı cih num   med

149

Surūrī

Fā'ilatün / Fā'ilatün / Fā'ilatün / Fā'ilün

Tā mu' anber kākülün hırşide salmışdur kemend
Bağlāmışdur boynuma zencir zülfün bend bend
Kadd-i re' nakün nihālini gördi çün gülzārda
Durdı ayağ üstüne ta' zim idüp serv-i bülend

Gubar-ı efşān zülfüne irmek diler sâyd-ı gönül
Āllāh Āllāh kim uzāk sevdāya düşmüş derd-mend

Nāmıha pend itme ki mihrinden ol meh-i yādenün
Eyle dönmüşdür gönül kim kılmamışdur cāy-ı bend

Ey Surūrī haṭṭ-ı sevdāsından şanun baş u çeken
Yāralsun tiğ-i muhitden kalem tek bend bend

150

Za'ifī

Fā'ilatün / Fā'ilatün / Fā'ilatün / Fā'ilün

Ey meh-i nā mihrībān geysen libās-ı lajiverd
İr görürler tir-i āhun āsumāna derd-mend

Sine-i bāğın seyre gel ey ey bülbül bāğ-ı irem
Serviler oldu elifler dağ-ı sinem oldu derd

‘Asker midür miḥnet ü endūhu ğam-ı āhum ‘ālem
Şah-ı ‘aşkum bargāhudur bu ṭāğ-ı lāciverd
Pās-ban olduğu için kūyuñda ey mihr-i münir

Her şeh̄er h̄urşid ābād cund şāh ile tebred

Sīnesin idüp seyr şemşīrūne ey bī- vefā

‘Arşa-ı ‘aşkuñda Ż a‘īfī eyledi da‘vāyı merd

[18b]

151

Merdūmī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn

‘Uṭārid yazmağa vasfuñ dilerse ey k̄amer- k̄āğıd

Şu‘āyı‘ şems olur altun k̄alem h̄urşid zerr k̄āğıd

Saña taḫrīr iderdi dilde ki āsvākumı bir bir

K̄alem yekdā olub olmasa yüzlü ger k̄āğıd

Elif gibi n’olā cān içre şaḫlasam anı daīm

Virür balā-yı ḫaddūñden buy-ı servüm ḫaber-k̄āğıd

Nice taḫrīr idem sūz-i derūnum yāre bilmem kim

Yazarsam nāmede bir şemsesin ūda k̄āğıd

Teşevvüş virdi ‘arz-ı mācera itmekde dildāra

Gözüm yaş ile düşdi Merdūmī var ise ter-i k̄āğıd

152

Nāzmī

Fe’ilātūn / Fe’ilātūn / Fe’ilūn

Biri bir buse ile itmedūñ yād

Senūñ şirin lebūñden ḫuservā dād

İden âdehlerüñ ‘aqlını yağmā
Gözüñ merdumlarıdur ey perī zād‘

İzār u zülf ü la‘lün gören ölür
Mişāli Vāmık u Mecnūn u Ferhād

Esir ki hey güzeller şāhı lutf it
Nıce bir ‘aşıkā bu zül ü bī-dād

Bu Naẓmī bendeñi bend u belādan
Kerem it bu bī serv ile āzād

153

Bākī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Leb-i şiriniñe cān oldu ferhād
Ruḥ-i ḥürşidüñe göñlüm feraḥ-şād

Yeter şū gibi yerden seyre ūrdun
Kararum kalmadı ey serv-i āzād

Figānın bülbulün gūş eylemez gül
Hezār eyler velī gülşende feryād

Qālur gülşende gonçe ağzın açub
Lebün esrārıñı fāş eylese bād

Düşelden ‘aşkunuñ yoluna Bākī
Olubdur guşş añā ey perī- zād

154

Nazmî

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Didüm yoluñda hâlim oldu ber-bâd

Dedi taḥsîn idüb yâr âferin bâd

Didüm bende kuluñam pâdişâhum

Dedi nâz ile hây ol benden âzâd

Didüm mihr ile ey ḥurşîd-i rûḥ- gül

Didî olmaḳ diler göñlüñ Ferâḥ-şâd

Didüm beñzer mî cânâ saña şîrîn

Didî beñzer nitekim saña ferhâd

Didüm ğam define cânâ ne çâre

Didin Nazmî şafâ-yı la'1 it bâd

155

Ḥüdâyi

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün

Lebüñden ey yüzî gül dâd feryâd

Ki eyler yaña her dem zulmi bî-dâd

[19a]

Bizüm heb şüreti âḥvâlimüzdür

Nigâra naḳş-ı şîrîn ile ferhâd

Yene bâd-ı şabâ yâruñ gubârin

Getürdî cân gözîne âferin bâd

Baş eğmez senden āyru pādişāha
Ne ٲođrī ٲuluñ olur serv-i āzād

Ĥüdāyī ey ٲaşı yā gözi āhū
Du‘ ācındur bi ĥaٲٲın’nūn vaşşād

156

Bākī

Fe’ilātūn / Fe’ilātūn / Fe’ilūn

Leb-i ĥandānuñ ile ٲıldıñ yād
Eyledūñ mürdelerūñ rūĥını şād

Bizi yād eyledūñ iĥyā itdūñ
Öldiler ġitdiler ammā ĥussād

Tīġ-i hecrūñle ber-ā-ber ٲıldıñ
Nāvek-i gamzelerūñ zaĥmı ziyād

Yūri ey serv-i ser-efrāz yūri
Ķad-i bālāna irişmez şimşād

Bākī’yā emr nedür sulţānum
Saña ٲul oldı muti‘ ü münĳād

157

Uşūlī

Müstef’ilūn / Müstef’ilūn / Müstef’ilūn / Müstef’ilūn

Bildim bugün cān acısın cāndan ayrıldum meded
Ķāfir müselmān acısın sulţāndan ayrıldum meded

Ey meh-liĳā meydānadur dīvāne dil efġānadur

Ten bunda cānum andadur ben cānāndan ayrıldum meded

Ṭāḳ oldı ğamdan ṭāḳatüm ḳalmadı gitdi rāḥatum
Ayrıldı benden devletim ol cāndan ayrıldum meded

Baḳun bu āh-ı serdüme baḳuñ bu rūy-i zerdüme
Ḳaldı göñül mıṣrı ḥarāb sulṭandan ayrıldum meded

Olmaz Uṣūlī feth-i bāb Nīl oldı bu çeşm-i pür-āb
Çāre eylen derdüme dermāndan ayrıldum meded

158

Zātī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Cism-i pür-zaḥmum görüb ol dil-ber itdi derd- mend⁷⁹

Didi kim ḥālūñ ne ey derviş-i miskīn ḥaste-mend⁸⁰

Çekdigüm derdi göre idi bir naẓar Eyyüb eger
Kendü derdin unudurdu dōstlar ol derd-mend

Emrüne rām olsun mı çarḥ-ı ser-keş serverā
Derd-i āh-⁸¹ ' āşıḳ anuñ boynına daḳdı⁸² kemend

Nīze-i āha dikerüz māhuñ ey-seh başını⁸³
Gezmesün kuyuñda her şeb ol ḳara yüzlü levend
Zülfüñ zencirine ṭolaşmağa bel bağlama
Zātī yüzi ḳaralar çoḳdur geçerler saña bend

⁷⁹ derd-mend: riş-ḥand (Z.D)

⁸⁰ ḥaste-mend:derd-mend (Z.D)

⁸¹ derd-i āh: dūd-ı āh (Z.D)

⁸² daḳdı:saldı (Z.D)

⁸³ dikerüz māhuñ ey-seh başını: diker ' uşşak māhuñ başını (Z.D)

159

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Râz-ı ışkum fâş kıldı eşk-i çeşmüm nâ-murâd⁸⁴

Yog-ımuş bu merdümân-ı çeşmüme⁸⁵ hergiz i' timad

Ġam baña mûnis yeter gayr ile yok insüm benüm

Ben ğam ile şâdmânam ğam benümle dahı şâd

[19b]

Bir hayâl-i hûba beñzer vaşl ol dahı muhâl

Ne kılam yâ Rab bu ben âşüfte-hâl-i aa- murâd

Bana yeter kûy-ı dilberde ger olsam bir gedâ

İstemem ben taht-ı Keykâvus ile mülk-i Keykubâd

Geldigünce tîr-i bulur mürde cismüm tâze cân

Olsun anuñ ey Muhibbî şaştı her demde güşâd

160

Bâkı

Mef'ülü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün

Feryāduma irmezse n'ola ol boyı şimşâd

Kûyında feleklerden aşar nâle vü feryâd

Devründe güle niçün olur bende benefşe

Üstine kılıçlar mı tutar süsen-i âzâd

Bir gönca benefşe koparup tâcına sokmış

Tağlarda külüng atduğı dem başına Ferhâd

⁸⁴ çeşmüm nâ-murâd: çeşm-i hûn-nihâd (B.D)

⁸⁵ Çeşmüme:çeşme (B.D)

Eşkāl-i vefā resmi kabûl itmede kalbün

Âyinedür ammā begüm âyine-i pûlād

Rengîn ider evsâf-ı ruhuñ hāme-i Bâķī

Ol şureti virmez sanemā nakşına Bih-zād⁸⁶

161

Hayretî

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Benüm şāhum benüm şūhum benüm çok sevdüğüm Aḥmed

Ḳadīmī ḳuluñam ḳılma beni luṭf it ḳapuñdan red

İdüp zulm ile bî-dād-ı çün ördün çevre bünyādı

Yıḳup bu ḳalb-i nā-şādı vefā yolına yapduñ sed

Cebînün mihr ü māhudur yüzün nūr-ı ilāhumdur

Maḥalleñ secdegāhumdur eşigün Ka'be-i m'abed

Yanuben külli kül olmaḳdur belālu bülbül olmaḳdur

Eşigünde ḳul olmaḳdur efendi devlet-i sermed

Müdām ey Hayretî miskîn yûri āvare ḡamḡîn

Görüp aḥvālün ol bî-dîn teraḥḥum eyleye şāyed

162

Velehū Eyzān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Yāri ayırmaḳ diler benden münāfıḳlar meded

Almaḳ ister cānumı tenden münāfıḳlar meded

⁸⁶ * ' Ahdünde eger ' āleme bir daḡı gelürse
Ḳullıḳlar ider sen yüzü ḥūrşide Feraḥşād

İbrāmı gel ey sāķi-i gül-çihre ḳo sen de
Almışdur olan ' ḳulumuz ol şūh-ı peri-zād
(Bâķī Divanında yer alan bu beyitler mecmûada bulunmamaktadır.)

Dilerem başı kesilsün her biriniñ dostum
Kesmek isterler beni senden münâfıklar meded
Yandüğüm yakıldüğüm budur ki pervâne gibi⁸⁷
Redd iderler şem‘ -i rüşenden münâfıklar meded

Vechi varmıdur gören ey ehl-i diller ‘ârifi
Men‘ iderler vech-i ahsenden münâfıklar meded
Uçuralar gibi seng-i ta‘ n ile ey Hayretî
Bülbül-i gūyâ-yı gülşenden münâfıklar meded

163

Murâdî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Güzellik tahtınuñ sulţanı Âhmed
Hüsün âflâkinüñ tâbânı Âhmed

Dil-i bimara la‘ l-i dūr ‘ ilâcı
Devâsuz derdün âveş dermânı Âhmed

Bu mürde cismünün cânı veşâlî
Dağı hem cānumun cânânı Âhmed

[21a]

Sûhānuñ menba‘ ı deryâsı ‘ adlün
‘ Aţâ bahri şefâ‘ at kânîi Âhmed

Murâdî bende-i âvâre dil-rîş
Övemez kim irişe ihsân-ı Âhmed⁸⁸

64

Kâtibî

⁸⁷ pervâne gibi : pervâneyi (H.D)

⁸⁸ * Mecmû‘ ada yer alan bu gazel Murâdî Divanında bulunmamaktadır.

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

İtmek isterseñ eger bu dil-i bî-māra meded
Eyle ol dil-beri göstermege çāre meded

Beni söyletme kerem eyle lebüñ ağzuma sun
Kalmadı bende begüm zerrece güftāra meded

Dōstlar derd-i firāk ile ölürsem yārüñ
Benüm ahvālümü diñ luṭf idüp ol yāre meded

Giryedeñ ḥasret-i cānān ile gözden çıkdum
Ḥāk-i pāyuñ getürdüñ dīde-i ḥün-bāra meded

Vādī-i fūrḳate ṣalma ḳo işigüñde beni
Kātibi derdüñle olmasun āvāre meded

165

Kātibi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İncinürmüş yoluña ol dōñme baña ḥusūd
Göreyin ānı ki ḥak olmaya āndan ḥōş-nūd
‘Āşık-ı şādık olāndan lebüñ-i itme dīriğ
Ey perī lūṭf u seḥābanī itme sūdūd

Ḥazẓını eyleye bin dirseñ eger dünyānuñ
Vir şarāba ne bulunursa yānuñda mevcūd
Seyre ḳül eyledüñ ol yār ile ey dil-i şehnā
Ūverīn ‘ahde vefā ile olmayacak mā’ hūd

Ḳulī olmağ idi ‘ālemde murādum yārüñ

Haşılı kalmadı ey Kātibī āyruķ maķşūd

166

Kātibī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilātün

Āğladum derdüm varüb biñ kerre ey serv-i bülend

Dimedüñ bir kez nedür ħālün senüñ ey derd-mend

Şûç ise 'uşşāķa ey meh-rū seni sevmek eger

Kimini āş zülfüñe kimini eyle kayd-ı bend

Bañā dilber sevmek deydü var naşihat eyle

Gir ħiza-yı zāhid benüm küşme anun gibi pend

Leblerüñ emmege didüm ey perī cānum iver

Didī ol dilber ne öldüñ düşmedi şuya ķānd

Eysem oturmaķla onmaz saña ol bī-vefā

Kātibī olmaķ gerek dilber seven ķişi levend

167

Muĥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Çün ki oldu gülşen-i ħüsnünde ħaddüñ verd verd

Yine bülbul gibi feryāda gelsün ehl-i derd

Senden ayrı kūh-ı ğamda ey yüzi māhum benüm

Seng-i miĥnetle dögüb oldu bu cismüm lāciverd

Göz yaşın dökme dediler sırrun ifşā olmasun

Çāre yok ızhār idüp didüm āĥir rūy-ı zerd

Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine

Cidd ü vecd ile düriş bir yār bul kim ola ferd

[21b]

Ey Muḥibbī naẓm ile burduñ Nizāmī pençesin

Ehl-i naẓmuñ arasında merdsin billāhi merd

168

Seyyid Murādī

Fā'ilātün / Fā'ilātün Fā'ilātün / Fā'ilātün

Zemin olubdur dilber yine hercāy-i 'īyd

Ṭak degül firdevse tanen itse eger şahrāy-ı 'īyd

Zülfī āltında görenler ol kemān-ı ebrū ruḥin

Ebr içinde toğdı dermān-ı cihān ārā-yı 'īyd

Merḥāba kıldığu içün dil-i yār ile bayrāmda

Görse şanavber şekellif her meh garrā-yı 'īyd

Būse-i la' l-i nāsib oldı nigāruñ çünki 'īyd

O sebebdendür ki düşdi gönlüme sevdāy-ı 'īyd

'Ādet olmuş ey Murādī bu mübārek ravzayı

Hemdem eylemez nā kese her la' l-i güher zāy-i 'īyd

169

Muḥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Selḥ-i neşa ile oldı 'ıyş u 'ışret nā-bedīd

Ğurre-i şevvāl ile yazdı felek menşūr-ı 'īyd

Bunca eyyām bend kılmışken der-i meyḥāneyi

Māh-ı nev oldı anahtārı açıldı ol kilid

Gel beni oldur şevaba gir ko şanum fikrini

Bu şarık-ı ıřkđur sen ġāzi ben olam şehid

Ditrerem cānā cemālünī görüb āh eylesem

Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan sanki bīd

İyd ile olmaz ferağ göñli Muhibbī bendeñüñ

Her kaçan yüzüñ görem ol gün olur bana sa'id

170

Muhibbī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Ĥālūmi kimsene yok arz ide dildāra meded

Āh kim bulamadum dedüme bir çāre meded

Döndi rehzen deyu kūyında göñül merdūmini

Anı nā hağ yire zülfünde asar dāra meded

Feyz uma-geldi yine pīr-i muğan dergehine

Eyle iy muğbeçel bu dil-i ġamğ-āra meded

Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini

İdiser anı ĥarāb ol gözi mekkāre meded

Olmasa vaşluñ ile ger bu Muhibbī'ye cevāb

Āteş-i hicie yanar olmaz o bīmāra meded

171

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Kılmayaldan ol saçı leylâ bu ben Mecnûn-ı yâd

‘Aşk ile rüsvâlıgum gören ider Mecnûn-ı yâd

Sâgar-ı çeşmüm tolar ol dem ferhdan kıan-ıla

Ruĥlarıyla eylesem ben ol leb-i meygün-ı yâd

Seyr-i gülşen gönüm almaz serv ü şimşâd istemez

Eylesem ben ĥasta-dil ol kâmet-i mevzûn-ı yâd

Ger müyesser olsa içsem la‘l-i nâbuñ cāmını

Kılmaz idüm nefes bu gerdiş-i gerdûn-ı yâd

Sernüvişt olan gelür aña Muhibbî çâre yok

Eyleme hergiz şikâyet kıлма dehr-i dūn-ı yâd

[22a]

172

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Yanalı ‘aşk âteşiyle hemç ‘ūd

Çıkısa başumdan ‘aceb olmaya dūd

Dehr elinden cān kulagın aç işit

Nâle eyler nây u inler ceng ü ‘ūd

‘Âlemi yüzüñ münevver ideli

Rakş ider her yaña zerrât-ı vücūd

Sağar alub mäh-rûlar destine
Sen şürâhi-veş dilâ eyle sücûd

İstemeñ ‘aşkâı Muhibbî’ye delîl
Eşk ü âhı bu aña yetemez mi şuhûd

173

Muhibbî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Sen dururken tubîye baş egmem ya serv-i bülend
Var-iken şekker lebün baña gerekmez şehd ü kıand

Gözlerüm yaşı ile ancak gam oldu hâşılum
‘Aşk şâhı baña ihsân itdi bir vîrâne kend

Gördi kûyında yürür şûrîde bu dîvânesin
Zülfünün zencirini didi idün boynına bend
Nazm meydânına girdüm yine cevân eyledüm
Tab‘-ı çâlâküme tahsîn itdi aşhâb-ı Hücend

Ey Muhibbî sûz-ı Husrevden yine yakduñ çerâğ
Kim ki rûşen gördi ma‘nâ cevherin itdi pesend

174

Muhibbî

Mef’ûlü / Fa’ilâtü / Mefâ’ilü / Fâ’ilün

Âh eyledükçe ‘aceb mi felek olsa kebûd
Dem var mı ana çıkmaya dış ateşi ile dûd

Kâmet getürse yâr kıyâmet kopar o dem
Kimdür ki kaçlarını görüb itmese sücûd

Pervâne görse şem‘i hemân bāl ü per yaķar
Bülbül hemünde şevķ-i gül ile ider sürüd
Nâ-büd olursa añmaya ‘ aşķ ehli bûdını
Anuñ yanunda görünür çün ziyân u sūd

İtme diriğ cân-ıla başun Muħibbî gel
Tâ ‘ aşķ ehl-i diye saña cümle ehl-i cūd

175

Muħibbî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Cilve eyler bâğda gördüm yine bir serv-ķad
Bed nazardan saklasun didüm seni Ėayy u Eħad

Gün yüzüne bakmag ile za‘f geldi çeşmüme
Ėāk-i pāyun ķomag ile def‘ oldu ol remed

Kirpüğüm cārüb olup su saçdı dem dem kūyuna
Ėün-ı dilden eyledüm çün ķılmadı ab u meded

Sā‘ ilem geldüm ķapuña senden iħsân isterem
Olasın kân-ı kerem gelmez kerīmden lafz-ı red

Virmedi kimse Muħibbî hīc miyânından Ėaber
Gerçi bir ķılı niçe yirden yarar ehl-i Ėıred

176

Muħibbî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Âhum irdi göklere iy mäh-ı tábānum meded

İşidüp feryādumı rahm eyle sulṭānum meded

[22b]

Gül yüzün āşuftesi sünbül saçun efgendesi

Eyle gülşen seyrini serv-i ḥırāmānum meded

İçmeyem ‘ahd itmiş-idüm dōstlar peymāneyi

Sāḳi-i gül-ruḥ ḳomaz sır ‘ahd ü peymānum meded

Tutışur āhum şerārundan kenār-ı āsumān

Ol şererden yanısardur hey meded cānum meded

Ey ṭabīb dil iriş ḥālüm mükedder olmadan

Bu Muḥibbī’nün gel it derdine dermānum meded

177

Muḥibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Olmaya bir dem eger ol gül ‘izārumdan meded

İnlerem bülbül gibi her gice zārumdan meded

Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb

N’eyleyem bu baḥt-ı naḥs u bī-ḳarārumdan meded

Baḥr-i ‘aşḳa bilmeden dil zevraḳın saldum āh

Düşdi ḡam girdābına bu rūzigārumdan meded

Cān dimāḡını mu‘atṭar eyle irgür iy şabā

Ol gözi āhū saçı müşg-i tatārumdan meded

Dōstlar bu cān u dil çıkmazdan öñdin bir nefes

Ol Mesîhâ-dem melek yüzlü nigârumdan meded

Görmedüm gelmez Muhibbî çünkü âdemden vefâ

İki ‘ âlemde baña Perverdigârumdan meded

178

Muhibbî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Gülşen içre gül gibi gül devlet ü bahtuñ sa‘îd

Saña bir nevrüz-ıla olsun mübârek iki ‘ıyd

Fenn-i ‘ aşkı okudum sanmañ beni siz mübtedî

Buldum isti‘ dâd-ı tammı şimdi oldum müstefîd

Bu tarîk-i ‘ aşkdur luğf eyle öldür gel beni

Ğâzi ol sen gir sevâba ben dağı olam şehîd

Ğam degül ger ara yirde olsa bu‘de’l-maşrıqayn

Yiri gögi seyr ider yokdur dile bir yir ba‘îd

Saқиyâ gel sun Muhibbî’ye şarâbuñ tâzesin

Hâk dimişler lezzeti artukdur evlânuñ cedîd

179

Muhibbî

Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Fe’ülün

Lebi üstinde hâl-i ‘ anber-âlûd

Görinür âteşin la‘l üzre san dūd

Virüp cân nağdin aldum ğam metâ‘ın

Ezelden ehl-i ‘ aşka bu-durur sūd

Ayāz zāhirde Maḥmūd' uñ ğulāmı
Velī ma' nāda kuldur aña Maḥmūd
Aña ' aşık mı dirler şem' -i hüsne
Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd

Muḥibbī sīnesin mızrāb-ı ğamla
Çalar turmaz sanasın iñiler ' ūd

180

Muḥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Cismi gül-berg ü boyı ser-bülend
' Ārızı āteş- durur ḥālī sipend

Servi bālāsında gördüm bülbüli
Vaşf ider ḳaddin be-āvāz-ı bülend
[23a]

Gördi halin dil dolaşdı zülfüne
Dāne ile ekşer olur murğ bend

Bilmedüñ gönca dehānı sırrını
Açma āğız ile yok yire miḥend

Ey Muḥibbī dil nice olsun ḥalāş
Gözleri ḥançer çeker zülfü kemend

181

Muḥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ey yüzi gül ḳameti serv-i bülend
' Ārızuñ āteş aña ḥāl olmuş sipend

Dil-i esir zülfdür hālũn görüb
Murğ görse dāne olur pāy-bend

Geldi sevdā başuma dīvāneyem
Assı itmez baña şimden girü sipend

Servde bülbül maķam etmiş ider
Kāmetũn vaşfunda āvāzun bülend

Kim durur sorarsan Muḥibbī ben-degi
‘Aşķunun serkeştesi bir derd-mend

182

Harfũ’z -Za

Muḥibbī

Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilũn

Dōstum şirĩn kelāmuñ şehd ü şekkerden lezĩz
Görinür gül-gũn ruḥuñ baña gül-i terden lezĩz

Naķd-i cān ile metā‘ı vaşlua oldum ḥarĩd
Gel ķabũl it ķũnki yokdur cān ile serden lezĩz

Şem‘e gör pervāneler varĩn yakun eyler fedā
Yoğ iken yanĩnda anuñ bāl ile perden lezĩz

Serv gibi salunup ‘arz-ı cümle itse nigār
Nesne görünmez baña ol zũlf-i ‘anberden lezĩz
İy Muḥibbī dil mezāķı zehr-i ğamdan telḥdür

Def' ine anuñ bulunmaz bâde-i terden lezîz

183

‘Ubeydî Fî Tevhid Bârî ‘Azze ve Celle

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Arzû-yı vuşlatuñ ‘uşşâka şekkerden lezîz

Zîkr-i nâmuñ dâ‘imâ kând-i mükerrerden lezîz

Âb-ı luţfuñ ebr-i bārâna irişürse eger

Ola Yâ Rab sükkeri pâlûde-i terden lezîz

Derdüñe şabr eyleyüp şükr eyleyen dil-ḥastaña

Sâgar-ı âlâm-ı ‘ışkuñ ab-ı Kevserden lezîz

‘Âşıq-ı şadıqlaruñ vardur ki anlara gelür

Zehr-i kâhruñ şerbet-i cām-ı mu‘anberden lezîz

İy ‘Ubeydî Ḥaqq’uñ evşâfını tahrîr itdiler

N’ola aqlamuñ olursa ney-şekerlerden lezîz

184

‘Ubeydî Fî Na‘at-ı Seyyidü’l-Mürselin

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Kavlün iy mîr-i sühen kând-i mükerrerden lezîz

Sâ’ile şâfi cevâbuñ şehd ü şekkerden lezîz

Çeşme-veş âb-ı muşaffâ ağıdan barmaqlaruñ

Teşne-dil aşḥâb-ı sūza ney-şekerlerden lezîz

Ḥaṭṭ-ı müşgîn zâhir olmuş la‘l-i nâbüñden senün

Her ḥadîsün şerbet-i cām-ı mu‘aṭṭardan lezîz

[23b]

Kāmetüñ tūbādan a‘lā ruḥlaruñ cennet-misāl
Sözlerüñ şīrīn lü‘ābuñ āb-ı Kevşerden lezīz

İy ‘Ubeydī medḥi mıṣrā‘ındaki yir yir nuḡat
Devḥa-ī mevzūnda olan mīve-i terden lezīz

185

Şemsi

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Yok mudur zāhid cihānda şehd-i şekkerden lezīz
Dilberin la‘l-i lebi khand-i mükerrerden lezīz

Mübtelā oldukça ‘aşkıñla bu göñlüm derün
Vaşluñ olmuşdur ṭabībā cānla serden lezīz

Çīn-i şehir bād şabā zülfüñi perişān eyleye
Hōş gelür būy-ı dimāğa misk-i ‘anberden lezīz

Ehl-i ‘aşka dilberā firdevs-i ḥüsnünde senün
‘Arızuñ āyı olubdur ḥavz-i kevşerden lezīz

Bāde-nüş ide Şemsi’yā ḡalbün açılsun ḡam yeme
Ġuśśa def‘ine olur mı ḡamr-ı ḡamrādan⁸⁹ lezīz

186

Hüdāyi

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Sen yūzi māhın olur la‘l-i şeker ḡāsı lezīz
Ka‘betu’l-lāhuñ olur nitekim ḡurması lezīz

⁸⁹ ḡamrādan: aḡmerden (Ş.D)

Kūyîñ Akşehir durur seniñ cefāñ elması
Olur Akşehriñ eyā hāl-i zaḥm elması lezîz

Qışsa-i derd ü ğamum işidene ne hoş gelür
Âbdır baḥr velî seyr ü temāşası lezîz

Ben raķibiñde ḥudūd bulmadım hergiz
Meger iy lebleri sükker ol ḥelvası lezîz

İy Ḥüdāyî nola olsa saña sāķî mürşid
Olur anıñ gibi mürşid daḥi āl elması lezîz

187

Ḥayālî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Kūşe-i emni isteriseñ eylegil ḥaķķa mülāz
Dāmen urdum dir iseñ eylegil ḥaķķa mülāz

Kim ki ḥaķķa ilticā itse bulur alır ricā
Raḥm-i te'ālā umarsañ eylegil ḥaķķa mülāz

Çün erenleriñ meh rū vü melce'i Allahdır
Sen de gerçek er iseñ eylegil ḥaķķa mülāz
Geç hevā-yı nefsdan iste rızā-yı ḥālıķıñ
Ger 'Ali-veş Ḥaydar iseñ eylegil Ḥaķķa mülāz

Geçe cihāndan yum gözüñi iy Ḥayālî ve's-selām
Âzāde-i şevķ ister iseñ eylegil ḥaķķa mülāz

188

Necātî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Zîbâ ruḥuñdan oldı lâkin iy peser lezîz

Gün germ olinca lâ-cerem olur şemer lezîz

‘Aşk odı durur ruḥuñla lebiñden şafâ vire

Merdiñ murâdından olurdıñ şeker lezîz

Rıḥleti gününde derdiñ dünyâyı virmez

Zîrâ olurmış misâfire zâd-ı sefer lezîz

Boynuña kıl tır deyü alır buseñi gönül

Peyvend olunca şâhı ter olur şemer lezîz

[24a]

Ğam içmesi Necâtî'ye hoş geldi şöyle kim

Gelmez mezâka şehd ü şeker ol kadar lezîz

189

Necâtî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

‘Aşkuñ ile ölmek odı baña iy ser lezîz

Yâr-ı muvâfık ile olur her sefer lezîz

Nergisleriñ kavl ü bûsını gül yüzünde kim

Olur bahâr günleri ḥâb-ı şehir lezîz

Şoḥbetde baña leblerüñi şün kim olmaya

Gülzâr içinde olmaya şoḥbet-i mey ol kadar lezîz

Ağladuğımı zülfiñ ider gönlüme bedel

Āb-ı deñiz şuyını bulutlar ider lezîz

Şîrîn terleriyle maḥlaş-ı şî'riñ Necâtî'yâ

K'olur ta'âm şoñuna ḥelva-yı ter lezîz

190

Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Görmedim iy dil cihānda la'l-i dilberden lezîz

Baňa biñ kez gelmedi ol pālūde-i terden lezîz

Acı diller virdigi iy dil o dildārîñ baňa

Tengri ḥaḳḳıçün gelür şehdile sükkerden lezîz

Dilberîñ meclisde varub cür'asın nūş itmegin

Baňa iy zāhid gelür cennet-i kevşerden lezîz

Boynı alnını öpmege sa'y eylesem yārîñ nola

Gayrı yerlerden olur menhūr durur gerden lezîz

İstesem nola zāt-ı la'lin ol şāhdan

Bilürem olmaz gedāya Kâtibî şabrdan lezîz

191

Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Baňa iy dil nesne gelmez la'l-i cānāndan lezîz

Nesne mi olur cihānda kişiye cāndan lezîz

Şerbet-i la'liñ nola men ḥaste itsem arzū

İy ṭabībim ne olur bīmāra dermāndan lezîz

Sükkerî ni' metleri çoḳdur cihānda erçi kim

Baňa gelmez itlerüñile yedüğim nāndan lezīz

Lebleriñ ‘āşıkā ihsān eyle ey kân-ı seḥā

Kim görübdür anı kim ol ol ihsāndan lezīz

Dilberiñ çünkim ğamı baňa ğidā-yı rūḥdur

Kātibi bir nesne yokdur Őāşıkā andan lezīz

192

Sultan Murād Hān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Alduñise ger yaḳadan iltizāz

Bilmiş ol aldñ ‘aṭādan iltizāz

Sem‘-i cāna geldi ḥikmetden cevāb

Aldı dil pes ol şadādan iltizāz

Dü cihānı cāna kısmet eylemiş

Buldı žulmetden ziyāde iltizāz

Meni lāle mürğ umūrın gözleyen

Aldı sırr-ı müctebādan iltizāz

Dür kıлма ‘aşkı dilden Murād

Dem-be- dem bulğıl Ḥüdādan iltizāz

[24b]

193

Ebyāt-ı ‘Ubeydī Fī Bārī ‘Azze ve Celle

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Âdemün qalbi ki gözler görmedük kâşanedür

Anda ‘ışkuñ olmaz ise genci yok vîrānedür

Cān u dilden saña ‘āşık olmayup da Leyli‘nün

Deşt-i ‘ışkuñ vaşf iden Kays’uñ sözi efsānedür

Cümle ‘ālemler şarāb-ı ‘aiķuñ ile mest olup

Bedr-i enver bāde-i mihrünle pür peymānedür

Âsumān-ı nüh kıbāb iy Hālķ-ı kevn ü mekān

Rīg-i baħr-i kudretünñden ħurde bir kaç dānedür

İy ‘Ubeydī ‘aşķ-ı Hāķ bir şem‘dür sükkān-ı çarķ

Döne döne bāl ü per yaķmış aña pervānedür

194

‘Ubeydī Fī Na‘t-ı Seyyidü’l-Mürselin

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ref‘ olub źulmün cemālī⁹⁰ iy meh çerķ-i sürür

‘Ayn-ı a‘ mā açılub buldı seniñ ‘aynıñla nūr

Niçe inkār ehli imāna gelüp buldı ħayāt

Mu‘ciz-i iħyā-yı emvāt idicek senden zuhūr

Südde-i sidre mekānuñ taħt-ı Rızvān-ı cinān

Hālķa-i bāb-ı celālün çeşm-i ħūr-ı bī-ķuşūr

Çarķ-ı pür-encüm müşebbek maħceridür ravzañuñ

⁹⁰ źulmün cemālī: źulmet ħicābı (F.D)

Anda hürşid ü meh-i enver iki kûrs-ı buhūr

Luṭfuñ olursa ‘Ubeydī oḡ gibi ʔoḡrı ʔıkar

Yerlerinden ʔopduḡı sā‘atde aşhāb-ı ʔubūr

195

Şem‘ī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ne hūnīdir gözüñ sāḡı ki baḡrımdan kebāb ister

Döküb nā-haḡ yere ʔanım ʔapaḡım pūr şerāb ister

Seni hūblar arasından anıñçün ihtiyār itdim

ʔul olmaz degme bir şāha göñül ‘ālī cihān ister

Egerçi devr-i hūsnūñde hilāl ebrūlar ʔoḡ

Ayıñ on dördüne beñzer göñül bir āfitāb ister

Nice zühed ü nice taḡvā ne dīrsin bilmezem şūfī

Göñül bir āftābıñ ḡāk pāyinde türāb ister

Şerāb-ı la‘l-i dilberden içüb ʔanmaḡ diler her dem

Nice divāndur Şem‘ī görñn ateşten āb ister

196

Muḡibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fa’ilün

Ḥaṭṭ-ı la‘līñ mesken-i zūlfīñ ‘anber-sā dil şatar

Dişleriñ dürr-i ‘aden şīrīñ lebiñ ḡelva şatar

Gerçi bir ejderdir amā şalıñsıñ nāzla

Sāña ʔul olmaḡa kendini serv-i ḡoş bālā şatar

Hā-ı la‘line irem diyü ider cūş u ħurūş
Dāimā meyĥānede kendini mey-i şaĥbā şatar

Bāde şundum ‘ıyd-gehde göñlümi alma deyü
Ol gül-i ter yüzüme baĥdı didi iyvā şatar

Gerçi dilber gösterir ‘āşıkā yüz biñ dürlü nāz
Kāh olur bir dem düşer ‘āşık da istignā şatar

Şi‘r-i pür sūzım eger varsa ‘Acem iĥlīmine
Virmege bir ĥarfe kıymet āferīn dārā şatar

Bezm-i ĥamda iy Muĥibbī nāleme āhiñ içün
Nāyı gör bāzāra varmış kendüzün güyā şatar

[25a]

197

Kātibī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Naĥd-i cān alur metā‘-ı vaşlını ol ra‘ nā şatar
Ėayra iĥsān eyler ammā baña istignā şatar

Dilber oldur kim terāzüsinden ine ‘āşıkıñ
Gerçi ĥüsnün her güzel Yūsuf gibi zībā şatar

Az virüb çok yalvarub bir bñsesin tek cāna al
Aza çoĥa baĥmayub ol gözleri şehlā şatar

Mest olanlar bāde-i ‘aşkıyla vardı vaĥdete
Şūfī-i bī-ĥāl olanlar heb ĥuru ĥavĥa şatar

Cām-ı ‘aşkıñ ĥaťresin nūş eyleyenler Kātibī

‘Ayn almaz cihānı kendüyi deryā şatar

198

Bākī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Eser āhım yeli kūyında cism-i na-tuvān ditrer

Çemen şahnında gūyā bābdan berg-i hazān ditrer

Göñül bir nāzük-endāmuñ vişāli hānın özler kim

Tenin pālde-i ter gibi deksen bir zamān ditrer

Çamer cāmı bu eyvān üzre her meh şandugı bu kim

Şadā-yı toḃ-ı āhımdan zemīn ü āsumān ditrer

Şu māhī gibi kim ḥāk üzre düşmüş şudan ayrılmış

Zülāl-i āg-ı dilberden cüdā cismümde cān ditrer

Mey-i düşineden Bākī yine maḥmūra beñzersin

Eliñde tırmayub cāme şerāb-ı erguvān ditrer

199

Vaḥdetī

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Nesīm-i feyż-i natıñdan vücūd-ı ins ü cān ditrer

Ki enfās-ı Mesīḥādan ḳubūr-ı mürdegān ditrer

Dehānımdan zebān ditrer saña ger ‘arz-ı ḥāl itsem

Mehābetden ki sulṭān –ı maḥżarında tercümān ditrer

Şe-i tāb-ı ruḥuñla berk olub derd-i ḡazālān āsā

Serāser şoḥbet-i gülşende bu çeşm-i nā-tuvān ditrer

Esince şarşar-ı āhım zemīn ü āsumān cümle

Çalınsa şūr-ı İsrāfil ḳamu kevnü mekān ditrer

Hadengi āhımıñ demginliginde Vaḥdetī dem vār
Āsumān gümler seḥāb inler zemīn oynar zamān ditrer

200

Ġazel-i Muḥabbetī Nazīre-i Vaḥdetī

Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün

Kaçan kim bād-ı āhımdan uran nergis-i fettān ditrer
Gelür sünbüllere vaḥşet gülile gülistān ditrer

Ne dem kim çeşm-i ḥun-rīzi el üzre ḥançer bārıñ
Degil cān cihān ancaḳ damarda bile ḳān ditrer

‘Aceb nūr-ı muşavverdir aña her kim naẓar ḳılsa
Ki o pādīşāh-ı bī-ḥod ḳamu pīr ü civān ditrer

Cefā sengīn ide dil başuma ol ḳadar urdıñ
Getürmeyüb aña ṭaḳın bu cism-i nātuvān ditrer

Muḥabbetī gördüm ol yāri ‘acibdir ‘aynına almaz
Eger derd ü belā āh itsem zemīn ü āsumān ditrer

201

Bāḳī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Ḥaber-i hecristīle tende dil ü cān ditrer
Esicek bād-ı ḥazān berg-i dıraḥşān ditrer

[25b]

Gözlerüm segirdügi bu ki ḥayālūñ üzre
Göricek lerze ṭutar dīde-i giryān ditrer

Kūyuña ḳarşu ṭurub ḳıble nümā mīli gibi
Ser-i peykāñ-ı ḡamıñdan tiz ‘üryān ditrer

Varsa buseñe sarķar ĥūn-ı müselmān üzre⁹¹
Ruĥlarıñ üzre turub ol gül-i ĥandān ditrer

Bāķī'yā pīr-i ĥūn cānıma ol māhıñ üzre
Üstüne pertev-i ĥurşid-i dıraĥşān ditrer
202

Ġazel-i Fuzūlī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Her kitāba kim leb-i la' liñ ĥadisin yazalar
Rište-i cān birle zevķ ehli anı şirāzeler

Şeyĥler meyĥānemize yüz dutdururlar mescide
Bī-ṭariķler gerekmez toĝru yoldan āzādeler

Çākler şanmañ acidır sīnem üzre tīr-i ' aşķ
Göñlümiñ şehrine mihriñ girmege dervāzeler

Bu ne servdir az ' aşķıñ didim bir kimseye.
Şehre düşmüş ben seni severim diyü āvāzeler

İy Fuzūlī yāriñ ger cevri eylese ĝonca kim
Yaza cevri ' aşķa her demde miĥnet tāzeler
203

Ġazel-i Necātī Nazīre-i Fuzūlī

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Yaraşubdur kim seni ser defter-i ĥūbān yazalar
Nāme-i ĥüsnüñ içün bir iki ' unvān yazalar

Nola gelse ĥatt-ı sebziñ ne ĥatāsı ola kim
Ka'beniñ çevresine āyet-i Ġur'ān yazalar

⁹¹ ĥūn-ı müselmān üzre: ol zer mengüş (F.D)

Cām-ı la‘liñle şerāb-ı nābı hem-reng olmasa
Güvmeyüb düşmezdi sāgar üstine peymāneler

Āftābım yüzüñ aķ alnıñ açıķdır gerçi kim
Sāye-vār arduncadır bir niçe yūzi ķaralar
İy Necātī çıkma yoldan aldanub güzellere
Şem‘ a gibi şama kim dāyim öñüñce varalar
[26a]

206

Zātī

Mef‘ülü / Mefā’ilün / Mef‘ülü / Mefā’ilün

Didüm yine⁹² ben ⁹³yā Rab dil-ber neme kīn eyler
Göñlüm didi ‘aynıñda olan neme kīn eyler

Didim ki zebānuñdan düşürme benim şi‘rüm
Didi ol lebi şekker ĥalvā nemeki neyler

Didim ki gözüm yaşı çevrem çemen itmişdür
Ol dil-ber-i gendüm-gün didi nem ekin eyler

Tennur-ı belā içre bağrım⁹⁴ ideyim⁹⁵ ‘biryān⁹⁶
Didi ki gözün ⁹⁷yaşuñ anı nemekīn eyler

Yārān didi iy Zātī yok bezm-i cihān içre⁹⁸
Feryād u fiğānuñdan özge nemekīn eyler

207

⁹² yine : ki (Z.D)

⁹³ Ben:benüm (Z.D)

⁹⁴ bağrum: biryān (Z.D)

⁹⁵ İdeyüm: idüben (Z.D)

⁹⁶ biryān: sinem (Z.D)

⁹⁷ Didi kim gözün: Dil-ber didi kim (Z.D)

⁹⁸ cihān içre: maĥabbet (Z.D)

Ġazel-i Ŗenāyī

Fā'īlatūn / Fā'īlatūn / Fā'īlatūn / Fā'īlūn

Hālimi 'arz itmege söylersem ol yār incinūr
Söylemezsem söylemez dir yine tekrar incinūr

Bī-ḥuzūr olur aña āzādeyim dirsem eger
Kuluñam dirsem ide fi'l-ḥāl inkār incinūr

Bī-vefādır dirisem biñ dürlü ḥıřm eyler baña
Yalvarub dirsem eger yār u vefādār incinūr

İy Ŗenāyī bilmezem kim neyleyim şimden girü
He eylersem baña ol māh-ı ruḥsār incinūr

208

Ḥāliřī

Fā'īlatūn / Fā'īlatūn / Fā'īlatūn / Fā'īlatūn

Gedālık zevḳi baña mīr-i mīrān olmadan yegdir
'Azīzim ḳulıñ olmak dehre sultān olmadan yegdir

Seniñ sāyeñ düşen yerlerde yer yer ḥāke yüz sürmek
Yanımcı bir niçe serv-i ḥırāmāndan yegdir

Ne 'ālemden 'āřık-ı yāre ḳarřu āġlaya ḥālın
'Avālim řāḥları bezminde ḥazān olmadan yegdir

Belā vü derd ü ġamda gerḳi şükürler eyleriz ammā
Hele cem' iyyet ḥātır-ı periřān olmadan yegdir

'Adūlarla gelürsin Ḥāliřiñ bezmine dāyım
Ġamıñla velī öldürmek bu'l-ḥayāt itmeden yeġdir

209

Ġazel-i Nev'ī Nazīre-i Ḥāliřī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Seniñ mecrūhıñ olmak baña şādān olmadan yegdir
Ġamıñla ağlamak illerle ħānde olmadan yegdir

Cihānıñ 'izz ü cāhını şöyle iz'ān eyledim ben kim
Eşigiñde kıl olmak dehre sulţān olmadan yegdir

Düşüb kūy-ı ħarābāta ġarķ hem kān nūş olmak
Serir-i devlet-i faġfūrta ħāķān olmadan yegdir

Cihān-ı bī-şebātıñ za' mına beni cām dūz itdirir
İçüb (silik) olmak şāh-ı devrāndan yegdir

Şerāb-ı 'aşķ ile Nev'ī gibi mest-i müdām olmak
Baķub bu ni' met-i dünyāya ħayrān olmadan yegdir

210

Ġazel-i Muħabbetī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Çeşm-i fettānıñ seniñ her laķza āl üstündedir
Zülf-i şiriniñde her dem kıl ü ķāl üstündedir

Yüzüne cānā nice teşbih idem kim āftāb
Her gün aķşam ki anı gördüm zā üstündedir

Gülşen-i ħüsnüñde cānā ħaddiñ tozun ruħlarıñ
Şanasın güldür açılmış bir nihāl üstündedir

Rūz u şeb hicriñde göñlüm zülfüñ eyler azū
'Aşık-ı dīvāneniñ fikri muħāl üstündedir

Dil ṭabīb nitse didim bilmez misin ol derdimi
Didiler kim şimdi ol miskīn ne ħāl üstündedir

Ger şorarsañ ħālin cānā Muĥabbetī ĥasteniñ

Bir nefes kıldın yetiş ki intikāl üstündedir

[26 b]

211

Ġazel-i Necātī Nazīre-i Muĥabbetī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Zülf-i miskīn kim ġaddār velev bā üstündedir

Süre-i ve'l-leyledir kim ve'd-đuĥā üstündedir

Gül yüzünde züf-i 'anber bār ĥüsnüñ āsā-yı dost

Ebrdir kim cism-i pāk-i Muştafā üstündedir

Diller olur ger yüküñ canlar bağışlar lebleriñ

Lā cerem 'aşıklar ĥavf-ı recā üstündedir

Zülfüne nisbet ya alnıñ ola cennet yār-i ĥak

Çünkü şāmiñ bāğ-ı ĥuld ya altında ya üstündedir

'Aşq-ı dilberden Necātī dil nice bulsun ĥalāş

Bir ĥuzūr āşiyānı ol hevā üstündedir

212

Ġazel-i Vahīdī Nazīre-i Muĥabbetī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

'Arızıñ ol tāze güldür kim nihāl üstündedir

Zülfüñ ol ejder durur dünyāca māl üstündedir

İy güneş yüzlü ĥabībim 'aşıķa zılm eyleme

Ĥüsnüñe mağrūr ola kim zevāl üstündedir

Lebleriñ zıkr eyleyüb derdimiz terennümler kılub

Ṭūṭī-i ṭab'ım yine şīrīn maķāl üstündedir

'Ömrüne mağrūr olub 'aşıklara cevır eyleme

Bir nefesdir dā'imā ol intikāl üstündedir

İy ʔabībim luʔf idüb gel bir ʔadem rencide ʔıl
Ben ʔarīb dil ʔaste'i ʔör kim ne ʔāl üstündedir

İy Vaḥīdī zāt-ı ʔaḫdan ʔayrı bāḫī nesne yok
Görünen nefis ü şūr cümle ʔayāl üstündedir

213

Merāmī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Dilberā zülfün ʔayāli kim cemāl üstündedir
Şanasın kim mār der-i dünyāca māl üstündedir

Ruḫlarıñ cānā oḫutdı bī-misāl üzre seni
İki açılmış ʔaranfil bir nihāl üstündedir

Beñzedürdüm yüzün ammā ki şems neyleyim
(silk) ider her gün zevāl üstündedir

Ṭatlu ṭatlu Ḥüsrevā şīrīn lebiñ muşḫaf oḫur
Ṭūṭī-i ṭab'ım benim şīrīn maḫāl üstündedir

Derdlerle rüsvāy-ı derd-mendiñ ḫālini
Ger şorarlar mı seni irtihāl üstündedir

Şādımāndır ʔayrılardan zevḫ-i vişāl üstündedir
Ġuşşa vü ğamla göñül dāyim melāl üstündedir

Ḳalmadı teninde ʔuvvet Ḳaldı cānından birāz
İy ʔabībim ʔastañı gel ʔör ne ʔāl üstündedir

Mihr ü māhı yüzüne ben nice teşbih eyleyim
Biri noḫşān birisi dāyim zevāl üstündedir

Zārımdır zülfün meḫ kim ol cemāl altındadır

Cimdir yāḥud nigār ol cemāl üstündedir

Zerd-i ruḥsārım Merāmī ḳaddim üzre virgüre
Güyyā berg-i ḥazāndır kim nihāl üstündedir
214

Ġazel-i Nizāmī Nazīre-i Merāmī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ḥaddiñ ol bīrūzdur kim la' l-i nāb üstündedir
Lebleriñ ol la' l kim der ḥoş āb üstündedir

Zülf-i ḥālūni görenler dir hezārān āferīn
Ol mu' anber çetr kim miskīn tınāb üstündedir
[27a]

Çeşm-i giryānımda iy dilber ḥayāl-i ḳaddūññ
Bir nihāl-i tāzedir kim cūy-ı āb üstündedir
Ḳāmetim ol dala dönmüşdür ki devr üstündedir
Gözlerim ol ' ayna beñzer kim ḡadāb üstündedir

İy Nizāmī vaşla şād oldu hicrāna melūl
Kātibī tek ḥayā çüñkim inḳılāb üstündedir
215

Ġazel-i Muḥabbetī Nazīre-i Nizāmī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

İñler dolāb-veş dil ıztırāb üstündedir
Gözelerdir gözlerim şankim tırāb üstündedir

Zerdle zārılık itse göñlümi ' ayb itmegüz
Neylesün hicr içre dāyim ol ' azāb üstündedir

Ḳanım içse ḡamzeler ister ciger biryānını
Ḥaḳ dimişler ter ḥuşk-ı dile kebāb üstündedir

Perde eyler ki güneş ruḥsārına kākülleri

Beñzer ol ħurşide kim anıñ seĥāb üstündedir

Dāğlarla dirgüre şahrāyı miĥnetde benim
Yemek için cismini o şems ‘ azāb üstündedir

İy Muĥabbetī şāzlık gelse gelür ardınca ğam
Anıñçündür ki dünyā inķılāb üstündedir

Dilberiñ gördüm libāsın çü āl üstündedir
Kana girmek mi murādı yana āl üstündedir

Kāh ider dehri tecellīgāh miyānın fikr ider
Bu gönül tūl-i emel ince ĥayāl üstündedir

Gönlüm almaz kim kim zer benefşe vü dehā ĥarīr
Faĥrim oldur kim diyeler baña şāl üstündedir
Didesi toymaz meger kim tolsar toprağıle
Her kişi meger kim ĥāl-i fikri ĥāl üstündedir

İy Muĥabbetī buldı bir kimesne dünyādan murād
Tiz geçer eyyām-ı dehriñ māh u sāl üstündedir

216

Ġazel-i Seyyid Murādī Nazīre-i Muĥabbetī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Zūlf-i miskini nigārıñ k’āfitāb üstündedir

Menba‘-ı bārāndır şanasın māh-ı tābān üstündedir

Yazılaldan gönlüme ĥüsnüñ ĥayālī iy şanem
Dir görenler māh-ı bedriñ ‘ aks-i āb üstündedir

Şol sebebden aña ĥonmuş misk-i bāğındır müdām
Dāne-i fūlfül dem be dem la‘l-i bāl üstündedir
Tuğlara düşmüş şanevber fikr-i ĥaddiñle velī
Nergis ol miski görüb her laĥza cān üstündedir

Bir nefes kırtarmadıñ ğamzeñ Murādī bendeñi

Hicrūñile ol gedā dāyim ‘ iķāb üstündedir

217

Ġazel-i Seyyid Murādī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Ķaddiñ üzre şan kaçın pervāzın üstündedir

Ya hilāl olmuş kaçmerdir āsmān üstündedir

Her nefes zūlfūñ gibi şūrīde kılur hālimi

Hācibūñ kim ‘ anber-i ‘ aynı revān üstündedir

Haddiñ üzre zūlfūñ gören nigār öpdiler

Ġayrı sünbül durur şol gülistān üstündedir

Āb-ı kevşerdır lebiñ vü rüy-ı cinān altındadır

Dişleriñ ol dūr durur şekeristān üstündedir

Sen Murādī nice dem umarsın ol meh pāreden

Çeşm-i hunrızlık idüb her lahza kaçn üstündedir

218

Ġazel-i ‘ İbādī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Gülşen-i eķrāfin destiñle tūtaldan zāğlar

Bülbül-i āşüfte miskīn aniñçün ağlar

Kimse bilmez künc-i ğamda ben neler çekdüğimi

Bu meşeldir kim ne bilsün şabr u hālın taşlar

Sāķiyā şun içelim şahn-ı çemende la‘ l-i nāb

Mevsim-i gül geldi olmuşdur müzeyyen bāğlar

Mezra‘ -ı hüsñüñ hālīñ dāne saçdıñ şayd içün

Kurdi Cem mürğine zülfün riştesinde ağlar

Bağrıñ başı dökülmezdi ‘İbādî hasteniñ

Başmasa hâl-i siyâhıñ sinesine dağlar

[27b]

219

Ġazel-i Zātî Nazîre-i ‘İbādî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Dem be dem seylâb-veş eşk-i revānum çağlar

Dögünüb taşlarla ağlar hâlüme ırmağlar

Görünen taşlar başında ebr-i bārān şanmañuz

Tağlar saçın çözüb pîr⁹⁹ haste içre ağlar

Sînemiñ ta‘lîm-hānesine infîşâl itdügi

İy kemān ebrü seniñçün tablalar derde ağlar

Cân çıkarma meclis-i tenden kemend-i hicrimle

Lîk zencîr-i ümmîdi vaşl-ı dil-rubâ ağlar

Zātî’yâ Ferhād-veş tağlarda feryād eyledim

İşidüb feryādımı gönül geçürdi kânlar

220

Ġazel-i Ġamî Nazîre-i Zātî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

‘Āşık-ı mecnūnıñ yolın ‘uşşâkıñ bağlar

Bu dil-i miskîn ferhād anıñçün ağlar

Tākatim tāk oldu gördüm ol raķîb-i rû-siyâh

Eyledi üz hâdden artık dilber ile zâğlar

‘Āşkımnıñ aḥvālını bir bir saña şerḥ itmege

Sînem üzre yer yer beni urdı nigârlar dağlar

⁹⁹ Pîr:ben (Z.D)

Cismimi ğarķ idiserdir iki eşmim dostlar
Nehr oluben gice gündüz anıñçün aĖlar

Zülfüñ leyl şıfat bend itdi didim didi baña
İy Ėam elyaķ Mecnn'a gel gör bağlar

221

Ėazel-i şem'i Nazre-i Ėayli

F'iltn / F'iltn / F'iltn / F'ilün

Bu nehr oldu yine peyd olub ırmĞlar
Ėanlu yaşım gibi renberin sriyb ağlar

Ėonalardur yreler hım nesm-i nev-bahr
Gl gibi sevdiceğim açarlar tze tze dĞlar

Pervz-ı dem ķoyub seyr-i gülşen eylesem
Bağlar zindn olub zencr olur zamnlar

İy per mecnn olurdu 'ařķla şeyd göñül
Leřkerñ baķma yüzine şöyle tymuş zĞlar

222

Ėazel-i Muğabbet Nazre-i řeyĖi

F'iltn / F'iltn / F'iltn / F'ilün

Ėmetiñ ydın iy serv-i revn ırmĞlar
eşmelerdir eřķ-i çeşmimden demdem ağlar

aĖlar dirsem başımla hım iy meh kyña
Hem dem olub trmağa her demde yeten bağlar

Bağlar zülfüñ kemendi boynıma dvne vey
Mesken olsa baña 'ařķnla 'aceb mi tĞlar

TĞlar ekmez şeh ben ekdĞım yr-ı Ėamı

Tār-ı hicriñ dert-veş bağrımda yaqdı dağlar

Dağlar kim mihrüñile sinede müür urmışam
Göz göz olub hālını sen mehlıkāya ağlar

Ağlar seḥḥāre-i çeşmiñ fitnesinden gözlerim
Şabr u hālinden ḥaber bilmez ‘acebdir şağlar

Şağlar (katlanmış) mürdeler bulur ḥayāt
Lebleriñ vaşfinda (katlanmış) ağlar

223

Ġazel-i Şem‘ī Naẓāre-i Muḥabbetī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Geçdi ‘ömrüm şu gibi eşk-i revānım çağlar
Acıyub deryālar ağlar ḥālime ırmağlar

Ḥalka-i sünbül şaçıñ sırr-ı bend-i muḥabbetdir baña
Sensiz iy gül Yūsuf zindanda olubdur bağlar

[28a]

Qaralar giysün bulutlar gibi dāim ağlasun
Her kişi kim gönlin sünbüllerüñe bağlar

Qıl vefā mir’at-ı ḥüsne virmedin ḥattıñ gider
Bu şafā qalmaz geçer şu gibi çağlar

Def gibi gögsün döğüb bağıñ deler ney gbi
Şem‘ī’yā göynükleriñ her dem cigarler dağlar

224

Ġazel-i Zātī Beg

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

N’oldıñ iñlersin felek hercāyī cānānıñ mı var
Her maqāmı seyr eider bir mäh-ı tābānıñ mı var

Beñzüñi iy bostān faşl-ı ḥazān mı itdi zerd

Yohsa başı taşra bir serv-i ھرāmānıñ mı var

Çağırub feryād ider seni her nefes iy   andel b
H r ile hem-s ye olmuş verd-i ھرāndānıñ mı var

Yolıña c nım rev ñ itsem gerek c n  didim
Y z me biñ hışm ile bağdı didi c nıñ mı var

Z lf-i dilber gibi iy Z t  per ş nsın yine
Cevr-i b -had yohsa bir z lf-i per ř nıñ mı var

225

G zel-i şem    Naz re-i Z t 

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

Germ olursın iy felek g n y zl  c n nıñ mı var
şub  olunca seyr ider bir m h-ı t b nıñ mı var

H tem-i la  liñle nerm itdiñ cih nı iy per 
   lemi m m eylediñ m hr-i S leym nıñ mı var

Sidreye baş egmey b t b ya virmezsin sel m
 y g   l yanında bir serv-i ھر m nıñ mı var

Yerde g kde misli yok bir  ft bım var benim
 y felek ya  ni seniñ de m h-ı t b nıñ mı var

Bařuña odlar yakub fery d idersin řem   'y 
Cevr  ok d ny  gibi  ulm issi sult nıñ mı var

226

G zel-i H y l  Naz re-i şem   

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

G l y z ñde iy per  z lf-i per ř nıñ mı var
G lřen-i cennetd r anda t ze rey  n ñ mı var

Y rla ağy rı g rd m o ururken ben did m

İy melek şüret nedir yanıñda şeytānuñ mı var

Öldürür ben ¹⁰⁰ aşıkı rahm eylemezsin iy şanem
Her ne kāfirsın senüñ yanıñda¹⁰¹ imānuñ mı var

Gel iken de kendüñe ger ola iy bağ-ı behişt
Kāmet-i dilber gibi serv-i hırāmānuñ mı var

Bu Hayālī haste'ı öldürmek istersin şehā
Ka'be-i kūyuñda yoħsa yine kurbānuñ mı var

227

Ġazel-i Ferruḫī Nazāire-i Şem'ī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Pādişāhım ḫātem-i la'l-i dūr efşānıñ mı var
'Alemler hūkm itmege mühr-i Süleymānıñ mı var

Uydurub kande gidersin bir süri 'aşıkları
Kime kim atub enşārın kurbānıñ mı var

Hadd-i ḫüsnünde demādem gösterirsin la'liñi
İy āfet-i dīn ben kuluña yoħsa iḫsānıñ mı var

Hey müslümanlar Stanbuluñ büt-i ra'nāsı çok
Ya güzel kāfirleri ancak ğılṭānıñ mı var

Ferruḫī zāt-ı devāyı ṭālī' i var mı meger
Nazım eyle şimdi ğazel demiñde aḫrānıñ mı var

[28b]

228

Ġazel-i Āhī

Mef'ülü / Fā'ilātün / Mef'ülü / Fā'ilātün

¹⁰⁰ öldürür ben : öldürürsün (Hy.D)

¹⁰¹ yanında: sinende (Hy.D)

Bağrım firāk odıyla yanmış kebāba beñzer
Keyfiyyeti ile şî‘rim rengîn şerāba beñzer

Cānā bu eski eski göynükler bile sīnem
Bir bir ocağı kalmış şehr-i harāba beñzer

Şîrîn lebiñde cānā şol kara kara beñler
Ten ki şekkerde konmuş miskīn rebāba beñzer

Vaşl-ı vişāl-i dilber bir hoş hayāldir iy cān
Zevk-i şafā-yı ‘ālem bir tatlu hāba beñzer

Bu bî-vefā cihānıñ yokdur sebātı Āhî
Āb üzredir bināsı bir āsyāba beñzer

229

Ġazel-i Vāhî Nazîre-i Āhî

Mef‘ûlû / Fā’ilâtûn / Mef‘ûlû / Fā’ilâtûn

Her dem gözümden akan ‘aynıyla āba beñzer
Üstünde başım anıñ ‘adūmuz tolāba benzer

Anıñ revānım üzre iy serv-i hoş hırāmım
Bir bir kabā-yı çerhiñ birkaç habāba beñzer

Ol dün hadd-i nigārı ağıyār ile görelden
Beñzim şarardı şoldı gamdan türāba beñzer

Genc-i nihānı ‘aşkıñ açılsa tañ degil kim
Ma‘mūresi cihānıñ iy dil harāba beñzer

Şekl-i ruḥuñ göricek Vāhî şehā didi kim
Zibā legān u rengîn sīb-i sināba benzer

230

Ġazel-i Muḥabbetî Nazîre-i Vāhî

Mef'ûlû / Fâ'ilâtûn / Mef'ûlû / Fâ'ilâtûn

Bezm-i ğam içre cānā sīnem rebāba beñzer
Çeşmim o bezme sāġar başım şerāba beñzer

Kūh-ı bedr-i serimdir çeşmim anıñ bıñarı
Üstünde derd-i āhım yer yer seḫāba beñzer

Gönlüm evini yaqdı yağmacı ğamzeñ iy dostlar
Ġāretiñ māhir ancaḳ Afrāsiyāba beñzer

Baḫr olalı sirişkim ġarḳ oldu anda cismim
Mevc urdığımca her dem yaşım cenāba beñzer

İçüb şerāb-ı 'aşkı bilmez özün muḫabbetī
Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba beñzer

231

Ġazel-i Kerīmī Nazīre-i Muḫabbetī

Mef'ûlû / Fâ'ilâtûn / Mef'ûlû / Fâ'ilâtûn

Şi'rim leṭāfetle güyā ki āba beñzer
Alçaqlıḳ ile gönlüm lākin tūrāba beñzer

Her bir şanem ḫayāli bu dil-i ḫāne içre
Şüretleri görünür 'arīri ḫarāba beñzer

Miḫnet ocağı içre baġrım kebāba döndi
Ḳanlu yaşım gözümde rengin şerāba beñzer

Seylāb-ı eşki üzre ṭurub āb-ı çerḫ kim
'Āb üstünde yapılmış āsyāba beñzer

Bu 'ālemiñ sebātı yokdur gerçi bir dem
Cümle şafāsı anıñ bir laḫza ḫāba beñzer

232

Ġazel-i Muḥabbetī Nazīre-i Kerīmī

Mef'ūlü / Fā'ilātün / Mef'ūlü / Fā'ilātün

Gün odur ki çeşmim yaşımda āba beñzer
Derdile ḥasta gönlüm inler tolāba beñzer

Yaşım şerāb olaldan bāzār-ı bezme her de
Sīnem ğam ile bağrım bişmiş kebāba beñzer

Vīrāneler de dirler irişür gence o dem
Bulmağa gence vaşlı bu dil ḥarāba beñzer

Ġam meclisinde başım rengīn (katlamış) döndi
İder figān u nāle sīnem rebāba beñzer

Mağrūr olub cihāna olma Muḥabbetī ġāfīl
Dünyāda şehlik bir laḥza ḥarāba benzer

[29a]

233

Ġazel-i Muḥibbī Nazīre-i Muḥabbetī

Mef'ūlü / Fā'ilātün / Mef'ūlü / Fā'ilātün

Zülfüñ ' ızāruñ üzre müşğīn niķāba beñzer
Yāḥud güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer

Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm
Serv ayağına sürer yüzini āba benzer

Gülzār seyrin itsem sensiz gözüm ğonca
Tā ḥaddüñ¹⁰² görine güller nār-ı ' azāba beñzer

Dehrüñ şafā vü zevķin baksañ eger ḥaķīkat

¹⁰² Tā ḥaddüñ: nāvek (M.D)

Āb üzre nakş olmuş ya serv-i òāba beñzer

Dilde Muḥibbī ‘ aşkıñ genci çü oldı mevcūd
Anıñçün bu göñlüm şehr-i ḥarāba beñzer

234

Muḥabbetī

Mef’ülü / Fā’ilātün / Mef’ülü / Fā’ilātün

Dāğ-ı zülfle sīnem pīr ü pelenge beñzer
Deryā-yı eşkim içre göñlüm nigehe beñzer

Bağışlarıñ kuraldan kurbānıñ oldum iy dāmen
Bu sīne-i tırkeşdir ğamzeñ ḥadenge beñzer

‘ Aqlumı aldıñ evvel imāna kaçdıñ aḥir
Zünnār-ı zülfüñile çeşmiñ ḥadenge beñzer

Zāhid şerāb-ı nābıñ zemmine oldı meşğul
Keyfiyyetin ne bilür şanur ki beñe beñzer
Kim görse rüy-ı zerdım şanur Muḥabbetī şirim
Dāğımla kūh-ı ğamda derer yelkene beñzer

235

Muḥabbetī

Mefā’ilün / Mefā’ilün / Fe’ülün

Ser-i zülfiyle dil mecnūna beñzer
Gözüm yaşı daḥi Ceyḥūna beñzer

Yaşım bāde olaldan bezm-i ğamda
Dil iñler derdle kânūna beñzer

Lebiñ öpdükce ğāyet mest oldum
Didim el-ḥaḥ mey-i gülgūna beñzer

Olub dünyāya māyil cem‘ idenler

Geçer āhir yere Ẹārūna benzer

Nisār için Muḥabbetī pāy-ı yāre
Yaşım sīme yüzüm altuna beñzer

236

Ġazel-i Zātī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Her kaçan servüm mu'allim ḥāneden āzād olur
Sāyesinde reh-güzārı ser- be-ser şimşād olur

Cevre tutulmuş kılıcdur gerçi ol Yūsuf cemāl
Merḥamet vaqtinde ḳalbi ḳal'a-i pūlad olur

Pādişāhum bu binā-yı ḥüsne itme i'timād
Ḳaşrı 'ahd-i bî vefālar gibi bî-bünyād olur

Oluben¹⁰³ yolında cān virmiş disünler 'aşkıña
Devlet anuñ kim cihānda iyiliğle yād olur

Cān revān itdükce 'āşık şād olur imiş nigār
Cān virirseñ Zātī'yā yolunda ruḥuñ şād olur

237

Aḥmed

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ol hilāl ebrū gördükce gözüm giryān olur
'Ādet olur kim görünse māh-ı nev vīrān olur

Gerçi dilber pend ider setr ile rāz-ı 'uşşāk dir
'Āḳıbet līkin bilür 'ālemlere destān olur

Beni öldürmek diler mi la'liñ için gözleriñ

¹⁰³ Oluben: öleyin (Z.D)

Âh kim yok yire göz örtü de kân olur
Ağlariken âhımız eflâke irdi ra' d-veş
Ol sebebdan gökden yaşlar döker giryân olur

İtmedik zârî demâdem goncâ yâdın güldürür
Bülbül efgân itdüginde güllerün handân olur
238

Zâti

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Kime yansam sūz-i dilde yüregi biryan olur
Kime ağlarsam gözümde eşk-i çeşmi kân olur

Bilmezsin kim bildüre derd-i derûnum dil-bere
Her kime esrârımı keşf eylesem hayrân olur

Ğabgabun topın hey âfet zâhide ' arz eyleme
Tevbe-vü zühd-ü şalâhı kal' ası vîrân olur

Bûre-i çeşmümden olur seyyâre-i eşküm ' ayân
Her kaçan ol âfitâbum dideden pinhân olur
Tâli' üñ tutub münecim ey meh-i mirrih-çeşm
Didi kim bunun ucundan günde yüz biñ kân olur

Şi' r-i dil-sūzum benüm ey hâcei Hindûstân
Tutîye billâhi ta' lim eylemen biryân olur

Zâti-i bî-çâre bir derde giriftâr oldu kim
Ey tabîb-i cân u dil ancak ecel dermân olur

239

Muhibbî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

‘Işk vādīsinde gönlüm zār u sergerdān olur
Geh görüp zencīr-i zūlfūñ bendine fermān olur

Şol esīr-i ‘ışk olan abdāla bak gel husrevā
Baş açup serverlik ider ‘āleme sulṭān olur

Çarḫ tennūrına āhum bir ḫarāret virdi kim
Māh-ı nev ānī bişüp mähī gibi biryān olur

İrişüp cānān vişāline bulur maṭlūbını
Ten libāsından şu cān kim soyınup ‘üryān olur

‘Aşk cāmından Muḫibbī kime olmışdur naşīb
Bulmaz ol huşyārılık tā ḫaşe dek sekrān olur

240

Muḫibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Eylesün mecnūn-ı ‘ışkum zūlfini zencīrler
Dāyimā ‘ādetdür olur bend içinde şīrler
Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi kaçdı cānadur
Çeşm-i kāfir eylemiş mujgānların şemşīrler

İy kaşı ya atagör iç kabzadan ğamz okların
Sīnemi delsün varup bagrumda itsün yirler

Turma agla iy gözüm ola ki dilber raḥm ide
Senge çün bārān ider geçse zamān te’şīrler

Baş çatar çeşmüñle kaşuñ bu Muhibbî katline

Anı hicrûñ öldürür hâcet degül tedbirler

241

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Hây u hûdan fâriğ ol ' âlemde sulţānlık budur

Pendini güş eylegil mûruñ Süleymānlık budur

Her kime kılsañ nazar sen anı senden yig bilüp

Görme kendü kendüzüñ zîrā ki şeytānlık budur

Her ne kim saña sanursın san anı kardaşuña

Fi'l-haḳīka sözümi güş it müselmānlık budur

' Āḳil iseñ istedüğüñ iste yine sendedür

Ġayrı yirde ister iseñ bil ki nādānlık budur

Nefs ḥazḡın iy Muhibbî virmegil ḥayvān-şıfat

Żabt-ı nefis it ' ārif ol ' âlemde insānlık budur

242

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Vādi-i hicre düşelden oldu bu dil bî-ḳarār

İñleyüp tā şubḥ olinca aglaram ben zār u zār

Sīnesi bāğında kim dikdi maḥabbetden nihāl

Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berg ü bār

Āteş-i ' ıṣḳa yananlar ġıll ü ġışdan pāk olur

Pūtede kāl olmayınca sīm ü zer olmaz ‘ayār

Her kaçan fikr eylesem la‘l-i leb-i meygūnını
Şādılıkdan gözlerümden kaçtre kaçtre kan tamar

Kays’a sordum dün gice ‘ışkuñ rumūzın bilmedi
Baña sordı ben didüm ölmek gerek Ferhād-vār

Bu Muḥibbī gibi var mı didüm iy cān bülbulūñ
‘İşve vü nāz-ıla güldi gonca-veş didi hezār

Niçeye dek eylesün cev̄r ü cefā hısm u sitem
Key sakın ḥaṭṭuñ gelür āḥir olursın şermsār

243

Muḥibbī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Gerçi kim dirler ğamı dilden şarāb-ı al açar
Līk ben zīkr eylesem lā‘l-i lebin fi’l-ḥāl açar

Çāre mi vardur ḥalāşa kurtılır mı murğ-ı dil
Zülfi şahbāzı kaçan zülfine perr ü bāl açar

Genc-i vaşluñuñ ḥayālī göñlüme virdi küşād
Ġuşşalu göñülleri dirler meşeldür māl açar
Dāl-ı zülfündür gelen ol baña devlet dālıdur
Her kaçan kim Muşḥaf-ı hüsnünde göñlüm fāl açar

Nev-‘arūs-ı hüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan

Gerçi kim her kişiye yüzün bu dehr-i Zāl açar

244

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Her kimüñ kim göñlini bir lu' b ile cānān alur

Cān virür bu yolda sanmañ derdi kor dermān alur

Hücre-i dil teng sanma gel berü iy derd ü ğam

Hāne vāsi' dür senüñ gibi niçe mihmān alur

İy gözüm yaşı kerem kıl dest-gır ol gel yitiş

Yohsa cānum sīnem içre āteş-i sūzān alur

Açılur gül gibi dilber gonca-veş güftār ider

Ebr-i āhum birle yaşumdan kaçan bārān alur

Minnet itmesün baña öldürmek-içün ğamzeler

'Ākıbet cānın Muhibbî bendeññ hicrān alur

245

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Cān u dil ārāmıdur kâşid ki cānāndan gelür

Zinde olur mürde dil çün āb-ı hayvāndan gelür

Aglamakdan oldu a'mā çünkü bu Ya' kūb-ı dil

İdiser bīnā anı kâşid ki Ken' ān'dan gelür

Hoş gelür cānān cefālar kılsa ger bu hastaya

Zecr ü hecr ü derd ü ğam her nesne kim andan gelür

Sīnemi tutdum siper fīrine iy ebrū kemān
Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
Kendüyi görmez Muḥibbī buseñe lāyık velī
N'eylesün umar mürüvvet çünki sultāndan gelür

246

Muḥibbī

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Başladı yine şīve ile nāza güzeller
‘Alemlere salsa ne tañ āvāze güzeller

Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz
Dirlerdi baña mā‘il olur saza güzeller

Bir ğamze ile evvel alup göñlümi āḥir
Nāz öğredür ol ğamze-i ğammāza güzeller

Her biri saçın sünbül ider ruḥlarını gül
Gülzāra kaçan seyre gelse tāze güzeller

Cān naḥdini yolına Muḥibbī ide īṣār
Ṭāvūs-şifat gelse çü pervāza güzeller

247

Muḥibbī

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün

Kulakdan ‘āşıkam ‘āşık ‘aceb düşvār ḥālüm var
Degül mümkün yüzün görmek ne ḥod şabr u mecālüm var

Miyānına kimi kıl dir lebine kimi dir nokṭa

Arada nesne yok gördüm benüm ne kı̄l ü kı̄lüm var

Senüñ fikrüñde iy zāhid behişt ü hūr u kevşerse
Şarāb u hūbdan ğayrı benüm sanma hayālüm var

N’ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde iy zāhid
Aña çün vākıf olmaduñ neden dirsın vebālüm var
Açup çün muşḥaf-ı ḥüsnin tefe‘‘ül eyledüm yāruñ
Elifdür kı̄āmeti geldi yine ferḥünde fālüm var

Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aksun gözüñ yaşı
Kim anda cilveler eyler hayāl-i serv-i dālüm var

248

Muḥibbī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Her kaçan āteş-i ğam bu dil-i ğamnāke çıkar
Dūd-ı dil āhum ile kı̄ubbe-i eflāke çıkar

Lezzet-i tıĝ-ı ğam-ı yār-ıla āḥır ölenüñ
Lāle-veş kanlu libāsı kefen-i çāke çıkar

Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem iy serv-i ḥırām
Pāyuña hayf degül mi ki basup ḥāke çıkar

Esb-i nāz-ıla gelüp ü yār beni öldüre ger
Baña devlet bu serüm ḥalkā-i fitrāke çıkar
Ğill ü ğışdan yūri pāk eyle Muḥibbī kı̄albūñi
Zer gibi ḥālīş olan kendüzini pāke çıkar

249

Muhibbî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

La' l-i nābuñ yādına her dem gözümden hūn aķar

Sanasın bezm-i maħabbetde mey-i gülgūn aķar

Diñlemezsın nālemi gūş itmeyüp efgānumı

İñlese tölāb-ı dil gözden hemān Ceyhūn aķar

Şöyle toldı hāne-i dil bu ciger hūnı ile

Kalmadı bir yir dahı bu dīdeden bīrūn aķar

İy gözüm meh-rūları gördükde gel kılma nazār

İhtiyārı gider elden bu dil-i maħzūn akar

İy Muhibbî ' ıřķ deryāsındaki ' āşıķları

Kim şūmār ide-bilür su yirine Zū'n-nūn aķar

250

Muhibbî

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Şem' -i ruķa kim cān yaka pervāne dimişler

Kim baglaya dil zülfe de dīvāne dimişler

Kūyında benüm zārımı her kim işide dir

Geldi dimege hālını sultāna dimişler

' Ahd itdi vefā eylemedi kıldı cefālar

Ol yār meger vardı Karaman'a dimişler

Bu vech-ile nazm-ı Muhibbî'yi görenler

Beñzetdi hemān şi'rini Selmān'a dimişler

Her söz ki dinür anda gerek niçe ma‘ ānī

Kim okur-ısa diye ki rindāne dimişler

251

Muhibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bāğ-ı hüsninde kaçan kim zülf-i cānān baglanur

Beñzer ol gence k‘ anuñ üstinde şu‘ bān baglanur

Bahr-ı eşkümde iki çeşmüm olalıdan şadef

Aglasam içinde anuñ dürr-i ğaltān baglanur

Her kaçan izhār kılsa yüzini mecnūn-ı ‘ışk

Zülfinüñ bendinde niçe niçe sultān baglanur

Büy-ı zülfini Hıta mülkinde ger müşğ işide

Kaatre kaatre reşkden bagrındaki kan baglanur

İy Muhibbī yār eger atsa kemend-i zülfini

Her kılinda niçe biñ kāfir müselmān baglanur

252

Muhibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Başda sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı yok mıdur

Kākülüne kim ki bend oldı belāsı yok mıdur

Cevr idüp ‘ aşıkları zulm ile öldürdün bugün

Yarını añmaz mısın rüz-ı cezāsı yok mıdur

Niçeye dek asret-i la' l  nle olam asta-d  l
  y ab  b  m yo  sa bu derd  n dev  s   yo   m  dur
G  nl  mi hicr  n   binde sandu  nuz ten   ola
Eks  k olmaz derd      am h       n  s   yo   m  dur

Lebleri va  fında   i'  m y  r ta  s  n eyley  p
Bu Mu  ibb  'n  n dimi       r  n ed  s   yo   m  dur

253

Mu  ibb  

F  'il  t  n / F  'il  t  n / F  'il  t  n / F  'il  n

Kim ki yanınca bile serv-i rev  n  n gezd  r  r
P  yına l  -b  d anu   e  k-i rev  n  n gezd  r  r

K  h-   dilde i  lesem dem dem   ıkar   h-   keb  d
B  d-  la san her   araf taglar tuman  n gezd  r  r

Gir   ev  ba K  'be-i k  yu  nda   urb  n it beni
Ni  e yıllardur ki bu d  l-  asta c  n  n gezd  r  r

M   miy  n  ndan   aber yok zerre agzından ni    n
Ara yirde ehl-i ' a  k ancak g  m  n  n gezd  r  r

Bu Mu  ibb     e  m-i y  ra ni  e remzin dimes  n
  amzesi t  rin atar   a  ı kem  n  n gezd  r  r

254

Mu  ibb  

Mef  '  l  n / Mef  '  l  n / Fe'  l  n

Leb    e m  l did  m z  lf    e ' anber
Deh  nu  n   oncudur y  z  n g  l-i ter

Görüp ruhsāruñı bālā adũnde
Didũm kim gũl bitũrmiřdũr şanavber

Eger mescide varup āmet itseñ
opar her yañadan Allāhu ekber

Görüp zũlf ü lebũñi secde itdũm
Okudum sũre-i “ve’l-leyl” ü “Kevşer”

Muibbĩ uşbu şi’r-i dil-pesendi
ılur kim okıya elbette ezber

255

Muibbĩ

Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilũn

‘Iş elinden sĩneme geri cerāatlar gelũr
Lĩk andan cānuma biñ dũrlũ āletler gelũr

Gözlerũm yaşı benũm cũ oldu akdı nāgehān
şöyle beñzer gũřene ol serv-āmetler gelũr

İtlerinden āsitānında beni ‘add eylemiş
řāh olandan ullara dāyim ‘ināyetler gelũr

‘Āřıuz rindũz biz itdũk ũn melāmet itiyār
Zāhidā sen sālīm ol saña selāmetler gelũr

eřm-i cellādını górdũkde hemān dıtrrer yũrek
Tĩğını elde gũrũp cāna mehābetler gelũr

Sakın aldanma dilâ dünyâ ider şād u feraḥ
Durmaz ardınca hemān ğamla nedāmetler gelür

İy Muḥibbî aç gözün dünyāya bakup ‘ibret al
Dürlü dürlü gösterür naḡş u ‘alāmetler gelür

256

Muḥibbî

Mefā’îlün / Mefā’îlün / Mefā’îlün / Mefā’îlün

Nigārā bağ-ı ḥüsnünde ruḡuñ bir tāze ter güldür
Aña karṣu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür

Ġamuñla dāğlar yaḡdum bu sīnem üstine yir yir
Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
Gönül bağlansa bend olsa ‘aceb mi zülf-i dildāra
Beni dīvāne vü şeydā kılan ol saçı sümbüldür
Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülf-i iki ejder
Bu ‘ıṣṡdan bī-ḡaber olan görüp dir aña kāküldür

Muḥibbî bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi
Ruḡı gül kāmetsi serv ü gözi şehlā lebi müldür

257

Muḥibbî

Fe’îlātün / Fe’îlātün / Fe’îlātün / Fe’îlün

Dile baḡsam nesi var baña hemān ğam görünür
Dīdeler ḡün-ı cigerle ṭoludur nem görünür

Kimseler fark idemez eşk-i revānum ḡandan
Gerḡi kim turmaz akar gözyaşı her dem görünür

Virmez ol cām-ı Cem'e pāre sifālin hergiz
Künc-i meyḥāneye vardukça gedā Cem görünür

Ehl-i ' ıṣṣā lebi tiryāki nigāruñ var-iken
Mār zülfi ḡamı her laḡza baña sem görünür

İy Muḥibbī ḡam-ı dildār-ıla ṣād ol yūri sen
Aña ādem mi dinür dünyede bī-ḡam görünür

258

Muḥibbī

Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün

Güzeller bāḡ-ı ' ālemde açılmış her biri güldür
Görüp ' ıṣṣ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür

Görüp sevdi anı gön̄lüm gözüme eyler isnādı
Ḥaḡīḡat gözleseñ ammā iden bu işi hep oldur

Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı
Beni bunda çekün bende baña zencīr kāküldür

Seni sevmek günāh-ısa bu yolda çok günāhum var
Ya ' afv eyle yüzün göster ya sorma suçumu öldür

Murād-ı dīni vü ' uḡbā Muḥibbī'ye olur ḡāşıl
Diye bir kerre anuñçün kapumda kemterīn ḡuldur

[36b]

259

Muḥibbī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gözlerüm segrür meger ol dilber-i ra' nâ gelür

Şalınub berg-i nâz ile ol kıametî bālâ gelür

Ka' be-i küyın zâhidâ her dem tavâf itsem ne vār¹⁰⁴

Küy-ı dilber çünkü cennetden bañâ a' lâ gelür

Ger bahâr-ı hüsnüñi görse olur dīvâne dil

Nev-bahâr olsa kaçan kim başuma sevdâ gelür

Ben tabîbâ çekmezim Şıfâhân mihnetin

Hâk-i pây gözlerüme tûtiyâ âsâ¹⁰⁵ gelür

Hindü-yı zülfini Muhibbî deprededer¹⁰⁶ ger nigâr

Şöyle şanurlar ki Rûma ' anber-i sârâ gelür

260

Muhibbî

Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün /Fâ'ilün

Yâr çün zülfin girih-ı ebrûlarını çîn ider

Hey müselmânlar meded göz göre kaçd-ı dîn ider

Büy-ı zülfün vār iken ' âlemde iy ârâm-ı cân

Anı öldürmek revâdur kim ki kaçd-ı Çîn¹⁰⁷ ider

Ağlayub âh eylesem artar dem-â-dem derd-i ' aşk

Eşk-i çeşmim şanmañuz dil âteşi teskîn ider

La' l-i nâbuñ hasretinden ağlasam iy pür-cefâ

Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser- te- ser nemgîn ider

¹⁰⁴ Ne vār: n'ola (M.D)

¹⁰⁵ âsâ: sîmâ (M.D)

¹⁰⁶ Muhibbî deprededer: depretse Muhibbî (M.D)

¹⁰⁷ kaçd-ı Çîn: ' azm-i Çîn (M.D)

İy kıyāmet bu Muḥibbī kāmētūn vaśfin dilese¹⁰⁸

İşidüb Cibrīl aña tā sidreden taḥsīn ider

261

Muḥibbī

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mef'ülü / Mefā'ilü

Bir buseye cān naḥdīn cānāne ḡabūl itmez

Bir cān nedür virseñ biñ cāna ḡabūl itmez

Rüsvā-yı 'ıyān¹⁰⁹ oldum mescidde yerüm yoḡdur

Meyḡāneye de varsam meyḡāne ḡabūl itmez

Nāṣiḡ sözüñi bildim cümle ḡamu şübhe¹¹⁰

Naḡd isteyüben göñlüm efsāne ḡabūl itmez

Dünyā-yı deni iy dil bir köhne 'acüz ancaḡ

Aldanmaz aña hergiz merdāne ḡabūl itmez

Şuçını Muḥibbīnün 'afv ide¹¹¹ disem dilber

Sürer ḡapudan anı dīvāna ḡabūl itmez

262

Ġazel-i Şāḡ Tahmasb

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şāḡ-ı merdān devletinde giydüğim nārencidir

Nāra ḡarşu varmazam zīrā beni nār incidir

Hān Süleymān gelüben bizden velāyet istedi

¹⁰⁸dilese: dişe (M.D)

¹⁰⁹'ıyān: cihān (M.D)

¹¹⁰şübhe: neyse (M.D)

¹¹¹'afv ide : 'afv eyle (M.D)

Biz anı yolda odu yollar anı zār incidir

Hānesinden ıkuben ağlara düşse bir kişi
Bād eser bārān yağar zağmet eker ār incidir

Her ki gelmişdir cihāna yolla gelmiş durur
Bir adem aşıra ıķan birkāne-i ħār incidir

Şāh ahmasb'ım cihānda Şīr ' Aliniñ nesliyim
Yār ile yār olmuşam şanañ beni yār incidir

263

Ğazel-i Muħibbī Naẓīre-i Şāh ahmas

Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilūn

Āl-i ' Osmān devletinde giydügi urıncıdır
āriķ-i mürted olanıñ yolıdır nār incidir

ağuben ande varub terk-i diyār eylesen
Ĥā'iniñ mi' rācıdır āħir anı dār incidir

[37a]

Şayd-ı taħcīr itmekiçün ağlara düşse kişi
' Ādetidir avcınıñ dā'im anı ār incidir

Görmedik sen seyyidi böyle tār itdiklerin
Şu babaña Ĥān Selīmiñ itdügi 'ār içindir

Şāh Süleymān hem cihānda āl-i ' Osmān nesliyim
Sancağ-ı İslām benimdir küfr-i ĩmān incidir

264

Ğazel-i Sulţan Murad Ĥān

Mefā'ilūn / Mefā'ilūn / Mefā'ilūn / Mefā'ilūn

Bu gönlüm çün mekānından mekān-ı lā-mekān ister
Çü zevķ eyledi ĥabbuñ şanma ki cān ü cihān ister

Çü gitdi selb olub ‘aqlum nedir ‘aqlı olan ‘aqlı
Şunuñ kim yokdur idrâki özünden ‘aql u cân ister

Beni mest eyledi ‘aşkı qarâra kalmadı çäre
Seyâhat itmegi ‘âlemde çün âb-ı revân ister
Göñül bir ‘âleme düş oldı ne dersi var ne fetvâsı
Okumazdan beni ol ‘ilmi ki her dem imtiyhân ister

Bunı fehmi itmege cânâ gerekdir meşreb-i ‘âlî
Murâdî’niñ sözi aňlatmağa vird-i zebân ister

265

Eyzân

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

Dimezven aña ‘aşık kim senüñ yoluñda cân ister
Odur ‘ışkuñda şadık kim hemân terk-i revân ister

Nıķabuñ ref‘ idüb cânâ cemâlün aşkâr eyle
Niçe bir muntazır olsun hemân göster bi ân ister

Cefâya yok mı evrânıñ nice çeksün dil ü cânım
Teraħhum eyle kim cellâd-ı cevrüñden emân ister

Düşübdür ‘ışkuña rûh-ı revânum cân u dilden çün
Harâm olsun aña sensiz eger bâğ-ı cinân ister
Murâd’uñ bunca güftârın mecâz aňlamağıl zinhâr
Çü her bir noķta vü óarfı niçe biñ tercümân ister

266

Eyzân

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

Nazar kıldı nazîrinde nazîrinden emân ister
Virüb varluğı yağmaya hayât-ı câvidân ister

Enīs mūnis olalı şemsin şemmeden tıtdı
Virüb cānı üstüme¹¹² ma‘ āniden beyān ister

Nümāyān oldı ‘ ıŝkından niçe yüz biñ kemālâtı
Ki her bir sırrına anıñ niçe biñ tercümān ister

‘ Alāyimden ‘ alāmātı bilüb ‘ ilmile ‘ āmildür
Velī anuñ beyānına ‘ adedsüz terk-i cān ister

Murād’uñ merd olan añlar kelāmı noq̇tası remzin
Ki bir noq̇tası añlatmağa ‘ ömr-i cāvidān ister

267

Eyżān

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Müşevveş olmağıl iy dil seni her lahza yār ister
Perişān olmağıl ğamdan seni ol ğamkūsār ister

Göñülde yer tutar şanma cism-i ‘ aşkla ‘ ārı
Dime ol ‘ aşıkā ‘ aşık ki nāmūs ile ‘ ār ister

Gerekmez yārdan ğayrı baña aĝyār durur cümle
Ser-i kūyuñdan özge şanma bir yerde q̇arār ister
Müberrā oldı dil her nesneden cümle elün çekdi
Yoğile var olubdur ol yine yoğile vār ister

Murādī cümle maḥsūsātı tebdīl eyled ‘ aqla
Anı tebdīl-i ‘ aşk itdi dile her demde yār ister

[37b]

268

Eyżān

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Fe’ülün

Göñül yārile bir nā-çāra beñzer

¹¹² üstüme: meşmūma (Mur.D)

Durur ol alduğı ikrāra beñzer

Ne deñlü kim aradık kâ'inâtı
Müsellim bulmadık sen yāre beñzer

Cihān cömerdini gördüm iken çok
Velī yok çeşm-i gevher bāra beñzer

Hemān dildāra ğayrı özetme
amunıñ kārı yoğ u vāra beñzer

Murādī almadı ma' nā bilenler
Ne görsek şüret-i dīvāna beñzer
269

Luğaz-ı Sulan Murād

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Fe'ülün

Nedir ol kim za' if-i hāra beñzer
Var anıñ uyruğı t̄ara māra beñzer

Ne yerde kim gezer nāķış olurum
Gider gizlü yere ' ayyāra beñzer
açan apı ola uyruk otundan
Biter bir dağı rengi ara beñzer

O uyrukdan olur hāşıl ' acāyib
' Acāyibdir ğarāyib kāra beñzer

Velī muz yedirir ğāyet ziyānkār
Göz bāş üzre ammā yāre beñzer

270

Eyżān

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Perdeden ıkđuk da çün vechinde im' ān itdiler

Virilüb taht-ı şehâdet üzre sultân itdiler

Satvet ü ‘ izzetle geçdi salţanat tahtına çün
Kāyinātın cem‘ ine lÿûf ile ihsân itdiler

Çün niķābın keşf idüb kıldı tecellā-yı cemāl
Cümle-i bir lem‘ a ile denk ü hayrân itdiler
Dutalı ‘ aşkını başdan bilmediler ötesini
Hasretinden fûrkatinden āh u efgān itdiler

Bilmedi kimse Murād’un sözleri ma‘ nāsını
Her kişi za‘ mınca bir vec hile bürhān itdiler

271

Eyzān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Hikmet ü kudretle çün izhār-ı insān itdiler
Hil‘ at-i hilm ü hayā ‘ akl ile ihsân itdiler

Āteş-i ‘ ışk ile tahmîr eylediler tıynetin
Gönderüb şevk ile dutan ķalbe mihmān itdiler
Aña hayrân itdirüb cümle melā’ik cündini
Kendüsin bir cür‘ a-i şevk ile şükrān itdiler

Hāme-i kudret çü saır itdi şudürin remzini
Her birin bir fi‘ lile bir resme bürhān itdiler

Ķavlini hergiz Murādın kimseler bilmez yakīn
Terk-i cān eyler şular kim anı iz‘ ān itdiler

272

Eyzān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Hāzret-i Hāllāk-ı ‘ ālem kudretin inşādadır

Her ne kim zāhirdedür bātında ol peydadadır

Maḥz-ı ḥikmetdür kılan her de sañā ‘ arz-ı cemāl

Behredār-ı ḥikmet olan menzil-i ‘ ulyādadır

[38a]

Mürdeye cān-baḥş olanlar kıl ü kāl itmez kabūl

Mu‘ ciz-i ‘ İśāda anlar mürde-i iḥyādadır

‘ Ömr-i sermedden ḥaberdār olmadı gāfiller āh

Anları mevtāda ‘ ad it gerçi kim dünyādadır

Baḥr ü ber olmaz Murādīye maḥām ey müdde‘ ī

Ān-ı vāḥid ka‘ be vü şirīde vü baḥḥādadır

273

Eyżān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Çerḥ-i mīnādır mekân-ı rūḥ pes ‘ ulyādadır

‘ Āleme baḥş-ı ḥayātı mu‘ ciz-i ‘ İśādadır

Manzar-ı ‘ aşḫ içre gödüm bir niçe ma‘ nā şıfat

Kimisi sāḥilde seyr eyler kimi deryādadır

Cümlesi kılmış nidā ḥātem bülend-āvāzla

Her birün güftārını gördüm ki heb aḥzādadır

Eyledim pes şāḥib-i şūra su’āl ey zü-fünün

Didi añla bunları her demde bu gāvḡādadır

Pes Murādī kaçırđı bir laḥzada biñ menzile

Her qademde niçe yüz biñ menzili ‘ ulyādadır

274

Eyżān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Seni sevmege güzelim bu dil cāna yaraşur

Cānı kurbān ola sen aşı kemāna yaraşur

Dād i n cevri  elinden sa a geldim  nım
   dil olmak g zelim ş h-ı cih na yaraşur

Beni alatma didim ey g l-i and nım g l
Didi kim b lb l  v ze-i  h u fi na yaraşur

  Aşımı bileli ol meh ba a mu kem acıdı
Didi kim n z u in  vech-i  s na yaraşur

G ş idenler bu kel mım begen b heb didiler
Ey Mur di bunu y r  l-i deh na yaraşur

275

Eyz n

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

 y pertev cem li  her mazharı nda z hir
Ey mazhar 'l-  ac yib ey udretinde  dir

  l t-ı   ayn-ı vahdet keşrettedir    ma b b
aldır ic b ayrı   ayn ola t  ki b hir

Mir'at-ı ş ret ire dinildi ey tuv n 
 yine-i mu a  ak oldu bize av tır

Her şub  u ş m iinde  olar ma   arif el- a 
 l c-ı yevme fi'l-leyli meş r olur tev t r

Geldi Mur di   nkim elf z-ı  ab -ı p ki 
   lemlere hid yet amm  bilen nev dır

276

Eyz n

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

Āyine-i cemāliñ cām-ı cihān nümādır
Her kim nazār kıľırsa göñli gözi şafādır

İy dostum zaħmetiñ her şey'e raħm idersin
Bize gelince ammā işüñ gücüñ cefādır

Ey şāh-ı melek nigū kıľ 'āşıkā 'aţālar
Sultān olan kışiniñ dāyim işi 'aţādır

Muşhaf-ı dürer-i cemāliñ mihr-i rūḫ efzā
Satır-ı kaşıñ nigārā bil āyet-i Ḥüdādır

Görmezseler cemāliñ cānā Murādī bendiñ
Şanma ki göñli iy dost senden anıñ cüdādır

[38b]

277

Eyżān

Müfte'ilün / Müfte'ilün / Fā'ilün

Dā'iremiz nokṭa-i kudrettedir
'Ayn-ı ğinā maḫz-ı ferāġattedir

Menber-i 'arş üzre çıkub ḫamd ider
Rūḫ-ı cisim ḫālķı midḫattedir

'Aşķa muḫib oldum idüb Ārzū
Cān u beden şimdi seyāḫattedir

Secde idüb olduñ İmām-ı sübül
Himmetimiz rāḫ-ı cemā' atdedir

Her ne ḫuzūr olsa cihānda Murād
İste anı cümle ḫanā' atdedir

278

Ġazel-i Muḥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Dilā rūḥ-ı ḥuzūr görmeyenler yāri görsünler
Ne naḳş itmüş bir naḳḳāş-ı ḳudret bārı görsünler

Varurlar varı varı menzil-i maḳşūda 'āşıḳlar
Hemān iḳdām idüb kūy-ı nigāra varı görsünler

Elifler serviler dāğlar durur güller ḳaranfiller
Gelüb seyr eylesünler sünbül-i gül-'izārı görsünler

Frāḳ-ı yār ile bu ğurbet ābād içre yārānım
Benim künc-i belāda eyledüğim zārı görsünler
'Uşātıñ 'afv ider cürmi hemān rūy-ı niyāz ile
Cenāb-ı Ḥaḳḳa ey Muḥibbī varub yalvarı görsünler

279

Ġazel-i 'Aziz Naẓire-i Muḥibbī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Hele 'uşşāḳa 'arz eyle o gül-i rül-i ruḥsārı görsünler
Cihān bāğında bülbüller fiğān ü zārı görsünler

Dilā cām içre görmek dileyenler bāde-i reşkin
Gözümde 'aks-i meygün leb-i dildārı görsünler

Gel ey dil naḳd-i eşk-i çeşm dāğ-ı sinedeki gör
Aña bir ḳo ḥesāb dirhem ü dīnārı görsünler

Ümmid ü luṭf u iḥsān eyleyen 'uşşāḳ-ı ğam dīde
O şāh-ı melek ḥüsnüñ eşigine varı görsünler

Yine bir şı're mā'il dilrubā sevdim 'Azīzī ben
Nice olur söylemek şimdiden yalvarı görsünler

280

Ġazel-i Ķadīmī Nazāire-i ‘Azīzī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Açıl şahñ-ı çemende verd-i ter-i ruhsarı görsünler

Şalın tūbā gibi ey serv-i Ķad reftarı görsünler

Lebiñ dārū’ş-şifāsından yanar üftādeler cānā

Devāsız derde tūş olmuş dil-i bīmārı görsünler

Açıldı dāğla yanmış bu sīnem şahñ-ı gülşende

Yine çāk-i girībān eyledim gülnarı görsünler

Ten-i ‘üryānım içre istiḥānım görimez ‘āşık

Hemān ol bu riyā nakşile mūsikārı görsünler

Semen-i sīmā güzeller bī-vefā olmaz Ķadīmī heb

Düşüb ayagına üftādeler yalvarı görsünler

281

Zātī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Gāh mir’at bu devrān şekl-i rāḥat gösterür

Geh döner yüz Ķahrile biñ dürlü zaḥmet gösterür

Hışm idüb ‘āşıqlara çeşmüñ egerçi ruḥlarıñ

Aósen-ül vech ile bu¹¹³ mihr ü muḥabbet gösterür

[39a]

Bir siyeh hırķa geyüb şalmış şuya seccādesin¹¹⁴

Gül yüzüñde sünbülüñ ḥalka kerāmet gösterür

Kevn-i āh idüb kıyāmetler kıparır şi‘ rümi

Ķāmetüñ vaşfiyla ḥaşr olmak kıyāmet gösterür

¹¹³ bu:yüz (Z.D)

¹¹⁴ seccadesin: seccadeyi (Z.D)

Zātī'yā ol māh varsun bir zamān seyr eylesün

Görelüm āyine-i devrān ne şüret gösterür

282

Seyyid Murādī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Dilrubālar içre dil bir māh-ı tābān gözledür

Beñzer ol ednāya kim ' askerde sulṭān gözledür

Görmedim bir mehlikā kim derbeder syr itmeye

Bulmadım bir yār-ı şādık ' ahd ü peymān gözledür

Ḥār u ḥaslar dāmenin elden ḳomadan her şanem

Ḡonça-veş çāk itmege iy dil-i girībān gözledür

Ḥaṭṭ-ı ḥüsnüñe ḥaddiñ üstünde ' arız olduḡı

Beñzer ol küffāra ' asker çekdi imān gözledür

Sen Murādī aṣl-ı ' irfān meclisin terk itmedegim

' Iyş ü ' işret ḳavl-i şādık ehl-i ' irfān gözledür

283

Seyyid Murādī

Mefā'ilün / Fe'ilātün / Mefā'ilün / Fe'ilün

Şimdi her ehl-i diliñ dildārı İbrāhīmdir

Ol sebebden göñlümün efkārı İbrāhīmdir

Ya ka' be-i dil nice ḳarşusına zār itmesün

Bāḡ-ı ḥüsn içre anıñ gülzārı İbrāhīmdir

Aña lāyıḳdır bu dil mülkini ma' mūr eylemege

Ka' betu'l-lāhıñ daḡı mi' mārı İbrāhīmdir

La' l-i nābı ḥasretinden ger marīz olsam ne vār

Çünki dil-i bīmārınıñ timārı İbrāhīmdir

Ṭaḥ mī ʿālemden murādı eylese kaṭʿ -ı nazar

Kim Murādī vuşlat-ı dīdārı İbrāhīmdir

284

Velehū Eyzān

Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

Bu gönülüm ʿandelībiniñ gülistānı muḥarremdir

Anıñçün her nefes feryād u efgānı muḥarremdir

Bugün gülzār-ı ḥüsn içre dehānı gonca-i terdir

Muḥabbet bāğınıñ serv-i ḥırāmānı muḥarremdir

Yañağı pertev-i mihr-i muḥabbetdir ṭulūʿ eyler

Velī dil kūyınıñ ḥurşīd-i tābānı muḥarremdir

Kemān ebrūsını yāriñ meger kim ʿıyd-i vuşlatda

Görübdür dil pes anuñçün ki ḳurbānı muḥarremdir

Murādī ger marīẓ olsam ne ğam laʿl-i firāḳından

Bu derdiñ ʿāḳıbet bildim ki dermānı muḥarremdir

285

Eyzān

Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün

Dilrubālar ʿaskeriniñ kim şehi şaʿbāndır

Ehl-i ḥüsn içre anıñçün müntehā şaʿbāndır

Kaʿbe ḥaḳḳı vireli laʿl-i şafāyı ḥastaya

Gördüğümce şanurım ki her mehi şaʿbāndır

Dünyedir bāğ-ı müzeyyen gonça lebler gülşeni

Ol gülistān içre hem serv-i sehī şaʿbāndır

ʿĀrif ol ey dil yediñ kaṭʿ it ṭarīḳ-i cüzʾiden

Çün saña rāh-ı hüdā bildiñ rehi şa‘ bāndır

Ey Murādī çünkim çünkim Aḥmed ol meh şehri didi
Dā’imā dil ol sebebden hem rehi şa‘ bāndır

[39b]

286

Eyżān

Mefā’ilün / Fe’ilātün / Mefā’ilün / Fe’ilün

Serīr-i milket-i ḥüsnüñ eyā dil şāh-ı Ca‘ ferdir
Ḳamu ‘uṣṣāḳıñ anıñçün demādem āh-ı Ca‘ ferdir
Dil-i mecnūnımı şanmañ ki düşmüş leyl-i sevdāya
Cihānda behremend iden pes anı rāh-ı Ca‘ ferdir

Su’āl itdi baña zāhid ne meşrebsin didim aña
Ḳalender ‘aşıḳım pīrüm bilün billāhi Ca‘ ferdir

Miyānım bestedir anıñ şacı zencīrine muḥkem
Bu boynum ḳılcadır cismüm de ḥāk-i rāh-ı Ca‘ ferdir

N’ola ḥurşid-i firdevsim Murādī tāb-ı ḥaddine
Güzellik kevkebiniñ çünkim bilürsin mäh-ı Ca‘ ferdir

287

Eyżān

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Baña ‘arz itdi sefer bu dem elimden ne gelür
Ṭutub emrini anıñ gidem elimden ne gelür

Ya varub gitsün anı ya sürerim ḍarb-ı düşmen
Cibrīle vāḳı‘ a sürse hem elimden ne gelür

Çekdin ḥāne-i gurbetde firāḳı elemin
Baña çün ḳısmet olubdur ḡam elimden ne gelür

Añub āh aldugımca lebi mül rengīn anıñ
Dükenem yirine didim elimden ne gelür

Reh-i ‘aşkında Murādī yine olalı ħaddiñ
Bir semm-i zehr içerisem semm-i elemnden ne gelür
288

Eyzān

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Ol şanem zülf-i kemendin bend ü dām itmiş gelür
Ben de bildim ħalb-i ‘āşıkı tamām itmiş gelür

Hey nice çok başlu kāfirdir diriğā zülf-i yār
Şad hezerān dilleri kendüye rām itmiş gelür

Āsitānın yaşıdanub vardım di ol dilber dimiş
Şubĥa deñlü ol gedāymış müdām itmiş gelür

Başım üzre sen hümāyı göricek didi bu ħalk
Sāyesiyle şol faķiri müstedām itmiş gelür

Ķangı kıldıñ ħilāl anıñ harāmı çeşmine
Ey Murādī ol saña vaşlın ħarām itmiş gelür
289

Eyzān

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Ħamdüli’l-lāh ki beni derdile dildār öldürür
Ehl-i diller şanma sen kim ta‘n-ı ağıyār öldürür

Taķdı zülf-i bendini boynına meh çünkim ol perī
Öldürürse koñ n’ola oğlandı oynar öldürür

Oldı dil la‘lini o şom bende dehānı ħattını
Dünyādır bu kimini mey kimin esrār öldürür

‘Ādet olmuşdur eyā dil ‘ākıbet ‘aşk ehlini
Hādiş olur bir yañā her bir cefākār öldürür

İy Murādī k̄anıñı nūş itmege şahbā şıfat
Şād ü hürrem ol yine şol çeşm-i hunhār öldürür
290

Ġazel-i Sultān Murād H̄ān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Rūy-ı ricāsı habībiñ çün niķāb altındadır
Leyle-i zulmetde nūr-ı meh seḫāb altındadır

Nūr-ı ‘aksidir viren revnaķ cihāniñ vechine
Lem‘ asınıñ lem‘ asıdır āftāb altındadır
[40a]

Māverādandur vüçühiñ vechi ma‘ mūrı yine
Ḥaymede ef‘āl ü eşkāli ḫicāb altındadır

Vaz‘-ı sâ’ik añlama bu ķubbe-i devvārı sen
Sen fiğār-ı müzeyyen tefekkür ķıl ḫesāb altındadır

Ey Murādī ķıl du‘ā-yı leyle vü eşḫārda
Her ne kim vardır du‘ā-i müstecāb altındadır
291

Seyyid Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün /Fā’ilün

Rūy-ı dildārıñ yine beñzer niķāb altındadır
Rūz-ı şiddetdir meger ol meh seḫāb altındadır

Göñlümi bāzār-ı ḫüsnünde tolandırmış idi
Şimdi od üzre durur zülfüne ḫesāb altındadır

Göz leylden ḫāk-pāyın sen Süleymāniñ göñül

Bir qarıncadır anı şanki türāb altındadır

Gönlüm içinde hayālını görenler didiler
Āftābıñ ‘aksi düşmüşdür ki āb altındadır
Luṭf idüb kırtar bu ğamdan gel Murādī bendeñi
Zirā kim hicriñ odiyla key ‘azāb altındadır

292

Seyyid Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bendi қо nāşih baña naqş-ı nigār eglencedir
‘Andelībe çünkü bildiñ gül ‘izār eglencedir

Zülf-i şahbāzını şalsa n’ola diller şaydına
Pādişāh olanlara her dem şikār eglencedir

Rāh-ı ‘aşkıñda nice vaşlıñ añub şād olmayım
Bahre ğarķ olsa kişi eger kenār-ı eglencedir

Dil diler sevdā-yı zülfüñle kıla kūyıñ vaṭan
Bī-ķarār olanlara terk-i diyār eglencedir

Ol meh-i şeydā ter ki ğam ile hevādan vazgel
Ey Murādī çün saña ol şiveķār eglencedir

293

Velehū

Fā’ilātün/ Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gönlüme qaşıñ müjeñ fikrini nihān eglencedir
Ġurbete düşer kişi tır ü kemān eglencedir

‘Arızıñda hāl-i miskīnün ķarār itdügi bu
Geh perişān hāṭıra anı revān eglencedir

Geh amer ki ems ile revna bulur leyl ü nehâr
Her dil-i amgîne ps bir mihribân eglencedir

Zülf-i add ü âmeti fikriyle nice âz olmayam
Bu ar pâdiâhım ‘andelîbe gûslitân eglencedir

Fik-i addiñle n’ola dil ılsa kûyında vaan
Ey Murâdî ün ayâl-i rûy-ı cân eglencedir

294

Eyzân

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

ol gözi fettân elinden dürlü avalar opar
Zülfe el ursa abâ başımda sevdâlar opar

Dilrubâ görsem diyüb ‘azm-i orâsan eyleyen
Gel Istanbul ehrine gör kim ne ra‘nâlar opar

Gözleri âhü acı ‘anber cemâli âftâb
Lebleri kever ıfat zülfi semensâlar opar

Her biri biñ nâzla câm-ı muaffâdır içe
Meclisi germ itmege gör ne âh u âlar opar

Ey Murâdî terk-i zahmân it bu yerden aşmasın
anma kim Tebrîz içinde böyle zîbâlar opar

[40b]

295

Eyzân

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Fitne-i âir zamân mabûb-ı ra‘nâdan opar
Zirâ kim her ne oparsa add-i bâlâdan opar

Güyyâ ayâra yâr olsa muâbil ım ile

Ḳatl-i deccāl itmege ‘ İśā semāvādan ḳopar
Her ḳaçan kim fevḳ-i ṭāḳdan ‘ azm-i ‘ arz itse nigār
Şanurım kim āftāb-ı bürc-i a‘ lādan ḳopar

Yāriñ isminden ḥaber şordum dehānı didi mīm
Ya‘ ni dir kim ism-i dılber mīm ile yādan ḳopar

Bu seniñ mehrūlarını alḳaḳ Murādī’dir gören
Böyle şāḥib-i ḥüsn olan ancaḳ ferdūs-ı a‘ lādan ḳopar

296

Eyżān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

İy dil iç cāmı şerāb içün bile cānāneler
Devr idüb sāḳī yürütsün sāḡar peymāneler

Öykünürlermiş ḥaddüñe lāle vü gül renkle
Ruḥlarıñ ālini gördükde ‘ aceb utanalar

Kūy-ı yāri her nefes seyrān iderken āh kim
Gözüme gülşen görünür kūşe-i vīrāneler

Dün gice hicrān elinden şol ḳadar āh eyledim
İşidüb feryādımı şād oldılar ḡamḥāneler

Zühdi terk idüb Murādī düşdi çün cām-ı Ceme
Nāleden şimden girü virir ṭola meyḥāneler

297

Eyżān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Her kimiñ ki ‘ ālem içre berzaḥ-ı zībāsı vār
Ġuşşa’i neyler üstünde gül-i ra‘ nāsı vār

Fırşatı fevt itmeyüb ‘ ālemde ‘ işret eylesün

Çün leb-i dilber gibi bir sāgar-ı ğarrāsı vār

Ben umarım vaşl-ı yāri zāhid umar cenneti
Zīra kim her kişiniñ başında bir sevdāsı vār

Āsitānı vār iken ferdūsa meyl itmez gönül
Neylesün uçmağı çünkim menzili a‘lāya vār

Vaşla irgürem diyü degene şaķın ki olma şād
İy Murādī hūlarıñ bir nā-tamām ferdāsı vār

298

Eyzān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

‘Aceb şol dilber-i ra‘ nā niçün qaşın kemān eyler
Diriğā zūlf-i miskīnin ruḥına pāsbān eyler

Ne şan‘atdır kıla şāğ ruḥuñ muşḥaf ṭapuña KĀ‘be
Kimi eyü görse vaşluña yirin bāğ-ı cinān eyler

Görüb ḥaddüñi zār itse efzādır gönülüm iy gül ruḥ
Anıñçün ki gele qarşu revān bülbul fiğān eyler

Ölümden qorqmazam ammā vişāle irmedin derdiñ
Budur ḥavfım beni bir gün ruḥın içre nihān eyler

Murādī leylā zūlfünden ḥazer kıl ḥālını añma
Velī Mecnūn veş ḥālīñ cihāna dāstān eyler

299

Eyzān

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün

İrişüb ṭapuña eşkim ṭaleb senden cemāl eyler
‘Aceb taşķun delüdü görince yañlış ḥayāl eyler

Demâdem hâk-i pâyüñe eyyâma dönüyor urduķca

Yaşım sâ'iline bilsem niçün ğamzeñ su'âl eyler

[41a]

Yaşdanursa çeşm-i hunrîziñ 'aceb ol mâr müjeñ

Çâpiñ uğrıdır ki uyhuda bıçağını yaşdanur

Müntehâ kad üzre kim zülfüñ düşübdür toĝrusı

Sürmeli tãvûsı durur tûbâ budaĝın yaşdanur

Vâr ise devlete Necâtî dünyâda şol başdadır

Hâb vardıkca habîbibüñ ayaĝın yaşdanur

300

Necâtî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Her seher gülşende kim mürĝ-i laţîf elhân okur

Hûb dolar meclisinde şanasın hoş hân okur

Bî-nikâb olma habîbim görmesün yüregiñ rakîb

Muşhaf açık olıcaķ dirler anı şeytân okur

Âyet-i hüsnîni dil hoş vecihle takşîr ider

Şanki Yûsuf sûresini Hâzreti 'Oşmân okur

Vâ' izâ pend itme yâriñ lebleri vü kânına

İtme beyhûde kelâm anlara kim Qur'ân okur

Cem' oluñ âşüfte diller kim bu gice bir ğarîb

Dil otâĝına ğamı cãnâne-i cihân okur

301

Necâtî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Ehl-i şîrîniñe hıızrîñ çeşme-i hayvânıdır

Şakınursın haste dilden şanki âdem cânıdır

Geldügince gam gönül milkine cân karşı çıkar
Nice ‘izzet itmesün bir memleket sultânıdır

Meyl iderse hadd ü kaydına ragbet irişmesün
Ki ol gül-i şimşad perver gülşen-i rûhânîdir

Ka‘be ise ‘arızın zülf-i siyehdir örtüsü
Cennet ise ruhlarnın şa‘bân saçın derbânıdır

Çeşm-i sermesti Necâtî gerçi fettân ańılur
Şol leb-i şirini gör kim niçe âdem cânıdır

302

Necâtî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Beni hürile öldürse demek ol yâre kanlıdır
Helâl olsun benim kânım yigittir delükanlıdır

Ferha ol tîğ-i hışmile dimiş öldürürüm seni
Dirigâ ‘ahdine tırmaz şanasın kara kanlıdır

İşitdüm ki rakîb ölmüş habîbîn ‘ömri çok olsun
Kapuñdan bir seg eksilmiş anı şanma zamanlıdır

O mâhı nâgihân görsem baña söylemeyüb küster
Kalur barmağım ağzımda gören dir ki canlıdır

Necâtî iy perî çehre katı üftâde olmuşdur
Yüziniñ rengi zerd olmuş göziniñ yaşı kanlıdır

303

Necâtî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Halk-ı ‘âlem ‘aşkıma âh u fiğânımdan tıyar

Gice āteş-i şu‘ lesi gündüz duḡānımdan tıyar

Ṭanmamağ ile meger ol gonca leb ben bülbülin
Her şehir derd-i derūnum dāstānımdan tıyar

Ağzı remzin belī sırrın şerḡ iderdim cū be cū
Kimse yokdur benim rāz-ı nihānımdan tıyar

Çeşm-i ebrūsı ḡayālī fāş ider sırrım filān
Beg kılı olduğımı şīr ü kemānımdan tıyar

Ben Necātī’yim didüğimdir giriftār olduğum
Cümle güzeller beni nām u nişānumdan tıyar
[41b]

304

Necātī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Devr-i güldür Allah Allāh bu ne nāzik çāğ olur
Gül yañağında semen penbeyle kan almāğ olur

Gözlerimden ayağıña toprağın ırmağ istesem
Gözlerimden ayağıñ toprağına ırmāğ olur

Yüzüñ egüb ağladuğumca vişāl ister gönül
Kim bahār eyyāmınıñ yağmurı bāl ü bāğ olur

Sīnemiñ ağıñ görüb raḡm eylese şarılsa yār
Bunca derdim vāriken tığ üsti baña bāğ olur

Yāre cān virdiñ Necātī ḡūn-ı ḡalāş itdiñ yine
Vay ne kurtuldiñ seni kimse dimezdi şāğ olur

305

Necātī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Dilberâ küyîña seniñ gūyâ ki cennet bağıdır
Cilve kıl tāvūs-veş hâliñi hüsñüñ çağıdır

Her gice tâ şubha dek rüşen-i çerâğında şehâ
‘Âşık-ı dil-ḥasteniñ yanan yüregi bağıdır

Ruḥları nâzikligi ol ‘ömri çoğ ol seniñ
Şanasın şimdi açılmış taze gül yaprağıdır

Ḥil‘at-i hüsñün giyüb şalduğınca ol şanem
Zinet için yüziñ üstünde zülfin tağıdır

Ġamzeñ oḡları ḥayâlin neyleyim didi didi
Şakla anı dilde kim mihr-i muḥabbet dāğıdır

Ġamzesi öldürdüğine iy Necâtî ġam yeme
Ḳatlüñe ḥüccet yazan sîmîn eli barmağıdır

306

Necâtî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Hem dem olan ġamze-i ḥunrîzüñe başdan çıkar
Gizlü rāzını ‘âşıkıñ ol terk-i ser kişiden çıkar

La‘l-i dūr efşânına cāniñ nişâr itseñ n’ola
‘Âşık-ı serbâz olanlar cān ile başdan çıkar

Her ne siḥr olusa ol çeşm-i sâḥirden gelür
Her ne firne vār ise ol zülf-i serkeşden çıkar

Ṭolanur âşüfte diller genc-i ruḥsârıñ seniñ
Bir gün ol dīvâne de zülfüñ gibi başdan çıkar

‘ Ārız-ı ruhsâr içinde hatt-ı ‘ anber bār dost
Dūd-ı müşk āsā durur kim āb u āteşden çıkar

Gönlini nerm idegör hüsni-i bahārı geçmedin
İy Necātî lāle gibi rızkıñı taşdan çıkar
307

Necātî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Terk itdi kūyını yine ağıyār idüb sefer
Her kim işitdi ki didi fi’n-nāri fi’s-sağar

Dilberler içre gün gibi çün bî nazîrsin
Göster cemālîñi görelim bir dem bir nazar

Gel nisbet itdügi özünü haddüñe bu kim
Nâzıklügile halka şehâ kendüyi şatar

Bezmiñde şevkden ezilür dā’imā saña
Bilmez mi yemege boğazı iplüdür şeker

Tîğ-i cefâñile diyeler ben Necātî’yi
Ölsün mi neylesün seni iy bî-vefâ sever

[42a]

308

Necātî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Cām-ı şerāb-ı ‘ aşkıñla Cem degil miyüz
Bezm-i gamıñ şafāsına hürrem degil miyüz

Bāğ-ı ruhuñda dāne-i hālüñe iy perî
Meyl eyleseñ ‘ ceb midir âde degil miyüz

Ger zerre vār itmeseñ ol āftāba meyl
Bir zerreden bu yolda dañi kim degil miyüz

Bezm-i neşāta niçün iletmez bizi raķīb
Cenk-i ğamda nāleye hemdem degil miyüz

Dilber cemāl-i vaşfin idelden Necātī'yā
Üslüb-ı nazm içinde müselleme degil miyüz

309

Kātibī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Yāriñ gerçi la' l-i lebi tāze meyvedir
Öpmege virmez işi vü güci baña şivedir
Göñlüñi virme pırzen dehre merd iseñ
Kaldı niçe kişiden ol bir köhne bivedir

Dil derd-i ' aşka düşmeyicek eylemez huzūr
Kimdir tarīķ-i ' aşkı diyen kim girivedir

Nāz ile ğamze eyledüğine yāriñ göñül
Aldanma saña anıñ kaşdı mekr ü divedir

Yüzüñe güldüğüne inanma şaķın raķīb
Ey Kātibī bilürsin işi anıñ livedir

310

Kātibī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ġonçayı gülşende ol gül yüzlü yārim şandılar
Bülbülün efgānını feryād ü zārım şandılar

Mest-i ' aşķım gördiler deşt-i belāda sāķiyā
Lāle-i şahrāyı cām-ı hoşgüvārim şandılar

Şöyle almışdır melâmet sengi etrâfım yine
Anı görenler benim muhkem hışârım şandılar

Tüsen-i çerhile mihri seyr eylerken gördiler
Esb-i nâzile benim ol şehsüvârım şandılar

Kâtibî hicrinde yâriñ şöyle dökdüm gözyaşu
Büyidi deryâyı eşk-i bî-karârım şandılar

311

Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Deheniñ sırrını var mı didim iy mäh bilür
Nâzile geldi didi gıyâbı Allâh bilür

Giceler şubha degin dedi ile ol mähniñ
Ben neler çekdüğimi âh şehergâh bilür

Şol gedâ kim vara kul ola eşigiñde seniñ
Kendüyi pâdişehim 'âleme ol şâh bilür

Ol şanem mihr-i vefâ eylemegi bilmez mi kim
'Âşıkâ cevır ü cefâ itmegi her gâh bilür

Bir zamân Kâtibî iy mäh gamıñsız olmaz
Râh-ı 'aşkıñda anı kendüye hemrâh bilür

312

Kâtibî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Nigârniñ iy gönül ince belin olmaz çoğan dirler
Gir cân bahşını şorsañ kıtar ol cânâ cân dirler

Yüzi issi durur gâyetde tığ-i gamzeñle cânâ

Görünce anı her dem ‘āşık-ı bî-çāre kân dirler

‘Aceb kıttāl imiş ol bî-vefānıñ çeşm-i hunrîzi
Gözi ilişdüğine zerrece virme emān dirler

Kadeh şun sākiyā ol gönca leb meclisde açılsun
Hicābın kişi lebin açar şerāb-ı erguvān dirler

Bilümi iki bükdi derd-i ‘aşkıñ her gören cānım
Seni ey Kātibî pîr eylemiş ol nev-civān dirler

[42b]

313

Kātibî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bugün mücrim iseñ yārın şefā‘ at hāhım vardır
Tayan sen zühdüñe zāhid bizim Allāhımız vardır

Şakın ‘uşşāka ey mihr ü cefā itme vefā eyle
Yağar bir demde eflāke kül eyler āhımız vardır

Yoluñda cān-ı şîrîni virirseñ iy saçı leylā
Ne ğam Ferhād ile Mecnūn gibi hemrāhımız vardır

Niçün zulm eyleyüb ğamzeñ döke nā-ħağ yere kânım
Seniñ gibi begi ‘adl eyleyici şāhımız vardır

Bize germ olmasun mihr-i felek ey Kātibî hergz
Aynı on dördine beñzer bizim bürhānımız vardır

314

Kātibî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Seniñçün dostlar baña ‘acīb cānānedir dirler
Benimçün saña düşmenler ‘acīb cānānedir dirler

Gözüm yaşını gözler firḳatînde ey leb-i şîrîn
Hikâyâtına Ferhâdîñ ḳurı efsânedir dirler

Görenler nûr-ı ‘aşḳıñla seni iy şem‘-i bezm ârâ
Ṭavâf itmege yâriñ kūyını pervânedir dirler

Alub sevdâ-yı zülfüñ boynuma şûrîdîñ olaldan
Benimḳün ḥalḳ zencîrini sürer dîvânedir dirler

Uyurken Kâtibî yâri bulub bir bûsesin aldım
İşidenler benim bu vaşfımı rindânedir dirler

315

Kâtibî

Mef‘ûlü / Mefâ’îlü / Fe’ûlün

İşidüb âhımı benim her bâr
Ḳalbi seng iken âh i der kūhsâr

Baña cevır itdüğüne ağlamazım
Ḳorḳarın saña âhım eyleye kâr

Söz uzanur zülfüñi ḳılursam vaşf
Añıcaḳ evc virir ḥikâyet-i yâr

Gelse yâriñ ḥayâli göñlüme dir
Leyse fi’d-dâr ğayruhü’d-deyyâr

Kâtibî vaşf-ı ḥatṭ-ı yâri vaşf eyle
Ḥüsn-i ḥatṭile ḥûb olur iş‘âr

316

Kâtibî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün

Tekellüm eyledikce lebleriñ üstüne cân ditrer
Yüzüñ gördükce ey mehrü seng-i mihr ü cân ditrer

Bi hāmdî'l-lāh seniñ 'aşkıña beni şol hāle irgürdi
Derūn-ı dilden āh itsem zemīn ü āsumān ditrer

Sen ki ey bī-vefā cevriñle şöyle bī-mecāl oldum
Te-i hicriñde şan'atından bu cism-i nātuvān ditrer

Yer itdikce ayağı baña virsün dā'imā sākī
Seniñ şimdi eliñ ayağıñ iy pīr-i muğān ditrer

Şarardım za'af la āh eylesem tutar beni lerze
Yel esdükce nitekim Kātibī berg-i hazān ditrer

317

Kātibī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Pāyuña yüz sürmege ben hāke himmet yok mıdır
'Aşık-ı bī-çāreye hergiz 'ināyet yok mıdır

Cevrle 'uşşākı öldürdün bugün iy serv-i kad
Kādı olmaz mı Hüdā yārın kıyāmet yok mıdır

[43a]

318

Kātibī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Cihān bāğında dil bir serv-i kāmēt nev-civān gözler
Nice ebleh olur zāhid görñ hūr-ı cinān gözler

Naẓar itdikce kaşr-ı yāre dil vaşlın ümīd eyler
Nitekim yāveri şāhın şayd idenler āşiyān gözler

Göñüller zülfiñe meyl eylese āgāh olur ğamzeñ
Şanasın bir harāmīdir gücile kārban gözler

N'ola cām-ı lebi şevkile yārîñ bāde nūş olsam
Beni meclisde dāyım iy sākî pîr-i muġān gözler

Seg-i kūyile cehd it em sefāl ol Kātibî yārîñ
Cihānda görmedim anlar gibi bir haqq-ı nān gözler

319

Hayretî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

‘Aşka kıl olalı bu göñlüm ħalāyıkdan kaçır
Merd olan nā-maħrem ile āşınālıkdan kaçır

Rişte-i peyvende sŷzen gibi göz dikmez göñül
Şanki ‘îsî-i mücerreddür ‘alāyıkdan kaçır

Künc-i fırkatde ġam-ı dilberden olmaz dil berî
Kişi ġurbetde kaçan yār-ı muvāfıkdan kaçır

‘Āşık incinse cefādan bil vefādan dŷrdur
Yār-ı ‘āşıkdan kaçan kaçsa yaraşıkdan kaçır

İttiħād-ı ma‘nevî kesb ide gör iy Hayretî
Şüretā maħbûb olan elbetde ‘āşıkdan kaçır

320

Hayretî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bî-vefā o da vefādan görmedi hergiz eşer
Nice yaşlar yaşadı ħattā ağardı çeşm-i ter

Sen gerek lutf u gerek kahr eyle baña iy şanem
Her ne kim gelse Ĥüdādan bilürem ben ħayr u şer

Şaklayub tîr-i ħavādişden vücūd-ı pākîñi
Yiridir tutsun felek üstüne bi çerġi siper

Ağlamakdan döndi berge dāye düşmüş mūya ten
Göreyin şimden girü nār-ı muḥabbet kim yaḳar
Ḥayretī ehl-i hüner çoḳdur velī ‘ ayb olmasun
Görmedim ben kimse ʿaybın görmemek gibi hüner

321

Ḥayretī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Nevbahār oldı göñül şöḫbet-i şaḫbā demidür
Ya‘ ni gül mevsimidür cām-ı muṣaffā demidür

Oldı iḫyā ḳamu emvāt-ı nebātāt-ı cihān¹¹⁵
Nefs-i bād-ı şabā şanki Mesīḫā demidür

Ṭağıdub yār ruḫı üstine sünbüllerini
Didi eyyām-ı bahār oldı vü sevdā demidür

Seyr idüb¹¹⁶ gülşeni boyun ve ḳulaḳ açmış güller
Dive aldanmadı şunlar zārīfā demidür¹¹⁷

Ḥayretī mevsimidür gūşe-i ḡamdan çıka gör
‘ Ālem ü ‘ ıyş u şafā gülşen ü şaḫrā demidür

322

Ḥayretī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Düşmenüm ḫandān u ben giryān olam lāyık mıdur
Her dem ol şādān u ben nālān olam lāyık mıdur

¹¹⁵ cihān: zemīn (H.D)

¹¹⁶ seyr idüb: seyr ider (H.D)

¹¹⁷ Dive aldanmadı şunlar zārīfā demidür bu dize Ḥayretī Divanında
Gel gel bülbül-i şeydā ki temāşā demidür şeklinde yer alır.

* Baḫr-i ‘ ışḳa şalalum fülk-i dili n’olsa gerek
Nevbahār oldı sefer mevsimi deryā demidür

Vā‘ izi diñleme ‘ ıyş eyle perī-rūlar ile
Dīve aldanmadı şunlar ki zārīf ādemīdür
(Ḥayretī Divanında yer alan bu beyitler mecmū‘ada yer almamaktadır.)

Hoş geçe sāyeñde her laḥẓa ḳara yüzlü raḳīb
Sāye-veş ben ḥāk ile yeksān olam lāyık mıdur
Şunasın¹¹⁸ her derdi yoḳ nā-merde vaşlıñ şerbetin
Ben belā küncinde bī-dermān olam lāyık mıdur

İre düşmen menzil-i maḳşūdına dostlar müdām
Vādī-i ḥayretde ser-gerdān olam lāyık mıdur

İre ʿid-i vaşla her ḳurbāna lāyık olmayan
Ḥayretī geñ yerde ben ḳurbān olam lāyık mıdur

[43b]

323

Ḥayretī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Be bu Rūm illeridür rind¹¹⁹-i süḥandānlar olur
Bu irem gülşenidür mürğ-i hoş-elḥānlar olur

Altun üsküfler yalıñ yüzlü güzel sāḳīler
Şoḥbeti rūşen ider şemʿ-i şebistānlar olur

Sāḳ u sāʿ id şıḡayub nāz ile sāḳīlā ider
Be bu yerlerde ne hoş serv-i ḥırāmānlar olur

Cān ḳatar cāna ṭolu içüb öpüşdükce müdām
Bu da bir gūşe durur bunda güzel cānlar olur
Bir ḥarābāt evidür her kūşesin¹²⁰ seyr itseñ

¹¹⁸ Şunasın: şuna ol (H.D)

¹¹⁹ Rind :bunda (H.D)

¹²⁰ Kūşe: bucağ (H.D)

* Cān ḳatar cāna ṭolu içüp öpüşdükçe müdām
Bu da bir gūşe durur bunda güzel cānlar olur

Bir iki cürʿ a ile ʿ aḳlın alurlar ḳişinüñ
Cān u dil ḡāret eder āfet-i devrānlar olur

Ḡonce-veş bülbul-i dil-bestelerüñ ḡöñlin açar
Çoḳ güler yüzlü gūşāde gül-i ḥandānlar olur

Ḥayretî gibi nice vâlih ü ḥayrânlar olur

324

Ḥayretî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

‘Âşıka dilber selâmından selâmetler kıpar

Ḥaḡ budur yoldaşlar çok dürlü ḥalletler kıpar

‘İşk bir deryâ-yı bî-pâyândır anda her nefes

Başıma bir dem ¹²¹benüm mevc-i melâmetler kıpar

Şehrimüz bir gülşen-i ḥüsn-i melâḥatdür bizim

Çok lebi gonce yüzi gül serv-i kâmetler kıpar

İtseler seyrân için ol serv-i kâmetler kıyâm

Fitneler kalkar ayâğ üzre kıyâmetler kıpar

Bir zarâfet gülîstânıdır bu yerler Ḥayretî

Şad hezârân bülbül-i bâğ-ı belâgatlar kıpar

325

Ḥayretî

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Ne melâmet gibi bir künc-i selâmet bulunur

Zî nedâmet gibi eglenmege âlet bulunur

Ne benüm zaḥmuma zaómet gibi şıḥḥat görünür

Ne menüm göñlüme miḥnet gibi rāḥat görünür

Ne ben üftâdeye ḡurbet gibi raḡbet yeri var

Ne bu dil-dâdeye zillet gibi ‘izzet bulunur

Ne olur meykede künci gibi ḥürmet-i şadı

(Ḥayretî Divanında yer alan bu beyitler mecmû‘ada bulunmamaktadır.)

¹²¹ Başıma bir dem: Bâd-ı âhum (H.D)

Ne Һarābāt gibi bir gūşe-i vaḥdet bulunur
Ḥayretī'nüñ yoğ ise ʿaqlı ne var ey şūfī
Her ne deñlü dir iseñ ğaflet ü ḥayret bulunur

326

Nizāmī

Mefʿülü / Mefāʿilü / Mefāʿilü / Feʿülün

Şol çeşm-i siyehkārıñ kaşdı dil ü cān eyler
Bir gün bilürem beni rüsvāy-ı cihān eyler

Tenevvür ğam-ı hicriñ itdi cigerim biryān
Efkārımı vaşlıñ o şeb bağrımı kān eyler

ʿAşkıñ oda yakduğca dil ḥānesini şāhım
Gökler yüzini āhım kabkara duḡān eyler

Cānım gibi şaklardım ʿaşkıñı derūnımda
İllā ki gözüm yaşı ol sırrı ʿayān eyler

Gülzār-ı cemāliñden menʿ itme Nizāmī'yi
Gül yüzüñi gördükce karşıñda fiğān eyler

326

Ḥayretī

Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilātün / Feʿilün

Her nefes hem-dem-i zāğ ol yüri elden ne gelür
ʿAndelībüñden ırāğ ol yüri elden ne gelür

Beni yakmağa od ol meclisini yārlaruñ
MüstenİR eyle ol¹²² yüri elden ne gelür

[44a]

Ğam degül ben olayın derd ü firāk ile şehā
Sen hemān dünyāda şāğ ol yüri elden ne gelür

¹²²Ol: çerağ (H.D)

Ḳande seyr eyler iseñ eyle hemān gel yine¹²³ tek
Alnı açık yüzi āğ ol yūri elden ne gelür

Zāğla taldı cihān gülşeni çün Ḥayretī'yā
Bülbül-i bāğ-ı ferāğ ol yūri elden ne gelür
327

Kemalpaşazāde

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Yanarım fırkat ile nāra elimden ne gelür
İrmezem vuşlat-ı gülzāra elimden ne gelür

Umarım vaşluñı dāyim girmez ele
Düşerim hicriñle nāra elimden ne gelür

Ehl-i ḥikmet ḳamu derdüme devā istediler
Bulmadı kimsesi çün çāre elimden ne gelür

Yüzüñi örmezisem şām u seherde yine ben
Yürürüm 'āciz ü āvāre elimden ne gelür

Hem çü Manşūr ene'l-ḥaḳ didi 'aşkıñda gönül
Şer' le tıtdı çeker dāra elimden ne gelür
328

Ḥayretī (Nā Ma' lūm)¹²⁴

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Ḳatlime ğamzeleriñ ḥançeri tīrān getürür
Ḳorḳarım bir gün anı iki gözüm ḳān getürür
Her yaña cism-i şehā nāz semendine binüb
N'ola ḥayvān ise ey ūḥ-ı revān cān getürür

Bende oldu saña heb ins ü melek cin ü perī

¹²³ Yine : gibi (H.D)

¹²⁴ * Bu gazel mecmū'ada Ḥayretī'nin gazeli olarak gösterilmektedir.
Ancak divanında böyle bir gazele rastlanılmamaktadır.

Varsa la‘l-i lebiñ mühr-i Süleymān getürür

Eksik itme sitem-i zulmiñi cānı bizden
Her ne cevriñ vār ise bu dil-i nālān getürür

Ėarķ-ı ĥūn olalı müjgān-ı ĥaķiri gūyā
Merdüm-i dīdeleri pençe-i mercān getürür

329

‘Ömrī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Halka ĥalka şalınanlar saç mıdur sünbül midür
Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

Denk-i sergerdān idüb ayaklara şalın beni
Bu kara baĥtım mıdır ‘anberin kākül midür

Pür şafā idüb beni meclisde sermest eyleyen
Bāde-i şākī midir ya nergis-i şerre midür

Hāle renk ol acı içüb söze gelse şevķle
Dirler ol ĥūr-ı behişte gül müdir bülbul midür

Müşküli var ‘Ömrī’niñ yok dime şorsun dostum
Lebleriñ rengi cigerler kıan mıdır mül midür

330

‘Ömrī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Cām-ı la‘liñ serfirāz itmez dil-i bī-çāreler
Hiç olur mı bādesiz ārām ide āvāreler

Gözler olmuşdur serāser kıanlar aĥlar ĥālime
Sine-i çākimde ĥamzeñden açılan yāreler

Âsmān-ı dergehiñde hān-ı ‘āşıkdır şafağ
Dāne dāne nūr başıdır encem-i seyyāreler

Sine-i sīmīn açub hūrşīd-i tābān gösterir
Şubḥ gibi yakasın çāk eylese mehpāreler

Bī-dil ü bī-şabr u bī-ārām iderler ‘Ömrī’yi
Hūblar mekkāreler saḥḥāreler ‘ayyāreler

[44b]

331

Nevālī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Ben ol şāhım ki şahrā-yı fenā gibi konağım var
Ḥabāb-ı eşk-i hūnīnden niçe rengīn otağım var

Ben ol pīrim ki iy zāhid bu ‘ālem hānḳāhında
Meh ü mihr ü cihān ārā gibi rūşen çerāğım var

Ben ol dervīş-i ‘aşkı kim bu sīnem tekyegāhında
Derūn-ı dil gibi bir āteşīn köhne ocağım var

Ben ol rind-i ḥarābātım ki ‘ālem bezmgāhında
Elimde cām-ı gülgūnı gibi sākī ayağım var

Ben ol şayyād-ı dehrim kim hūmā-yı vaşl-ı dildārı
Nevālī şayd içün müjgān-ı çeşmimden duzağım var

332

İshāk

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Karşudan bir gül-i gülzār-ı leṭāfet görünür
Kāmeti serv ırakdan ne kıyāmet görünür

Dest-i cevriñle ḥarāb oldu didim hāne-i dil

Nāzla geldi didi aña merāmet görünür

Vār ise mihr-i gönülden dem urur bād-ı şabā
Ol sebebdendir aramızda muḥabbet görünür

Hicr-i la‘ liñle za‘ ifim ki gelürise ecel
Tende cānım arayub bulmada miḥnet görünür

Ele girmezse eger iki cihānıñ cānı
Bu cāndan bize İshāḳ ferāḡat görünür

333

Zātī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Düşde şifi baña şāfi leb-i cānān görünür
Ḳalb-i bīmāra¹²⁵ Ḥüdādan¹²⁶ yne dermān görünür

Teşneyem la‘ liüñe ḳandur beni didüm didi yār
Şuşaduñ ḳanuña sen gözlerime ḳan görünür

Düşmeye¹²⁷ dünyede düşmen daḡi ‘ aşḳ ateşine
Dostlar mü şkül imiş gerçi ki āsān görünür

Tütiyā gibi ḳaparsam n’ola iziñ¹²⁸ tozını
O benüm gözlerüme kuḡl-ı āafāḡhān görünür

Zātī’yā ol māh görünmez baña her gāḡ dime kim
Şaña bir gün şaḳın¹²⁹ ol āfet-i devrān görünür

334

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

¹²⁵ Bīmār : bī-çāre (Z.D)

¹²⁶ Ḥüdā: Ḥaḳ (Z.D)

¹²⁷ Düşmeye: Düşmesün (Z.D)

¹²⁸ İzin: kūyuñ (Z.D)

¹²⁹ Şaña bir gün şaḳın: Ğafil olma saña (Z.D)

Himmet ehlinüñ deşt-i fenā her dem mekânıdur
Şeb târiñ ğam yanında rûz-ı şâdmânîdür

Şafaķ şanmañ görinen dâmen-i cellâd çerh üzre
Şehîd-i tîğ-i ‘aşķ olmuşlardır ki ol baĝrı kıanıdur

Görinen gün degildir işbu tāk-ı âsmân üzre
Bu gönlüm şāhbāzınıñ o zerrîn âşiyânıdur

Gedā gibi giyüb şālı baķarsam sîneye dāĝı
Beni ‘ayb itme ey mihrüñe ‘âşıklık nişânıdur

‘Ubeydî kimdir dirse ger ey rûh-ı muşavver ol
Belâ deyrinde kıaldı naķş-ı hüsñüñ âşiyânıdur

335

‘Ubeydî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bu çerhi âsmân şanmañ benim ol dūd-ı āhımdur
Görinen cā be cā encem-i şerār nār-ı āhımdur

Bu tāk-ı lāciverdîde görinen gün degil iy meh
Şeh-i mülk-i fenāyı ol benim zerrîn külāhımdur

[45a]

Benden öğren şan‘atı ‘aşķı gel iy şūfî ki çün
‘Ādeti meşhûrdur bilmez belinden öğrenür

Şan‘atı derd ü belā çekmede üstād oldı dil
‘Āşık olan gerçi fi’l-cümle bu fenden öğrenür

‘Ālemi hayretde şeydālanmak ile iy ayretî
Şöyle hayrân sen ki her dīvāne senden öğrenür

336

Firākî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gözyaşından yazsam ol dildāre ḥasretnāmeler
Ḥāmeler ḵān ağlayub eyler ṣikāyetnāmeler

Diñle bülbül nālesin vaḳt-i seḥerde nāl ile
Şafḥa-i gülde oḵur gülşende fırkatnāmeler

Ḥūn-ı dilden dār-ı dünyānıñ der-i dīvārına
Mācerālar yazayın olsun vaṣiyyetnāmeler

Ḥızr iriṣdi ḥaṭṭ-ı dilber ḥün diyār-ı ḥüsnüne
Geldi her bir ‘āşıḵa şundi muḥabbetnāmeler

Devr elinden pāmāl olan Firākī sen misin
Bu felekler kime oḵunmaz felāketnāmeler
337

Ca‘ ferī

F ā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Dil metā‘ -ı vaşla ger cān virmege ikrār ider
Sen şanemden ğayrıya ol şanemā kim bāzār ider

Ḳubbesiydi her büt ol şimdi nādımdır añā
Ḳaşlarıñ miḥrābına girmişdurur istiġfār ider

Yār terk itmek kolay sen ta‘ n-ı düşmen daḥi güc
Ṭatlu cānından kişiyi acı söz pür şerār ider

Öldürür biñ kez beni bir laḥzada yüz nāzile
Düşmen itmez dostlar anı baña kim yār ider

Dost ‘uşşāḵını şaymış Ca‘ ferī yād itmemiş
Beñzer ol bī-çāeniñ añağa ismin ‘ār ider

338

Ca‘ ferī

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Her ki 'aşkıñda seniñ iy serv-i kıad serden geçer
Tāc-ı kisrā terk idüb baht-ı senglerden geçer

Gerçi te'sir eylemez nālem sañā ey seng-i dil
Key hāzer kıl tır-i āhımdan ki mermerden geçer

Kaşlarıñ şimşir-i 'aynıñ dā'ire-i zülfüñ resen
Hālîñ ol cāzū-yı Hindüdür ki enberden geçer

Gül yüzüñ rüşenlügi bāğ-ı iremdendir ziyād
Ruħlarıñ rüşenligi māh-ı münevverden geçer

Nār-ı fırķat gedüginde sīnem içre hem-ü 'ūd
Ca' ferī' ya böyledir bi'l-lāhi mermerden geçer

339

Fazlī

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Gönlüm dolaşıb zülfüne tıtgın olacağdur
Her kim ki sever Leylā Mecnūn olacağdur
Gördüm ki düzer 'askerini zülf-i siyāhuñ
Didim bu gice üstüme şeb-ħān olacağdur

Her kim ki benim gözlerümiñ yaşını gördi
Bu eşme didi āħiri Ceyħūn olacağdur

Ger bād-ı şabā virmese zülfüñ ħaberinden
Āħ kim cigerim nāķe gibi ķān olacağdur

Olsun ħam ile Fazlī sezādır didüm mi
Her kim ki sever ħūbları mağbūn olacağdur

[45b]

340

Şem'i

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Leb-i gönca meyyā anca kaddi serv-i şanevberdür
Güzeller içre müstetā be gāyet hūb dilberdür

Sa'ādet mülkiniñ şāhı melāhat evciniñ māhı
Begim vallāhi bi'l-lāhi serir-i hüsne serv-i zerdür

Bugün dünyāda ol māhıñ şoranlar hüsni evşāfın
Gitmiş tal'at-ı kamer hüccet-i çini verd-i aḥmer

Hurūf-ı nāmını şorsañ olubdur kırk sekiz vü kırk
Daḥi bu dört hurūf üzre şabāḥ şems-i ezḥadur

Belki toḡsan iki sālī olubdur 'aşkınuñ Şem'ī
Atar oklar kaşı yāya yañağı verd-i aḥmerdür

341

Hüseynī

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Kemāl-i 'aşkile 'aşık ne şān u ne nişān ister
Riyālu zūhdile şūfī-i sālūsı cinān ister

Ola ger dībān-ı 'ālem-i ḡudsiñ o dergāhı
Eşigi Ka'be-i maḡşūd ola bir āstān ister

Hemīşe yüzi gül ḡāmeti serv ile bu göñlüm
Hevā-yı seyre gülzār ile geşt-i bostān ister

Cihānda sensin vaşl-ı ümmīd-i yār iden iy dil
Zehī her ins ü cān ile daḥi hūr-ı cinān ister

Hüseynī'ñ ey gözi hūnī seni gördükce her laḡza
Müjeñ ḡançerlerinden sīnede cānı emān ister

342

Ṭabi'ī

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ne tende cāme-i ' izzet ne serde tāt-ı devlet var

Ne elde pāye-i rif' at ne dilde meyl-i şehvet var

Meyiñ keyfiyet hālını benden şorşañ iy zāhid

Mezāk ehli degilsen anda bilmezsin ne lezzet var

Şayub dil şışesini başımı akıtma rengini āb

Hazer eyle Hüdā'dan hey kıyāmet rüz u sāt at var

Yanımda efsar dārāyı añmak derd-i ser virmek

Benim sevdā-yı zülf-i yār ile başımda hālet var

Gedā ol Tabi' i' yā öyle esir-i lezzet-i devlet

Olur lezzetde devlet āhirinde devletiñ let var

343

Himmeti

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bir mehiñ mühriyle yanar bu ciger biryān olur

Hasret-i la' l-i lebi yādile bağrım kan olur

Ger iderseñ gerdenim ger tığ-i ğamla dönmezem

Çıksun ol gözleriñe luḫfin bilmeyüb giryān olur

Seng-i cevriyle binā olalı göñlüm tekyesi

Eksik olmaz ūz şeb derdile ğam mihmān olur

Nār-ı aşkıñla dutuşdı mürğ-i dil pervāne var

Şem' -veş yanar zebāñım çeşm-i ter giryān olur

Çerç-i bed mihriñ elinden Himmeti bī-çāreniñ

Tağlar ile sinesi yangūn dili biryān olur

344

Duḫāni

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ol leb-i cān perveri āndıkça bağırm k̄ān olur
Şem‘-veş yanar zebānım gözlerim giryān olur

Başıma yüz dürlü miḥnet gelse senden dönmezem
La‘net ol bu ara kim bir depmeden vīrān olur
[46a]

Hāṭırım seng-i selāmetle yapılmış tekyedir
Ol sebebdan ki belā vü kāh miḥmān olur

Bir ḥarāret virdi ‘aşkıñ ‘āşık-ı bī-çāreñe
Korḳarım bir gün hemān mecnūn gibi ‘üryān olur

İy diriğā bī-vefā gerdūn elinden niçe bir
Bu Duḥānī bende ‘izzet odına biryān olur
345

Minnetī

F ā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Ol gül-i nevreste’i gördükce göñlüm şād olur
Şaḳıyub bülbul şıfat dīvāne dil dil-şehr olur

Şevḳ-i şem‘a küp düşer pervāne veş her dem be dem
Ol sebebdan yanmağa bī-çāe dil mu‘tād olur

N’ola ‘aşkı benden öğrense ne ṭañ Ferhād u Ḳays
Ḳābil-i şākird olan üstāddan üstād olur

Ḥasret-i la‘l-i lebiñle giryeler itsem n’ola
‘Āşıkı āşüfte dāyım işi feryād olur

Sırr-ı ‘aşkı ne bilür ey Minnetī Mecnūn olan
Her şacı Leylāya şanma dil viren Ferhād olur
346

Fuzūlī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Benüm kim bir leb-i hanân için giryânlığım vardır
Perîşân turreler devrinde sergerdânlığım vardır

Yaşım taht-ı revândır tâc-ı zerrîn şu‘ le-i âhım
Görün kim devlet-i ‘aşkında ne sulţânlığım vardır

Yumulmaz eşk tuğyânından ister çeşm-i hûnbârim
Ne gâyetde görün öz hâlîme sulţânlığım vardır

Lebiñ devrinde kim insan olan cân dir aña muţlak
Eger âb-ı hayât itsem taleb hayvânlığım vardır

Fuzûlî câm-ı mey terkin kılub zühdile takvâdan
Kamu dâniyâ rüşendir bu kim nâdânlığım vardır

347

Fuzûlî

Mef‘ûlû / Mefâ’îlû / Mefâ’îlû / Fe’ûlûn

Ey gül ne ‘aceb silsile-i müşk-i teriñ var
Veh veh ne belâ cân alıcı ‘işveleriñ var

Didim yeter it cevri çü hâk-i rehiñ oldum
Didi ki yeter cevri saña tâ eşeriñ var

‘Aşk içre gönül dime ki ben bî-hüdem ancağ
İy gâfil özüñden seniñ ancağ haberiñ var

Çok bakduğıñ gamze ile bağırın ezersin
Heme ime ki bakmazsıñ anıñla nazarıñ var

‘Aşk ehline ol mâh Fuzûlî nazar itmiş
Sen hem özüñi kestir eger bir hüneriñ var

348

Fuzûlî ¹³⁰

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Ezel kâtibleri ' uşşâk bahtın kara yazmışlar

Bu mazmun ile hattâ ol şafha-i ruhsâra yazmışlar

Gülistân-ı ser-i küyîñ şıfatın bâb bâb iy gül

Hatt-ı reyhânile cedvel çeküb gülzâra yazmışlar

İki satr eyleyüb ol iki meygün la' ller vaşfin

Gözler her birin bir çeşm-i gevher bâra yazmışlar

Girüb büthâneye felek tekellüm cân hayretiñsiz

Muşavverlerine şüret kim der-i divâra yazmışlar

Yazanda Vâmîk u Ferhâd u Mecnûn vaşfin ehl-i derd

Fuzûlî ednâ hem gördüm ol tømâra yazmışlar

[46b]

349

'Ulvî

F â'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Ey gönül gayrı bir meyl eyleme cânân bir olur

Yediniñ ' aşkı derüniñda yeter cân bir olur

Hüsni Yûsuf görüb aldanma ruḥ-ı sâdelere

Hüsni Yûsuf çoğ olur Yûsuf-ı Ken'ân bir olur

Görmedim hokḳa-i la' liñ gibi rengin yâḳût

Mihr yüz biñ bulunur mühr-i Süleymân bir olur

130

* Havâs-ı ḥâk-i pâyun şerhini tahkîk idüp merdüm
Gubâr ile beyâz-ı dide-i ḥun-bâra yazmışlar

Muharrirler yazanda her kime ' âlemde bir rûzi
Mana her gün dili şâd-pâreden bir pâre yazmışlar

(Fuzûlî Divanında yer alan bu beyitler mecmû'ada bulunmamaktadır.)

Dāğ-ı mühri yeter ol lāle ruḥuñ sīneñde
Āsmāna nazar it mihr-i dıraḥşān bir olur

‘Ulvī’yā şu meh beñzer qanı bir nazm-ı laṭif
Çeşmeniñ ġāyeti yok çeşme-i ḥayvān bir olur

350

Za‘ifī

F ā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Āstānından kaçan kim şehzāde-i devrān çıkar
Güiyā bürc-i felekden bir meh-i tābān çıkar

Her kaçan çıksa şikāra şevket ü ḥışmla ol
Heybet ü temkīnile zal-i Rüstem-i destān çıkar

‘Azm-i rezm itmek diler ol Hüsrev ü Dārā vü Cem
Bendeler iqbāle gelsün Ḥazreti Sultān çıkar

Hüsñ ü ḥalkīle cihānı toplar ol Yūsuf cemāl
Cem‘ oluñ dervişler kim şāhid-i iḥsān çıkar

Gel meded baḥt-ı bed aḥterden şikāyet vaḳtidir
Za‘ifī’yā Sultān Selīm İbni Süleymān Ḥān çıkar

351

Zātī

F ā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Seni bir serv āzāde efendi mübtelā dirler
Cihān aña ġulām iken kul oldı pādişāh dirler

Saña ol gösterüb dünyā gibi itdikleriñ bir bir
Cemāl-i dilbere āyine-i kītī nümā dirler

Be hey kāfir seni cevriye öldürse ol ḥūnī
Baña cevri eyleme yoḥsa işidenler ġazā dirler

Benim cânım acır cânā seni cevriye incitse
İşidenler velī itdiklerin buldı revā dirler

Neler çekdüğini cânā sen anıñ kaşı yāsından
Görenler Zātī'yā cevri eylemek hoş mıydı yā dirler

352

Aḥmed

F ā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Bugün meydān-ı 'aşk içre şu kim merd-i melāetdir
Ta'allukdan ḥalāş oldu anıñ yiri selāetdir

Kıyāmet 'arz idüb vā' iz beni kōrkutma bi'l-lāhi
Kişi yārinden ayrılса hemān ol gün kıyāmetdir

Şalāḥ ü zūhd ü taḳvānıñ riyāsından şaḳınmazsıñ
Çürüdüñ 'ömrüñi zāhid soñı nedāmetdir

Melāmet ḥırḳasın zāhid anıñçün ihtiyār itdiñ
Degil her kişiye lāyık bu bir 'ālī 'alāmetdir

Gözün yaşın döküb Aḥmed seniñçün cümle 'ālem dir
Ne hoş deryāya ḡarḳ olmuş meger şāhib-i kerāmetdir

353

'Ulvī

Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün / Mefā'ilün

Şehā kūyında kim göñlüm gedā-yı müstemendiñdür
Erenler ḥaḳḳı bāş u cânā ḳalmaz bir levendiñdür

Gülün de bülbulüñdür gülşeniñ 'uzlet viren ḥaḳḳa
Cemāl-i dil pesendiñle nihāl-i serbülendiñdür

Sövüb her bir sitemkārı şikāyet virme ṭālī' den

Seni et dil iden rüsvā-yı ‘ālem kendü kendiñdür

Cefā taşın atub incitme yār itdikce düşnāmı
Gerek dögsün gerek sövsün gönül hoş tut efendiñdür

Nazar kııl ‘Ulvī’ye қаpiñda şāhā bunca yıldır kim
Ġaribiñdir faķiriñdir kuluñdur derdmendiñdür
[47a]

354

Ġazel-i Sulţan Süleymān

Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün / Mefā’īlün

Bulınur mı ‘aceb bir gül anıñ yanında hār olmaz
Bir bülbül var mı ‘ālemde enīs-i āh u zār olmaz

Güzeller gerçi vī-haddir cefā vü cevre māyiliz
Eger yolunda cān virseñ seniñle birin yār olmaz

Gözimiñ başıdır revnaķ viren bu gülistāniña
Dime kim olıcaķ bārān bütün gül lālezār olmaz

Ne hoş idi eger dünyā yüze gülmese birķaķ gün
Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāyidār olmaz

Hevā-yı nefse kim uysa Muħibbī şoñı hıcletdir
Bu pendi cānla kim güş iderse şermüsār olmaz

355

Muħibbī

Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlātün / Fā’īlün

Cām-ı ‘ışķı nüş kılduķ mest-i lā yu‘ķıllarüz
Kendimizden geķmişüz tā haşre dek ķānzilleriz

Hār u hasdur virmezüz dünyā metā‘ına gönül
Fāriġuz āzādeyüz ‘ālemde derya-dillerüz

Zāhidā mescidde rindānī inen zemm eyleme
Ġāfil olma biz seni meyḥāne içre dillerüz
Oğumaduk gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rast
Fenn-i ‘aşk içre veyā her vech ile kāmillerüz

Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini
İy Muḥibbī niçe yıl kūyında bir sâ’illerüz

356

Muḥibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Kāh ṣīve kāh ‘işve kāh cevır kāh nāz
Öldürür ‘uşşākı bu nev‘ le itmez iḥtirāz

Nār-ı ğamdan yandı bağrım döndi çenge kāmetim
Sīnede her bir kalem efğānlar eyler hem çü sāz

Şaklayım dirdim şehā ‘aşkıñ rumūzın sīnede
Eşk-i çeşmim rūy-ı zerdim itdi āḥir keşf-i rāz

Zāhidā ‘aşk ehliniñ gel muntehībi yokdur dime
Kānķı mescidde seniñle kılmağı bunlar namāz

Bilmedim bağrı Muḥibbī dilleriñ āhın mıdur
Raḥm idüb kılmağ nāzar itsem eger yüz biñ niyāz

357

Muḥibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Yanmazidi āteş-i hicr ile her dem cānımız
Kūşe-i çeşmimle ger kılsa nāzar cānānımız

Korķārım kim sırr-ı ‘aşkıñ genci bir gün açıla
Key katl-i vīrān olubdur bu dil-i vīrānımız

İy ṭabībā çek eliñ kânūnile olmaz şifā
La‘l-i nāb dilber olmuşdur hemān dermānımız

Ay olur hafta geçer göstermez oldu gün yüzün
Göklere irse ‘aceb mi nāle vü efgānımız

Kim ki öğrenmek diler ‘aşkıñ rumūzın ser-te-ser
Okusun görsün Muḥibbī defter-i dīvānımız

358

Muḥibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gün yüzüñ devrinde cānā āfītāba bakmazuz
Çün kamer āliniñ sırrıyız māhtāba bakmazuz

Kāse-i çeşmim ṭolu nūş eyleriz ḥūn-ı ciger
Kānımız aña aniñçün bu şerāba bakmazuz

Şerbet-i la‘linden özge ‘āşıkā yokdur devā
Gel ṭabībā ḳo ‘ilācı biz cevāba bakmazuz
İstiḥvānım nāye döndi dembedem diller fiğān
Anuñçün ‘ūd u kânūn ü rebāba bakmazuz

Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī’ye vefā
Kā’ilüz her ne gelürse senden ‘azāba bakmazuz

[47b]

359

Muḥibbī

Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Serden ḳāmetiñi biz daḫi bālā bilirüz
Gülşen-i ḥüsniñi derūneden a‘lā bilirüz
Niçe yıldır ki yeler zülf-i hevāsında gönül
Başdan geçmeye olunca bu sevdā bilirüz

Zülfüñi boynuma tağdıñ didim ol yâr didi

Seni dīvāne şıfat vāle vü şeydā bilirüz

Gözlerim yaşına gel şalma gönül zevrakını

Bād-ı hevāile muhālif anı deryā bilirüz

Ğamzeñ öldürse Muhibbî'yi yine ğam yemeziz

Lebleriñ ürdeleriñ ihyāsına ‘ıyāl bilürüz

360

Muhibbî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün/ Fā'ilün

Ey kaşı yâ cānı her kim saña kurbān eylemez

Müşkül olur işi günden güne āsān eylemez

Sen harāb itmek neden ey dil-i vīrānımı

Hānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez

Niçün eylersin dilā fikr-i zaķn dīvānesin

Bu meşeldir varsam nedendir baña eylersin cefa

Kūyuña varsam nedendür baña eylersin cefā

Çün kerīm olan bilürsin zulm-i mihmān eylemez

İy Muhibbî kim görürse āftāb-ı hūsnini

Göz yuar hiç arzū-yı māh-ı tābān eylemez

361

Muhibbî

Mef'ûlû / Fā'ilātun / Mef'ûlû / Fā'ilātun

Derd-i derūnı şormañ hergiz beyāna gelmez

Var mı cihānda bir derd bu hasta cāna gelmez

‘Uşşāk kanın içmiş ğamzeñ işitdim ey dost

Pek kan içerse günde hergiz evķāna gelmez

Şem‘ -i cemāl-i yāre pervāne-veş tıtuşdum
Kimdir deyen benimçün ol şem‘ a yana gelmez

Gül ruhlariñ koyub dil meyl eylemez ciāna
Terk eyleyüb bahārı ‘ārif mizāna gelmez

Ṭutdı Muḥibbī dehri iş‘ārı dilpesendiñ
Seniñ gibi süḥan derildim cihāna gelmez

362

Muḥibbī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

İtdi ol zülf-i mu‘anber kākülün zencīrümüz
Ġam yemek dīvāneler oldı bizim tedbirümüz

Gerçi yolında nigārıñ cān u dil kıldık sebīl
Müstedām olsun ki cevri eylemez taķşīrümüz

Zāhidā men‘ eyleme maḥbūb u meyden dönmezüz
Çün mey-i nābla olmuşdur bizim taḥmīrümüz

Giceler tā şubḥa dek ney gibi efgān eylerüz
Bu ümīde ne getürür görelim taķdīrümüz

Āh kim biz ‘ömr içinde bir nefes hiç gülmedik
Ey Muḥibbī ‘ālem içre miḥnet oldı yirümüz

363

Kātibī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gülmedi ‘ālemde bir gün bu dil-i ğamnākimüz
Bilmeziz ne gösterir daḥi ‘aceb eflākimüz

Acımazdım öldüğüme ey şanem hicriñle ger

İledürse bu şabā kūyuña āhîr hâkimüz

[48a]

Gözlerim yaşıle kūyında figân u zârıma

İy yüzi gül serv-i kad tölâba benzer beñzemez

Gerçi beñzer bir bakımda çeşmiñe nergis seniñ

La‘ lûñ ammā begüm ‘unnâb beñzer beñzemez

Baħr-i hüsñünde anıñ kim görse çāh-ı ğabğabın

Kâtibî dirdi aña girdāb beñzer beñzemez

364

Kâtibî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Kaçırma hüsñüñi ‘uşşâqdan yavuz nazār degmez

Benim rûh-ı revānum saña anlamazdan zarar degmez

Serîr-i ‘aşkı iy dil baña teslîm eyledi Ferhād

Meşeldir bu biri ölmeyicek birine yer degmez

İki gözsüz ola ‘ālemde ey Yūsuf liķā her kim

Ayāğın tozını dirse seniñ ağırı zer degmez

Yanımda zerrece germ olmasun mihr-i cihān ārā

Eline ol mehiñ şu kıymağa ol dem haber degmez

Virirsiñ hâk-i pāyiñ naķd-i cāna kendü ihsānıñ

Bilürsiñ Kâtibî benden aña iy sîm-ber degmez

365

Vāhî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Baña incinmiş gibi nā mihribānı söylemez

Ol yüzi māh-ı münîrim dil-sitānım söylemez

Yār ola şandım göñül virdim o serv-i kāmete
Hasretinden göklere irdi figānım söylemez

Yā ilāhī bilmezem suçum günāhım n’oldı kim
Ben kılına Hüsrev-i Şirin zebānım söylemez

Vaqt olur kim ben kılına mihr ü şefkat gösterir
Kāh olur biñ derdle cānım çıkarsa söylemez

Korķarım gün gibi ‘ aşķım fāş ola bu ‘ āleme
Vāhī’yā ol pīr olası nev-civānım söylemez

366

Hüdāyī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Baña incinmiş dilistānım söylemez
Bendesine nāz ider şāh-cihānım söylemez

Göñli mir ’ātına toz kōnmuş meger ben hākden
Anıñcün tūṭı-i sükker zebānım söylemez

Şad hezārān mürdeler ihyā iderken her sözi
Baña olsam ol leb-i ‘ İsā zebānım söylemez

Eşiginden bendesin sürmek murād itmiş gibi
Nice günlerdir ki ol şāh-cihānı söylemez

İy Hüdā’yī ben niyāz itdükçe bülbüller gibi
Nāz ider ol gonça-i bāğ-ı cinānım söylemez

367

Şemsī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Rûy-ı yâre mih-i ‘âlem-tâb¹³¹ beñzer beñzemez
Kaşlarınuñ tākına mihrāb beñzer benzemez

Ağlamakdan şanasun deryāya düşmüş talıbdur
Didenüñ müjgânuna gurāb beñzer beñzemez

Sûre-i ve’ş-şemsdir gūyā cemāli dilberüñ
Tāze gelmiş haṭṭuna i‘rāb beñzer beñzemez

Pîrezendir dehre meyl itme gözüñ aç er iseñ
Lezzet-i dünyāya bi dem hāb beñzer beñzemez
Tolanub feryād idersin bu cihānı Şemsî’yā
Çarḡ içinde devrüne tōlāb beñzer benzemez

[48b]

368

Şehīdī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Her şanemiñ nāz-ı kilkinē āb beñzer beñzemez
Hüsñüñe ḡurşīd-i ‘âlem-tāb beñzer beñzemez

Vechi vardır yüzüñe beñzer dirsem kıble
Tāk-ı ebrūña hele mihrāb beñzemez

Çün ‘arḡ-rīz ola ḡaddiñ n’ola ger dirsem aña
Kim leṭāfetde gül-i sīrāb beñzer beñzemez

Şol kadar aḡdı gözümdeñ ḡüsni la‘liñle yāş
Eşki çeşmime benim ḡünāb beñzer beñzemez

Halka-veş ḡaddim büküb gözden aḡıtsam ḡanlu yāş
İy Şehīdī nāleme tōlāb beñzer beñzemez

¹³¹ mih-i ‘âlem-tāb : bir mehtāb (Ş.D)

369

Kemalpaşazāde

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Dostlar bir dilber-i zibāya düşdi gönlümüz

Yine bir şūh-ı cihān ārāya düşdi gönlümüz

Yollarında sāye-veş pāmāl olursak ğam degil

Bir kıyāmet kāmēt-i bālāya düşdi gönlümüz

Kāh sergerdān u geh hayrān olub Mecnūn gibi

Bir gözi āhū için şahrāya düşdi gönlümüz

Kim cābıdr felek deryā-yı a'zam kaṭresi

‘Aşk dirler bir ‘acib deryāya düşdi gönlümüz

Bir saçı leylā hevāsıyla perişān hāl olub

Niçe demlerdir ki bir sevdāya düşdi gönlümüz

370

Ḥayālī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Kāküli misgīn-i cānānuñ perişān óÀliyüz

Ġuşşanuñ ser-geştesi derd ü ğamun pāmāliyüz

İhtiyār itdük ğamı Ferhādla Mecnūn gibi

Tekye-i ‘aşkuñ bir iki üç nefer abdāliyüz

Ḳaddimüz yāy itmekle menzil aldık oğ gibi

Tīg-veş ‘üryāñlaruz ammā cihÀn úattāliyüz

‘Uğd-i çarhuñ biz serāser anladuk eşkālını

Her ne kim gāibdür anı bilmenüñ remmāliyüz

Hâce-i ‘aşkıñ ¹³²metâ‘-ı ğuşşasın almağdayuz
Biz Hayālî bu fenâ bāzārınuñ dellālîyuz

371

Fuzûlî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Niçe yıllardır ser-i kûy-ı melâmet beklerüz
Leşker-i sulţân-ı ‘irfânuz velâyet beklerüz

Sâkin-i hâk-i der-i meyhāneyüz şām ü seher
İrtifâ‘-ı kâdr içün bāb-ı sa‘âdet beklerüz
Hâb görmez çeşmimiz endîşe-i ağıyardan
Pâsbânız genc-i esrâr-ı muhabbet beklerüz

Şanmañuz kim dostlar beyhüdedir efgānımız
Mülk-i ‘aşk içre hîşârı istiķâmet beklerüz

Yatdılar Ferhād u Mecnûn mest-i cām-ı ‘aşk olub
İy Fuzûlî’yiz olar yatdıķca nevbet beklerüz

372

Hayālî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

‘Aşıkuz devvâre-i kûy¹³³-ı melâmet beklerüz
Zâhidâ şanma bizi ¹³⁴kûy-ı selâmet beklerüz

Bî-sütün ‘aşķda çalındı tabl-ı sînemüz
Biz daħi Ferhād-veş derbend-i miñnet beklerüz

[49a]

Hâce-i ‘aşķuz bugün bāzâr-ı mihr-i yârda
Nağd-i cânla almağa kâlâ-yı vuşlat beklerüz

Hÿn-ı dil nûş itmege peymānesinde dāğımuñ

¹³² ‘aşkıñ : metâ‘ı (Hy.D)

¹³³ devvâre-i kûy: dervâze şehr (Hy.D)

¹³⁴ Zâhidâ şanma bizi: Zâhid-âsa şanma kim (Hy.D)

Meclis-i   u     da erb b-1¹³⁵    bet bekler z

 y H y l    h-1 gerd n dergehinde zerre v r
 ft b-1    lem  r  gibi   hret bekler z

373

Mu ibb 

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

H stey z k y n da dillerdir ki mi net bekler z
 y  ab b-1 dil lebi nden ya  ni  erbet bekler z

V di-i de t-i g mi   v re bir mecn n y z
T   l nce anda biz r h-1 mu abbet bekler z

 te -1 hicre yanar dil  or arım  h itmege
  ik r ola diy    a   n da  ayret bekler z

G reli z lf  nde h sn    em  ini perv ne-ve 
C n-1 dilden yanma a iy m h-1 nevbet bekler z

Bezm-i  amda iy Mu ibb  V m   Fer  d u  ays
Ge di anlar mest olub biz da i nevbet bekler z

374

H y l 

F 'il t n / F 'il t n / F 'il t n / F 'il n

 ayddan  z dey z kuy-1 fer  at bekler z
Na d-i  abru  genciy z k nc-i  an   at bekler z

S kin-i c h-1  abi  at ideli devr n bizi
 y  amer ru  pertev-i necm-i hid yet bekler z

H yliden her bir nig   n s kin-i derg h yuz
K mr n-1    lemiz b b-1 sa   det bekler z

¹³⁵ erb b: a   b (Hy.D)

Ehl-i ‘aşq sulţānınıñ serdāriyuz mecnūn gibi
Ėam sipāhın ce‘ idüb hem velāyet beklerüz

Çün Hayālī nām bir şeydāya itdiñ ¹³⁶iy raķīb
Sen selāmet ol ki biz kūy-ı elāmet beklerüz

375

Ža‘īfī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ėarār itmez ebed bir dem bu cism-i nātuvān sensiz
Ėarām oldu bize dirlik pes iy sürĖ-i revān sensiz

Beni tehī koyub gitdiñ belā küncinde añmazsın
Neler eyler baña görseñ bu ĖerĖ-i bī-emān sensiz

Gözüm çıksun eger gülzār-ı dehre nāzır oldumsa
Ebed Ėurtulmayım Ėamdan olursam şādımān sensiz

Baña ‘arz itseler mülk-i cihānı Ėabbe almam
Neme yarar benim iki gözüm nūr-ı cihān sensiz
TeraĖĖum eyleyüb şāhım şorarsañ Ėāl-i Ža‘īfī’den
Olub āşüfte bī-Ėāre işi āh u fiĖān sensiz

376

MuĖibbī

Mefā’ilün / Mefā’ilün / Mefā’ilün / Mefā’ilün

Göñül bir dem Ėarār itmez eyā rūĖ-ı revān sensiz
FiĖān u āh u zār eyler tenim içinde cān sensiz

Ėam-ı endüh ile firĖat beni āĖir helāk eyler
Meded devletlü sulţānım benim Ėālim yamān sensiz

Eger ‘ābid eger zāhid seniñ Ėüsnüñ ziyād ister

¹³⁶ İtdiñ: uydun (Hy.D)

Ki k rk rlar  ar r itmez zem n    sum n sensiz

Gice v  g nd z ra  b diy  sa a ma rem olalıdan
  Adem m lkine   azm itdin nig r  ben hem n sensiz

Mu ibb  bendesi olub cih n i inde dild r n 
 amun  y r n  terk eyler  ar r tmez bir an sensiz
[49b]

377

Mu ibb 

F  il t n / F  il t n / F  il t n / F  il n

Neyledim ki ben  ulına k sdi   h m s ylemez
 idmetde n old   u ım ya g n h m s ylemez

Aramızda  an m  old  yo sa ba maz y z me
Dem be dem d   oldu ınca a a r him s ylemez

Ben seni sevdim didimse ya  at  m  eyledim
Dili b lb l y zi  e m-i siy h m s ylemez
Y rab ol g  l m alan n ba rı ta dandır meger
Kim esirgemez i id b bunca  h m s ylemez

S ylemed gi Mu ibb  ol sebebdir dilber n 
N z id b  ad    ulına p di  h m s ylemez

378

 ems 

F  il t n / F  il t n / F  il t n / F  il n

Ba a isti n  ider dild r s yler s ylemez
G yiy   ol¹³⁷ t  i-i g  t r s yler s ylemez

Her ne dilden perded rlerse zeb n-  h l- la
Mu rube   n n-        y r¹³⁸ s yler s ylemez

¹³⁷  ol: ol ( .D)

Kışşa-i řirĩn ile Ferħāddan şordum ħaber
Nāleme Āheng ider kũhsār sũyler sũylemez

Gonça açmaz ağızını gũrdũm ki gũl dutmaz ħulak
Bāgbāna bũlbũl-i gũlzār sũyler sũylemez

řũyle ‘āliřāndur ey řemsĩ ol meh-pāre kim
Kāh olur biĩ nāz ider ħũnkār sũyler sũylemez

379

Ža‘ifĩ

Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilũn

‘Ařkıĩña ħadĩři zāhid faşlile pāya řıġmaz
Zirā maħāl-i ‘āřık hergiz kitāba řıġmaz

Gelmez řũmāra derdim řerħ eylesem tamāmı
Çankı birin diyem kim ħaddi ħesāba řıġmaz

Đarb-ı firāk-ı dilber dil oħun ki biğer
Nıřfĩ degil bu hicriĩ ‘ũřri ħesāba řıġmaz

Meydān-ı ‘aşık iğinde çalĩnsa şabl-i řĩnem
şayt u řadāsı anıĩ bu ne řabāba řıġmaz

Ža‘ifĩ belā-yı yem-i ‘ařık her dilde mũmkũn olmaz
Meřhũr durur bu ma‘nā deryā-yı ħabāba řıġmaz

380

Fevrĩ

Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilātũn / Fā’ilũn

Emvāc-ı şalzem-ı ‘aşık bu ne řabāba řıġmaz
Ehl-i dile ne maħfĩ deryā ħabāba řıġmaz

‘Aşk içre sergüzeştim benden şorarsa yārān
Kaṅkı birin diyem ki derūnım ḥesāba şıgmaz

Gencīne-i muḥabbet ka‘r-ı zemīne girmez
Āşüfte dil anıñçün cism-i ḥarāba şıgmaz

Ben bendeye kapıñda ḥışm-ı ‘itāb olıcak
Hey şāhım āsitān-ı ‘izzet meāba şıgmaz

Fevrī ḥadīs-ı ‘aşkı ben nice şerḥ idem kim
Bir bābını yazsam yüz biñ kitāba şıgmaz

381

Faḳīrī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Şanma iy ḥāce bizi mālile şöhret kılıyuz
Dār-ı dünyāda hemān mülk-i muḥabbet kılıyuz

Dimeziz kimseye bu mülk-i belā içre belī
Ölürüz dirilürüz dünyāda ğurbet kılıyuz

[50a]

N’ola bāş egmezsiñ işbu yalancı dehre
Şubḥ-ı şādık gibi devr içre şadākat kıluyuz

Kadd-i yāri göricek serv-i semenden geçeriz
Ma‘rifet ‘āşıkıyuz tarāvet kıluyuz

İy Faḳīrī bir iki ‘āşık-ı āzādeleriz
Ya‘ni biz pādişehe mülk-i melāḥat kıluyuz

382

Uşūlī ¹³⁹

Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn/ Fe'îlûn

Muttaşıl şanma bizi cevır ü cefânûñ kûluyuz
Dostum kâh cefâ gâhî vefânûñ kûluyuz

Şâh-ı hûsn olduñise devlete mağrûr olma
Hey kim biz dağı sizi yaradanûñ kûluyuz

Saña baş egmezüz âzâdeyüz iy çerh ammâ
Toğrusın diyelüm ol serv-i revânûñ kûluyuz
Bir büt-i çine göñül virdük ise ey zâhid
Bize kâfir dime biz dağı Hüdâ'nıñ kûluyuz

Kimi şâh u kimi beg kimisi paşa geçinür
İy Uşûlî hele biz dağı Hüdâ'nıñ kûluyuz
383

Sivâsî

Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlûn

Şimdi biz bir şanemi şanma şâh-ı cihânıñ kûluyuz
Bir güzeller güzeli tâze civânıñ kûluyuz

Âteş-i ' aşkıñı cân içre nihân eylemiş öz
Halka fâş eylemeziz ehl-i felâhıñ kûluyuz

Çekmişüz gamze-i tîrine siper sine revân
Bir elâ gözlü güzel kaşı kemânıñ kûluyuz

Çekdi zencîr-i seri zülfüne bend itdi beni
Eger öldürse ne gam çünkü biz anıñ kûluyuz

Öldürürüm dir imiş hış idüb ol şâh bizi
İy Sivâsî ' aceb ol şâh-ı cihânıñ kûluyuz

384

Ĥayreti

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Ne Süleymān isterüz ne Süleymānuñ kuluyuz

Kimse bilmez bizi bir şāh-ı kerīmüñ kuluyuz

Kul olan kimse cihān beglerüne egmedi baş

Başka sultān-ı cihānuz göregeçiñ kuluyuz

Ėam yerüz kān yударuz kūşe-i miḥnetde müdām

Şanma biz kevşer-i cennāt-ı na' imiñ kuluyuz

Ĥüsn-i ḥādiş kuluyuz şanma bizi sultānuz

Vech-i pākiñde olan ān-ı kādīmüñ kuluyuz

Terk idüb Ĥayreti'yā tāt u kabādan geçdik

Anca bu dünyāda bir khne kilimiñ kuluyuz

385

Ĥayreti

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

Şanma iy zāhid biz nāmusla 'ārīñ kuluyuz

Ne seniñ gibi hemān kurı vefānıñ kuluyuz

Saña baş egmeye var ḥāce-i dehr olsun eger

'Aşķ esiri olan ol 'āşık-ı zārīñ kuluyuz

Pākdir 'aşķımız aḥbāb miyānında bugün

Şanma şanma bizi buse kenārīñ kuluyuz

Ḥaķ durur sevdüğümüz ma'nī yüzünden bakıcaķ

Şüretā gerçi biz naķş-ı nigārīñ kuluyuz

Künc-i bāğ-ı felege virme kim Ĥayreti'yā

Yeñi divāneler tāze bahārīñ kuluyuz

[50b]

386

Ġazel-i Sulţan Murād Hân

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün

Ne deñlü tîr-i cevrüñ atılursa cāna incinmez
Kaşı yāyım saña toğrı gelen kırbāna incinmez
Şalub çāh-ı zenehdānıña bend itdün deli göñlüm
Mücerred bir fenā meşrebdür ol dīvāne incinmez

‘Aceb mi tāb-ı nār-ı hicrüne tākāt getürdimse
Girerse ger semender āteş-i sūzāna incinmez

Kayurmaz rüz u şebler eylersem nāle vü efgān
Gül üzre itdügi mürğ-i şehir efgān incinmez

Beni taşlarlarise kūyına vardıkça encemine
Murādî kim kadem rāha başa meydān incinmez

387

Mā'ili

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Ne deñlü ursa ġamzeñ tîr-i cevri cāna incinmez
Çıkar karşı aña ikrām ider mihmān incinmez

‘Aceb mi bülbül-i dil ġülşen-i kūyında zār olsa
Ġülistān içre itdügi mezār efgāna incinmez

Eger yağmur gibi yağdırsa seniñ ta‘nı ol ağıār
Şafā kesb eyler andan cān u dil bir dāne incinmez

Yanarsa cān u dil bula o yāriñ nār-ı hicriyle
Atar kendüzini şem‘a yanar pervāne incinmez

Saña bende olubdur Mā'ili iy şāh-ı devrāñım

Gerek oldur gerek virgür ki kûl sulţāna incinmez

388

Hilālî

Mefā'îlün / Mefā'îlün / Mefā'îlün / Mefā'îlün

Şikest olsa şürāhî cām meclis-i ter karar olmaz

Meşeldir sākīyā baş gitse ayak pāyidār olmaz

Şerāş-ı nābdan şūfî geçerdim ihtiyār olsa

Bilürsin mest olanlarda ki aşlā ihtiyār olmaz

İrişmez sāye-i tûbāya sidre hākķiçün yārın

Bugün yoluñda ey Kudsî kim hāksār olmaz

Ruĥuñ yādına ey gül dem-i mey var gülzār-ı kûyında

Habāb-ı eşk-i gülgünden kenārım lālezār olmaz

Ĥadeng-i ġamzesi tenden geçüb kār eyledi cāna

Hilālî ol kemān ebrûya beñzer ġamzekār olmaz

389

Ża'îfî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Nār-ı 'aşķa biz yanar pervāne-veş 'āşıkınız

'Aşķ meydānında baş oynayalım şādıklarız

Ťañ mı ol şāha muķarrebler olursıñ iy ĥasūd

Bunca yıldır ĥizmetinde bende-i sābıklarız

Çün ezel 'aşķı şerābı cür'asın nüş eyledik

Tā ebed mestüz bizi siz şanmañuz ayıklarız

Vaşl-i dilber 'aşķ bīmārına virir ĥoş şifā

Fenn-i ĥikmetde Ża'îfî eglenür ĥāzıklarız

390

Kemal Paşazāde

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Cefā vü cevri aturdı bize ol bî-vefā gelmez

Güzelden her ne dirseñ heb gelür ammā vefā gelmez

Sitārımda temāşā bu ki o ħurşid meh-i ʔal' at

Çıķub her bir yaña seyrān ider benden yaña gelmez

Bizimle çün çıkar aķşāmlamaķdan ol meh-i tābān

Seķer vaķtinde gün gibi niçün yāri çıkargelmez

[51a]

O yüzi muşhafı varub ad ķordum şoķbete ammā

Sözüm geķmez hümādır yüksek uķar oķuya gelmez

Cefā vü cevrine yāriñ egerçi mübtelā oldum

Belādır ki öğrendim baña aşlā belā gelmez

391

ķabūlī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Yetür pīr-i muġān doker olub desti ķabaķ dutmaz

Şu deñlü bāde-nüş itmiş ki el ditrer ayaķ dutmaz

‘Aşāyile içerdi dime şūfī pīr-i meyġāne

Eliñde ihtiyārīñ başuña kimse ķomaķ dutmaz

Zeriñ bir setmini maķbūba şarf it yoķsa iy ‘āşık

Seni ol rūz u şeb ķapuñda yatsa ısıcaķ dutmaz

Semend-i ħātırım ‘aşķa tutuldı dime iy zāhid

Ĥurnā pāyidār u bī pesendi ĥod ulaķ tutmaz

ķabūlī gevherķān ma‘ārif bī-revāc ancaķ

Dir nazm-ı kelām-ı pākūñe kimse kulağ tutmaz

392

Ḥayretī

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Fe'ülün

Dilā dīvāneler ' aşık-ları biz

Baş açık ' āşığ-ı şādıklarız biz

Muḥabbet cür' asın nūş eyleyelden

Bir iki nikbeti fāsıklarız biz

Uruñ bize melāmet taşını kim

Ne kılsalar bize lāyıqlarız biz

Bizi iy Ḥayretī yārān içinde

Ne bilsün il nice fāyıklarız biz

393

Ferruḥī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Rāst-ı nāzile ol serv-i revānı severüz

Ne kadar pīr isek ol tāze civānı severüz

Ġamzeñiñ üstine Yūsuf-ı şānı ölürüz

Dem be dem Mısr-ı melāḥatde cezāyı severüz

Tirine niçe nişān dikmeyelim cānımızı

Ḳulı ḳurbānıyuz ol ḳaşı kemānı severüz

Şubḥ dem fevzī bülbul gibi feryād idelim

Dostum gül yüzüñe ḳarşu fiğānı severüz

Ferruḥī rind-i cihāndır hele ḥacı degilüz

Dimezüz adını biz ' an filān severiz

Yüzümüze seylden ' aşk eli āb

Gözi açıqlar uyanıqlar bizüz

394

Nevālī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ḳaddimiz tır-i ğamıñla nce bir yā kılıruz

Na nice âteş-i hicriñle yanub yā kılıruz

Reh-i 'aşkıñda seniñ başdan ayağdan geçüben

Ḥüsrevā kendümüzü bī ser ü bā kılıruz

Ḳıl ü ḳāl eyleyenı leylī saçuña tolaşub

Bu cihān ḥalkına mecnūn gibi rüsvā kılıruz

Biz şu 'aşıkıñız ki iy dil ki ciger ḥūnından

Yāre mektüb-ı meveddet yazub inşā kılıruz

Eşiginde bizi ḳulluğa ḳabūl eylerise

İy Nevālī pīrümüz 'arş-ı mu' allā kılıruruz

395

'Ubeydī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Tır-i hicriñle elif ḳaddimizi yā kılıruz

Rüz u şeb nār-ı ğamıñla yanarız yaḳılıruz

Derd-i endūḥıñı yād itdügümüzce güzelim

Gözimiz yaşını bir bir nice deryā kılıruz

Giceler kūyıñda şubḥa degin gülşen-i kūyıñda şehā

Dil-i şūrīdemizi bülbül-i şeydā kılıruz

Biz ol 'aşıkıñız iy dil ki belā rāhında

'Aşkıñla kendümüz bī ser ü bī pā kılıruz

Ol elif ḳaddimizi ḳulluğa ḳabūl eylerse

İy ‘Ubeydî yirümüz rahat-ı a‘lâ kıluruz

[51b]

396

Medhî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ṭâli‘ oldı gün gibi çün ol meh-i tâbânımız

Ḥānemiz kılsun müşerref ala yārab cānımız

Dl sarayı bād-ı āhımdan olurdı pāymāl

Dest-i ihsānile ta‘mîr itse sulṭānımız

Zerrece mihr-i muḥabbet zā’ıl olmaz sīneden

Her ne deñlü cevır iderse cāna ol cānānımız

Yār ile gördüm şerāb-ı āl içer kâfir raķīb

Ḳan şaçar peymāne-veş bu dīde-i giryānımız

Medhî’yā odlara yaķdı bir yalıñ yüzlü beni

Ṭañ mıdır ḥāküster olsa sīne-i sūzānımız

397

Ḥayretî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Lāübālîyüz gedāyuz gerçi sulṭānlar bizüz

Şüretā kim kaṭreyüz ma‘nīde ‘ummānlar bizüz

Birbirimizle belā bezminde dāyi şubḥa dek

‘Aşķ odunda yanıcı şem‘-i şebistānlar biziz

Güşe-i meyḥānelerde dā’imā mest ü ḥarāb

Pirehen çāk idici ālūde dāmānlar bizüz

Küşe-i miḥnetde birkaç derd-mendiz gerçi kim

Ḳaçma bizden zāhidā derdüñe dermānlar bizüz

Gülşen-i zâr içre esrâr-ı haķâyık söyleriz
Şimdilik iy Hayretî mürġ-i hoş elhânlar bizüz

398

Hayretî

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Gözlerüñ kim ki iy şer nergis-i şeh lâ dimez
Mil çeksün gözlerine kimse ey şeh lâ dimez

Şöyle dolaşdı gönül zülfüne kim aşlâ seniñ
Pâdişâhım dile bend ile dile aş lâ dimez

Ṭür-ı şabûhı şun iy sâķi ki bir kuş kalmadı
Vaķt-i şubhı oldu şalâ-yı şöhet şahbâ dimez

Ėabġablı bir âb-ı şâfidir velî ben teşneye
Câ virirsem de benim çün bir içim şu dimez

Lebleri vaşfinda bir ebyât-ı renginim görüb
Hayretî kimdir şaňa tûṭi şeker helva dimez

399

Âhî

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Ol elif kâmete biz serv-i dilârâ dimeziz
Serv-i kıaddür ol elif kıad biz aña lâ dimeziz

Ṭübâ-i cennet ise kaçmaġa el vermeyicek
Dilber-i serkeşe biz serv-i dilârâ dimeziz

Rûma sultân u vezîr olurise daġı eger
Baş egüb biz çelevi kimseye baş dimeziz

Yaza zer la'1-i lebi yâdına rengin ġazeli

Diyicek şî‘r diyü biziz begim inşâ dimeziz

İçeriz Âhî mey-i nâbı cevher-i hûbla biz

Biz kûl oğullarına vâkı olur ağa dimeziz

400

‘Ubeydî Fî Medh-i Bârî ‘Azze ve Celle

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ni‘metiñe bî-had bize in‘âm-ı luṭfiñ bî-kıyās

Çeşm-i cāndan ğafleti ref‘ eyleyüb kıl ḥaḳ şinās

Çeşme-i şun‘ıñ nice diller revān vaşf eyledi

Ḥalka ḥalka ne sipihr oldı aña zencîr ṭāş

[52a]

401

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Gel ey serv-i revān seyre ki bâğıñ nergis devridir

Seniñçün muntazır olmuş ṭurur göz ü kulağ olmuş

Ṭavāf-ı Ka‘be-i kūy-ı nigār itmişdurur beñzer

Ḳara dönmüş yüzi iy dil bir ḳaşıñ ya‘ni āğ olmuş

Firāḳ-ı zülf-i dilberle Murādî ben ki pür derdim

Bu dertden ḳurtulub kimse işitmedim ki şāğ olmuş

402

Seherî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ḥāne-i çeşmim benüm ḥam-ḥāne şeklün bağlamuş

‘Aşḳ-ı mey olmuş gönül peymāne şeklün bağlamuş

Şöyle taşvîr eyledim dilde şanemler şeklinü

Kim ki görürse didi pinḥān şeklin bağlamuş

Dün reh-i meyḥānede ḥayretde gördüm sāyeñü

Yanuña düşmüş gider mestâne şeklin bağlamuş

Düşmen-i bed-ḥāh oymuş şū-i zan itmiş bañā
Yāri gördüm dostlar bīgāne şeklin bağlamuş

Seḥerī'nün siḥr-i ḥilāl ü sūz-nāk olmuş sözi
Şi'ri Bāḳī cümle efsāne şeklün bağlamuş

403

Merāmī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Sākiyā la' liñe yien peymāne şeklin bağlamış
Ehl-i bezm anıñçün mesyāne şeklin bağlamış

İy muşavver resm-i cānānı ḳo taşvīr eyleme
Dimesünler yazduñ cānāne şeklin bağlamış

Bu nedür bi'l-lāh görinen tobtolu cām-ı şerāb
Ḥalvetiñ şūfiye eyḥāne şeklin bağlamış

Niçe Rüstemler zebūn itmişduru bu çerḥ-i zen
Pīre-zen dünyāyı gör merdāne şeklin bağlamış

İy Merāmī bağladiñ çün ol şacı leylāya dil
Saña dirlerse n'ola dīvāne şeklin bağlamış

404

Rahmī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Mey-i şefḳ devr-i felege meyhāne şeklin bağlamuş
Ḥāle içre māh-ı nev peymāne şeklin bağlamuş

Serfürü gördüm çemen bezminde tā ki lāleyi
Elde cāmın kej tutub mestâne şeklin bağlamuş

Şem‘ -i meclis göricek cānā müselsel kāküller
Düddan zencîr var divâne şeklin bağlamuş

Bir perîdir her biri bāğ-ı iremden geldiler
Şem‘ iñe bir yakmağa pervâne şeklin bağlamuş

Her büt-i ferhârı resmin dilde naķş itdik velî
Raḥmî’yā sîneñ seniñ bütḥâne şeklin bağlamuş

405

Ẓa‘îfî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Çeşm-i miskin gördüm ol mihr-i muzaffer bağlamuş
Ġālibā kan itmek istermiş ‘aceb ter bağlamuş

Görince serdâr u serverdir bugün ol şehsüvâr
Bir kemendile dutub iki dilâver bağlamuş

Gözine göstermege ister çeksin bende ‘e
Ol sebebdan âl idüb çeşminde dilber bağlamuş

Ķanumı dökmek diler vârise ol ḥünî benüm
Sağlu şollu yanuna tîgile ḥançer bağlamuş

Ẓa‘îfî’yā gördüm ḥabîbi ḥaste çeşm olmuş bugün
Bâb-ı baḥtım vār ise çerḥ-i bed aḥter bağlamuş

[52b]

406

Ẓātî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ḥaste çeşmin âl ü lâbile o dilber bağlamuş
Dir gören kanluyı eliyle o servdir bağlamuş

Çeşm-i cellâdın anıñçün bağlamış ol pâdişâh

Mest olub ğavġa içün yanına ħançer bağlamuş

Görmedi bu resme hiç rûy-ı ħaṭāyı seyr iden
Kākülün kim kıl kalemle girehler bağlamuş
Zülfüne hem dem olaldan her hevāyı terk idüb
Felek dil-i deryāyı ‘ aşkın içre lenger bağlamuş

Dir görenler vaşf-ı dendānında nazm-ı Zātī’i
Zātī bu nazm-ı dürer bāra ne cevher bağlamuş

407

Ḥayretī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Geldi irdi çün yine kara ħaber gibi tırāş
İy diriġa aldı oġun başdı yayın göz ü kāş

Ġālibā āġir zamān olmuş durur yoldaşlar
Rūm ilinden her tarafından fitneler kaldırdı bāş

‘ Ārızın ābında ġarķ olsun diriseñ ħaṭṭını

‘ Asker-i fir‘ avndır Mūsā ile eyler şavāş

Kimse barmaķ başmasun merķūña dirseñ dostum
İki günde bir tırāş ol iki günde bir tīāş

Hiç ħesāb ħaddi yok mūlar bitirir Ḥayretī
Dem be dem aķsa ‘ aceb mi gözlerimden kanlu yāş

408

Sūḥeyl

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Zümre-i ‘ uşşāķa olduñ iy dil serkeşte bāş
Oynadır seni kelle’i bir gün şaķın ġāfil mübāş

Çıkdı göñlümden gözümde nāle vü yaşıım benim

Sırr-ı ‘aşkıñ sürür itdikleriçün halka fâş

Birbirine başlarını niçün çatarlar yâ gibi
Çünkü oğ gibi birlikde toğrudur ol iki kâş

Kimse baş egmezidi geçinürdi kelle ser
Darbı bâş egdirdi kıl itdi bugün bir ser tırâş

Şenligi yok bir harâb âbâd imiş dünyâ-yı dñn
İy Süheyl gelmeyeydim bu harâbâbâda kâş

409

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Yâ ilâhî kıl bizi vâdî-i hayretten halâş
Gözi açıklardan idüb eyle gafletten halâş

Cürmümüz görüb bize ehl-i tuğyân ta‘n ider
Bu ne fi‘l olsun bizi kıl bu feşâhatden halâş

Yüzimiz yire düşürmüşdür bizim bār-ı belâ
Boynımızdan yüki ayırub eyle hıçletten halâş

Mihnet ü şiddet bizi öldürdi hem dünyâ gamı
Kıl bizi yârin ‘uqbât-ı kıyâmetden halâş

Cürmi çok bir derd-i mendiñdir ‘Ubeydî haste’i
Eyle hem dünyâda hem ‘uqbâda miñnetden halâş

410

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

İy şefâ‘ at issi kıl yârin bizi gamdan halâş
Bir bölük mücrimleriz eyle cehennemden halâş

Ehl-i nâriñ zeyn olundıkda düğünlerle teni
Gönderüb ferdüsa bizi eyle mâtemden ħalâş

[53a]

Boynı bağılu kuluñ olduķ çünki dünyāda seniñ
Āhiretde kıl bizi iğlāl ü zaķķumdan ħalâş

Dillerin hoş eyle ismiñle daħi kıl ümmetiñ
Sāğar-ı zehr ü ħadīd ü kelle-i semden ħalâş

Hem dem āh-ı derūn oldum ġam-ı ‘işıyānla
Luţf idüb eyle ‘Ubeydī kuluñı ġamdan ħalâş

411

Hüdāyī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Öldürüb kıydı bedenden kıl dil ü cānı ħalâş
Ĥayra gir maĥbesden eyle bir iki cānı ħalâş

Mużtarīb ħālim dil ü zārımdan iy cūy yetiş
Hem beni kırtar belādan eyle em anı ħalâş

Fırķatinden iy göñül kırtarmaz eġānıñ beni
Bülbüli itmez kıfesden āh u eġānı ħalâş

‘Āşıkıñ iy dāmeni gülberg-i terden pāk-ter
Pençe-i hicriñden olmazmı ġirībānı ħalâş

İy Hüdā’yī kırtulur derd-i ħasedden kıddimi
Nār-ı duzaĥdan Ĥüdā eylerse şeytānı ħalâş

412

Kātibī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Oldı biñ cānla dil eşigiñe bende-i ĥaş
Bezm-i ĥüsnüñdür diler ki ola dā’im rakķāş

İsteyen incü gibi dizmege söz gevherini
Baħr-i nazm içre gerekdir ola iy dil ğavvāş

Yār aġyārı añub göñlüme dā'im toķunur
Bilmez ammā ki keder virürken itse pās

Dilerseñ eger iy ĥaste göñlüm tāze ĥayāt
Dilberin tīġin ĥoc ĥançerini baġruña bās

Kātibī olsa du'ācın nola iy ĥāce-i ĥüsn
Eylemekdir ġarażı tapuña 'arz-ı ihlās

413

Medħī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Cānıñı kılmadıñ iy dil dilrubālardan ĥalāş
Olmadıñ gitdiñ diriġā bī-vefālardan ĥalāş

Kime feryād eyleyim çerħ-i sitemkerden 'aceb
Kılmadı bir dem beni derd ü belālardan ĥalāş

Āb-ı Ĥızrı nüş idersin vādī-i zulmetde sen
Kevkeb-i baħtın olursa mehlikālardan ĥalāş

Ṭā'at ü zühd ü ver'le iftiħār itmek neden
Olmadıñ zāhid daħi sen bu riyālardan ĥalāş

Dilrubālar zülfüne dil baġlayanlar Medħī'yā
Olımazlar ĥaşre dek cevr ü cefālardan ĥalāş

414

'Ubeydī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Eyleyüb her pādişāh dergāhıña ĥālını 'arz

Qullarıñ saña iderler dā'imā ḥālin 'arz

Derdine dermān idüb gönlin hoş eylersin saña
Qılsa bir demde niçe biñ mübtelā ḥālini 'arz

Ne şerikiñ ne veziriñ var ne derbāniñ seniñ
Bī-vesīle her kişi eyler saña ḥālini 'arz

Rūz u şeb erbāb-ı ḥācāta kapuñ meftūḥdur
Kimse men' itmez ider bāy u gedā ḥālini 'arz

Kibriyāñ nice vaşf itsün 'Ubeydī müstemend
Saña eyler enbiyā vü evliyā ḥālini 'arz

[53b]

415

'Ubeydī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Zāt-ı pür nūruñ seniñ çerḡ-i şafā āṣār-ı feyẓ
Qalb-i rüşen- re'yiñ ey meh maṭla'-ı envār-ı feyẓ

Nola senden bulsalar neşv ü nümāyī kā'ināt
Kim gelür dāyım muḥīṭ-i zātiña envār-ı feyẓ

Nice aşḥābıñ feẓāyil-i baḥrine ġarḡ olmasun
Oldı lafẓ idrāk-i düre deryā bār-ı feyẓ

Şafḥa-i māh-ı münir anıñla buldı işirāḥ
İy şeh-i engüştüñ helālidir seng ṭamār-ı feyẓ
Bunca medḥiñ kim zuḥūr itdi 'Ubeydī de seniñ
Himmetiñle olalı ṭab'ı anıñ gülzār-ı feyẓ

416

Kātibi

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şun‘-ı haqqı görmedir hüsnuñ temāşādan ğaraż
Lebleriñ yād itmedir cām-ı muşaffādan ğaraż

Teşne oldum iy şanem virsün maña la‘ liñ hayāt
Mürdeye cān virmedir her dem Mesihādan ğaraż

Yüzini görmek yeter dünyāda ol māhiñ baña
Zāhidā didārdır firdevs-i a‘ lādan ğaraż

Gitdi baş bīni bu gice uyumadık şubha dek
Şūfi bi‘l-lāh ne yabdı bunca ğavġadan ğaraż

Kātibi ol bī-vefāniñ yalvarub öpdüm elin
Didi kim bilseñ nedir bunca temennādan ğaraż

417

Necātī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Cānumı virir idim buse-i cānāne ‘avāż

Mümkin olsa yaradılışda iki cāna ‘avāż

Buseñe cān virürüz gerçi kim dünyāda velī
Görmemişdir bir ehad başış sultāna ‘avāż

Nağd-i ‘ömr oynadı bir kez kākülün oğşamadık
Bāri bir eleme vir ol gence ferāvān ‘avāż

Yāri terk eyle ħalāş ol bu belādan didiler
Nice bīmār ola kim cān vire dermāna ‘avāż

Dil virüb vuşlat umarise Necātī heyhāt
Kimse gördün mi vire āteş-i sūzāna ‘avāż

418

Za‘ifī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Hatt-ı dilberdir cihān bāğında reyḥāndan ğaraż
Bu dil-i şūrīdedir mürġ-i hoş elḥāndan ğaraż

Hoş mu' anber kākülündür sünbül-i terden murād
Lebleriñdir dostum la' l ile mercāndan ğaraż

Mısr-ı ḥüsn içinde sen şehā hem ol Yūsuf cemāl
Künc-i ḥüzn içre menem Ya' kūb-ı Ken' āndan ğaraż

Ayağ altında koyub ' uşşākı itme pāymāl
' Adl ü dād itmekdurur luṭf atı sulṭāndan ğaraż

Za' ifī-i üftādeye iy secdegāh-ı ehl-i ḥaḳ
Muşḥaf-ı ḥüsnüñdurur imān u Kur'āndan ğaraż

419

'Ubeydī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bir gedā-yı pāk dil kılsa kapuña irtibāt
Eşigi olur esāṭire selāṭine münāt

[54a]

Peşgire elini şalşa nola her mūr-ı şafak
Şubḥ u şām elṭāf-ı bī-ḥaddiñ çeker dehre semāt
Ni' metiñ ṭarfına bir çerḥ-i faḳīddür āsmān
Ḥān-ı luṭfiñla serāpā ṭobṭoludur bu besāt

Mülk-i dünyāya ḳadem başdıḳda çünki aġladıḳ
Gider olduḳda bu ' ālemden bizi ḳıl infişāt

Ola maḳbülüne ' Ubeydī'niñ eger bir mışra' ı
Arḳasında hoş geçüb dik gelmeye aña şırāt

420

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Luţf idüb maḥşerde bize gösterirseñ inbisâţ

Ola âşân kıldan ince tîğden keskin şırâţ

Ḳurtaran sensin kıyâmet ıztırâbından bizi

İki ‘âlemde cenâb-ı müsteţâbıñdır menâţ

Berre biryân-ı dehr-âlûd şâhâ açub

Benden el çek didi düşmen saña çekdikde semâţ

Deste alub şi‘ r-i nâbıñ ‘inân ‘izzeti

Reşk-i menzil aña ilk oldı bu ġâr-ı ribâţ

Ayrıla şımşırile cismi dili ayrılmaya

İşigüñe şöyle kalmışdır ‘Ubeydî irtibâţ

421

Seyyid Murâdî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Âyet-i ḥüsnüne sâye şalduğı güyâ ki ḥaţ

Süre-i Ve’s-şemsdir yer yer aña konmuş nokâţ

Ḥaddıñ evrâkıñdan iy meh gel konıgitsün ḥaţtıñ

Ḳazımaḳ yegdir konulmuş olsa bir nokta ġalaţ

Gel uzatma cev elin cânâ dil-i mecrûḥum

Çün bilürsin kim dinübdür fi’l-meşel ḥayrun vasat

Büse-i la‘ lin alub yâre tekellüf şunmaġa

Müflis-i ‘aşḳ olmuşum der kuçca cânım var faḳaţ

Şaḍdı verde Seyyid ‘âşıka ḳorḳutmaġa

Âyet-i ḥüsnüne sâye şalduğı güyâ ki ḥaţ

422

Murādi

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bend idelden zülfüne cānā dili şol hāl ü haţ
Çeşmimiñ ırmağına hem dem olımaz āb-ı şaţ

Merve haqqı Ka'bedir kūy-ı şafā bağşıñ seniñ
Āyet-i rahmet haddün üstünde hāl ü haţ noķaţ

Āb-ı Hızır iken şerābı la' l-i cān bağşıñ şehā
Kanden irdi aña kān içmege bu haţ-ı haţ

Haqqıñ üzre haţtıñı gören şanur iy mehlikā
Dest-i kudretle yazılmış destimiz üzre haţ

Büse-i la' l-i nigār için revān olsun bugün
Bir gedāyım Murādī kuşca cānım var faķaţ

423

Kātibī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Gönlümi kılsañ nola zülf-i girehgirile zaţ
'Ālemi nüşü'r-revān itmişdi bir zincirle zaţ

Kendüye mālİK nola eyler itse didārın 'aziz
Mülk-i Mısrı itdi Yūsuf hüs-i tedbirile zaţ

Şād olur giryān iken dil tıflı emse lebleriñ
Ağlasa meşhurdur eţfāl olur şirile zaţ

'Āşıķa vaşlın 'aţā idüb raķibe kāfiri
Ol şanem didi cihānda itdi taşvır ile zaţ

Ol büt-i tersā ķo itsün Kātibī haţtın tırāş

Pādişāh-ı Rūm ider küffār-ı şimşir ile zabt
[54b]

424

‘Ubeydî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ṭālib-i vaşlın seniñ gülzārdan almadı hāz
Gonça qalbin açmadı ezhārdan almadı hāz

İsmiñ yād eyleyüb şevkie feryād eyleyen
Gülşen içre ‘andelīb-i zārdan almadı hāz

Dāğıdır ‘aşkıñ olub gözleri yaşın döken
Sīm-i nāz olmadı dünyādan almadı hāz

Nār-ı ‘aşkıñla yanub ‘üryān ü biryān olanıñ
Ḥabībe göz dikmedi vü destār almadı hāz

Ḥāl-ı eflāk ki ‘aşkı şevkine düşdi
İy ‘Ubeydî mihr pür envārdan almadı hāz

425

‘Ubeydî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Sine çakiñ olduğıçün mäh-ı tābān itdi hāz
Pāy-māliñ olmağla mihr-i raḥşān itdi hāz

Zevke aşhābıñ irişmişdir ki şāhā her biriñ
Şoḥbetiñle muğtenem olub ferāvān itdi hāz

Ḥaḳ anı iy verd-i ra‘nā kim deriñden kıldı ḥaḳ
Ḥānde rü olsa yaraşur verd-i ḥandān itdi ḥaḳ

Ağlayub saña şikāyet idicek şayyād-ı dil
Ḳayddan olub ḥalāş āhū-yı giryān itdi ḥaḳ

Nice vaşf ola ‘Ubeydî’niñ server-i sînesi
Sen eh-i meddâh olub mânend-i ḥassân itdi ḥaṭ
426

Ḥayretî

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

‘Aceb mi alsa dil senden gele cevır ü cefâdan ḥaz
Kişi olur mı kim almaya ḥubb-ı Muştafâdan ḥaz

Firâkıñda âyetiñ gördükde şâd olur dil-i ğamgîn
Kişi ğurbetde elbetde alurmuş âşinâdan ḥaz
Belâ-yı ‘aşkıña şafâ bilmez şimdi olubdur
Daḥi oĝlan dürer alsa ‘aceb mi oĝ u yâdan ḥaz

Gözün kaşın ḥayâlidir göñül eglenmezse dâyim
Daḥi rûz-ı ezeldendir bize işbu belâdan ḥaz

Muḥammed ümmeti mü’min degil mi Ḥayretî yoksa
Niçün almaya bi’l-lâhi kişi ḥubb-ı Muştafâdan ḥaz

427

Murâdî

Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlâtün / Fâ’îlün

Eylese dil tañ degildir ḥadd-i cânâ ile ḥaṭ
Mü’min olan çünkü eyler nûr-ı îmânla ḥaṭ

Vaşf-ı ḥüsnin işidüb kaçduĝı bu yâriñ raķib
Çünkü iblîs eylemez tefsîr-i Kır’ânile ḥaṭ

Tâ be ruḥsârîñ koyub dil zülfüne şayd olduĝı
Bu ki ḥaffâş eylemez ḥurşîd-i raḥşân ile ḥaṭ

Ruḥlarıñ üstünde zülfün muḫtarib olsa nola
Eylemez çün ey şanem kâfir müselmân ile ḥaṭ

Dil-i Murādī dilberiñ derd ü ğamın terk eylemez

Bi alenderdir ider ‘ alemde yarnile a

428

Ktib

F’iltn / F’iltn / F’iltn / F’iln

Eylerise ldğmden bulna dildr- a

Gnde biñ kez leyin tek eylesn tek yr- a

Nola amdan lrsem geldğñce baña sen

Her aan gelse abb eyler begm bmr- a

[55a]

Bde imekden egeri siy a eyleriz

La‘ liñi şun stñe kim idelim tekrr- a

a iderse ‘ aşa cevr  ceflar itmeden

Rzyuz biz eylesn ol b-vef her br- a

Gñlmi ğrld bir ğamze ile Ktib

amdl’l-lh eylemiş ol gzlerin ‘ ayyr- a

429

‘Ubeyd

F’iltn / F’iltn / F’iltn / F’iln

Nr- lufñ lem‘ asdır dde-i insna lem‘

şem‘ a-i isnñ olmuşdur anñ gşnda şem‘

Nehy iderseñ ger şerr- teř-i irdan

are are n olub cr ola mnend-i ma‘

Merdm-i dde siyh iken yir itdñ anda nr

Nr- a bitrdik anda eyledik ezdd cem‘

Nr- mihriñle şerğ- sumndır cism-i mh

Şöyle yandı kim eridi cümle-i mănend-i şem‘
Cürmini ‘afv it kıyāmetde ‘Ubeydī çākeriñ
Hışm idüb cismīn muķārızla ilāhī kılma ķam‘
430

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

İy risālet tahtgāhında şeh-i gerdün meṭā‘
İşitdikde hāk-i rāhıñdır sipihr-i irtifā‘

Serverā biri biri üzre yığılmış ne felek
Maḥzen-i ķadr-i refi‘ iñde seniñ toķuz pāre meṭā‘

Bir avuc toprak deñlü yok yedi ķat cürm-i hāk
Şol ķadar vardır ķazā-yı himmetiñde inbiṭā‘

Hāba varsañ daḥi olur saña ey bīdār-ı baḥt
Göz yumar bulurdıñ niçe tere ittılā‘

Pençe-i ümmīd ile uçmāğ bāb-ı cenneti
Kıldı beş sepet ile avşāfiña ‘Ubeydī ihtirā‘

431

Lāmī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Eyledim ‘azm-i sefer ben zār u nālān elvedā‘
Göñlümi kūyında ķodum gitdim ey cān elvedā‘

Kārbān-ı ‘aql u cān bağladı muḥmel gitmege
Dil-i cers gibi ider feryād u efğān elvedā‘

Gösterir ‘aşkıñ nevāsı baña kibr-i ‘uşşāk içre āh
Kāh āheng-i mecāzī geh sefāhān elvedā‘

Yüz urub ilden ile āvāre olub beg gibi

Sen esen al gitdim ey zülf-i perîşân elvedâ‘

Lâmî‘i efğân eleminden ılma ney gibi figân

Böyledir çün ‘âdeti gerdün-ı gedân elvedâ‘

432

Zâtî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Şol ru-ı yârile seerde düşdi bu mışra‘

oınca güneş dindi tamâm oldu bu mala‘

Yaşım deizin kesse ol İskender-i devrân

Bir hûb gazel derdim aa bar-i maa‘

Bugün bize a‘n eylesün dün gice şûfî

Meclisde müleşleş içün urdu murabba‘

Ben zerd ü nizâr ile şarılsam nola cānā

ıymetlü umaşa şarılur çünki muşamma‘

Zâtî‘ye görünse leme‘ât-ı ruuñ iy dost

Virdi yine yüz şevle bir şî‘r-i mülemma‘

[55b]

433

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

adriñi izhâr idüb iy hāl-ı gülzâr-ı bāğ

Yadîñ âteş-i sūz-ı çemende lāleniñ bağrında āğ

Niçe şāhib-i hānāhiñ tekyegāh-ı hāde

Dişlerini sīm-i istivān vü serlerini ıldıñ çerāğ

Zerre-veş nice güller bî-arārîñ olmasun

Mihriñiñ āvāresine aşr-ı cennetdir urāğ

Her kaçan evşâfıñı zıkr eyles şevķile bād
Cüş idüb dūr bālīye ol demde kır dirler ķulāğ

Üzerinden ref idüb itdik çü cürmüñ zūlmetini
Eyle yārab nūr-ı luṭfıñla ‘Ubeydī yüzini āğ
434

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Görmedi işitmedi vechiñ gibi bir şey çerāğ
Bunca encümle semāvāt oldu dehre göz ķulāğ

Ol mülāyī anda pervāne muķarreb Cebrā’il
Oldı bu ḥalvet serā-yı ‘ayna ruḥsārıñ çerāğ

Kürsī vü ‘arşa daḥi irişdi hicriñ nālesi
Eyledik şol dem ki cān ḥaşvetinden seni ferāğ

İy şeh-i mülk-i ķanā‘ at şüretine baķmadıñ
Saña altun olalı cercin didiler niçe ṭāğ

Cürm ü ‘işyān götürmüşdür ‘Ubeydī yüzine
Āb-ı luṭfıñla meger kim ola anıñ yūzi āğ
435

Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Mürğ-i dil pervāz uraldan kūy-ı cānāndan ırāğ
Oldı heb bu ‘aql u fikr ü fehm-i cān andan ırāğ
Bulmayan ķurbet şerāb-ı la‘l-i rāḥat baḥşuña
Eyle bildi ki olur rūḥ-ı revān andan ırāğ

Zūlfüne bend olalı dil düşdi ḥaddiñden cūdā
Oldı zūlmet içre ol ḥurşid-i tābāndan ırāğ

Kim ki cān virmez şehā sevdā-yı zülfüñ rāhına
Olısar bî-şübhe ‘ömri cāvidān andan ırāğ

İy Murādî dil niçe zār itmesün bülbül gibi
Düşdi çünkim ol cemāl-i gülistānından ırāğ

436

Murādî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

‘Andelīb-i dil düşelden gülistānından ırāğ
Şol garībe döndi kim düşmüş mekânından ırāğ

Tañ mıdır bu dil olursa firķatinden la‘ leniñ
Çünki şāğ olmaz kişi rûh-ı revānından ırāğ

Nice pür hûn olmasun cismim ya nice aķmasun
Eşk-i seylābım daķı serv-i revānından ırāğ

N’ola ger dūr olmasa zülfi ruķundan ol mehiñ
Çün bilürsin olımaz āteş duķānından ırāğ

İy Murādî olmasa ‘āşık nigārından cüdā
Düşmese ‘ālemde kimse dilsitānından ırāğ

437

Ĥayretî

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Nār-ı gurbetle nice yaķmaya beni ben cāna dāğ
Ėayrılar bezminde yaķmıř mest olub cānāne dāğ

Bir düğündür her ķarā yazuluya olmaz naşıb
Meclisiñde germ olub yaķmak sañā mestāne dāğ

[56a]

Virmezem pek ĥāliř altuna erenler cān içün

Bir elif çekdi yaqub sîminde dün üç dâne dâğ

Bî-ḥesâb ise ne var ey ḥâce dînârîñ seniñ

Bizde de eksik degil fi'l-cümle dervîşâna dâğ

Ḥayretî kılsa tecellî pertev-i dîdâr-ı yâr

Ṭurması gibi anı da qarâra yana dâğ

438

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Bağladık dünyâya çün luṭfîñla ülfet yâ laṭîf

Yirimiz kıl âhiretde bâğ-ı cennet yâ laṭîf

Ḳulluğıma lâyıḳ görüb çün ḥalḳ eylediñ biz ḳullarıñ

Bize yetmez mi bu devlet bu sa‘ âdet yâ laṭîf

Bir içim şu luṭfîññ şükrini deryâlarca ḥalḳ

İdemezler senden olmazsa hidâyet yâ laṭîf

Ger ola maḳbûl-i dergâhıñ görine illere

Enim nazm-i gonça-i gülzâr-ı ḥikmet yâ laṭîf

Ḳatre degil luṭfîñ olursa ‘Ubeydî teşneye

Göñli ola lüle-i ‘ibret leṭâfet yâ laṭîf

439

‘Ubeydî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ġıbṭa ider kâseñe şems-i semâvât şeref

Reşk-i mâh-ı nev ser-i kūyında bir kemter ḥarf

İki ‘âlem kıymet olmaz bir dürr-i şeh-vârsın

Saña olmuşdur şeb-i mi‘ râcda gerdün şadef

Himmetiñle ümmetiñ aḥvâli bulursa nizâm

Bağlaya dîvân-ı ḥaḳda cümle tertîb üzre şaf

Her kim ki evkâtı mühriñle güzâr itdi seniñ
Zerre deñlü kılmadı sermāye-i ‘ömrin telef
Ol şeh-i levlāk vaşfında ‘Ubeydī umarın
Ola her bir öāde-i tab‘ım benim hayrū’l-ḥalef

440

Şehsüvār

Mef’ülü / Mefā’ilü / Mefā’ilü / Fe’ülün

Ḥayli ‘uşşāķı budur dizdügi cān şaf şaf
Geçürür ‘askerini gözden o sulṭān şaf şaf

Şu‘le-i şem‘-i ruḥuñ şevķine cāmi‘de gice
Yaķdı kandillerini āteş-i sūzān şaf şaf

Müje şanma görinen gamze-i ḥunrızinde
Tırkeş oḫlarını düzdi oḫtan şaf şaf

Vaşf-i ḥaddiñle dir şi‘rin mışra‘ mışra‘
Bāġbāndır ki düzer gülşene reyḥān şaf şaf

Şehsüvārım şeh sulṭān-ı cihāndır yaraşur
Anıñ öñünce piyādeñize ḥübān şaf şaf

441

Şādık

Mef’ülü / Mefā’ilü / Mefā’ilü / Fe’ülün

Çekilür eşkine ‘āşık-ı giryān şaf şaf
Şan Süleymāna gelür ‘asker-i devrān şaf şaf

Gül gibi taḫta geçüb nāz ile dīvān itse
Dikilür qarşusına serv-i ḥırāmān şaf şaf

Ka‘be-i ehl-i şafā olalı kūy-ı dildār

Ṭolanur eşigini ḥūr ile ğilmān şaf şaf

Geldiler bāb-ı hümāyuna yaqalar yırtub
‘Arz-ı ḥāl itmekičün defter-i dīvān şaf şaf

Şadıķā nāra tapar zümre-i Hindūdır kim
Durmadın secde ider yüzine müjgān şaf şaf
[56b]

442

‘Ömrī

Mef’ülü / Mefā’ilü / Mefā’ilü / Fe’ülün

Ḥarem-i yāri tavāf itmege yārān şaf şaf
Şular anı süpürüb dīde-i müjgān şaf şaf

Görseler ‘arşa-i ‘aşkıñda kıyāmet kıddiñ
Ṭuralar ḥalk-ı cihān kaşuñā dīvān şaf şaf
Deheniñ vaşfını şerḥ itmekičün gülşende
Jāleler oldı fem ğonçada dīvān şaf şaf

Kim ki leylī saçuñā cān vire mecnūn şıfat
Merķadin ide ziyāre küllī mürġān şaf şaf

Büy-ı zülfiyle hevādār olalı ‘Ömrī yine
Mevcler bağladı bu dīde-i giryān şaf şaf

443

Nā Ma’lūm

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Tābi‘ -i zevķ-i hevā-yı nefis olan insan yuf
Kendüyi ‘ākıl şanur şol bī-edeb nādāna yuf

Ḳalmadı herġiz ḥaķīķat kimsede döndi zamān
İşbu dostı düşmeni fark itmeyen yārāna yuf

Gelmez oldu ma‘ dene luṭf u mürüvvetden vefā
Bunca yıllardır ki bir gevher getür kâna yuf

Kā’inātı tıtdı şimdi fitne-i āḫir zamān
Pādişāh-ı dehr olub ‘adl itmeyen sulṭāna yuf

Virmez oldu ehline pāşā vü defterdārlar
Manşib u timārı işbu defter-i dīvāna yuf

444

Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ṭoḡmadı bir māh-ı nev kaşı hilālinden laṭif
Bitmedi bir servde ḳadd-i nihālinden laṭif

Görmedim bir verd-i ter ki ḥaddine ola şebih
Var mıdır ya misk ü ‘anber zülf ü ḥālinden laṭif

Bāḡ-ı devrānıñ ‘acibdür bir teferrücgāh yok
Her melek-rū ḡoncanıñ bāḡ-ı cemālinden laṭif

Bulunur mı cennāti ‘adn içre yārab bir ṭa‘ām
İy ‘aceb bir mehveşiñ ḥānı vişālinden laṭif

İy Murādī vaḳt-i vuşlat ṭuş ola bir dem olur
Şad hezār olsa cihānıñ māh u sālinden laṭif

445

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Her kime ki ‘ilm-i ledünden keşf iderseñ bir sebaḳ
Daḳḳ-ı menşür felek aña görünür erzaḳ

Didi el arḳası yerde sāye-i berge çenār
Gördi gökler bostān-ı ḳudretiñde bir varaḳ

Hān-ı lutfiñda gülistān-ı cihān bir şofradır
Anda güller bî-‘aded dendānlu yāķūt tabaķ

Ehl-i hāl aşhāb-ı zevķe āb-ı lutfiñ içmege
Oldı bāğ içre semāķı lāleler rengin şulaķ

Yā ilāhī vaşf-ı zātīyi mişālīñde seniñ
Bu ‘Ubeydī bendeñiñ cümle kelāmı oldı haķ

446

‘Ubeydī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Sırr-ı şāha arķa virüb ‘alī mekān oldı burāķ
Şanki çerķ-i a‘zam ile hem‘inān oldı burāķ

Ayağı yer başmadı zātī şerīfiñle seniñ
Şol zaman ki cānib-i ķudse revān oldı burāķ
[57a]

Şarķ u ğarbı iki dem itse ey şeh yeridir
Şāh-ı rāh vuşlatıñda kāmran oldı burāķ

Gördi haķdan yaña ta‘ciliñ saña mı eyledi
Berķ āsā tırmayub sür‘at günān oldı burāķ

İy ‘Ubeydī hasretinden gerķi dökdi niķe yāş
Gevher-i vaşlile āķir şādımān oldı burāķ

447

‘Ömrī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Şol karşudan görinen āfet-i kıyāmet ancaķ
Biñ nāzile şalınan ol serv-i ķāmet ancaķ

Şişe şikeste olsa tırmaz içinde çün ār

Gönlüm şınıklığına başım ‘ alāmet ancak

Hercāyiler severseñ gel tevbe eyle iy dost
Her işlenen günāhıñ soñı nedāmet ancak

‘Uşşāk-ı mey-perestiñ gelmezse meclisine
Zāhid selāmet olsun bunlar selāmet ancak

Biñ kez olu virilür firķat şenbeden ‘ Ömrī
Dilber-i firāk ‘ uşşāk-ı rüz-ı kıyāmet ancak

448

Bākī

Fe’ilātün/ Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün

Halk-ı ‘ ālem ezeli böyle perişān ancak
Kii ḥandān kimi giryān kimi nālān ancak

Kimisi bülbül-i nālān gül ‘ arız-ı yār
Kimi pervāne-i şem‘ ruḥ-ı cānān ancak

Bu cihān kimine kaşr-ı tarb ‘ ıyş ü şafā
Kiminiñ miḥnetler başına zindān ancak

Pāymāl olmada āḥir neşter-i gerdün
Pādişāh ile gedāsı hele yeksān ancak

Bākī’yā ḥānķah-ı ‘ ālem ḥayretde hemān
Her gelen kimse bu esrār ile ḥayrān ancak

449

Kātibi

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Yoğ iken zerrece yazmak okumak
Ders-i ‘ aşk olmuşıdi bana sebak

Biz nice sevmeyelim iy zāhid
Güzeli halk idicek Hāzreti Hāk

Bakayın yüzüne toyunca didim
Hışm idüb nāz ile didi bak bak

Vaşf ider kuḥli koyub ḥāk-i deriñ
Zāhidiñ kara başına toprak

Kātibi nāmede sögmüş saña yār
Ġālibā göñlüni ister yazmak

450

Derviş Ağa

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Revā mı lāle veş dāğ-ı ğamıñla cānı yandırmak
Gözüm kânını eliyle kıvılcık kana boyanurmak

Virüb cān la' l-i dilberden meger kām almak istemiş
Raķibi 'ahdim olsun tatlu cānından uşandırmak

Utanmayub baña itdiklerini sāde rûlar heb
Gelicek ḥaṭ gerek yüzlerine urub utandırmak

Fiğān itme göñül yāriñ uyurken çeşm-i fettānı
Meded ol fitne-i devrānı kaşd itme uyandırmak

Uzadır her gice Derviş sīnem āteşine dil
Revādır şem' -i bezme bād-ı āhım sille yandırmak

[57b]

451

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Cān dirîğ itme dilā yār-ı vefādār olıcak
Ne kadar ḥüb ise terk eyle cefākār olıcak

Halk-ı ‘ālem kamu aġyār u raķīb olur ise
İy göñül ġam yimegil yār saña yār olıcak

Dil-i bî-çāreye gīsūlarîñ uzun görünür
Gice bir yılca gelür kişiye bīmār olıcak

Hāl-i rāz-ı dilimi bilesin iy gönça dehen
Sen daği sencileyin ‘aşka giriftār olıcak

Nola severise **Ḥalīlī** dil ü cān ile seni
Kāfir olmaz ebkem kişi günehkār olıcak

452

Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilūn

Düşersin zülfüne yâriñ gönül şabr u qarârıñ yok
Nedendir bir güzel görseñ seversin ihtiyârıñ yok

Ḥamā'il var çalmağa du'ā-i seyf ḥaḳḳıçün
Bize tīg-i müjeñ gibi 'Ali sen Zülfikārıñ yok

Güneş gibi nazarıñ yok cihānıñ şems vārisen
Rakibiñ gibi yanıñca eş yurtar hımāriñ yok

Ne aķeñ var ne baġçeñ yüzüñe kim baķar zāhid
 Seni ol gül yüzlü yolunda ne ħarf itdiñ ħarārıñ yok
 Cihānda **Ferruĥ** bilsem ne şayd itdiñ güzellerden
 Dil ü cān gibi şebbārıñ var elde bir şikārıñ yok

453

Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilātūn / Fā'ilātūn

Diyār-ı gurbete düşdüm diriğā kim qarārım yok
Nice dilşād olam bir dem ki yār-ı ğamkūsārım yok

Cihān bāğında gerçi çok nihāl-i serv-i kāmētler

Yanumca şalınur lîkin benim bir şehriyârim yok

Elimden sâkiyâ düşmezdi hergiz ayağı câmîñ
Velî bir hem kıadeh gônça dehân-ı gül' izârım yok

Rakîbi kendüye mahrem idinmiş yâr-ı cefâ kim
Benim bir âyet kıadar yanında daği i' tibârım yok

Taraf-ı Ka' be-yi kûy-ı nigârı nola sa' y itsem
Nevâyî Merve hâkkı aña andan özge vârim yok

454

Mef'ûlü/Fâ'ilatü/Mefâ'ilü /Fâ'ilün

Her za' ife hor bakma merd iseñ merdâne bak
Bir kıarıncayı dilâver görmüş dilâ şîrâna bak

‘Aşk-ı dilberle nedir hiç şorma ahvâli benim
Şem' -i gö pervâneniñ hâline yana yana bak

Gözün üstünde müjeñ var dime hergiz kimseye
Gel kıalender meşreb ol her şağşa dervişâne bak

Gözlerim çün ğayrılar gözler dirmiş kıaddimi
Dîde-i giryânıma olan kıurı bühtâna bak

Pîr ü mürşîd diyü her nâdâna uyma **Hayretî**
Ana rahminde velâyet gösteren oğlana bak

455

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Şun' -ı hâk görmek dilerseñ 'ârız-ı cânâna bak
Ser te ser levh-i ruğunda âyet-i Kıur'âna bak

‘Ubla Kıârün gibi mağbün ğîr olma şakın

Her gedāya hürmet it her bendeye merdāne baķ
[58a]

Görmek isterseñ cemāl-i haķķı her yerde ‘ayān
Geç ikilik perdesinden merd olub merdāne baķ

Cezbe-i ‘aşķ ile cehd it benligi maķv idegör
Kim dir iy zāhid saña gel hücçet-i bürhāna baķ

Olmaķ isterseñ haķıķatde muvaħħid **Za‘ıfı’yā**
Hāliñe meşgöl olub ne küfre ne imāna baķ

456

Mef‘ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü / Fā’ilün

Mest-i şerāb-ı ‘aşķım şeydālığım var ancaķ
Ta‘n itme baña zāhid rüsvālığım var ancaķ
Gelmedi sākı elden gözüme ‘aķl u hūşum
Bezm-i muħabbet içre ra‘nālığım var ancaķ

Sen zühde ğurre iseñ zāhid benim de şimdi
Şevķ-i sürürum ile ğazālığım var ancaķ

Ferād u Kays gitdi erbāb-ı ‘aşķ da gitdi
İķlīm-i ‘aşķ içinde tenhālığım var ancaķ

Bāzār-ı ‘aşķ içinde atıldı gitdi **Fevrī**
Yāriñ lebinden iy dil helvālığım var ancaķ

457

Mef‘ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü / Fā’ilün

Abdāl-ı ‘aşķ olaldan ğazālığım var ancaķ
Tenevvür-i ğamda yandım biryānlığım var ancaķ

Esrār-ı miħnet vü kenzi keşf eylemek olurdı
Ĝüftāra ķudretim yok ğayrānlığım var ancaķ

Cismim fenāya yāb yāb tañ mı teveccüh itse
Göñlüm ‘imāret olmaz vīranlığım var ancak

Āvāre ‘aşk eriyim her fītneden biriyim
Hem pādişāh-ı ‘ālem sultānlığım var ancak

Āvāreyim **Firākī** gerdün-ı dūn elinden
Bī şabr u bī kararım girdānlığım var ancak

458

Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün

Gül muşhafın şabā yeli açdı varak varak
‘Aşk āyetini bülbül okudı sebak sebak

Cān-ı gülşende zülf-i ğaddārın hevāsına
Reyhān deste deste vü sünbül kucak kucak
Evvel kademde cānını vir yāre iy göñül
Kim nerdübān-ı ‘aşka çıkılmaz ayak ayak

Gülzār-ı ‘aşk içinde girüb küşegirler
Āhū gözüñ yanağın ararlar yatağ yatağ
Vaşf-ı ruhuñla yazmağa şi‘rini **Necātī’niñ**
Kağıd tutar çiçekler elinde tabak tabak

459

Mef’ülü/Fā’ilatü/Mefā’ilü /Fā’ilün

Gülzāra gelse nāzla dilber ayak ayak
Dürler nişār ider aña güller tabak tabak

Ķānūnī ‘aşkı bilmede māhir geçinmesün
Ben Ķaysa anı ezber okurdum sebak sebak

Şahrāya düşdi iremedi būy-ı zülfüne
Hicrān-ı ğamında nāfe budur kan çanak çanak

Çeşm-i ğazâyı bulmadı kûyında it rakîb
Nâşih olunca izledi anı yatağ yatağ

Şürmende oldu la‘l-i lebiñ gördi **Şem‘î’yâ**
Gizlendi ğonça-i gülşen içinde bucağ bucağ
[58b]

460

Mef‘ûlü/Fâ’ilatü/Mefâ’ilü /Fâ’ilün

Sâķi getürdi bâde-i bezme kabağ kabağ
Başladı devre Şevķiyâ sâĝar ayak ayak

Gözden aķıtdı ĥûn-ı dili yire ehl-i ‘aşķ
İçdi o kanı lâleler ol dem çanağ çanağ

Bülbül bahâr dersini ezber okur gele
Faşl-ı ĥazânı görmedi beñzer varağ varağ
Ol serv-i kâmet eylese nâzla geşt-i bâĝ
Pâyına sîm ü zer döke güller tabağ tabağ

Yine **Muĥabbetî** vâdî-i ‘aşķa başub kadem
Kať -ı menâzil eyledi yürür konağ konağ
461

Mef‘ûlü/Fâ’ilatü/Mefâ’ilü /Fâ’ilün

Ĥatıñ ki yazdı muşĥaf-ı ĥüsnüñ varağ varağ
Etĥfâl-i diller okudı anı sebağ sebağ

Dâĝ-ı dilim gibi didi yok bir yalıñ ışıķ
Bu tekyegâh-ı dehri gezenler oldu bucağ bucağ

Eyler rakîb ehremeniñ da‘vîsin kabûl
Benden kaçır perî gibi âh o bucağ bucağ

Şûfî lebini göreydi çıkarırdı tâcını

‘Aşkına nūş ideydi  olular  anak  anak

 e m-i **H ud y ** gibi sezer m i igi e
Bu ne  adef ola g her fe  n  ab k  ab k
462

F ’il t n / F ’il t n / F ’il t n / F ’il n
Ehl-i tev  di  dili  ikri ledir g y  seni 
 amdi i tesb   idinmi dir  amu e y  seni

 y  okuz dery -y  efl ki mu  all k  urguran
 udreti  ba rinde hem kem   tredir dery  seni

 ft b-   em  -i   t-i p ki e   en del l
Birli  ne zerre de l    bhe yok a l  seni 

Kibriy  a bundan art k rehn m  var mı del l
  r-i ‘ lem gibi bende  vardır ey Mevl  seni 
Ra met id b yarlı a y rab ‘**Ubeyd ** m crimi
Y zi  ara bir  ul  dır ger i ol edn  seni
463

F ’il t n / F ’il t n / F ’il t n / F ’il n
Sen  eh-i mi  r ca  ar u   kasun mı her melek
  h-  r h nda ni  n bir a  depe k h-  melek

‘ lem-i b l ya ‘azm itdikde z r-i p y  a
‘Ar -  atlas d  di s yir melekler zer binek

  k-  gerd nda  anurlar keh    n-  hem n c m
 ıldı eyv n-  cel li e m na    bir direk

Ba dan aya a dil  olub nola med i  eylese
M h-  nendir p y-   udret rif  ati de bir direk

Ümmetiñden cürm ile ālūde bir bī-çāredir
Luṭf idüb ḥaḳdan ‘Ubeydī kuluñı eyle dilek

464

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Sāḳiyā biz bilürüz şorma şerābın ḳadehiñ
Bilür eksikli tamām ṭolu bahāsın ḳadehiñ

Sāḳiyā mer‘a şıfat ḳalma ayaklarda müdām
Süregör elde iken zevḳ ü şafāsın ḳadehiñ
[59a]

Feth ola diyü ṭılsım-ı Cem mey iy sāḳī
Oḳur zenciye zamāndır ki du‘āsın ḳadehiñ

Umarız bir gün ola zevḳ ü şafāsın süreyüz
Ḥayli demdir çekeriz derd ü belāsın ḳadehiñ

Zahmet-i bād ile şeşdir ayağı şanma ḥabāb
Ay **Misālī** şışe çek ābla devāsın ḳadehiñ

465

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Bir iki gün çekilem cevır ü cefāsın ḳadehiñ
Sürevüz bir dem ola zevḳ ü şafāsın ḳadehiñ

Lāle-veş bāğ-ı şafāda iken açıldığı yok
Ḥayli demdir göremez kimse ḳarāsın ḳadehiñ

Cām-ı mey böyle şikest olacağı bellü idi
Ḥaḳ çokdan oḳumuşlardı du‘āsın ḳadehiñ

Ḥaymeler ḳurduğı dem ḳanı ḥabāb-ı ‘ıyşa
İ‘tidāl üzre görüb āb u hevāsın ḳadehiñ

Bāḳī’yā dün gice meclisde gülfeşānlar ile

Māhtāb itmişdik bezme ziyāsın kadehiñ

466

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şādımān idem beni cevriyle maḥzūn eylediñ

Neylediñ iy bī-vefā ḥālīm diğēr gūn eylediñ

İy dehānı mīm ü zülfi cīm ü kaşı nūn olan

Yine bir naqş ile ben miskīni mecnūn eylediñ

Dir idiñ dilberlerde kân itmeñ ammā şimdi sen

Günde biñ kân itmegi bir tāze nūn eylediñ

Men' idersin 'arz-ı ḥüsn itdikce ol yār iy raķīb

Ḥaķ seni mağbūn ide sen beni mağbūn eylediñ

İy elif kād gösterüb sīneñdeki ḥālī yine

Ḥayretī cānında dāğın bir iken on eylediñ

467

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Eşiğīñden devr idüb ḥālīm diğēr gūn eylediñ

Vaşl ile şādān iken hicrile maḥzūn eylediñ

Sīnede her dāğıma çekdiñ sitemle bir elif

Bir iken derdim benim zālīm yine on eylediñ

Dün gibi sīnem döğüb ney gibi iñlersem nola

Ḳaddimi çenger itmegi cevriyle kânūn eylediñ

Rūyımı zerd eyleyüb derdile iy sīmīn beden

Pūte-i 'aşkıñda ḳalbim ḥālīş altun eylediñ

Neyledi dostum **Kāmī'**ye derd ü düşmeni

Eşiğīñden devr idüb ḥālīm diğērgūn eylediñ

468

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

'Āşık-ı bī-dillere cevri ferāvān eylediñ

Müstedām ol dostum luṭf ile iḥsān eyledin

Ġamze oḡun çeşm-i fettānıñ yine almış ele
şöyle beñzer dostum kāfir müselmān eylediñ

Bağrımı eylediñ şimşir-i istiğnā ile
Neylediñ iy āfet-i devrān yine ḡān eylediñ

Çıkmaz ağızıñdan ḡabersiz nihān vařlıña
‘Āřıķıñ rāzın derūn-ı cānda pinhān eylediñ
Bāķi’i gül gibi ḡandān itdiñ ol luṭf ile
řoñra döndüñ mübtelā-yı ḡār-ı hicrān eylediñ

[59b]

469

Mef’ūlü / Fā’ilatü / Mefā’ilü / Fā’ilün

Ḳullarımdandır deyü ben ākeri yād eylediñ
ḡayra girdiñ kūyın birinde āzād eylediñ

Yıķmıřdıñ göñlümi yapıdın yine raḡm eylediñ
İy Ḥalīlim ḡaḡ bilür bir Ka‘be būnyād eylediñ
Derdile ölmüş yaturdum geldiñ iy cān ḡālime
Luṭf idüb bir ölmüşüñ rūḡın būnyād eylediñ

Mürğ-i cāndan göñül bi ḡabbe ḡāřıl ḡılmadıñ
Yok hevāda ḡarmen-i ‘ömrüñi berbād eylediñ

Ġam beyābānın maḡām itdiñ aña iy pīr-i ‘ařķ
Bu **Uřūlī**’yi ‘aceb vādīye irřād eylediñ

470

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

‘Ařķ ocāğında yanub küllī ḡubār olsam gerek
Āteř üzre noḡtalar gibi niřār olsam gerek

Kūḥsār-ı derd ü ğamda mürġ-i cān pervāz ider
Ben ecel şehbāzına bir gün şikār olsam gerek

İy ecel gel böyle issī cismi egnimden çıkar
Meşherim bağrum başub derkenār olsam gerek
İtleriñ pābūsına bir gün irem diyü şehā
Bu hevā ile işigiñde ğubār olsam gerek
Gerçi kim ben mülk-i dünyāda ḥaķīrim zerre vār
Fazlī'yā mülk-i 'ademde şehriyār olsam gerek

471

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Rāh-ı 'aşķ-ı yārde çeşmim ğubār itsem gerek
Bu tarīķile yine geşt ü güzār itsem gerek

Çeşme-sār-ı eşkimi pāyına işār itdüğüm
Ol bŷy-ı servi bu ālile kenār itsem gerek

Sīnede dāġımıñ seniñ bir yādigāriñdır baña
Pādişāhım ben anıñla iftiḥār itsem gerek

Bāġbān-ı gülşen oldum iy bŷy-ı serverān
Sīnemi dāġ-ı ğamıñla lālezār itsem gerek

Aġyārdan kırtılmaġiçün **Rūḥī**'yā
Rāh-ı 'aşķ içre gezüb terk-i diyār itsem gerek

472

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ġnlümŷñ şīrine zŷlfüñden kemend itsem gerek
İki yerden ya'ni zencīrile bend itsem gerek

İsterim dil tıfl ezber kıla ḥüsnŷñ muşḥafın
Nice bir kendim gibi anı levend itsem gerek

Ben marîz-i ‘aşka ger hâct olursa gül şeker
Gül ruhuñ sükker lebiñle behremend itsem gerek

Öldürüb kırtar beni hicriñ belâsından didim
Didi âhir gam yeme iy derdmend itsem gerek

İy **Muhibbî** kaldurub yine livâ-yı âımı
‘Âleme râyât-ı ‘aşkı bir bülend itsem gerek

473

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Çeşm-i pür hûnum yoluñda eşkbâr itsem gerek
Ayağıñ tozına gevherler nişâr itsem gerek

Gül gibi pîrâhen-i nâmûsı şad çâk eyleyüb
Lâle-veş dâğ-ı nihânım âşikâr itsem gerek
[60a]

Kırma yazuyla ‘adûnıñ dişleri vaşfın yazub
Nüşa-i çeşm-i sevâdın pür gubâr itsem gerek

Eyleyüb zühdüñ binâ-yı süst bünyâdın harâb
Hâne-i ‘aşkıñ esâsın üstüvâr itsem gerek
Bezm-i keşretten çekildi câm-veş **Bâkî** gönül
Tekye-i vahdetde ‘uzlet ihtiyâr itsem gerek

474

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Bir gice pervâne-veş terim ‘ayân itsem gerek
Şem‘-i ‘aşka dutuşub teslîm-i cân itsem gerek

Mâcerâ-yı ‘aşkıñı ‘arz itmege iy serv-i kad
Hâk-i pâyuña bu dem eşkim revân itsem gerek

Hasret-i la‘liñle her dem gözlerim yaşın döker

Kūyîñ içre her der-i dīvārı ƙan itsem gerek

Şādımāñım kim bu gice ƙālî -i sa‘ dim didi
Mihter-i devr-i ƙamerde ihtirām itsem gerek

‘Ālemi ƙudsî **Ẓa‘îfî** seyr idüb sîmurğ-veş
Kūh-ı ‘aşƙ içre mekânım lâ-mekāñ itsem gerek

475

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ağlayub eşk-i revānım cūybār itsem gerek
Āh idüb derd-i derūnum āşikār itsem gerek

Yār derbān itmek istemiş raƙîbi dostlar
Ben bu derde doymayub terk-i diyār itsem gerek

Ayağñ tozun budur gözden geçürmeden ğaraż
Şîşe-i çeşmim anıñla pür ğubār itsem gerek

Her biri aşhāb-ı devletden biriyle faħr ider
Ben seniñ kūyñla cānā iftiħār itsem gerek

Penbe bir şahin baƙışlu Rūmeli maħbūbını
İy **Rumūzî** avlayub tenhā şikār itsem gerek

476

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Kişver-i faƙr u fenāya şehriyār olsam gerek
Anıñçün bir gedā-yı rūzgār olsam gerek

Çîn-i seher ‘azm-i beyābān belā itdikde dil
Vādî-i şahrā-yı ğamda ber ƙarār olsam gerek

Bütperestiñ şūretine yüz tütarsam vechi vār
Böylelikle ƙālîb-i dîdār-ı yār olsam gerek

Her kaçan bir rind-i fānī ‘azm-i ‘uqbā eylese
Ben aña şahñ-ı beķāda intizār olsam gerek

Rāh-ı ‘aşķ içre ‘Ubeydī pāymāl olanlarıñ
Cümlesine rüz-ı maḥşer tācdār olsam gerek

477

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ḥāmedir minķār-ı bülbul medḥine cānānımıñ
Berķ-i gülden ideyin evrāķını dīvānımıñ

Gülşen-i ferdūsa girsem bir nazar seyr eylesem
Var mıdır görsem nazīri ol gül-i ḥandānımıñ

Āh kim seylāb-ı eşkim ğam girüb cān çıķmaĝa
Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānımıñ

Dīnim īmānım disem ḥışm ile kīn eyler bañā
Beñze ol kāfir ķatında ķadri yok īmānımıñ

Āsitān-ı dilberüme luṭf idüb bi’l-lāhi vār
‘Ömrī’ya bendiñ elin öp ol güzel sulṭānımıñ

[60b]

478

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Göñül virme bu zāl-i dehre iy dil erkek ol erkek
Tek ü tenhā yūri bir ķahbeye çift olma şāhım tek

Yalancı ķablamışdır gerķi gerķek şimdi dünyāyı
Velī meydān bizimdir gerķi kim sen gerķek ol gerķek

Gel iy başım emîn olsun diyen fi'l-cümle ğavġadan
Ferāġat dāmenine el ayaġıñ cümleden el çek

Hayāt ābın içüb ‘ömr-i ebed bulmaġ nedir iy dil
Düşüb ‘aşġ u muhabbet tîġine ölmek durur ölmek

Bile şalınsa şimşiriñ gibi yanıñca olmaz mı
Kulıñdır **Hayreti** meydanda şāfi dil kuşaġı bek
479

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Dilberā ‘aşkıñla oldum zār u giryāñıñ seniñ
Ol sebebdan deldi baġrım tır-i müjġāñıñ seniñ

Varsa vaşlım ricāsı cevrüme şabr it didi
Öldürür āhir beni bu ‘ahd-i peymāñıñ seniñ

Şanki āb üstünde bitmiş servdir iy bī-vefā
Çeşmüme karşı turur kıdd-i hırāmāñıñ seniñ

Kanı bir cānı nişān idinedi tır-i müjeñ
Kaldı mı bir sīne kim ırmeye peykāñıñ seniñ

İy kemān ebrü görelden sen yüzi māhı diler
‘İyd-i vaşluñçün **Murādi** ola kurbāñıñ seniñ

480

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

İy şanem süker midir la‘l-i dür efşāñıñ seniñ
Misk veyā ‘anber midir bu zülf-i reyhāñıñ seniñ

Gülistānı seyr iderken her seher iy ġonca fem
Jāledir şanur gören aġzıñda dendāñıñ seniñ
La‘lüne ırmışken men‘ eyleyüb iy meh benim

Kanıma gör nice girdi kanlu peykânıñ seniñ

Büy-ı zülf-i yâre tolaşdıñ harâmî-veş göñül
Korkarım çâh-ı zenehdân ola zindânıñ seniñ

Şi‘ riniñ sūz-ı dili ‘ uşşākı iḥrāk itmeden
Odlara yansun **Murādî** nazm-ı dīvānıñ senin
481

Mef‘ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ’ilâtün

Tiğ-i miḥnetle n’ola bağrım olursa çāk çāk
Bir tırāşı ḥüb berberdir beni iden helāk

Gözyaşı deryāda sākî şun bañā cām-ı lebiñ
Görmeyesin dehr elinden kanlar ağlar çeşm-i nāk

İy gāzālım kaçma benden ḥavf idüb ağıyārdan
Sen benimle yār olursañ it raḳibiñden çe bāk

‘ Āşık-ı şādık olanıñ iy raḳib-i rû-siyeh
Yüzini āğ eyledi iki cihānda ‘ aşk-ı pāk

Pâyına yüz sürmege isterseñ ol yāriñ tarīḳ
Kendüñi iy **Kātībî** dāyim yolında eyle ḥāk
482

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Cām-ı ‘ aşkıñ kim ki nūş eyler cihānda iy cemīl
Bāğ-ı cennetde şerāsı olur anıñ selsebīl
Cāmi‘ -i şun‘ mnda çerḥ-i muşanna‘ bir çerāğ
Māh-ı nev anıñ kenārında yanar rūşen delil

[61a]

Sen mu‘ ini olıcaḳ gerdün görünür aña cān
Berḳ-i ḥātifden serī‘ ü’l-beşer olur aña delīl

Ƙullarıñ anca sîrâb zülâl-i luţfîñı
Şâh râh-ı cevır in‘ âmîñda ihsânîñ sebîl

Çekmeye bir ƙıl ƙadar zaħmet şîrâtı geçmede
Luţfîñ olursa eger miskin ‘Ubeydî’ye delîl
483

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Ka‘ bede saña mü ‘ezzen olduğ içün niçe sâl
Beyt-i ma‘ mûre irişmişdir maĥâmât-ı Bilâl

Şişdüğiçün pâ-y-ı pânîñ çün ƙıyâmetde seniñ
Pâye-i ƙadriñ teraĥķî buldı iy şâh-ı vişâl

Sen nebîler ĥâtemisiñ taş başardıñ baĖruña
Ümmetiñ perverde olmaĥ bula mı mânend-i sâl

Meyve-i maĥşûda irgürseñ nola ben bendeñi
DikdüĖiñ sâ‘ atde ĥurma virdi bir yâbis nihâl

ƦoĖrıdır ƙalbi elif gibi seni taşdıķde
Gerçi dâl itdi ‘Ubeydî ƙılların yâr u bâl
484

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Nâleme âhiñ iderseñ iy Ėöñül ferhâda gel
BaĖruña taşlar başub tağlar gibi feryâda gel
Sen Ėöñülden çıķduĖındır Ėayrıya yâr olduĖiñ
Eksikse iy ƙamer ruğ var mehpâre yâre gel

Çekmek isterseñ bugün bâr-ı ta‘ alluķdan eliñ
Serv gibi sebzezâr-ı ‘ âleme âzâde gel

Maĥv olur naķş-ı emel mânende-i naķş-ı hezâr
Ĥâk-i pâ-y-i dilrubâya ‘ ârif iseñ sâde gel

Oñmaduğundan bilün oldı **Necātī** pīšekār
Şan‘at öğrenmek eger maqşūd ise üstāda gel
485

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Zāhidā huşk olma meyl eyle şerāb-ı şāfa gel
Ta‘nı ko vā‘ız harābāt ehline inşāfa gel

Kıymetin bilmez varub nā ehle şunma la‘liñi
Naqd-i cānı al ben iy sīm ten şarrāfa gel

Yüzüne beñzer dise mihr-i celāli kaşuñā
Zerrece inanma iy meh şā‘ir lifāfa gel

Çinden geldim deyü yāriñ haţtıyla varub
Zülf-i pür çinine öykünme şaķın iy nāfe gel

Naqd-i eşkiñ geçmedi yanında fels-i aħmere
Kātībī şimden girü itme heves isrāfa gel
486

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Terk idüb yārānı fırķat ihtiyār itdi gönül
Bir niçe eyyām-ı ‘uzlet ihtiyār itdi gönül

Rūzigārıñ gelmediñ ‘ālemde qahrı qalmadı
Derde mu‘tād oldı miħnet ihtiyār itdi gönül

Bir ‘aceb iş eyledi bend ü naşīħat tutmadı
Vārını terk idüb ‘uzlet ihtiyār itdi gönül

Bu meşeldir dirler devlet kazā yanındadır
Pes kazā yanında devlet ihtiyār itdi gönül

‘Asker-i derd ü belāya pādişāh olmağışün

İy **Figānī** şimdi şöhret ihtiyār itdi gönül

[61b]

487

Mef‘ülü/ Fā’ilātün/ Mef‘ülü/ Fā’ilātün

Ağlasunlar dostum ‘āşıqlarıñ sen gül şen ol

Şad hezārān bülbül-i nālān var sen gülşen ol

Sāye gibi ben qarā yerlerde dāyim pāymāl

Sen güzelik āsmānı üzre şems-i rüşen ol

İy ecel yār ol bañā yār oldı çün benden cüdā

İi kefen ben haste-i ‘üryāna gel pīrāhen ol

Āşinālķ kesb it iy dil itleriyle dilberiñ

Hey yaban dīvāneyi sen daği cehd it odun ol

Vazgelmiş **Hayretī** maħbūbla meyden didim

Ġonça leb gül yüzlü dilberler didiler andan ol

488

Mef‘ülü/ Fā’ilātün/ Mef‘ülü/ Fā’ilātün

İy gönül luţf eyleyüb şol bī-vefādan vazgel

Lebleri şīrīn yüzi gül pādişāhdan vazgel

La‘l-i sevdāsına düşmüşsün gönül bir dilberiñ

Cānıña cānda қatarsa bu hevādan vazgel

Dā’imā ol ġonçanıñ tutuşma şem‘-i ħaddine

Sünbülinden çek eliñ bend-i belādan vazgel

Ger dilerseñ bulasın ‘uşşāk içinde rif‘ ati

Āstānın mesken it dār-ı fenādan vaz gel

Nesl-i Aħmedsin **Murādī** gerçi hiç uşlanmadıñ

Dilrubālar olan zek ü şafādan vazgel

489

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şaçuña iy kemān ebrū dil ü cān olduğı māyil

Dimekdir boynumuz kılca olalar cevriñe kâ'il

İdinse rāhını hem dem deādem eşk-i dem fāmım

Bu ma' niden su'al itme olubdur ına sā'il

Ruħuñdan zülf-i şiriniñüñ gider iy āftāb çün

Bilürsin zerrece olmaz duħanı ateşe hā'il

Eger ki kaṭ' -ı ser itseñ ḥadden terk eylemez ḥaṭṭı

Dilā karşı-ı kamerdir pes olur mı hā'ili zā'il

Meger ol la' l-i şiriniñ mübîn eylemiş zevkin

Anıñçün oldı her ' aşık **Murādi** şirüñe mayi

490

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şā'ir oldur diye her dilbere bir tāze ğazel

Dilber oldur kim demādem okuyub yaza ğazel

Dise bezm içre eger zerre dehānıñ vaşfin

Söyle muṭrib ol meclisde niçe sāza ğazel

Çeşm-i zülfüñile ḥāl-i ruħuñ yād itedim

Yāduma düşdi demek sen gözi şehbāza ğazel

Beyza-i fikret dilden bulıcaḳ çünki zuhūr

Mürğ-i ma' nâyı koyub başladı pervāza ğazel

İy **Karārī** ğazeliñ düşmeye nā ehle eger

Dirseñ yazmayasın sen daḥi nā sāza ğazel

491

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şâ‘ir olub ne ‘aceb ger okuyub yaza ğazel
Deyr-i ‘âlemde din her püt-i tinnâza ğazel

Sırrına dâğ-ı hezâr urinuben gezdüğü bu
Sen şehin şem‘ -i kabûlün kâyide dervâza ğazel
[62a]

Güş idüb bülbül-i dil hâlin iken kıldı fîğân
Ruĥlarıñ karşıısına ideli âvâze ğazel

Mürğ-i ma‘ nâ olalı beyza-i dilden zâhir
Bâl idüb himmeti dirsen gözin şehbâza ğazel

Yed-i nâdâna eger girmeye dirseñ şi‘ riñ
Eyliyâ yazmayasın sen daĥi nâ-sâza ğazel
492

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün
Şu‘ arâ diyeli ol dilber-i mümtâza ğazel
Haĥ budur dimediler böyle güzel tâze ğazel

Tab‘ -ı şâ‘ir ne kadar himmetini itse bülend
Râstî dilemez ol serv-i ser efrâza ğazel

Dilîr odur şu‘ arâdan geçinüb indâna
Gitmeye çünkü elinden okıya yaza ğazel

Rişte-i câñ ile yanına taĥub mürğ-i dili
Nola rû çevürseler ol gözleri ehbâza ğazel

Şadık-ı gevher ma‘ nâyı kulağına taĥub
Haydarî-veş gelür ol şâh-ı süĥan sâza ğazel

493
Haddî

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Yāsemindir hattı ya gül ikiden hālī degil
Zülfi şeb tūdur ya sūnbül ikiden hālī degil

Hāl-i ruhsārıña mülk-i fitnede yekdānedir
Hubb-ı miskindir ya fülful ikiden hālī degil

Dāğ-ı hūn efşanıma didim ne dirsın didi yār
Lāle ya katmer karanfil ikiden hālī degil
Dün bir ehl-i 'aşka derdiñ çāresin şordum didi
Ya seferdir ya taḥammül ikiden hālī degil

Evveli 'aşkıñ melāmetdir nedāmet āhiri
Sen gerek ağla gerek gül ikiden hālī degil
Va' de-i luṭf eylemiş dün rūḫī-i 'uryāna çerḫ
Ya 'abādır luṭfı ya çöl ikiden hālī degil

494

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

'Asker-i ḫalk-ı cihāna eyleyüb in'ām-ı 'ām
Sāyedār-eşmār kıldıñ issi günlerde kıyām

Gerdeninde tavḫ-ı 'aşkıñ dost diyüben çağırır
Bāğ içinde boynı baḡlu saña kumrılar ḡulām

Sen 'azīm-i zū'l-celāli dā'imā ḫāzır bilür
Serv-i bāḡ üzre işüñçün rüşen eylerler kıyām

Arkası üzre niçe yüz biñ ḫalāyık vār iken
Ḥüsnuñ çerḫ emriñle devr eyler cihānı fi'l-ḫıyām

Ḳalbi 'illetden çü sālimdir 'Ubeydī ḫasteniñ
Ḳıl maḳāmın ehl-i İslām ile sen dārü's-selām

495

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Rif' atin' kaçırında iy sultān-ı iklīm-i 'ulūm
Bir habāb āyine çerh berinde pür nücūm

Cāmi' -i kadriñde kevkeble müzeyyen kehkeşān
Zerle naqş olmuş serāser bir güzel kāfūr-ı mūm

Cām-ı çeşminden döküldi hayli eşki yerlere
Leşker-i 'aşkıñ kimiñle qalbine itdi hücūm

Destgır ol biz haķire iy zahır-i kā'ināt
Olmuşuz rāh-ı hecāda pāymāl-i nefis-i şom
Yanıña al bile gitsün maşşere yārinki gün
Kılma üftādeñ 'Ubeydī'niñ mezām hāk-i Rūm

[62b]

496

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Sākiyā tıldur ele il ayağı içelim
Şāh-ı 'aşk içmemege itdi yasāğı içelim

Jeng-i ğamdan dil ü cān āyinesini açalım
Demidir şun berü şol kām olacağı içelim

Uyuben vā' ize mey içmege and içelim
Biz kocadıksa ne vār 'aşk bayağı içelim

Çokdur aşğar gözini içemezsin dirseñ eger
Şehsüvārım saña biz at kulağı içelim

Kadehile niçe bir oynayalım **Hayreti'**yā
Tıldura 'aşkıña şol ala çanağı içelim

497

Mef'ülü/ Fä'ilâtün/ Mef'ülü/ Fä'ilâtün

Şöyle nizâr olubdur bu çeşm-i nātuvānım

Perrī-i miskden oldu kūyın̄da sayebanım

evķile yanar idim gün yüzlü yāre hālim

Āteşle tobtoludur gônça gibi deḥānım

Çün tīg-i firķatile raḥm itmez öldürürsin

Bir buse vir lebiñden boynıñda koma kanım

Sāyeñde mihr-i vuşlat doğmadı gitdi başa

Hicrān şebinde geçdi ḥayfā nidem zamānım

Ḥaṭṭ-ı ğamıyla ömek devlet yeterdi **Fazlī**

Mūra vatña olubdur kūyın̄da istiḥdānım

498

Fä'ilâtün Fä'ilâtün Fä'ilün

Sāḳiyā luṭf it baña şun tolu cām

İnnema'l-iḥsānū illā bi't-temām

Ġam elinden dāyimā miḥnetdeyüz

Eyyühe's-sāķī odur kāşā müdām

Nāz ider teñri selāmın virmege

Ol cefākāra selām olsun selām

Kehribāra döndi ğamdan beñzmiz

İçelim sāķī şerāb-ı la' l-i fām

Buse ' ahd itdiñ **Revānī** bendeñe

Pādişāhım müstedām ol müstedām

499

Fä'ilâtün / Fä'ilâtün / Fä'ilâtün / Fä'ilâtün

Muhabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdim
Yanıldın āteş-i ‘ aşka neler çekdim neler çekdim

Cülüs itmek için şāhım gönül tahtına geldikce
Ayağına nişār için gözümünden sīm ü zer çekdim

Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüb meydān-ı ‘ aşk içre aña bir top ser çekdim

Koluma dāğlar yakdım anı zeyn eyledim bir bir
Koşan bilür ki ey mehrü saña bir zer kemer çekdim

Muhabbeti gülşene var meh temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılub dāğı elifden servler çekdim
500

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Gerçi bülbüldür figān itmekde üstādım benim
Līk başmışdır anı iy gonça feryādım benim

Şol kadar seyr itmişim ‘ aşkıñ beyābānında kim
Kendü şehrimde bilür hiç kimse yok ādem benim
[63a]

Gördüğünce ‘ āşık-ı dil haste-i тұrmaz kaçır
Ādem olmakdan kalıbdır ol perizādem benim

Şol kadar seng-i sitem urdıñ dil-i mecrūhıma
Duymaya taşdan demirden olsa bünyādım benim

Pir olasın nev-civānım koma elden kadehi
Toğrı yoldur iy **Figānı** saña irşādım benim
501

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Mübtelā-yı derd ü gam bulsam melālim söylerim

Ehl-i hâle rast gelsem hasbihâlim söylerim

Çande bir dîvâne bulsam eylerim ‘arz-ı cünûn
Hem demim ehl-i kemâl olsa kemâlim söylerim

Ger şikâr ahvâlin ańsa cem‘ olub şayyâdlar
Şayda kâbil olmayan vahşî ğazâlım söylerim
İtmesün mi ol güneş benden felekde ‘âr kim
Bulduğum yerde hemân başlar zevâlim söylerim

İy **Behiştî** hakka dâr olsun deyü erbâb-ı ‘aşk
Kışsa dūn olub raķible kıtâlim söylerim

502

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün

Muhabbet şâhbâzınıñ bu esbidir benim başım
Görinür âşiyânında kanadı ucıdur kaçım

Beybân-ı belâda eyle sergerdân u biryânım
Giryânım urduğım taşdır benim ancak ayakdaşım

Görüb bu eşk-i pür hūnum demek hoş demdir bu
Ne kanlar ağladı çeşmim irince bu deme yaşım

Sen anıñ ‘aynına bir kaçrece gelmezsin iy deryâ
Diliñ uzatma ğâfil çağlama eşk-i güher pāşım

Degil encem yazar öñünce altun hal ile hâdden
Diler kim ola iy **Emrî** ‘arūs-ı dehr oynaşım

503

Sulţan Selim

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Gözlerimden aķdı deryâlar gibi yaşım benim
Dostlar çok nesne gördi oñmadık başım benim

Anıñçün seyl-i eşkimden hayālîñ ‘askeri
İki gözlü bir direklü köprüdür qaşım benim

Her gice altun beneklü āsmāniler giyer
İşbu çerh-i pīre-zen olmuşdur oynaşım benim

Ben gedā fırkat diyārında kalurdım yalnız
Mihnet ü derd ü belā olmasa yoldaşım benim

İy felek toköz tolu cām içmeyince bu **Selīm**
Devr içinde gelmedi hergiz ayakdāşım benim

504

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Şan‘at-ı ‘ālemde şūfī bir vefāya uğradım
Cām-ı şāfī şundı bir dilber şafāya uğradım

Ehl-i diller kişveriniñ pādişāhıyım bugün
Sāye-i zülfünde ben zıll-i hümāya uğradım

Rāh-ı ‘aşk içinde sergerdān yürürken nāgehān
Hızr-sīmā bir perī rū rehnümāya uğradım

Hem ser oldum āftāba zerre-i bī-kadr iken
Mā haşıl ‘ālemde ben luṭf-ı Hüdāya uğradım

Sāye-i zülfünde hoş geçdim **Ẓa‘îfī** nice yıl
Halk şandı yedi başlu ejdehāya uğradım

[63b]

505

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Allah Allāh diyelüm sancaḡ-ı şāhı çekelüm
Kaşrına sürh-i seriñ hayli sipāhı çekelüm

İki yerden kuşanalım yine ğayret kuşağın
Bulaşub tozla toprağa bu rāhı çekelim

Pāymā eyleyelim kişverini sürh-i seriñ
Gözine sürme deyü devr-i sipāhı çekelim

Bize farz olmuşiken olmağa İslāma zahır
Niçe bir oturalım bunca günāhı çekelüm

Umarız kim bize bādī ola Ebūbekir ü ‘Ömer
İy **Muhibbī** yürüyüb şarka sipāhı çekelim

506

Sultān Murād Hān

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Oturdum mekteb-i ‘irfāna cānā bir kenār açdum
Ki ya’ ni ders-i ‘aşq içün ülü’l-elbāba bāb açdum

Habibiñ rüy-ı dildūsın şu deñlü eyledim ta‘rif
Hicāb-ı zülfini ref’ itdügimce bir niķāb açdum

Şu deñlü kıldı müstağrak gönül mülkin yem-i vaḥdet
Temevvüc eyleyü çalkandugınca gözde ḥāb açdum

Arayub gönlim buldum çün uşturlāb-ı ḳalbimde
Ki anıñ irtifā‘ içün niçe dürlü ḥesāb açdum

Murādī kendümi āyīne-i vaḥdetde bir gödüm
‘Āvālimden geçüb keşret yüzünden çün ḥesāb açdum

507

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Aķıtdım eşk-i pür ḥūnı ḥam-ı dilden şerāb açdum
Yine şarrāf-ı dehr oldum dükkān-ı la‘l-i nāb açdum

Şeref bürcine iy dil kevkeb-i necm tülû' itmiş
Cemâliñ şevkine nûr âyeti geldi kitâb açdum

Nola Mansûr-veş ma' nî yüzinden keşf-i râz itsem
Çeküb çâk eyledim dil perdesin niçe hicâb açdum

Harâb âbâd-ı ' âlemde kanâ' at gencine irdim
Getürdim genc-i maşşûd-ı ele bir nice bâb açdum

Bu nazm-ı dil-küşâya şâbiriñ hergiz nazâr olmaz
Egerçi **Şâhidi** ma' nâ yüzünden çok niķâb açdum
508

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

O yâriñ yâd-ı la' liyle ham dilden şerâb açdum
' Aceb mest-i harâb oldum yine mestâne bâb açdum

Görüb bir şüh-veş yâri yitürdüm ' aql u idrâki
Çeküb çâk eyledim ol dem giribânı hicâb açdum

Vişâliñ gencine irmek ümîdin niyyete urdum
Ki geldi kâlîme innâ fetahnâ çün kitâb açdum
Mu' ammâ-yı belâgatda çıkardım ism-i dildârı
Bu fen içre bugün yine niçe dürlü hesâb açdum

Şaūhı nûş idüb bir cām şahbâ-yı hayât efzâ
Anıñla **Mâyilî** gözden hemân ol demde hûb açdum

509

Derviş Ağa

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Nigârâ sîne tîgiñle zaḥm-ı bî-hesâb açdum
Hadengiñ cân evine girmege bir nice bâb açdum
Söz açdım çîn-i zülf-i yârden bir şetme güyâ kim
Getürdüm meclise bir nâfe-i pür müşktâb açdum

[64a]

Debistān-ı muḥabbet içre iş‘ār-ı ezel cānı
Baña ta‘līm-i ders-i ‘aşk kıldı çün kitāb açdım

Açıldı ḥaste diller gül gibi heb tāze cān buldı
Çün ‘İsā dehen sırr-ı lebiñden bir cevāb açdım

Kemāl ehli nola derviş olsa ḥüsni meftīnı
Cemālī šāhid-i zībā-yı ma‘nādan niķāb açdım

510

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Fiğān u āh u feryād eyleyüb çün derd-i ser çekdim
Çekince bağıma ol kaşı yāyı ben neler çekdim

Gice iy sākī şöḥbet eylemiş ağıyārla ol yār
Nezāketle bugün ağızına dil şokdum ḥaber çekdim

Bugün ol šāh-ı melek ḥüsne pīškeş iy dil
Yine bu eşk-i çeşmimden niçe dürr ü güher çekdim

Gözün sīnem üzre dāğ şanma ey kemān ebrū
Ḥadengiñ ta‘n-ı düşmenden ḥalāş içün siper çekdim

Cefā vü cevrlle ‘ālemde sağ olmağdan ölmek yeg
Ol yāriñ derd ü belāsın ben yeter çekdim

511

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Şalınan biñ nāzla ol şivekārımdır benim
Serv-i kıdd ü lāle ḥad gül yüzlü yārimdir benim

Fāriğü’l-bāl eyleriken ‘ālemi seyr ü güzār
Şayd iden dil mürğini ol şehsüvārımdır benim

Kimse ikrārım alur mı bāde içsem yārla
Zāhidā inkār bir muhkem hışārım va benim

Çekdi şadrında ben pīr-i muḡāna sāḡiyā
Hürmet itsem nola eski ihtiyārımdır benim

Olalı iy **Kātibī** kāf-ı kanā‘ atde muḡīm
Himmetiñle şimdi ‘ anḡālar şikārımdır benim

512

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Belā vü derd ü miḡnet kūhsārıdır benim başım
Anıñ ırmaḡları üzre kurulmuş köpridir ḡaşım

Götürmiş ayaḡı uşlıymuş Ferhādla Mecnūn
Ṭarīḡ-i ‘ aşḡ içinde olımazlardı ayaḡdaşım

İşñ cevr ü cefāyle beni aḡlatmadır her dem
Dimezmisin ki ey meh rū cihānı ḡarḡ ide yaşım

Diliñ tut birgil sen gözlerim yaşıyla iy deryā
Seni kirpüḡine aşmaz beni çeşm-i güherpāşım

Görinen māh-ı nev şanma ṭoḡunmuş levḡ-i zerrīnin
Diler ey **Kātibī** ola ‘ arūs-ı dehr oynaşım

513

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Cān u dilden bende kim iy yār senden dönmezem
Rāh-ı ‘ aşḡıñda çekerse dāra senden dönmezem

Sevdüḡüm çün ger beni biñ pāre ḡılsañ dostum
Çaḡrışub biñ kez diye her pāre senden dönmezem

Taḡt-ı pāyında türāb olmaḡ bañā yeg dünyādan

Olurum ‘aşkıñla āvāre senden dönmezem

Āsitānıñdan eger bī devr idüb çerh-i felek
Dest-i hasret sīneme el qarāsından dönmezem

Murādīyem velī hicriñ elinden iy şanem
Nitekim dār-ı kudretim güftāra senden dönmezem

[64b]

514

Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Dostum rāhıñda ben cevır ü cefādan dutmazam
Sīnemī kıldım siper tır-i kazādan dönmezem

Sen merām-ı pehlūya çekmek ki belā derler velī
Bu belā-keş ‘aşkıñ ben bu belādan dönmezem

‘İyş-i dilber zāhidā haqdır aña inķār qo
Sen ki tesellī Ahmedim rāh-ı hüdādan dönmezem

Sünbülñ kaçd eylerise cāna boynu kılcadır
Şadıķım bu ‘aşk içinde ejdehādan dönmezem

Zecr-i hicri cevır-i yār ile **Murādī** ‘ıyş idüb
Bir ķalender kişiyi zevķ ü şafādan dönmezem

515

Murādī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Sāķiyā meclise gel şun bize cāmdan içelim
Biz de saña uyalım bāş ile cāndan geçelim

Varalım meygedeye rind-i zarīfler olalım

Vārımız Һarc idelim mülk-i cihāndan geçelim

Dime sākī bize sen Һanı filān ibni filān
İrdi çün devr-i ҺadeҺ biz de geçenden geçelim

Neye yetmez bize pes bir küpeniñ bāri neye
Satılam tengümüzüñ vārını andan geçelim

İçelim cām-ı **Murādī** taze dilberler ile
Çün felek bizi Һomaz bāri biz andan geçelim

516

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Tāzece Һonça derer ol dilber-i ra' nācuğum
Tā nihāl-i servdir ol Һāmet-i bālācuğum
Ğuşsadan nergis gibi beñzim şararsa Һam degil
Bir naẓar Һılmaz bañā ol gözleri şehlācığım

Ṭatlu ṭatlu öpdī Һarşımda o yāri cām-ı mey
Bilmezem sākī ben andan niçe ālām ācığım

Pek sever 'āşıklarıñ atañdan anañdan seni
Ṭaçma anlardan ziyān gelmez benim bābācığım

Hey niçün raҺm eylemezsin bu derünü bendeñe
A begim a pādişāhım a benim mirzācığım

517

Ḥayretī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Göñüldeñ yār olandan Һaçma gel yār ol benim göreyim
Vefālu 'āşıķa yār-ı vefādār ol benim göreyim

Dil-i āzār olma dildār ol vefā meyliñe serdār ol

Kim āzād ol kim āzād ol kim āzād ol benim göreyim

Ne şorarsın melālinden ğamıñda infi‘ ālimden
Güzel sevsen de hālinden haberdār ol benim göreyim

Yürürsün şimdi āzāde getürezsin beni yāda
Hele bir bûy-ı şimāşada hevādār ol benim göreyim

Ṭuyasın **Ḥayretī** bendene yüzden düşdi bûyında
Kemend-i ‘ aşka bir sefer giriftār ol benim göreyim

518

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Seni iy gözleri āla hemān Leylāya beñzetdim
Yüzüñi gördüğüm demde o dem bed-rāya beñzetdim

Yüzüñ şahfın güilstāna lebüñi la‘l ü mercāna
Ruĥuñ sünbüllerin olmuş leb-i deryāya beñzetdim
[65a]

‘ Aceb mi secdegāh itsem kūyüñ iy nūr-ı yezdānım
Ki kaşlaruñ miḥrāba yüzüñ ‘ ulyāya beñzetdim
Cihānıñ ḥüblarıyla gördüğüm dem sen dilārāyı
Ben anlarıñ miyānında seni ṭübāya beñzetdim

Benim gönüm düşen yāriñ hem ismi göge ağmıştır
Didüğün remz ile beyti anı ‘ **İsā’ya** beñzetdim

519

Uşūlī

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Yaraşmaz saña gel aġyārla yār olma sulṭānım
Gel bāġ-ı cinān sen hem demi ḥār olma sulṭānım

Saña iy māh-ı tābānda geçinür her kişi bende
Sakın nāġāh bir bende giriftār olma sulṭānım

Biraz ğayret gerek erde oşulma degme nāmerde
Muhibden ğayrı bir ferde vefādār olma sulţānım

Cemālīñ döndi gūlzāra şaın yüz virme her hāra
Biz adar būlbūl-i zāra dilā zār olma sulţānım

Bugūn nūr-ı ilāhī sen Uşūlī’niñ penāhısın
Güzeller pādişāhı sen cefākār olma sulţānım

520

Firākī

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn

Vefālar eyle ‘uşşāa cefākār olma sulţānım
‘Adālet gōster āfāa sitemkār olma sulţānım

Bāş egme sen afādāra oşulma er hevādāra
Olur olmaz hūsn ü hāra harīdār olma sulţānım

Aıl gūllerle ıl hānde şalın serv ile gūlşende
Şaın bendeñ gibi bende giriftār olma sulţānım

Güneş sen yakma āfāı gūzellik hod degil bāī
Dilfikār itme ‘uşşāı dil-āzār olma sulţānım

Firākī gibi merdāne yūri bāş egme devrāne
Yazıdır degme nādāna talebkār olma sulţānım

521

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Sidre ile ne felek iy hāleti gūn ü mekān
Nal-i bāĝ-ı udretiñde ma‘āniñe bira āşiyān

Gonça-i zanbağ ne gûne açılursa bâğda
Emrûnile şöyle şöyle bedr olur hilâl-i âsmân

Şun' inile yiyüzünde nağl-i gülşen tutunub
Gökde olmuşdur kevâkibler müzeyyen kehkeşân

Bülbül-i gülzâr-ı 'aşkıñda felekde her melek
Vâlihiñ olub şararmışdır gül mihr-i cihân

Her sözi bir bostân idüb 'Ubeydî kuliñiñ
Eyle 'uqbâda maqâmını gülistân-ı cinân

522

Mef'ûlü / Fâ'ilâtün / Mef'ûlü / Fâ'ilâtün

Şa'sa'-i meyli olub iy nûr-ı 'ayn qudsiyân
Kuğl-i hâk-pâyüñe oldı serâpâ sürmedân

Taşmasınıñ 'aynıdır na'lin 'âlî pâyehiñ
Serfûrû itse 'aceb midir hilâl-i âsumân
Ni' met-i vaşl-ı şafâ-bağşıñ müyesser olıcak
Döşedi şahın-ı sipirh üzre semâtin kehkeşân

Leyletü'l-mi' rācda envār-ı vechiñde seniñ
Ne felek oldı serâpâ nûrdan bir nerdübân

Nice bu ednâ 'Ubeydî ide vaşf-ı mürettebiñ
Kāba kıavsın oldı şākır iy şeh-i 'âlî mekân
[65b]

523

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Dār-ı zer bir kal' a âsmānlarda kim
Tebrîz üzre dār ender var

Şehî olmuş ol al  ada bir ız
S ylemez be zi şar    aş  -ı z r

  Aş   olmuş a a bir ejderh 
Gel b ol her a an ki o  r

Vel  her o cu  n  bir  s r r
Yiri  zerre zerre   ir-k r

524

F  il t n / F  il t n / F  il n

D v n urma a bir ş h-  mazl m
Ge  b t c n  ta t n   zre binmi 

Le kerinde meh beti virmek i  n
Bir ejderha-y  nighb   idinmi 

Vel   aşm os n t c-  r  n s na
 ek ben cigerin g l be zi  olmu 

B k b be zetdi  ol nighden
T t b feyzini ol s lt n neylemi 

  İl c i  n t c n  apma a her b r
 addim uzadı ca depesinden urmi 

Bu mis l  zre ger ol nighb n
Ol ş h-  mazl m   alm   (silik)

Mis li olay n bu iy arında 
Cih n mekk resin y r b r nm  

Cih n    line aldanma  a  n
 al   u t   at iden ** em ** uyanm  

525

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Âh kim gönüm diler seyr ide cânân illerin
La' l-i nâbı şevkine görsem bedehşân illerin

Döne döne hû deyü ursam semâ' ı şevkile
Kaşd-ı mevzûnı kılub görsem Karamân illerin

Kabza-i teşhîre çekse lûtf idüb mevlâ beni
Seyr idüb A' cāmı görseñ ol Horāsân illerin

Sürh-i serler başını hâke berâber eyleyüb
Sürme diyü gezdürüb görseñ Sfâhân illerin

İy **Murādî** mu' cizât-ı Aḥmed oldı rehnümün
Çâr-ı yâr-ı ' aşkına ursañ cümle İrân illerin
526

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Pâdişâhım dem be dem seyr eyle cânân illerin
Egniñe la' lin kabâñı gör bedehşân illerin

Devr içinde zât-ı pâkiñ kûtb-ı ' âlemdir şehâ
Evliyânıñ bürçi dirler gör Karamân illerin

Kuvvet ü nuşret seniñdir rehberiñ feth ü zafer
' Asker-i İslâm ile seyr it Horāsân illerin

Sürh-serler başına dâd eyle dünyâ dârını
Gör göziniñ körlgine gör Şafâhân illerin

Mu' cizât-ı **Aḥmedî** vü çâr-ı yârıñ himmeti
Kuvvet-i kalbiñdurur ur cümle İrân illerin

Tohmağının tohmağıyla elden revânı gitdi çün

Ehl-i İslām aldılar Tebrīz ü Şīrvān illerin

527

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Mālik-i mülk-i muḥabbet hūy u hāyı neylesün

Pādişāh-ı 'aşk olan tāk u ḳābāyı neylesün

Bir kebūter bāza tūtğundur yine āvāre dil

Ol daḫi andan beter ḡāyet hevāyı neylesün

Şūfī Allāhı severseñ sen de inşāf eyle

Suşsun mı ehl-i şafā ol mehlikāyı neylesün

Neyle dem-sāz olmadır ḳānūnı 'uşşāḳıñ velī

Dilrubālar diñlemez sözi nevāyı neylesün

Şi' rde selmān nazīrim yok demek olurdı līk

Gün gibi şöhet bulan zıll-i **Hūdāyī** neylesün

528

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Göñlüme 'aşk devā ḡayrı devāyı neylesün

Başıma zülf-i hevā ḡayrı hevāyı neylesün

Her ne zaḫmet kim gele andan bañā rāḫat gelür

'Āşıḳ-ı şādıḳ olan mihr-i vefāyı neylesün

Umarım bir gün ol şahbāz-ı 'aşka dil nigār

Bu kebūter göñlüm olmuşdur hevāyı neylesün

Zülfüne bend eyleyüb şalar zeneḫdān çāhına

Niçe yıllar ḫabs idüb ol mübtelāyı neylesün

Vādī-i 'aşka **Muḫibbī** düşeli Mecnūn vār

Başı üstünde yapa ḳuşlar yuvayı neylesün

529

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Benim aḥvālîmi dilber bile bilmezse şâğ olsun
Muḥabbetnâme gönderdim ele almazsa şâğ olsun

Baňa yārimden ayrılmak belā üzre belā ancak
Baňa gelsün diyü nâme şıla şalmazsa şâğ olsun

[66a]

Benim bülbül gibi her dem işim ağlamak olmuştur
Beni öldürmege ol gül güle gelmezse şâğ olsun

Teraḥhum çağıdır ammā ne çāre bildüğün eyler
Dilim tîğ-i cefâsıyla dile dilmezse şâğ olsun

Taḥammül eyleme iy **Vāhî** ne çāre kendü luṭfindan
Oraya bir gice ol meh gelegelmezse şâğ olsun

530

Mef'ûlü / Fā'ilātün / Mef'ûlü / Fā'ilātün

‘Āşık oldum yanıma ol māh gelsün gelmesün
Derdim aşlā yok durur ağıyār bilsün bilmesün

Bendesiyim yüz çevirmem ‘aşka didim ben eger
Biñ belā yüz biñ cefā tekrār kılsun kılmasun

Gülşen ol iy yüzi gülşen gülşen ol ‘ālemde kim
Bülbülüñ maḳşûdı güldür ḥār olsun olmasun

Cān diler kim cān virem dilden dil-i dildāra ben
Ḥançeriyle bağırmı dildār dilsün dilmesün

Vāhî’yā çün yāre yār oldum ne ğam şimden girü
‘Ālem içre şad hezār ağıyār olsun olmasun

531

Mef'ûlü / Fā'ilātün / Mef'ûlü / Fā'ilātün

Ꞑoçmağā bir kez belin eşkim gibi cânım revān
İy perī nem varsa üste nažarda dermiyān

Servler güyā elifler ğonçalar da şekl-i hā
Gül yüzünçün iy perī ğad āh çekdi bostān

Zerd rū olmak gerek bir şim ten yolunda kim
Da‘ viye ma‘ nī gerekdir ‘ āşığā dirler nişān
Dil ħisārın zülfini toḅ eyleyüb bağmaya meded
El amān iy seng-i dil žālim elinden el-amān

Hicr-i yārile şu deñlü ağıladım kim **Hāverī**
Bağr-i eşkim içre güyā bir ceziredir cihān

532

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Yār-ı žālim ‘ aşğ-ı ğātil veh ki ‘ āşığ neylesün
Çerğ-i bed mühr oldı bağt-ı nā-muvāfiğ neylesün

Hāğırım nāşāddır bir serv-i gül ruğdan cüdā
Bağā seyr-i şūsen vü berg-i şağāyığ neylesün

Eylemez rüsvā-yı ‘ aşğā pend-i yārān fā’ide
Bağā tedbīr idemez Ferğād u Vāmığ neylesün

Gerği Ferğāda sirişkim cūy-ı ta‘ līm eyledi
Ğābiliyyet olmasa üstād-ı fāyığ neylesün

Cām-ı ‘ aşğın ūş idenler ıztırāb itse nola

İy **Hālîlî** mest olan raķş urur ayıķ neylesün

533

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

Ķān yudarsa tañ degil la' l-i leb-i yār isteyen

Cā virir bu yolda bir zülf-i siyehkār isteyen

Terk idüb zühd ü şalāhı kılmışam zülfün Ķabül

Rüz-ı maḥşerde benim iy dost zünnār isteyen

Ķāni' olmaz kūyınā vuşlat diler bî-çāre dil

Hiçe şatdı cenneti ' aşķ ile dīdār isteyen

Hāşıl eyler derd ü miḥnet ' ālem içre ' āķıbet

Naķd-i ' ömrin ḥarc idüb yār-ı vefādār isteyen

Bî-vefā yārīñ **Muḥabbetī** cevrimini ma' zūr tūt

Yārsız ḳalır cihānda ' aybsız yār isteyen

[66b]

534

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

' Arz-ı dīdār eyledi ol māh-ı ruḥsār Cum' a gün

Ṭoldı mescid na' ra-i Allāhu Ekber Cum' a gün

Gūyiyā bir hāledir devr eyler ol māhī direst

Çıḥsa maḥfel üstüne gün yüzlü dilber Cum' a gün

Secde-i sehv eylese tañ mıdır ḥaṭīb-i şehr kim

Kāfir-i miḥ idi ebrū-yı dilber Cum‘ a gün

Cāmi‘ içre ol perī ruḥsārı gördiler meger

Ağzın açub ḳaldılar miḥrāb u minber Cum‘ a gün

Yakmağičün āteş-i ‘aşḳa dil-i pervāne’i

Ža‘īfī’yā bir perī perīz ol māh peyker Cum‘ a gün

535

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Giymiş ol mehpāre bir zībā ser-ā-ser Cum‘ a gün

Yakmağičün ḥalk-ı dünyāyı ser-ā-ser Cum‘ a gün

Yazar irtesi gibi gülmez raḳībīn şūreti

Meḥabā ḳılsa bir vesīle o dilber Cum‘ a gün

Muşḥaf-ı ḥüsnün temāşā eyledi cānā ḥaṭīb

Oḳudı nūr āyetin minberde ezber Cum‘ a gün

Sen ḳıyām itseñ varub Cāmi‘ de ol sâ‘ at ḳopar

Her ṭarafdan na‘ ra-i Allāhu Ekber Cum‘ a gün

‘Aşḳī’yā Cum‘ a namāzın ḳıl da gel meyḥāneye

Çün ider mi şoḥbetin ‘ārifler ekşer Cum‘ a gün

536

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Ḥāme-i ḳudretle yazdı naḳş-ı bend-i kāf nūn

Ḥüsn-i ḥalkīle seni ser defteri mā yenżurūn

‘Āşıḳ-ı şādıḳ benim ‘aşḳıñ yolunda rāstı

Şıdk-ı da‘ vāma delīl innā le naḥnū’ş-şādıķūn

Sākin olaldan maḥalliñde raķīb-i nā-sezā

Reşķ idübdür cān u dil “yā leyte ķavmī ya‘ lecūn”

Māni‘ olaldan ‘ adūlar vaślıña virdim dürer

Āyet-i “sübḥānehū ‘ ammā yeķūlü’z-zālimūn”

Bu fenā-yı ķemim-i ḥūn-rīz belā āmīr ü ger

Eyledik teslīm-i cām “innā ileyhi rāci‘ ūn”

Yazduğında dest-i ķudret levḥe ḥarf-i kāf nūn

Naķş-ı ḥüsnüñ eyledi dibāce-i “mā yaşturūn”

Zulm idüb ruḥsārıñı ḥurşide tebşīr itdiler

Oķudum sübhānehū “ ‘ ammā yeķūlü’z-zālimūn”

Şıdkıla da‘ vā-yı ‘ aşķıñ eyleriz biz gerçi kim

Şanma sen kāzib bizi “ innā le naḥnū’ş-şādıķūn

Ġıybet eylersin deyü zāhid bize teşyī’i ķo

Gel berü da‘ vāñı gö küllün ledünnā muḥzarūn

Cānını kūyiñda **Za‘îfī** virdi ḥoş fikr eyledi

Ṭutdı erkenden yerin “innā ileyhi rāci‘ ūn”

Bir  azel didi yine y r na s yle  s yles n
B k  a sun a zını selm na s yle  s yles n

H r-ı zahmından neler  ekd ğini g lz rda
B gb n  b lb l-i n l na s yle  s yles n

[67a]

 o rısın dirse   az z olur Z leyh  k   asın
M  r-ı  amda Y suf-ı Ken   na s yle  s yles n
  Arz-ı h c t itmege geldim bug n derg hına
Kimse bilmez h limi derb na s yle  s yles n

 on a-ve  dem beste  ald  ** emsi** y  a ılmadı
Dostlar lu f eyles n c n ne s yle  s yles n
538

F  il t n / F  il t n / F  il t n / F  il n

S ylemez oldum meded c n na s yle  s yles n
Gels n a ılsun g l-i h nd na s yle  s yles n

Bir cev bın alma a c nlar virir dil h steler
Bir nefes ol   h-ı    l-i   na s yle  s yles n

  h-ı  amda  nar i v n  ne cev r itd ğini
Bir nefes ol Y suf-ı Ken   na s yle  s yles n

A zını a sun bah r eyy m  g l devri durur
 utsan da b lb l-i n l na s yle  s yles n

Nice g nd r h lini bilmez **M n r ** n n ol   h
Dostlar b ri var n  derb na s yle  s yles n

539

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilātün

Yeşiller giydüğüñce tūṭī-i gūyāya beñzersin

Siyeh pūş olduğıñca Ka' be-i ' ulyāya beñzersin

Kaçan ki nāz ile aķ sāde kesik iy semen sā

Hedefde ḥāśıl olmuş bir dürr-i yektāya beñzersin

Giyüb egnüñe mā 'i cāmeler seyr-i çemen itseñ

Yem-i ḥazrāda Hızra gökdeyi ' İsāya beñzersin

Libās-ı sürḥ ile cānā yeşil ferāce giydikce

Ṭarāvet gülşeninde gonça-i zībāya beñzersin

O gül ruḥsārı vaş itdiñ ' aceb rengin ola

Sözünde **Hüsrevā** sen bülbul-i gūyāya beñzersin

540

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

İy beni şeydā kılan gül yüzli yārim ḳandesin

Cān u dilden sevgüü zībā nigārım ḳandesin

Lāle gibi bağrumı yandırdı hicriñ āteşi

' Ārızın ' arz eylegil iy gül' izārım ḳandesin

Gül yüzün yādına feryād iderim bülbul gibi

Göklere çıķdı benim feryād u zārım ḳandesin

‘Aşkın odı beñzümi zerd itdi çün berg-i hazān
Gül yüüzñ göster bañā iy nevbahārım ķandesin

Tā cemālīñ mürğ-i zārından **Halīlī** düşdi devr
Dimedik bir gün añā iy mürğ-i zārım ķandesin

541

Mef’ülü / Fā’ilātün / Mef’ülü / Fā’ilātün

Pend gūş itme dilā alma ele ‘ār etegin
Kona dirler disünler tutağör yār etegin

Baña her demde elür derd ü belā miḥnet ü ğam
Hayli müşküldür kişi tuta sitemkār etegin

Müdde‘ī dāmen-i dildāra irişmiş ne ‘aceb
Kande bir gül açıla tatar anıñ ḥār etegin

Ḥābda bāri bulub fırsat ile bñsesin al
Oynayub ḥışma gelürse koma inkār etegin

İy **Muḥibbī** nigārımda vefā kalmadı hiç
Sende mecnūn sıfat ol tut yürü tıflār etegin

[67b]

542

Mef’ülü / Fā’ilātün / Mef’ülü / Fā’ilātün

Derdle ben ḥaste içün çeşm-i giryān ağlasun
Anı görsün acıub deryā-yı ‘ummān ağlasun

İy şanem ḥicriñle bir ḥāle irişdim şimdi kim

Dost düşmen acısın kāfir müselmān ağlasun

Ebr çözsün saçlarını ra‘d kılsun nāleler

Acıyub men ḥaste‘i üstüme yārān ağlasun

Ney delüb bağrını def derdile dögsün gögsini

Bāde döküb gözyaşın peymāneler ḳān ağlasun

Şişeler ḳanlar yudub derdile sünbüller açsun

İy **Fakīrī** ḥālime şem‘-i şebistān ağlasun

543

Mef‘ülü / Fā’ilātün / Mef‘ülü / Fā’ilātün

Bu tāk-ı lāciverdi zift otāğın olsun

Mihr ile meh yanıñda iki şulağın olsun

Çerḫ yerine hem ser olub livā-yı ‘adliñ

Ser menzili sa‘ādet dāyi ḳonağın olsun

Sulṭān-ı baḥr-i bersin devlet-i serīri üzre

Her dem nitsem himmet-i çāpın ulağın olsun

A‘dā-yı bed-nihādın ‘azm-i sefer idicek

Tiğ-i zafer eliñde yalıñ yerāğın olsun

Luṭf it ‘**Ubeydī**’niñ gel uyar murād-ı şem‘in

Bu tekye-i cihānda yanar çerāğın olsun

544

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

İdüb ḳaṭ‘-ı ta‘lūḳ tiğ-i hicriyle gedālardan

Neden düşdi kesildiñ pādiřāhım sen gedaldan

Beni terk eylediñ bezm-i belāda dimediñ yā hū

Ferāmūř itme bāri göz ucıyla merhabalardan

Vefā vü mihrüñe lāyık degilsem bāri cevır eyle

Bizi cānā niçün ‘ad eylemezsin mübtelālardan

Raķīb bed-liķālarla işitdim şöhet itmişsin

Vücüdiñ şaķlasun bāri belālardan każālardan

Göñül her cāy-ı dilber bī-ħaķīķat neylesün Nev‘ī

Şikāyet bī-vefālardan şikāyet bī-vefālardan

545

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Seyr-i bāğ it aç gözün iy gonça etrāfa baķın

Çeřmiñe göz degmesün illā ki nergisden şaķın

Kāh güldür kāh perīřāhın ħātır it sünbüllerin

Küşte-i destāruña ki gül gibi sünbül taķın

Dök ciger ħünābesin öldür beni gir ķānıma

Kebk-i ħoř reftāra dün pāyuña ħannālar yaķın

Heb helāk iden beni ol ġamzelerdir dostum

Çün bilürsin leşker-i tātāra ‘ādetdir aķın

Bu sīnem nazm-ı dürebāriyla mümlüdü benim

‘Ālī’yā seyr eylesün gelsün ma‘ānī zevraķın

546

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

Dil nola şorsa haţţından la' l-i cānān yolların

Hızr žulmet içre buldı āb-ı hayvān yolların

Qaplasa aġyār kūyın ol ḥabībī tañ mıdır

Kā' beniñ tutmuşdur ḥār-ı muġliyān yolların

[68a]

Gözlerimden gitmese nola ḥayālīñ 'askeri

Baġlamışdır iy şanem eşk-i ferāvān yolların

Yolumdur māni' ola baña maḥalliñden raķīb

Pādişāha kimse żabţ eyler mi sulţān yolların

Ol kul oġlı dilbere bende olalı iy felek

Kātibi toķuz tolanur oldu divān yolların

547

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilātün

Dehānīñ sırrını fehm eylemiş bir nüktedānım ben

Līk vaşf eylemekde Hüsrevā Şirīn zebānım ben

Efendim pādişāhım devletiñde ni' metiñ ḥaķķı

İşigiñ itleriyle gice gündüz kāmurānım ben

Baña el arķası yerde dimez mi küşteġir-i çerḥ

O māhiñ nār-ı 'aşķıyla tutuşmuş pehlivānım ben

Unutdı cümle ‘ âlem kışsa-i Ferhād u Mecnūnı
Cihānda Hüsrevā mihriñle şimdi dāstānım ben
Nigārīñ muşşafına hüsñünde haţtınıñ ma‘ ānīsın
Bedī‘ elfāz ile iy **Katibī** şāhib-i beyānım ben
548

Mef‘ūlü / Fā’ilātün / Mef‘ūlü / Fā’ilātün
Ol gonça bugün seyre gülistāna gelürken
Güş eyledi bülbüllerin efgāna gelürken

İy dil şeb-i firqatde olan sūz-ı güdāzı
Yansıñ nola ol şem‘ -i şebistāna gelürken
Kūyında bulub birkaç içürdi baña sāķī
Ol lebleri mül dün gice şakana gelürken
Āhile güneş müşteri gibi tolaşurlar
Seyr itmekiçün sen mehi dükkāna gelirken

İy **Katibī** dīvāne olub ‘ aķıl giderdi
Kim görse o ķul oğlını dīvāna gelürken

549
Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün
Seniñçün ben diyem iy bī-vefā ‘ ıyş-i müdām olsun
Varıb sen başķa içesin bensiz ĥarām olsun

Vefā vü mihri olmamaķda ‘ aşķ olsun o dildāra
Cefā vü cevr çekmekde saña iy dil selām olsun

Bulmada ol dirse bir dem iy dil eyleme ārām
Dilerseñ dāyimā ol bī-vefāyī saña rām olsun

Bilmem бүkdi beli ayırmaqla ol ғаşı rādan
Raқıbiñ yā ilāhī göreyin kim қaddi lām olsun

Vefā itmez devā-yı **Kātibī** incinme dildāra
Cefādan dāimā ekşer seni ol müstedām olsun

550

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

Sen bu çeşm-i hısmile қān eylemezseñ işte ben
Derdümi dünyāda destān eylemezseñ işte ben

Āl ile āyine ol hüsni-ı cihān efrūza baқ
Gül gibi çāk-ı girībān eylemezseñ işte ben

‘İyd-i eđhādır cemāliñ bir niçe ‘āşıqları
Kā'be-i küyinde қurbān eylemezseñ işte ben

Ol güle şeydālanursın iy gönül bülbul gibi
Gice gündüz āh u efgān eylemezseñ işte ben

İy **Necātī** tek ümmīdi sen bu genc-i hüsni
Sert eser dünyāyı vīrān eylemezseñ işte ben

[68b]

551

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün /Fā'ilün

Koğıl iy bağbān bŭy-ı vefā gülden ırāğ olsun
Hezārān bŭlbŭl olursa kırmaz kendü şāğ olsun

Yaşım ġammāzın el ile kızıl ŋanlara boyadıñ
Yaradıñ göñlüme vallāhi iy ġam yüzüñ āğ olsun

Ġarāz bir bŭseye cān almak ise aldıñ iy dilber
Bezm ile ħançer-i ġamzeñ kılıç bıçāğ olsun

Şu kim dildār-ı eşkine ŋulağuz ola dŭnyāda
Dileğim bu ki ‘uċbāda aña cennet tŭrāğ olsun

Necātī mest-i ‘aşķım ben benim ‘aķlile kārım yok
Bir iki kez didim aña hele benden ırāğ olsun

552

Fā’ilātŭn / Fā’ilātŭn / Fā’ilātŭn / Fā’ilŭn

Ben niçe āh itmeyem dilden ŋarārımdır giden
Hem Ĥŭseynim hem efendim hem nigārımdır giden

Hem ħabībim hem ŋabībim her merāmım devletim
Hem enīsım mŭnisım he ġamkŭsārımdır giden

Vaşlına cān virdüğim la‘l-i bedehşānım benim
Sŭnbŭli ġayr gezŭb mest-i ħumārımdır giden

Ġāmeti sidre dehānı ġonça her ħisārı gül
Bāğ-ı devr içre biten tāze bahārımdır giden
Ya niçe zār itmeyem şām u seher bŭlbŭl şıfat
İy **Murādī** çŭn benim ol gül‘ izārımdır giden

553

Velehū

Fā'ilātün/Fā'ilātün /Fā'ilātün/ Fā'ilün

Şād ol iy dil çünki ol maḥbūb-ı 'ālemdir gelen

Cān u dil eglencesi şāh-ı dilādır gelen

Dāimā şeydā kılan ben bende-i bīmārını

Şol semen sīmā lebi mül ḥaddi zībādır gelen

Bezm-i hicrinde bañā şunub muḥabbet cāmını

Mest ü ḥayrān iden ol la' l-i muşaffādır gelen

Ṭūṭī-i gūyāyım ḳand-i lebin 'arz itmege

İy gönül şol ḥüsn mir'at-ı mücellādır gelen

Dest-i fırḳatden **Murādī** gel şikāyet itme kim

Vaşlına cān virdüğün zülf-i mu'atṭardır gelen

554

Velehū

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

Ğuşşañı artur begim 'aşık feraḥnāk olmasun

Cān u dil sevdā-yı zülfün ile ḡamnāk olmasn

Oldı şifā gözlerim firāş āhım bādīdir

Rāh-ı dildārın raḳībā nicesi pāk olmasun

İy ṭabībī rūzgārın derdime ḳıldıñ devā

Vāriken vaşlı şerābı özge timār olmasun

Cām-ı ‘aşkıñdan içün ‘ālemde sermest olalım
Dest-i ḥasretle nigārā yāremiz çāk olmasun

Ƙan döker çeşm-i şafaƘ mihriñden iy meh rû seniñ
Bu **Murādî** bende rāhiñda nice ḥāk olmasun

555

Velehū

Fā’ilātün/ Fā’ilātün/ Fā’ilātün/ Fā’ilātün

Dil-i ğamġinimiz cānā ğamıñla ber Ƙarār olsun
Olub ḥālîñ gibi şeydā şacıñ tek tārūmār olsun

Gözüñ siḥriyle çeşmimden aƘan eşkim şeāb itdi
Dü tā ol fitne-i yaşım ğörem mest-i ḥumār olsun
[69a]

Olubdur çünki bir mihriñ ruḥ-ı ğül rengine mā‘ il
Velî pür sūze iy nāşih Ƙo bendi yiri nāz olsun

Didiler rāḥ-ı rāḥat-baḥş rûḥ efzā durur ammā
Ḥarāret virdi Ƙalbüme ğöreyin Ƙalbi ḥār olsun

Murādî cevri-i dildārîñ şafādır çekmeyen bilmez
Dile ol mihr-i evlādır hemān tek pāyidār olsun

556

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Gideyin ben dostum bu çeşm-i giryān ağlasun
VaƘtidir düşmen şen olsun dostlar Ƙan ağlasun
Şol Ƙadar āh ideyin şol deñlü yaşlar dökeyin

Acısun deryā-yı ‘ummān ebr-i bārān ağlasun

Yād-ı la‘liyle ölürsem sāgar ilk toprağım

Anı taḥmīr itmege üstüme yārān ağlasun

Yazayın ḥūn-ı cigerle ya‘ni bu ḥasretnāme’i

Başına toprak saçub kağıd kalem zār ağlasun

İy boyı serv-i revānım senden ayru **Ḥasretī**

Gözyaşın revān ferāvān ağlasun

557

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Āfitābım virme şüret āyine zībālanmasun

Yüz bulur āyine-i ḥüsnüñ temāşālanmasun

Gün bilüb ḥāl-i zevālin gökde yirin beklesün

Germ olub ol āfitāb-ı ḥüsnüne ra‘nālanmasun

Bir ḥayāl ile qaşın göster eyā bedr-i tamām

Bilsün eksikligin āḥir ğurre-i ğarrālanmasun

Server-i elṭāfiyla reftār it gelsün şīveden

Serv-i nāz ancaḳ ḳosun çok böyle bālanmasun

Ḥayretī’nün deñlü kūyında her dem nālesin

Bülbül-i gūyā varub gülşende şeydālanmasun

558

Meded şol ğamzesi cellād elinden

Bıçaķcızāde’niñ feryād elinden
Amansız Һaңçeriniñ dād elinden
Bıçaķcızāde’niñ feryād elinden

Semend-i Һüsnüne gösterse meydan
Қalmıyor ayağı altında niçe cān
Döger nā-Һaķ yere bir demde biñ қān
Bıçaķcızādeniñ feryād elinden

Didim kim derdime gel eyle çāre
Emāndem açdı yārem üzre yāre
Ġamından yüzüm oldı yāre
Bıçaķcızāde’niñ feryād elinden
Ecel peymānesin Һoldurmaķ ister
Baña düşmanlarım güldür ister
Қıyıp ben bende’i öldürmek ister
Bıçaķcızādeniñ feryād elinden

Boyandı Һūn zaҺmile libāsın
Bula gül günilerise қıyāmı
Elinden düşmedi tiġ-i cefāsı
Bıçaķcızāde’niñ feryād elinden¹⁴⁰

559

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Göreyim kim güzelim gül gibi Һandān olasın
İy gönül sen daġı bülbül gibi nālān olasın

Niçe serkeş olub serv gibi baş çekesin

¹⁴⁰ Manzume 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Gün ola bād-ı hazān ile perişān olasın

Gönlümüz alma vefālar iderin saña diyüb

Vaqt ola kim güzelim ځuluña yalan olasın

Giceler şubha degin Hāzreti Hāğdan dilerin

Giresin bir gicecik ځoynuma ‘ üryān olasın

Güzelim sen dahī ‘ aşğ sırrına vāqıf oluben

Bu Şu‘ āli yeñi bir ځoncaya hayrān olasın

[69b]

560

Mefāilün / Mefāilün/ Mefāilün / Mefāilün

Gözüm yaşını baħr itdiñ firāğıñla cüdālıqdan

Seniñle ځanı a zālīm şu şızmazdan aralıqdan

Çevirdiñ yüzüñi āħir alınca gönlümi benden

Ėaraží bu mıydı iy dilber bizimle āşınālıqdan

Bugün mülk-i melāħatde bulunmaz ĥüsnüñe hemtā

Virilmişdir saña şāħım güzellik şun‘ -ı ĥālıqdan

Oluben ĥüsnüñe ĝarrā iken cevır itme ‘ uşşāğā

Ėuūr ile niçe şāħıñ düşübdür pādişahlıqdan

Nazīfī yolıña cānā virürdi sıdğla cānı

Aña raħm eyleyüb geçseñ eger bu bī-vefālıqdan

561

Mefāilün / Mefāilün/ Mefāilün / Mefāilün

Ruḥum zerd eyleyen bir dilber-i sīmīn bedensin sen
Kimesne bilmedi hergiz ne cevhersin neden sensin

Bahār oldı yine şahın-ı çemen içinde iy lāle
Şehīd-i ‘aşka şarılmağa bir hūnīn kefen sensin

Yüzü ḥāk ü dili pür ğam belā şahırları içre
Niçe ‘aķılları bu vechile mecnūn iden sensin

Belā-yı ‘aşka çün düşdün dilā feryād u zār itme
Meşeldir ağlamaz kendü düşen kendü düşen sensin

Olur her ruḥları āyine güyā kad-i şī‘r gele
Meger kim **Raḥmī**’yā bir tūṭī-i şīrīn süḥan sensin

562

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilün

Ehl-i cennet ḥamd idüb dīdārīñ eyler arzū
Zikrūne meşgūl olub tūbā idübdür serfūrū

Gevher-i elṭāfiñ aḥbārın meger almaķ diler
Yüz yire koyub hemīşe dil döker deryāya cū
Şanki çerḥiñ ḳubbesi dāne noḥudlardır nücūm
Ni‘ met-i iḥsānīñla şahın-ı ‘ālem tobtolu

Āb-ı luṭfiñdan melekler ḳılmağa ḥaḳka sebīl
Māh-ı nev ḳalbi sipih-i a‘zam olmuşdur sebū

Vaşf-ı hâkka olalı beyânıñ ‘Ubeydî okuyub

Umarın saña du‘âlar ide ‘âşıklar kâmer

563

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Karş-ı ihsânıñ kenârıñın felekde mâh-ı nev

Fakrile fahr eyleyüb kıldıñ ta‘âmıñ nân-ı cev

Barmağın çäk itdügin pîrâhen şaklar kamu

Köhnedi dağı kômaz her ay gezer bir tavk-ı nev

Saña inkâr eyleyen halk-ı Yehûduñ şimdiden

Zâhir oldı başlarından nâr-ı devr hâdden ‘alev

Korkuluk görmez kıyâmetde şırâtı geçmede

Râh-ı şer‘-i müstağîmînde olanlar rast ev

İy ‘Ubeydî vaşf-ı bütin çünki rengin eylediñ

Umarın yâkûtdan ola cennet içre saña ev

564

Mefâilün / Mefâilün/ Mefâilün / Mefâilün

Ne hoş dimişler iy sâkî mey içün tende cândır bu

Gedâ-yı pâdişâh eyler şerâb-ı erguvândır bu

Cefâ vü cev ile nâ-hâk yere ‘uşşâkı öldürme

Gelür uş şoñ kişiniñ yoluna ey hünî kândır bu

[70a]

Vefâlar eyleyüb ‘âşıkların her dem du‘âsın al

Güzellik kimseye kalmaz benim ‘ömrüm cihândır bu

Sözüm tut iy şabā al gît ayağı toprağın yārīñ
Şafāhān ehline iki gözümçün armağandır bu

Raḫībīñ yār ile seyr itdügi ḫalur mı yanına
Elüme girer ol iy **Kātibī** bir gün zamandır bu

565

Mefāilün/ Mefāilün / Mefāilün/ Mefāilün

Lebiñ ‘aksi ile yaşımı görenler dir ki ḫandır bu
Yāḫud cām-ı muḫabbetde şahrāb-ı erguvāndır bu

Ne var öldüñise dilber kırmaz bildüğüñ itme
Benim ‘ömrüm benim cānı cihāndır bu cihāndır bu

Getürdiler ṭabībī ki bile derdim ḫıla dermān
El urub nabzıma didi ḡam-ı ‘aşḫ-ı filāndır bu

‘Abīr-i Ka‘be-i kūyın baña ‘aṭar kefen ilīñ
Ki anda ḫūr u rıdvāna beḡāyet armağandır bu

Necātī cānını senden dirīḡ eyler dimiş düşmen
Yolında öldüğüm va’l-lāhi bi’l-lāhi yalandır bu

Didim bu aḫ mıdur yā Rab ne özge gülistāndır bu
Didi iy bülbul-i gülzār-ı ḡam bāḡ-ı cihāndır bu

566

Mefāilün / Mefāilün/ Mefāilün / Mefāilün

Didim niçün kere gir ola zülfüñ iy büt-i ra‘nā
Didi ḫaşr-ı cemāle çıḫmaḡiçün nerdübāndır bu

Semendin nāz ile çinletme ‘uṣṣākı benim şāhım
Ṭayanma ḥüsnüne ṭurmaz geçer devr-i zamandır bu

Ġubār-ı ḥāk-i rāhı iy şabā ilet şafāhāna
Kim anda çeşm-i ‘uṣṣākā be ġāyet armağandır bu

Didi başuñı ya kūh-ı belā mı görünen **Ža‘īfī**
Didim seng-i belāya iy cefā pīşe nişandır bu

567

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün

Ġurūr itme libās-ı faḥre ‘ömrüm cihāndır bu
Ḳabā-yı cismine ḳor bunda herkes cāyegāndır bu
Meh-i ruḥsāruñı cānā ihāta eyler āḥir ḥaṭ
Güzellik bākī ḳalmaz kimseye devr-i zamandır bu

Görüb seng-i mezārım ehl-i diller kemān ebrū
Didiler tır-i ḥasret irdügi yerde nişandır bu
Bir adı şanı nā-peydā ġarīb olmak diler gönlüm
Ṭotalı baña dimişler filan ibni filāndır bu

Dimişler nāfe-i ḥoş būya teşbīh eylemiş ḥālin
Şaḳın gerçek şanub ‘**Ulvī**’ye cevır itme yalandır bu

568

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün /Fā’ilātün

Yolunda dilberiñ ḥāk ol ṭarīḳ-i ī bedeldir bu
Zer-i ḥāliş ider ḥāk-i siyāhı bir ‘ameldir bu

Baḳub eyvān-ı gerdūna taḥtīr-i-i baḥrine ṭalma
Binā-yı ‘aşḳa besdir yeryüzünde bir temeldir bu

Eliñ çekdiñse ‘ âlem lezzetinden zevke sen irdiñ
Niçe mūr u meks ayağın almış bir ‘ aseldir bu

Yine her dāğımıñ üstünde bir na‘ l eyledim peydā
Gözi kanlu dilāverler çeker baş üzre teldir bu

Ḥayālī nażmınıñ nüktesinden nesne taḥsīl it
Ḥaḳīḳat cām-ı meyde bāde-i bezm-i ezeldir bu

[70b]

569

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

İken cevır itmekle cānā geçer ḥüsnüñ zamandır bu
Niçe ḥūblar gelüb geçdi benim ‘ ömrüm cihāndır bu

Naẓiriñ gelmedi hergiz yüzüñ güldür gözüñ nergis
Te‘ āla’l-lāh bu şūretde meger ḥūr-ı cināndır bu

Yüzüm görenler iderler niçün yüzüñ teğayyüürdür
Didim yāriñ cefāsından yüzümde bir nişandır bu

Baña zāhidler iderler ḥaṭādır sevme maḥbūbı
Didim şūfī ḥaḳīḳatde yalandır bu yalandır bu

Benim Ka‘ be’m benim kıblem bu **İshāk** bendeñi bilmem
Seniñ yolında cān virmege aña dīn ü ĩmāndır bu

570

Müfte’ilün / Fā’ilün Müfte’ilün / Fā’ilün

Leyle-i maḳşūda her kim ide vuşlat arzū

Eylesün mecnûn-veş şahrâ-yı muhabbet arzû

Her vişâliñ âhîrinde bir firâk idüb hayâl

Eylemez bî-çâre dil yâr ile vuşlat arzû

Sen kıyâmet kıddile haşr olmak ister haste dil

Öldürür âhîr anı âh ol kıyâmet arzû

Eyleme dârü's-selâma zâhidâ da'vet beni

‘Âşık-ı pür mest olan itmez selâmet arzu

Ğam yeme **Za'îfî** olursa hâk-i zillet meskeniñ

Ehl-i diller dâ'imâ eyler mezellet arzu

571

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Cağlayub akar benim eşk-i revânım sū-be-sū

Olmağa sen 'arız-ı dildâra cāmı rû-be-rû

Bâda viridi cū-be-cū âhım vücūdum harmanını

Dâne-i hâlîñ ğam eşkim idelden rû-be-rû

Hey kıyâmet haşr-dek dükenmeye bu kıl ü kâl

Sînede her bir kalem şerh itse zülfüñ mû-be-mû

İy saçı sünbül her şubh dem bād-ı şabâ

Zülfüñüñ bûyın arar menzil be menzil gû-be-gû

İtdüğüñ bulur karalığın yüzüne urur şaķın

İy **Hayālî** olma ol mir'at-ı hüsne rû-be-rû

572

Mef'ulü/ Mefā'ilün Mef'ulü/ Mefā'ilün

Ağyāra ider ol gül' izāra karşı

Olur şovuk havālar evvel bahāra karşı

Şāh-ı melāmetim kim her ay ateşden

Tiğ-i siyāh çekdim nāmūs u 'āra karşı

Bu beyt-i rūh bahşı vird-i zebān idinmiş

Manşūr gitdüginde şevkile dāra karşı

İdüb muhîṭ-i a'zam emvācın āşikāre

Şādī sefīnesini urur kenāra karşı

Eрмағанлар **Ḥayālī** taşlar alub dögündi

Seylāb-ı eşk-i çeşmim akıtdıkda yāre karşı

573

Mef'ulü/ Mefā'ilün Mef'ulü/ Mefā'ilün

'Āşık oldum derdüm yokdur demā şimden girü

Günde biñ kez ölürin ben mübtelā şimden girü

Dost ü düşmen āh idüb kāfir müselmān rahm ide

İy ecel ehlen ve sehlen merḥabā şimden girü

[71a]

İy ḥalīlim ūḥ tūfānını kopardı gözlerim

Kışsa çokdur diñle benden mācerā şimden girü

Yāri ağyāriyle görmekden ölüm yegdir bañā

Ağlayayın ḥasteye bāy u gedā şimden girü

'Āşq cāmın nūş idüb sermest ü ḥayrān ol yüri

Vazgel zühd ü riyādan ‘Ömri’yâ şimden girü

Harf-i Hâ

574

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

‘Arz-ı dîdâr eyleyelden ‘âlemiñ enhârına

Sînesi çâk oldu hâk idüb teraḥhum zârına

Âsumân dollâbınıñ sürâhıdır gün şa‘şa‘a

Andan aḳan âb-ı luṭfıñdır cihân gülzârına

Duzaḥıñ her bir şerârı dâne-i gülnâr ola

Ger nesîm-i raḥmetiñ irerse duzaḥ nârına

İçi pürdür ḥikmetiñ ḥaṭṭıyla anıñçün felek

Başı üzre yer ider mâh-ı neviñ ṭomarına

Vaşfıñile oldu her bir mışra‘ı cûy-ı cefâ

Meyl iderlerse ‘Ubeydî’niñ nola iş‘ârına

575

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Dürr-i dendâniñ ziyâsı her şeb iy nûr-ı âlih

Maḥv iderdi şeb çerâğ u encemi bî-iştibâh

Hâḳ budur şol dem ki da‘vâ-yı nübüvvet eylediñ

Mâhı şaḳ itdikde olmuşdur saña iki güvâh

Niçe irişsü ‘adûlar saña dâm-ı ‘ankebût

Çerḥ olub iki kebûter beyzasıdır mihr ü mâh

Bundan artık luṭf olur mı biz günehkâr kullara
Sen şeffî‘ ü’l-müznibîn ola bizimçün ğadr-i ḥāh

Gerçi çokḳyolsuzluk itmişdir tarīkiñde seniñ
Kıl şırâtı bu ‘Ubeydî bendeye bir şāh-rāh

576

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Āyine her gün koyar dildârı tenhâ koynına
Nāzla Yūsuf girer gūyâ Züleyhâ koynına

Çıkmadı yāriñ lebi fikri dili aġyārdan
Aldı ol la‘li diriġâ seng-i ḥārâ koynına

Rāh-ı gülzâr-ı fenâda cismini eyler ġubār
Rüzgārla girer bir derd-i ra‘nâ koynına

Dāmenine seng alub kuhsār cengiñ itmek diler
Koyduġıçün maḳdemiñ naḳşını şahrâ koynına

Niçe gözyaşı **Ḥayālî** ‘aşḳ içinde oldı mahv
Girdiler ırmaġlar gūyâ ki deryâ koynına

577

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Girmekiçün Ḳays ‘üryân oldı Leylâ koynına
Rüzgār ol nāmurâdı şaldı şahrâ koynına

Anıñçün böyle ‘üryân oldı abdālân-ı ‘aşḳ
Ḥâce-i dünyâ gibi koymaya dünyâ koynına

Yüz sürilüb tavaf ider ‘uṣṣāk eşigîñ Ka‘besin
Döndiler kırbāna gelmiş ‘ıyd-i edhā koynına

Ṭoğmadı şems vücūdîñ gibi bir ferzend-i pāk
Ümmehāt-ı çār kim girdi ne ābā koynına

Yegdir kalbi **Hevāyî**’nün gel itme ihtiyāt
Gir hamāyil-veş anîñ iy verd-i ra‘nā koynına

[71b]

578

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Gül gibi bir kez seni kim kıoysa cānā koynına
Girmezise ğam yemez cennetde hūrā koynına

N’ola rüşen dil olub rakş itse fānūs-ı hayāl
Şāhidî şem‘i kıoyar her gice tenhā koynına

Deşt-i hüsnün kıurdın kıapmağa cānlar kıuzısın
Gitme yabana gele ‘āşık-ı şeydā koynına

‘Āşıkîñ eşkidir pür olur demādem sînesi
Mest-i medhüşîñ dökilür içse şāhbā koynına

Tîġîñi ‘üryān idüb çekdi hevāyî sînesin
Çekdi bir mahbûbı şoydı kıoydı ğüyā koynına

Diñlese derd-i derūnum bāña bir yār olsa
Bilse keyfiyyetimi vākıf-ı esrār olsa

Nüktedân olsa zarîf olsa söz añlasa güzel
Hâl-i dilden hele fi'l-cümle haberdâr olsa

Düşse yanına sürünse yürise sâye gibi
Bir boyı serve gönül virse hevâdâr olsa

Ara yerden ikilik perdelerin ref' idüben
Eşmeler itse evkât-ı yâr-ı vefâdâr olsa
Añlasa bu dil-i dîvânımızı **Hayretî'**yâ
Ğuşsa vaktinde bize mûnis ü ğamhâr olsa

579

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün

Bize bu 'aşkla eglenmege bir yâr olsa
Yâr biñ biñ bulunur yâr-ı vefâdâr olsa

Neye istersen gitse işim var dimeşe
Hâşılı çâk-ı dili gönlüm gibi bî-kâr olsa

Yel gibi yelse vü bir lahza qarâr eylese
O da bir serv-i hevâ zâra hevâdâr olsa

Gündüzün yise bizimle bile afyon-ı ğamı
Giceler şubha deġin derdile bîdâr olsa

Çünkü yâr oldıñ **Vuşulî** kuluña sultânım
Ğam degil cümle cihân ger tolu aġyâr olsa

580

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün

Bize iy dil bütün dünyā deger bir yār-ı cān olsa
Söz añlasa güzel sevse zarīf ü nüktedān olsa

Dem-ā-dem ehl-i diller meclisinde ğonça leblerle
Tekellüm eylese tūṭī şıfat şāhib beyān olsa

Yolına cān-ı şīrini fedā idüb kul oluduk
Dil alur luṭf ile bir hüsrev-i īrīn zebān olsa

Cemāl-i āfitāb mih-i ‘ālem tāba fer verse
Bize bir māh-ı enver āfet-i devr-i zamān olsa

‘Ubeydī biz nazarbāzız bize maḥbūb olan kimse
Ġazelḥān u zarīf ü kāmīl ü rind-i cihān olsa

581

Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilātūn / Fā’ilūn

Eller üstüme ‘asker çeküb geldikce ğamlarla
Muḳābil olmaĝa āhım çıkar karşı ‘ālemlerle

Nice şūḥeylesūn derd-i derūnum kıldı dermānda
Dil-i bī-çārem iy mehrū yatur derd ü elemlele

[72a]

Yā dirgür şerbet-i la‘liñle ya zehri ğamıñla öldür
Ṭabībim bir yaña eyle beni emlele semlele

Göñül virme gel iy dil bir meh-i nā-mihrdır ‘ālemde

Ki ‘uşşāķın helāk ider cefālarla sitelele

Ḳıyāmet serv-i ḳāmetle yūri ‘ıyş-i müdā eyle

Hilālī bezm-i gülşende müdām iç cām-ı Cemlele

582

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Seni gözler dü çeşm-i hun-feşānım niçe demlerle
Gel iy nūr-ı başār merdümlük iy demler qademlerle

Qadd ü zülf ü dehānıñ hasreti lām eyledi qaddim
Hüdā bilür benim şāğ olacağım bu elemelerle

‘ Aceb nice belā oldı başuma bu qara yazu
Benim hod miñnet ü derdim yazılmaya qalemlerle

Hevā-yı qadd ü zülfünle olursam āh idüb cānā
Mezārımdan tıram mahşerde ‘ İsayı ‘ ālemlerle

Niçe nār-ı ‘ aşka **Hāverī** bil bağlamasun kim
Der ü dīvārı bu deyrin pür olmuşdur şanemlerle

583

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Şu deñlü Edirne şehri müzeyyendir güzellerle
Ki çok ākılları abdāl ider ol bī-bedellerle

İki gözüm Meriç vü Tūnca-veş gel her yaña aqma
Qoluñı boynuma arda yeter şalıdın illerle

Bu şehrin gül gibi güzelerine ‘ ādet olmuşdur
O şemsiñ gonça leblerle şarılmaq ince bellerle

İşim gücüm kemān ebruları pehlūya çekmekdir
Yatacaq yer bulur mıyı ‘ aceb ben bu ‘ amellerle

Mesîhî şî‘ r didügi gehî terki gehi nâzı
Murâdî ol ğazâlî avlamak işbu ğazellerle

584

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün

Yine şehr-i Amâsiyye müşerefdir güzellerle
Ki her birisi meşhûr oldı biñ dürlü ğazellerle

Yüri hey bî-vefâ zâlim nedir yok mıdır inşâfıñ
Beni ayaklara şalub yeter şalındıñ illerle

İşim gücüm güzeller üstüne cân virmek olmuşdur
‘ Aceb hâlim nolur yârab ölürsem bu ‘ amellerle

Sipâhî şehridir şâhım güzeller bunda ‘ ayb olmaz
Öpülmek ğonca leblerle қоçulmaq ince bellerle

Revâ mıdur ıraklardan baķa **Zâri** maķalliñde
Maķallün bilmeyüb sen seyr idersen nâ-maķallerle

585

Ġazel-i Sulţan Nazîre Bâķî

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Ĥayf ki pîr-i nâtuvân mürteşî-i bî-cân ola
Ĥırş u ţama‘ la her zamân mübtezel zamân ola

Añla sū-i ĥâl ile cehl ile cem‘ -i māl eyle
Muzlime-i vebâl ile ‘ âleme dâstân ola

Hak getüre ol zālîmi ki ide çok mezālîmi
Hetk ide ‘ arz-ı ‘ âlemi cāhil ü bed-zamān ola

Gelse çok o temāsa ġarāb kılmasa ‘ ābil ħarāb
Korkum o beççe-i ‘ iķāb irişe yelkovān ola

‘ Adlî-yi ‘ adl-perveriz dāver-i dād küsteriz
Biz bunı ki söyleriz añlaya nüktedān ola

[72b]

586

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Āsitānında yüzüm ferş eyledim ħāk üstüne
Bir kadem başsañ yeridir çeşm-i ġamnāk üstüne

Vādî-i ħasretde yanmış lālelerdir gūyiyā
Yağduğum her dāğ kim sīnemdeki çāk üstüne
Māh-ı nevdır ‘ ilm pervāz ider anıñ şafaķ
Bir livā-yı āh dikdim bürc-i eflāk üstüne

Yel gibi kūyında bilmek isterim her dem şehā
Korkarım toz konduram ol dāmen-i pāk üstüne

La‘ l-i meygūn firāķından **Ĥayālî** virse cān
Dimeñüz ol ħāksār dostlar pāk üstüne

587

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Zülf-i müşkīn şāye şalmış çünki cānān üstüne
Şan şehāb-ı fitne gelmiş māh-ı tībān üstüne

Genc-i ruhsârına ey dil key şaķın el şunma kim
Ejderhâdır zülf olmuşdur nighbân üstüne

‘Ârızında zülf-i perçiniñ gider kim iy şanem
Küfürdür maḥzâ çelipâ koyma Qur’ân üstüne

Âsitânında raķîbi görüb âh itsem nola
Âsumândan çün şehâb atladı şeytân üstüne

Başını ḳan eyleyüb öldürme nâ-ḫaḳ **Aḫmedî**
İy gözi ḥunî güzel ḳan eyleme ḳan üstüne
588

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün
Nedir bu gözleriñ süzmek begim mestâne mestâne
Nedir bu ḳanımız içmek bizim peymâne peymâne

Cem ü İskender olmaḳdan mey-i la’ liñ ḫayâliyle
Ḳadeḫ cerrârı olmaḳ yeg bañâ meyhâne meyhâne

Ben ol Leylâ vü şân zülf-i hevâsıyla çü Mecnûnum
‘Aceb mi söylerisem dâyimâ yabâna yabâna

O mâh-ı serv-i bâlâ ḳad şalınur her dem illerle
Bize geldikce ammâ deprenür bigâne bigâne

Ḥüdâyi raḫne raḫne eylemezdi seyr-i ğam sînem
O şem‘ meclis ârâ gezmese kâşâne kâşâne
589

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kân kân üstüne
Döndi la' lîñ zinde kıldı virdi cân cân üstüne

Varıamazam kūyîña yaşım bañā irmez geçer
Âbr-i âhım bağıdır bārān bārān üstüne

Derdle hicrân-ı şebinde ağlasam müjgânıma
Dâne dâne dizerim mercân mercân üstüne

Pāyuña düşüb eger dāmānıñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihsân ihsân üstüne

Şevk-i ruhsârıñla bûlbûl gibi her şeb tâ seher
Bu **Muhabbeti** eyledi efgân efgân üstüne

590

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bağma nādān olana hüsrev-i devrân ise de
Nazar it ehl-i dile hâk ile yeksân ise de
Bezme rindāna gelüb la' lûñi ihsân idegöre
Ne dilerlerse dirîğ itme eger cân ise de

[73a]

Ursa dendān tāmā' leblerüñe cām-ı şerāb
O günāhı bize bağışla eger kân ise de
Saña ' aşık hevesini şu kir terk eyle diye
Olma demsâz aña dāvūd-ı hoş elhân ise de

Hâne-i qalbini bāb-ı luṭfiñile **Nev'îniñ**
Mağzen-i sırr-ı Hüdâdır nola vîrân ise de

591

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Qaddim kemāna döndi bu 'ālem-i fenāda

Nola qaçarsa benden oq gibi Oqcızāde

Esrār-ı ehl-i 'aşqa ebriñ ki iki rādır

Fāş olmasun cihāna qalsun bu söz burada

Dilde belā-yı fırqat başda hevā-yı vuślat

Derdā ecel beqāda tiğ-i ecel kafada

Hikmet nedir tabībim ölmege cān virirken

Dīdāruñı görünce yaşım olur olur ziyāde

Yahyā yeñiçeridir tatbi'-i cihānda şāhım

N'ola anıñ öñüñce yürürse ol piyade

592

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perişān arasında

Nergis gibidir kim bite reyḥān arasında

Zülfine tolaşan yeridir çāh-ı zeneḥdān

Qalur ebed ol bendle zindān arasında

Ġamzeñ oqı çāh itdügi bu cānım içinde

Yazılur elif qande ise cān arasında

Bu nazm-ı dürer bārı oqursa nola dilber

Lü'lü' yaraşur la'l-i bedehşān arasında

Yanına revān eyle **Muḥabbetī** yine yaşıñ

Ḳaddiñ gibi serv olmaya bostān arasında

593

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Ḥaṭṭiñ ruḥla zülf-i perişān arasında

Ġavğa gibidir küfr ile imān arasında

Cānā ḥaṭṭ-ı miskīniñle ol ruḥ-ı rengiñ

Gül yaprağıdır şafḥa-i Ḳur'ān arasında

Ġamzeñ oḳını çekdi gönül bağına başdı

Ṭursun ḳo elif gibi begim cān üstünde

İy ḳaşı kemān ġamzeñ oḳunsuz olamaz cān

Cān olmaz elif olmayıcaḳ cān arasında

Kūyiñda seḫer ġulġulın arturdı **Necāti**

Beñzer ki gice yandı ġülistān arasında

594

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bir gözi āhū ile ḳavl ü ḳarārım varlığına

Körligine it raḳibiñ ḥoş şikārım var yine

‘Ömr-i bi'l-ḥadır mey-i maḥbūba hem dem olmayan

Başda sevdā ede cām-ı ḥoşġuvārım var yine

Ḥamdüli'l-lāh dostlar ġam düşmeninden ḳaçmağa

Kūşe-i meyḥāne gibi bir ḥisārım var yine

Ḳana boyanmışiken gönlüm açar güller gibi
Bir cemāl-i ʿālem ārā nev bahārım var yine

Çıkdı yaşıım gibi gözümnden cihān gevherleri
Şol Necātī'yim ki dürr-i şehvārım var yine
[73b]

595

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Bİ-ḳarār eylerdi her dem ğam beni cām olmasa
Gönlüm ārām eylemezdi ger dil-ārām olmasa

Ṭağlara düşüb yürürdüm dā' imā Mecnūn gibi
Ol saçı Leylā eger bir dem bañā rām olmasa

Pādişāhım ruşen olmazdı sarayı gönlümün
Dāğ-ı mührün şinede yer yer aña cām olmasa

Puḥteler meyden beni men' itmege gör zāhidī
İstimā' itmek olurdı sözleri ḥām olmasa

İllā allazidik gönlün **Necātī** bendeñiñ
Ḳāmetiñ cānā elif zülfün eger lām olmasa

596

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Gün yüzünün ḥayālī peyveste cān içinde
ʿAks-i mihr gibidir āb-ı revān içinde

Öldür beni disünler ḳulların öldürici
Bir pādişeh vār imiş devr-i zamān içinde

Bir elde la‘l-i dilber bir elde olu s   ar
İki el m ber ber bulundu   n i inde

Bi  m rde bir s z  nden bulur  ay t-ı sermed
Bir kez dil  ni debret bi  n tuv n i inde

Sen g l gibi efendi elden ele rev n ol
B lb l gibi **Nec t **  alsun fi  n i inde

597

F ’il t n / F ’il t n / F ’il t n / F ’il n

Her  azel kim na m olur ol g ziye      st ne
 ev le erb b-ı ma‘n  g t r r b    st ne

 l r m derd    amu n  virmezem n -ehle ben
 imdi oldu begm yold   yold    st ne

Yazamaz bir sevdigim ola m   be  add ne
Ger i  ular  ondurur yazma da na      st ne

K h kemend-i z lfin   al k h t r-i  amze i
Boynumuz  ılca ne   km   v r ise b    st ne

Na   ider i l   n  dilde **Nec t ** g yiy 
  lh va’l-l h yazar bir d ne        st ne

598

Kemalpa az de

F ’il t n / F ’il t n/ F ’il t n / F ’il n

Bir g zel g rd m gel r serv-i   r m n y zl ce

‘Ārızı gökler yüzünde mäh-ı tábân yüzlüce

Gösterüb la‘l-i meyinden didi ol kâfir beçe

Bulınur eksik degil astârı pālan yüzlüce

Bir tolu nûş it bize iy sâķī-i meclis nevāz

Cân bağışla şöhbete iy bûsesi cān yüzlüce

Gözümü tutsun eger kim tutmadı ise gözüm

Ayağıñ toprağını kuhl-ı şafāhān yüzlüce

Zülfün ucından tağıtdın kendüzin sünbül diyen

Vār ise reyḥāndır ol zülf-i perişān yüzlüce

599

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ḥamdüli’l-lāh oḡur ol ḡonca dehānım gizlüce

Gül gibi mecmu‘asında dāstānım gizlüce

Ata ana bilmez iken daḡi yāriñ içdügin

Ḳana Ḳana mey gibi nûş itdi Ḳanım gizlüce

[74a]

Yerimiz bir ten gibidir Ḳanı mey cānı güzel

Can gibi otursın ol nāzik miyānıñ gizlüce

Ben Ḳarāñū gicelerde ṭurmayub āh itdügim

Bu ki gökler yüzine varır duḡānım gizlüce

Bezm-i cānānı **Necātī** itme zihār āşikār

Gizlüce ḡoşdur benim bāḡ-ı cinānım gizlüce

600

Seyyid Murādī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Qaldı yine bir cemāli gül' izārı birse de
Dil nice kılmaya bülbül gibi zārı birse de
Hâce-i dil çıkdı Mısrından qalender-veş bugün
Qaldı beñüz hānümānı cümle vārı Bursada

Gonçalar medh itmekile oldı ma' rûf 'ayān

Ol sebebden buldı bu dil i' tibārı Bursada

Zülfüne bend itdi boynın düşdi rāhı 'aşkına

Vidi bir dildār eline ihtiyārı Bursada

'Ārif iseñ gel **Murādī** sen de bir mesken tutun

'Ālemin çekdiñ gāmın cehd ile bārı Bursada

601

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Sevdi gönlüm bir cemāl-i gül' izārı Bursada

Ol sebebdır ki kılrur āh ile zārı Bursada

Verd-i ruhsārına qarşu olmuşam āşüftesi

Görelı ol sevr-i qad ra' nā nigārı Bursada

Zülf-i sevdāsına düşelden beni şaldı gama

Oldı bir dilbercigiñ dil bî-qarārı Bursada

Cām-ı Cemden el çeküb cām-ı lebin nüş itmişem

Olmuşam bir la‘l-i nābīñ ben ħumārı Bursada

İy **Murādī** bir perī rū zülfünün şehbāzına
Şayd olub bu mürğ-i dil oldı şikārı Bursada
602

Fā’ilātün / Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Gün gibi mihr-i muḥabbet ‘āleme yayılmasa
Sevdüğimi sevdüğimden ğayrı kimse bilmesa

Ben gedādan ‘ār idermiş ol şeh-i ‘ālī cenāb
Şoḥbetinde kāşlı ādem daḥi añılmasa

Çokdan ol şāh-ı cihāna ‘arz iderdim ḫālīmı
Baķıcaķ şabrım gibi ‘aķlım eger tağılmasa

Bir gice tebdīl-i şūret eyleyüb virdim selām
Hergiz almazdı selāmımı eger yañılmasa

‘Aşķım iy **Yahyā** benim olmazdı ḫalka dāstān
Ol şaķı Leylā beni Mecnūn u şeydā kılmasa
603

Mef’ūlü / Mefā’īlü / Mefā’īlü / Fe’ūlün

Bir yolına cān virmelüce yār ele girse
Bir mihr-i vefā şāḫibi dildār ele girse

Bir ‘aşķın az ağladıcı cevır çok itmez
Bir yüze iken güleyici yār ele girse

Bir hüsn-i hüsn-i hasen halk laṭīf-i cünbüşi maḥbûb
Bir merḥameti çokca kim âzâr ele girse

Biñ biñ bulunur gerçi cefākār güzeller
İllā nidelim bir yâr-ı vefādâr ele girse
Terk eylemek olurdu güzel sevgili **Aḥmed**
Bir yolca eglence daḥi kâr ele girse

[74b]

604

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

‘Āşıkā bu ḥūblarıñ cevriñi şanma tükene
Derd-i ‘aşkile meger ‘āşık-ı şeydā tükene
Āh u zārım işidüb katlime kaşd itme şehā
Beni öldürmekle şanki gavğa tükene

‘Ömrüm oldukça komam kūyını yāriñ dirimiş
İt raḳıbiñ göreyin ‘ömrin ḥüdāya tükene

Didim iy sāḳī tolu şun öpelüm cām lebiñ
Nāzile didi ki şāyed mey-i ḥamrā tükene

Katibī yāre nişār it қатарāt-ı eşki

Anı zanneyleme kim lü'lü'-i deryā tükene

605

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Yâr emr itdi başın yardım raḳıbiñ taşla
Şāhlar şayd-ı düşmeni her dem birer yoldaşla

Başımı al naḳd-i cānla metā'-ı vaşlıña

Hocalar cânı kumâşî bey' iderler başile

Yolıña başın viren bulur hayât-ı sermedî

Nitekim dirlik alur şâhım dilâver bâşla

Göñül yârîñ cânla dil mürğini şayd itmede

İki kuş urmağ diler ol seng-i dil bir taşla

Katibî meyhâneye varmış humârın yazmağa

Sâkiyâ düşmüş şerâba ben bölük o bâşla

606

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Fırkat-i eyyâmında bâri yâri görsem kâh kâh

Şol göñül eglencesi dildârı görsem kâh kâh

Mümkün olmaz kim ayağı tozına yüzüm sürem

Bâri şol seyr itmedügi yolları görsem kâh kâh

Bu kâra bahtım gibi uyhuya varsa gözlerim

Ṭal' at-ı yâri düşümde bâri görsem kâh kâh

Leşker-i gamdan şikâyet eylemezdim kimseye

Devletle şol güzel hünkârı görsem kâh kâh

Ġamze bir tîrin biñ cânâ şatardı göñlüme

İy **Uşulî** bâri şol bazarı görsem kâh kâh

607

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Görmedim sen şem‘ -i bezm ārāyı bir gün bir gice
Āh şāhım gitdiler ārāyı bir gün bir gice

Bilmedim kendim unuttum sen sezāyı ārām-ı cān
Şöyle oldum görmedim dünyāyı bir gün bir gice

Nitdi böyle dostum cānsız komağ mıdır ğarağ
‘ Āşık-ı āşüfte vü şeydāyı bir gün bir gice

Süz-ı hicrāna düşüb firkatde la‘ liñ yādına
Komaduk elden mey-i hamrāyı bir gün bir gice

Dünyede ādem misin **İshak** eger koçmaz seniñ
Ol perī peyker melek sīmāyı bir gün bir gice

608

Fā’ilātün / Fā’ilātün/ Fā’ilātün / Fā’ilün

Sīm ile memlū idüb luṭfiñ felek mizānını

La‘l ile pür eyleyüb şām u seher dāmānını

[75a]

Nihān ile çıķarsañ bāri görseñ hāneden iy dil

Ser-i kūyında aġyār ile ğavġa itseñ olmaz mı

Gezerken vādī-i hayretde gördüm kıys-ı nā-şadı

Didim bī-çāre ‘ azm-i kūy-ı Leylā itseñ olmaz mı

Niçe demdir yatur hāmūş olub tūṭı-i dil sānī

Lebiñ kandinini sunsañ anı gūyā itseñ olmaz mı

Dilā ölseñ dirilseñ kūyını cā itseñ olmaz mı

Yirüni sa‘y idüb firdevs-i a‘lâ itseñ olmaz mı

Raķīb ile cemāliñe şem‘ine yanmağa baķı itdiñ

Ṭutuşdursañ bizi iy meh temāşā itseñ olmaz mı

Göñül biñ pāre oldı Ṭūr-ı Mūsā-veş tecelliden

Anı bir vechile cānā tesellā itseñ olmaz mı

Mücellā eyleyüb zeng-i riyādan ķalb-i mir‘atın

Cemāl-i yār ile şūfī mücellā itseñ olmaz mı

Görüb aķvālīñi **Selmān** teraķķum eyleye şāyed

Nigār-ı ‘āşıkāne nāme peydā itseñ olmaz mı

609

Mef‘ülü / Mefā’ilü / Mefā’ilü / Fe’ülün

İy dīde-i ğam dīde miķdārıñı bildüñ mi

Seyl itmekle yaşıñ düşmenleri sürdüñ mi

Bir aşķar-ı sermeste dönmüş mey içüb şūfī

Nāġāh beni gördükde didi deve gördüñ mi

İy maķlıġı çün gördüñ tesbīḥ elüñe aldıñ

Eliyle riyāzātın şūfī yine ķurduñ mı

Zührede niçün raķşa girdi işidüb sāzıñ

Yohsa yine iy neyzen siḥr idüb üfürdüñ mi

Ol kebk-i hü mā peyker çıķdı seḥeri seyre

Feryād eyle iy **Zātī** uyķusın uçurduñ mı

610

Mef'ülü / Mefā'ilü / Mefā'ilü / Fe'ülün

Baňa iy dil yine ol yār incinmiş gibi

Bülbülüne ol yüzi gülzār incinmiş gibi

Bir iki gündür yine evvelki gibi söylemez

Baňa ol tūṭī-i hoş güftār incinmiş gibi

İy gönül ol gözlerim nūrı vü 'ömrüm ḥāşılı

Ḥāşılı yok bir iki gün var incinmiş gibi

Olur oldu cān gibi gözden nihān ḥaste dil

Ol melek manẓar perī ruḥsār incinmiş gibi

Düş ayağına şu gibi mācerānı eyle 'arz

Ḥayretī ol serv-i hoş reftār incinmiş gibi

611

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Saňa iy ruhları gül oldu muḥabbet ezeli

Ezeli sevdi seni sevmedi ğayrı güzeli

Güzeli şol kişi kim sevdi derün-ı dilden

Terkini urmaz anıñ tā ki gelince eceli

Eceli 'āşıkıñ ol dem irişür 'ārif-i cān

Sevdügi dilberiniñ görine yer yer şaķalı

Şaķalı geldügi dem sevdüğini terk ideniñ

Žāhir oldu bu ki muḥkem degil imiş temeli

Temeli alublıdan olıca ‘aa ehā
‘Āa mihr ü muabbet olur anca ‘ameli

[75b]

612

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün

Zī sa‘ādetdir aa ‘ālemde var eglencesi
Hem muāhib ola her dem eger yār eglencesi

Yaqılurdu āh ile i bu dilim pervāne vār
Olmasaydı dā‘imā efān u zār eglencesi
Görünce ‘āıl durur ‘ālemde görmez demleri
Gözleyüb oldu yine rūy-ı nigār eglencesi
Hüsni-ebdizine ol meh hoş süvār olmuş bugün
Seyr ider ‘āıqları ol rūzgār eglencesi

Mest ü lā yu‘al yürürsün **Rahmī**’yā mabūbla
olular nū eylegil budur bahār eglencesi

613

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün

Herkesi hālī degil hālince var eglencesi
Bülbülü gül ‘āıı rūy-ı nigār eglencesi

Devlet ani kim ola bir serv-i sīm endām ile
Geh derāū u gehī buse kenār eglencesi

Gönlümi ırāne sayd itse ol āhū gözleri
Pādiāhım begleri olur ikār eglencesi

Ben ġarīb üftādeye sen sen hemān eglencesin
Ġayrı dirseñ bir deġi vardır hezār eglencesi

Aġladuġıña nihānī gelse iller ġam deġil
Giryedir ‘āşıkların āh ile zār eglencesi

Sākıyā çünki deġil kimseye fırsat bākī
Gel şabūhı idelim vār ola elbet bākī

Fırsat el virmiş iken bizim hayātı hoş gör
Dimedin cān-ı ‘aziziñ saña şoġbet bākī

‘Aşk cāndan ilerü sevdüğimi tañlama kim
Umarın cān gide vü kıala bu ħasret bākī
Baña yazık diseñe saña nev ārā-yı şūfī
Kūy-ı yār olmaz ise kūşe-i cennet bākī

Salţanat dirdi **Necātī**’ye hümāyun zūlfūñ
Bāreka’l-lāh begim sāye-i devlet bākī

614

Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilatün / Fā’ilün

Ķatl-i ‘ām itdikce artar çeşm-i fiġān uyġusu
Keşret-i kıandan durur ħikmetde isan ölçüsü

Hāb-ı nāz eyler gözüñ saġlıklar olsun dostum
Şıġhat āşārı durur bīmārın iy cān uyġusu

Giceler uyġuya niçe duya miskın kākülün
Her kılında baġludur yüz biñ müselmān uyġusu

Zemzemiyle toldurur her gice gl
Uı ımdan meger mr-i  el uyı

Aladuımca ider ol gzleri meste 
İy **Necı**  gelr insa br uyı

615

F'il / F'il / F'il / F'il

İy er rid bir gn ne iner gibi
Kim yere bub gezer dnyı urılar gibi

-i ni yzine babilmez mdde'ı
Ben revn itdim cem-i mafın ezber gibi

[76a]

La'li nde  gy ı ydur
Bir satırda ir olmu sre-i kever gibi
m le  sarı mmrlar
Kimseni ii acımaz anlara sar gibi

Pk bzu merd-i meydn ol ne retdir cih
Er gibi  sevdm cm **Necı** er gibi

616

F'il / F'il / F'il / F'il

 l -i rz rler gibi
Kim  derbendini kesmi rler gibi

Einde b b clar virenler dostum
'-i sermed kesb ider dr's-seller gibi
R devrinde Rm ne le kb

Zülf-i perçiniñ zırhlar giydi şāmiler gibi

Bakma ben dervişiñi kim başım üzre dūd-ı āh

Piç piç omuş durur maḳtül cāmiler gibi

Ol cihetden kim ‘ Aṭāyī der Necātī’ye kemāl

Naẓm içinde māhir olmuşdur niẓāmlar gibi

617

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Didim ḥüsnüñ berātında nedir zülf-i siyāh egri

Didi bu Rüm durur abdāl olur tevḳī-i şāh egri

Güzellik taḥtgāhına çıkub dād ile sulṭānım

Şaḳın ‘ aşıklar āhından ki olmaz tır-i āh eğri

Benim serv-i ser efrāzım raḳībiñ varma yanına

Elim kim ulaşa lāma olur bī-iştibāh egri

İllā iy āfitāb üzre hilālī görmez kimse

Gör ol ḥurşid-i ruḥsārı giyer zerrin külāh egri

Necātī’ye ölüm yegdir bu dirlikden ma‘ āza’l-lāh

Raḳībe rū siyeh ṭoḡrı ola ben bī-günāh egri

618

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Cihānda fırşat u ‘ işret çü ḳalmaz kimseye bāḳī

İdrakānū nāvelihā illā yā eyyühe’s-sāḳī

Ḳoyub ḥaḳ ḳapusın şūfī baḳar in‘ ām-ı sulṭāna

Temāşā eyle zerrāḳa nice unuttı rezzāḳı

Getürtür bākī şaḥbāyı ki zehr-i ḳahr-ı derdiyle
Ene'l-mesmūm mā 'indī bi tiryāḳin velā rāḳī

Nola iy bād-ı cān perver gelürken kūy-ı dilberden
Bir avuç ḥākle eksik bu ḥūr u zār müştākī

'Alā küi bezm-i vaḥdetde fenā cāmını nüş eyle
Zebān-ı ḥubbiñdan gūş it hüve'd-dāyim hüve'l-bākī

618

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Bize her dem söger yāriñ leb-i la' li şeker bāri
Kim acırdı anı emsem ya öpmüş olsavus bāri

Dil ü cān ise maḳşūdıñ biri yetmez mi bu zülfüñ
Be hey zālīm iki yerden ḳuşanmaḳ ney ki zünnārı

Nigārı sīne ber sīne derāgūş itmedir şoḥbet
Ne minnet bulsan almaḳ muḳarrer aḡzı iḳrārı

Bizi tiriñ ḥalās itse getürse gelse topraḳdan
Geçübdür cānıma her dem aña yalvarı yalvarı

Güzellerden birer buse alur her şı' rine **İshāḳ**
Anıñçün böyle tatlıdur ḳamu ebyāt-ı iş'ārı

[76b]

619

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

İy büt-i tersā niçün ḳodıñ kiliseden meni
Ḳomayayın Ḥazreti 'İsāya maḥşerde seni

Deyr içinde kendüden geçüb qadîd olub qala
Kim ki büsenle görse sen büt-i sîmîn teni

Dîn ü îmân qasdın eyler mi müslümanlar meded
Hây bilmez kâfir ancaq gamze-i tîr efgeni

Nâzla cevelâniçün büthânededen tâvûs vār
Serv-i âzâdım benim giymiş libâs-ı sūseni

Kâh mescidde gehî meyhânedede ger dirde
Dem be dem ‘Ömri’yi âvâre seni arar seni

620

Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn / Fâ’ilâtûn

Göñül şûride hâl oldu görelden sen dilârâyı
Düşüb şahrâ-yı ‘aşq içre gezer ağlayı ağlayı

Hevâ-yı serv-i qaddiñle delürüb vâdî-i gamda
Yaşım ırmağa dönmüşdür aqar çağlaryı çağlayı

Göñül sevdâ-yı zülfüñle gezer şûride hâl olmuş
Esirge düşdi devletden bugün Mecnûn-ı şeydâyı

Güzellerde nazîriñ yok iken yüz virme ağıyâra
Hey âfet şanıña düşmez diyeler saña hercâyı

Hayâl-i hâr-ı ruhsârıñ gamında nâr-ı hcriyle
Şehîdî dermend oldu ciger tıflâyı tıflâyı

621

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Ne bir hālim bilür va kūh-ı ğamda nāleden ğayrı

Ne var deşt-i belāda derdim añlar lāleden ğayrı

Eger benden śorarsañ gülşen-i 'ālemde iy bülbül

Dehānı ğonça' i yoğdur bir öpüş jāleden ğayrı

Benim bir kimse iy dil cānıma dāğ üzr dāğ urmaz

O yāriñ lebleri üstündeki püthāleden ğayrı

Nola ol nevcivānıñ ğaııı gelse ğüsni yanında

Mihr-i bedr olıcağ nesne tolaşmaz ğāleden ğayrı

Benim yanımda dāyım **Katibī** meyğāne şadrında

Kim olursa yaraşur zāhid şāladan ğayrı

622

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Nağd-i cānın kim ğarc idüb śayd iderse yārını

Bu ğünü ğoş ğörsün ol aıñmāsun ayrığ yārını

'Aşğ içinde aña dirler 'āşık-ı şūrīde ğāl

Bir meh-i nā-mihr içün terk ide iy dil 'ārını

Baña kim ğösterse 'ālemde bugün yāriñ yüzün

Ēoreyin yārin ğöre cennetde ğağ dīdārını

Tās-ı çerği yerlere çalardı nerrād-ı felek

İy ğamer ben ğasteñiñ ğüş itse āh u zārını

Haṭṭ u zülf-i yār derdiyle ölürsem diyeler

Katibî dürmüş cihānda defter ü ṭomārını

623

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

Her kaçan kim bir naẓar seyr eylesem cānānımı

Hāk-i pāyine anıñ terk iderim öz cānımı

Bir nihāl-i tāzedir bād-ı ḥazāndan her zamān

Huḫẓ ide ḥaḫ ḥazretinden dilerim sulṭānımı

[77a]

Tetimme

624

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Āferin olsun bu ḥüsn-i ḥaḫa iy cān āferin

Şürm olur gül ruḫlarıñdan bāğ-ı rıḫvān āferin

Ḥüsn aña dir kim ide ehl-i 'irfān āferin

Zülf ü ebūñı görenler dir hezārān āferin

Şol mu' anber çetr kim miskīn ṭunnāb üstündedir

Bāda çün oldıñ Mu' idī biñ dil ü cānile ḫul

Hükm anıñdır ger seni tard eylere yāḫud ḫabūl

'Ārif iseñ ḡuşşadan el çek feraḫdan fāriğ ol

İy **Nizāmī** vaşla şāz olma vü hicrāna melūl

Kā' inātın ḫālī çünkim inḫılāb üstündedür

625

Fermāyed Māḥvī

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

Ben mevālī meşrebim āl-i ' abādır sevdüğüm

Laḥmiñe laḥmi imāmi pīṣvādır sevdüğüm
Şehr-i ‘ ilmiñ ḳapusu müşkül geştür sevdüğim
Küntü kenziñ genci sırrı ehl-i ātīdır sevdüğüm
Sākī-i kevşer ‘ Ali-i Murtaẓādır sevdüğüm

Maḥzen-i ḥilm ü ḥayā vü ma‘ den-i śıdḳ u śafā
Şāh-ı ‘ ālī seyyid-i şebbān cennātü’l-‘ alā
Yüzi ḥurşīd-i münevver çehresi bedrū’d-düçā
Maṭla‘ -ı mihr-i velāyet pertev-i nūr-ı ḥüdā
Ol ḥüsn-i çeşm-i çerāğ Muştafā sevdüğim
Oldum evlād-ı ‘ Alī’niñ şu gibi ‘ aşḳında pāk
Her biriniñ ḳıluram hicrinden āh derd-nāk
Eyleri ātem tütüb tīg ile śinem çāk çāk
Ġam beyābānında olsam teşne leb ṭaī mī helāk
Ol şehīd-i ḥaḳ Ḥüseyn-i Kerbelādır sevdüğim

Ben mürīd-i āl-i evlādım mezīdi sevmezem
Gel berü teslīm-i pīr ol kim ‘ anīdi sevmezem
Şeber-i mel‘ ūnla merdān pelīdi sevmezem
Oḳurum cānına la‘ net ben Yezīdi sevmezem
Her dü ‘ ālem serveri Zeyne’l-‘ ibādır sevdüğim

626

Minhū

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

Gönlümi anıñ ḡam-ı hicriyle maḥzūn eyledim
Ḥasretinden gözlerim yaşını Ceyḥūn eyledim
Ger dırāhın tūtyā-yı çeşm-i pūr ḥūn eyledim
Rūy-ı zerdim cevher-i ‘ aşḳıyla altūn eyledim
Nām-ı Bāḳır ḥāk-i pāyi kimyādır sevdüğim

Secde eyler başım egüb ruhsârına gökde hilâl
Hüsnüne bir gün irişmez her veş anıñ zevâl
Cümle hatm olmuşdur anda ‘ilm ü ‘irfân u kemâl
İktidâ itdi gönülden kûlına bî kıl ü kâl
Ca‘ fer-i Şâdık İmâm-ı muqtedâdır sevdüğim

Cismine Halk-ı cihânıñ ol durur rûh-ı revân
Dir isem her vechile lâyıķ añâ cân-ı cihân
Keşf-i esrâr eyleyüb virdi haķâyıķdan nişân
Kudretinden eyledi niçe kerâmetler ‘ayân
Mūsâ Kâzım güzîn evliyâdır sevdüğim

[77b]

627

Fa‘ilâtün / Fa‘ilâtün / Fa‘ilâtün / Fa‘ilün

Qaddi gibi yok cihân bâğında br serv-i şehî
Gülşen-i cennet olubdur dâ‘ mâ seyrângehi
Hûr u gılmânıñ başında tâcdır hâk-i rehi
Server-i cümle halâyıķ hem Horāsânıñ şehi
Zübde-i Âdem ‘Alî Mūsâ Rızâdır sevdüğim
Ehl-i re‘y olan olur tedbîriniñ şürmendesi
Pâdişehlerdir derinde çâker-i efgendesi
Kullarını şâd ider gamgîn iken her handesi
Ben de oldum cân u dilden boynı bağlu bendesi
Ol taķî sultân cümle etķiyâdır sevdüğim

Fâtihadır muşhaf-ı hüsnünde kâş ile gözi
‘Arş-ı raḥân levḥ-i maḥfûz-ı ilâhîdir yüzi
Añlayâna âyet-i Qur’andır anıñ her sözi

Nuṭḡ-ı ḥaḡdır hem kelāmu'l-lāh ene'l-ḥaḡdır özi
Ol Taḡı sırr-ı 'Aliyy-i müctebādır sevdüğim

Aşfiyānıñ bihteridir evliyānıñ mehteri
Āsitānında sezā olsa erenler çākeri
Dīn yolında ol durur ey dil viren cān u seri
'Arṣa-i 'aşḡıñ serāmed serfirāz u serveri
'Askeri ser 'asker ceys-i Hüdādır sevdüğim
Devr-i mehdīdir iriṣdi faẓl-ı rabbü'l-'ālemīn
Zāhir oldu üstüvādan zü'l-fiḡāra ṣāh-ı dīn
Kalmadı ḥalḡ-ı cihān içinde buḡz u kibr ü kīn
Sevdüğün kimdir dir iseñ aḡviyā bilgil yaḡın
Ṣāh-ı 'ādil mehdī-i ṣāhib livādır sevdüğim

628

Tahmīs-i 'Aşık Vuşūlī Fermāyed

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün

İden naḡḡāş-ı ḡudretidir ḡamu şeyde ṣorar peydā
Muḡaḡḡaḡ nūr-ı ḡaḡdır eyleyen gözde naẓar peydā
Ger her söz nuṭḡ-ı ḡaḡdır ḡaḡdan oldu bu ḡaber peydā
Vücūd-ı muṭlaḡıñ baḡrine mevci kim ider peydā
Ene'l-ḡaḡ nuṭḡını söyler eger **Maḡfī** eger peydā

Cihān bāḡını zeyn ü naḡş iden ādemle māñ bir
Nice nev' itdi ḡayvān cinsini illā ki cānı bir
Ṣüretler dürlü dürlü ise zātında ma'āñ bir
Bu bāḡıñ ger ḡaḡīḡatde şuyı bir bāḡbānı var
Velī olmuş ḡaḡāyıkdan niçe yüz biñ şecer peydā

Begidir kimisi halkıñ velî kimisi gercek er
Kimisi kibr ü kimi müömin kimi mevlâ kimi çâker
Kimisi hayrile ‘âmil kiminiñ cümle fi‘li şer
Nazar kı l nev‘-i insāna kimi zehr ü kimi sükker
‘Aceb hikmet bir ağacdan olur dürlü şemer peydā

Kimi zühd ü ‘ibādetde ki geçmiş seyyiātından
Kimi deccāle uymuş biner inmez nefis atından
Budur hāli bu halkıñ bellüdür hāli sıfātından
Ma‘ādendir kamu eşyā ider öz kendü zātında
Kimisi sîm ü zer zāhir kimi seng-i demdir peyda
[78a]

629

Mef‘ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâilün / Fe’ülün

Göndere saña beni şāyed o merd er didü
Yāhud oldur ol iti vü beni kırtar didü

Göresin mihr ü vefā nice olur yār didü

Nice şayd olurmuş ‘aşıkā dildār didü

630

Güft-i Fedāyi Beg

Mef‘ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâilün / Fe’ülün

Ceng-i şaf bağlayub geldi ‘adū-yı hāksār

Merd olan meydāna girdi kıldı ‘azm-i kār zār

Şāh-ı gāzî kūh-veş kalb çre tutmuş gün qarār

Bāş virüb bāş aluriken her dilber-i nāmdār

Biz miḥnetlik idüb ‘avrat gibi itdük firār
Ko şatsun kuvvet diyü kaçmağı kıldık ihtiyār

Zerre deñlü itedik nāmūs u ‘ārı i‘tibār
Niçemiz serkeb giyüb başına oldu Har süvār
Er dimeñ şimden girü bi’l-lāhi qarı diñ bize
Gayrı nāmıyla çağırmañuz **Firārī** diñ bize
631

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Oldı kaçmağda Hüseyin ağa bizim serdārımız
Oldı o gence Balıkcızāde sancağdārımız

Oldı ardınca piyāle kethüdā dümdārımız
Turmadık kaçdıķ bırağdıķ yalñız hünkārımız

İrdi üç günde şu köprüsüne ılğarımız
Var kıyās eyle kaçarken sür‘ate ref‘ārımız

Hiç bize kaçmağdan özge kalmadı bir kārımız
Gayra virsünler gerekmez şāhib ü timārımız

632

Mef‘ülü / Fā’ilātün / Mef‘ülü / Fā’ilātün

Olmasun hünkār şimden şoñra bizde
Şağ olalım tek hemān lāzım degil nāmūs u teng

Her birimiz žan iderken kendimiz bir pehlivān
Eyleyüb dā‘vī benim derken erimān-ı zamān

Kāfiri gördük ki bizden yaña at şaldı hemān
Eyledik esb-i şabā reftāra irhā-yı ‘inān

Şunlığa bir gicede vardık idüb tayy-ı mekān
Deşt ü şahrāda geçindik niçe gün bî āb u nān

‘Irz gitdiyse n’ola kırtıldı kıaldı bāş u cān
Ėam degil nāmerde dirlerse bize halk-ı cihān

633

Mef’ülü / Fā’ilātün / Mef’ülü / Fā’ilātün

Yüzi qaralı ĥamiyetlü miĥnetler biziz
Başdan ayağa ĥıyānetler tutanlar biziz

634

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Cenkden kaçmağa öğretti bize üstādımız
Ėayli müşküldür bize terk eylemek mu’ tādımız

Uramışdır hiç şecā‘ at lafını ecdādımız
İtmesün kimse şecā‘ atle cihānda yādımız

Ėaşılı yalıñ kılıçdandır bizim feryādımız
Kāfiri görseñ hemān berbād olur bünyādımız

Ėakk olunsun pādişehiñ defterinden adımız
Pādişehiñ dirligine geçmesün evlādımız

[78b]

635

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün

İhtiyār itdik olursa yirimiz ƙa‘ r-ı sefer
Yanımızda zıkr olunmasun hemān nām-ı sefer
Zıkr-i serdir gerçi merd olanlara ġāyet hūner
Bize müşküldür size āsān gelürse terk-i ser

Heybet-i ƙob u tüfenkden ƙalbimiz eyler hāzer
Her ne deñlü kim melāḥat itseler ƙılmaz eṣer

Düşmene bir daḥi varmaƙ yok hele ƙoğrı haber
Derd idinmişdir **Fedāyī Beg** bu şı‘ ri her seher

636

Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilātün / Fā’ilün

Ƙoñ disünler bize ġayretsizlige oğlı leke
İtmesünler tek hemān teklīf-i cenk ü ma‘ reke

637

Mefā’ilün / Fe’ilātün / Mefā’ilün / Fe’ilün

Kimünle ki ola ḥisār kerem esās ile muḥkem
Kimünle ki ola mühimdir meṣāliḥ-i ‘ālem

Sürür ehli mükārim durur helāk-i ‘adū
Ki mülke ol serv salar durur serer hem

Süvār-ı düldül ḥükm ü sivārı sā‘ id mülk
Ser mülük u dilārām milk-i vāşıl-ı ḥükm

Odur mekārim-i dār-ı memālike mi‘ mār
Olur o derde devā dürlü dürlü hem

Dürürü dāyir-i server milk durur o melek

Ki sālîk-i kerem oldur ser-i imām ümem

638

Maḥzûfû'l-Elif Serverî

Mef'ûlû / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

Zülfün düşürdi ḥayrete müşkile 'anberi

Ḳaddiñ bir ḳadd-i ḥiclete serv-i şanevberi

Ḡonça durur lebiñ vü yüzün gülşen behişt

Ḥaṭṭiñ benefşe durur gözün nergis şarı

Gözünde ḳalsa mürde'i hergiz 'aceb degil

La'l-i lebiñ ki şoḳdı yere 'ayn-ı kevşeri

Zülfün çü dutdı bende ḳılub bende sünbülü

Ḥalka be güş dişiñ 'aḳd-i gevheri

Ḥoş bahtlu degil mi **Serverî** sögse kim

Yerde dutar mülk gibi bir ḥüb dilberi

639

Nâ cinse degil mi zât yeksân

Ol k'olmasa sen tenin

Nâmerde ne dem gelür ḡam-ı 'aşḳ

Derdini devâ şanur

Nâz-ı meh mihr rûy-ı dilber

Ḳıldı dili bî günâh

Nârın revân gösterir nûr

Ol vaşl-ı cinân u hicri

Nādir mi naẓīriñ iy **Cemālī**

Geldi mi cihāna ẓaḥṭ

SONUÇ

1) Farklı yüzyıllarda yaşayan şairlere ait şiirleri bir araya getiren şiir mecmû'aları, edebî zevke hitap eden manzumelerin toplandığı eserler olmaları itibariyle edebiyat tarihimizde önemli bir yere sahiptir. Hakkında yeterince kaynak bulamadığımız birçok şairin şiirlerine bu mecmû'alarda rastlamak mümkündür.

2) Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesinde "242" arşiv nolu mecmûa'nın transkripsiyonlu metni hazırlanarak, bu mecmû'anın tanıtımı yapıldı. Mecmûa'nın kim tarafından tertip edildiğine dâir kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Derlenme tarihi ise katalog kaydında belirtilmemiştir. Ancak genellikle XV, XVI ve XVII. yüzyıl şairlerinin şiirlerini içerdiğinden eserin bu dönemlerde derlendiği düşünülmektedir.

3) Mecmû'a'da yaşadıkları dönemde öne çıkan şairler dışında Cem Sultan, Sultan Selim, Sultan Süleyman, Sultan Murad ve Şah Tahmas gibi hükümdar şairlere de yer verilmiştir. Mecmûa alfabetik bir sıralama ile oluşturulmuş ve her harfin başlangıcında 'Ubeydî'nin şiirlerine yer verilmiş daha sonra diğer şairlerin şiirlerine geçiş yapılmıştır. Bu şairlerin şiirleri incelemede esas alındığında, dönemlerinin sosyal ve edebî özellikleri ve şairlerin şiir özellikleri hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir. Mecmûa'ya alınan şiirlerin büyük bir kısmı şairlerin divanlarında bulunmaktadır. Ayrıca bazı şiirlere tezkirelerde ve diğer mecmualarda da rastlamak mümkündür.

4) Çalışmaya konu olan mecmûeanın metnini hazırlarken basılmış divanlar, yayınlanmış tezler ve diğer ilmî çalışmalar karşılaştırılmıştır. Metni oluştururken kimi zaman mecmua kimi zaman divanlar esas alınmıştır.

Mecmû'a 78 varaktan oluşmaktadır. İlk 22 varak Nesih yazıyla, kalan 56 varak ise Talik yazıyla yazılmıştır. Mecmûa'da en fazla gazel nazım şekli kullanılmakla beraber tahmis nazım şekli de kullanılmıştır.

5) Mecmûa'da bulunan gazel ve beyitlerde kullanılan aruz kalıpları incelendiğinde, gazelerde remel, muzârî ve hecez bahirlerinin daha çok tercih edildiği görülmektedir. Mecmûa'da Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün en çok tercih edilen kalıptır. Bunu sırasıyla Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün, Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün aruz kalıpları izlemektedir. Bu kalıplar klâsik edebiyatımızda da en çok tercih edilenler kalıplardır. Bu

yönüyle mecmûada yer alan şiirler, klâsik edebiyatımızda tercih edilen kalıplarla paralellik göstermektedir.

6) Mecnû‘a’da şiirine en fazla yer ayrılan şairlerin sırasıyla Muhibbî, Muradî, ‘Ubeydî, Za‘îfî ve Kâtibî olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mecmû‘a’da 17 adet mahlassız şiir bulunmaktadır. Bunlardan 9 tanesi “NÀ Ma‘lûm” başlığıyla yazılmıştır. Kalan 8 manzumede ise herhangi bir başlık belirtilmemiştir.

7) Mecnû‘a’da 42 tane nazire bulunmaktadır. Muhibbî ve Ulvî şiirlerine en çok nazire yapılan şairlerdir.

8) Mecnû‘a’da ‘Ubeydî, Muhibbî, Muradî ve Za‘îfî’ye ait olan ancak Divanlarında bulunmayan gazellere rastlanmıştır. Bu gazeller dipnotlarda ayrıca belirtilmiştir.

9) Çalışmanın en önemli sonucu Úararî, Bıçakcızâde (Meşrebî), Rumûzî, Merâmî, Duhâni, Zârî, Hâverî gibi üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış şairlerin tespit edilmesi olmuştur.

KAYNAKÇA

- Levend, A.S. (2008). **Türk Edebiyatı Tarihi**. Ankara: TTK Yayınları.
- Tarlan, A.N. (2009). **Fuzuli Divanı ve Şerhi**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1992). **Hayâli Divanı**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1992). **Necâti Beg Divanı**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dilçin, C. (2009). **Yeni Tarama Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurnaz, C. (1998). **Hayâlî Bey**. İstanbul: DİA Yayınları.
- Ak, C. (1987). **Muhibbî Divânı**. Ankara : Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Devellioğlu, F. (2006). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Doğan, G. (2012). **Edirneli Nazmî Dîvânı** (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kut, G. (1986). **“Mecmûa”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**. İstanbul.
- Ersoylu, H. (1989). **Cem Sultan’ın Türkçe Divânı**. Ankara: TDK Yayınları.
- İpekten, H. (2003). **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**. İstanbul: Dergah Yayınları.
- İpekten, H. vd. (1986). **“Hayâlî Bey”, Büyük Türk Klasikleri**. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Çelebi, İ. (2002). **Kemalpaşazâde**. İstanbul: DİA Yayınları
- Pala, İ. (2009). **Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü**. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Çetin, İ. (1993). **Derzi-zâde Ulvî** (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni). Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Parlatır, İ. (2006). **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Akyüz, K. (1990). **Fuzûlî Divânı**. Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Çavuşoğlu, M. Ve Tanyeri, M.A. (1981). **Hayreti Divanı**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Köksal, M.F. (2012). **Mecma’un-Nezair**. Ankara: Kültür Bakanlığı.e-kitap.2012.
- Köprülü, M.F. (2006). **Divan Edebiyatı Antolojisi**. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Kanar, M. (2009). **Farsça-Türkçe Sözlük**. İstanbul: Say Yayınları.
- Kanar, M. (2011). **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü**. İstanbul: Say Yayınları.
- Karavelioğlu, M.A. (2003). **Azmî-zâde Hâletî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divânı'nın Tenkidli Metni**. Harvard Üniversitesi. Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü.
- Karavelioğlu, M.A. (2014). **Şem'î Dîvânı**. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Erdoğan, M. (2012). **Bursalı Rahmî ve Dîvânı**. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İsen, M. (1998). **Sehî Bey Tezkiresi Heşt-Behişt**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, M. (1990). **Usûlî Divanı**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, M. (1999). **Latîfî Tezkiresi**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Horata, O. (2011). **Eski Türk Edebiyatı El Kitabı**. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Akün, Ö.F. (1994). **Divan Edebiyatı**. İstanbul: DİA Yayınları.
- Canım, R.(2000). **Latîfî Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Küçük, S. (1994). **Bâkî Divânı**. Ankara: TDK Yayınları.
- Ergin, S. (2010). **Mecmu'atü'l-Eş'ar. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.
- Eyduran, S. (2009). **Âşık Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ**, Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap.
- Çaldak, S. (2010). **Nâilî Divanı**. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Sami, Ş. (2001). **Kâmûs-ı Türkî**. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Aydemir, Y. (2015). **Behiştî Divanı**. Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap.
- Avşar, Z. (2012). **Revânî Divanı**. Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap.